

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

133942

SINIF ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN YÜKSEKÖĞRETİM
KURUMLARINDAKİ SANAT EĞİTİMİ DERS PROGRAMI UYGULANMA
YETERLİLİĞİNİN ÖĞRETİM ELEMANI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE
GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

DOKTORA TEZİ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Zahide İMER

Hazırlayan
Sayit UYSAL

133942

Ankara – 2003

Gazi Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Sayit UYSAL'a ait, "Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarındaki Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulanma Yeterliliğinin, Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" adlı çalışma, jürimiz tarafından Resim-İş Eğitimi Anasanat-Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

.....

Prof. Dr. Ülker AKKUTAY

Üye

.....

Prof. Dr. Nihat BOYDAŞ

Üye

.....

Prof. Dr. Hakkı ACUN

Üye

.....

Prof. Hasan PEKMEZCİ

Üye

.....

Doç. Dr. Zahide İMER (Danışman)

ÖZET

Bu araştırmada; Sınıf retmeni yetiştiren yksekretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliğinin, üretim elemanı ve renci görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın retim elemanı evrenini, sınıf retmenliği anabilim dalında sanat eğitimi ile ilgili dersleri vermekle görevli, toplam 44 eğitim fakültesi içinden, görüşleri alınabilen 26 eğitim fakültesindeki 46 üretim elemanı oluşturmaktadır. renci örneklemini ise, evrendeki 44 eğitim fakültesi içinden tabakalama ve random usulüyle seçilen, 9 eğitim fakültesindeki sınıf retmenliği rencilerinin 442'si meydana getirmektedir. Araştırmada retim elemanı ve renci görüşlerini almak için veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen Likert Tipi anket kullanılmıştır. Anlamlı farklılıkların olup olmadığı 0,05 düzeyinde test edilmiştir.

Verilerin analizinden ortaya çıkan bulgular ve bu bulguların tespitinde kullanılan istatistiksel yöntemler şyledir;

“Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri” dersiyle ilgili olarak: Dersin amaçları, üretim elemanları ve renci görüşlerine göre “orta” düzeyde gerçekleştirilmektedir. Konuların uygulanma düzeyi ise üretim elemanlarına göre “oldukça” düzeyinde iken, renci görüşlerine göre “orta” düzeyde görünmektedir. renme-üretme süreçleriyle ilgili olumlu görüşlere, hem üretim elemanları hem de renciler “orta” düzeyde katılmaktadırlar. Değerlendirme boyutuyla ilgili üretim elemanı görüşleri “tamamen katılıyorum” düzeyinde iken, rencilerin görüşleri “orta” düzeyde kalmaktadır.

“Resim-iş eğitimi” dersiyle ilgili olarak: Dersin amaçları ve konuları, üretim elemanlarına göre “oldukça” düzeyinde gerçekleştirilirken, rencilere göre ise “orta” düzeyde gerçekleştirilmektedir. renme-üretme süreçleri boyutuyla ilgili olumlu görüşlere, hem üretim elemanları hem de renciler “orta” düzeyde katılmaktadırlar. Değerlendirme boyutuyla ilgili üretim elemanı görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, rencilerin görüşleri “orta” düzeydedir. İki dersle ilgili bu bulguların tespitinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalamadan yararlanılmıştır.

Sanat eğitimi ders programını oluşturan her iki dersin tüm boyutlarıyla ilgili üretim elemanı ve renci görüşleri arasında, uygulanan t-testi sonuçlarına göre,

anlamli farklılıklar bulunmaktadır. Bu anlamli farklılıklar öğretim elemanlarının lehinedir.

Öğretim elemanlarıyla ilgili bağımsız değişkenlerden: Öğretim elemanlarının görev ünvanlarına göre anlamli farklılık, iki dersten sadece “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” dersinin konular boyutunda, öğretim görevlileri ile “diğer”leri (Okutman, araştırma görevlisi, öğretmen) arasında ve öğretim görevlilerinin lehine çıkmıştır. Anova Testiyle bulunan bu anlamli farklılıkların hangi guruplar arasında olduğu, Tukey HSD Testiyle belirlenmiştir. Öğrenim durumlarına göre anlamli farklılığa rastlanmamıştır. Öğretim elemanlarının çalıştıkları bölümlere, hizmet sürelerine, sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmadıklarına ve programa yaklaşım tarzlarına göre anlamli farklılıklar olup olmadığının tespitinde t-testi kullanılmıştır. Belirtilen bağımsız değişkenlerden programa yaklaşım tarzlarına göre, iki dersten sadece “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” dersinin amaçlar boyutunda anlamli farklılığa rastlanmıştır. Bu farklılık sanat eğitimi ders programına olumsuz yaklaşanlara göre, programa olumlu yaklaşanlar lehine görünmektedir.

Öğrencilerle ilgili bağımsız değişkenlerden: Öğrencilerin öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre, iki dersin tüm boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamli farklılıklar bulunmaktadır. Anova Testiyle bulunan bu anlamli farklılıkların hangi guruplar arasında olduğu, Tukey HSD Testiyle belirlenmiştir. Öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre görüşleri arasında, her iki dersle ilgili anlamli farklılığa rastlanmamıştır. Öğrencilerin, her iki dersten, dersi aldıkları ilk yarıyıldaki başarı notuna göre, görüşleri arasında anlamli bir farklılık bulunamamıştır. Öğrencilerin her iki dersi de aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, görüşleri arasında anlamli bir farklılık olup olmadığının tespitinde t-testi kullanılmış, iki dersin de değerlendirme boyutu hariç, diğer bütün boyutlarda anlamli farklılıklara rastlanmıştır. Bu anlamli farklılıklar, iki dersi de aynı öğretim elemanından alan öğrencilerin lehine, daha olumlu çıkmaktadır.

Araştırma verilerinin analizinden elde edilen bulgulara göre: Öğretim elemanı ve öğrencilerin, program uygulamalarına ilişkin “orta düzeyde katılıyorum” şeklindeki ortak görüşleri, sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanamadığını göstermektedir.

ABSTRACT

In this study; the aim is to evaluate the applicability sufficiency of the art education course curriculum in the higher education institutions according to the view of the teaching staff and the students.

The study's universe of the teaching staff consists of 46 teaching staff members in the 26 educational faculties within the total 44 educational faculties whom are giving art education lectures in the department of Primary School Teaching. The sample of the students consist of 442 students from 9 educational faculties within the total universe of 44 educational faculties whom were chosen randomly and by tan. In the study, for data collection of the concepts of the teaching staff and students, a Likert Type questionnaire which was developed by the researcher was used. Whether there were a meaningful differentiation or not was tested at the level of 0,05.

The findings of the data analysis and the statistical methods that are used in the determination of the findings are as following;

In relation with "Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri" course: for the teaching staff and the students the aim of the course was actualized in the "medium" level. While the level of application of the subjects are at the "quietly" level, the students answers were at the "medium" level. For the possitive concepts of the learning-teaching process both the teaching staff and the students answers were in the "medium" level. Though the teaching staff's view on evaluation dimension is at the level of "completely agree", the students view were at the "medium" level.

In relation with the "Resim-İş Eğitimi" course: the aim and subjects of the course were actualized at the level of "strongly agree" according to the teaching staff and at the "medium" level for the students. To the possitive views for the learning-teaching process level both the teaching staff and the students agreed at the "medium" level. The evaluation dimension view of the teaching staff was at the "quitely" level and the students were at the "medium" level. In gaining the findings of these two coursus frequency, percentage and arithmetic mean were used.

Meaningful differences were seen in all dimensions between the teaching staff's and students views, in the findings of the applied t-test, in the two courses which form the art education course curriculum. The meaningful differences are in favour of the teaching staff.

Related to the independent variables of the teaching staff: in the meaningful differences in the duty title of the teaching staff, within the two courses only the “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” course, the difference was seen between the instructors and the others (Lecturers, research asistants, teachers) on the subject dimension in farour of the instructors. In determining the meaningful differences which were found with the Anova Test, Tukey HSD Test was used to found in which groups. Meaningful differences were not seen in the educational level. In determining whether there were meaningful differences or not in the department they work, their duty period, whether they have attended in the process of the development of the art educational course curriculum and their approach towards the programme a t-test was used. Their approach style within the indicated independent variables, meaningful differences were found in the aim level only in the “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” course within the two courses. The differences were in farour of the ones who approached possitively, to the ones who approached negatively to the art education course curriculum.

In the independent differences related to the students: in the educational faculties which the students study, meaningful differences were seen in the total dimension of their view in the two lectures. In determining the meaningful differences which were found with the Anova Test, Tukey HSD Test was used to found in which groups. According to the high school they have graduated, in the student’s views for both of the courses meaningful differences weren’t determined. On account in the research the success marks of the students in both courses which they take in the first term according to the student’s views, no meaningful differences were determined. On the basis of the students taking both of the courses from the same teaching staff or not, to find out whether there was a meaningful differences or not in the opinions a t-test was used, except the evaluation dimension of the two courses, meaningful differences were seen in all other dimensions. These meaningful differences were more positively in favour of the students taking the two courses from the same teaching staff.

According to the results of the data analysis, the teaching staff’s and the student’s same view on the curriculum application as “agree on mid level” shows that the art education course curriculum in class teachers is not applied sufficiently.

ÖNSÖZ

Bireysel ihtiyaçların karşılanması sürecinde ortaya çıkan eğitim, günümüzde sistemleşerek toplumun ihtiyaçlarına da cevap verici bir nitelik kazanmıştır. Çağdaş toplumlar geleneksel olarak kültürlerini taşıma, geliştirme ve kuşaklar arası aktarma ile bireylerini hayata ve bir üst öğrenime hazırlama işlevini eğitimle gerçekleştirirken, günümüzde buna yeni bilgi üreten, çevreci, ahlaklı insan yetiştirme kavramlarını da ilave etmişlerdir. Çağdaş eğitimden beklentileri yerine getirmede önemli işlevleri bulunan genel sanat eğitiminin, ülkemizde kesintisiz verildiği kurumların başında İlköğretim Okulları gelmektedir. Bu eğitimin istenilen düzeyde verilebilmesi ise eğitimi gerçekleştirecek olan sınıf öğretmenlerinin yetiştirilmesiyle yakından ilgilidir. 1998-1999 Öğretim yılından itibaren eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında uygulamaya konulan, sınıf öğretmenliği programlarındaki sanat eğitimi ders programı bu açıdan önem arz etmektedir.

Araştırma, Türkiye’de genel sanat eğitimi açısından önemli değişiklikler içeren ve sadece eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği programlarında uygulamaya konulan yeni sanat eğitimi ders programı uygulamalarının, ülke genelinde öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Değerlendirme neticesinde ortaya çıkacak bulguların, uygulanmakta olan programın geliştirilmesine ya da varsa uygulamalardaki aksaklıkların giderilmesine yardımcı olacağı umulmaktadır.

Araştırma sürecinde değerli görüşleriyle bana yardımcı olan danışmanım Doç. Dr. Zahide İMER’e, yüksek lisans ve doktora derslerinde değerli fikirlerinden sürekli istifade ettiğim Prof. Dr. Nihat BOYDAŞ’a, araştırma esnasında yön gösteren ve olumlu katkılar sağlayan Prof. Dr. Ülker AKKUTAY’a, çalışmalarına her zaman destek veren eski dekanım Prof. Dr. Hüseyin SOYLU’ya, veri toplama aracının geliştirilmesi ve istatistiksel işlemler kısmında yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Emin KARİP ile Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Öncü’ye, araştırma için bana zaman boşluğu sağlayan değerli eşim Sahure UYSAL’a saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Mart 2003

Sayit UYSAL

İÇİNDEKİLER

SAYFA

ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	ix
TABLolar LİSTESİ	xi
I. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Eğitim ve Öğretmen.....	1
1.1.2. Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamalarının Süreci	3
1.1.3. Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamalarının Yönetim, Öğretim Elemanı, Öğrenci Kaynağı, Eğitim-Öğretim Ortamı ve Ders Programları Açısından Değerlendirilmesi.....	5
1.1.4. Sanat ve Sanat Eğitimi.....	17
1.2. Araştırmanın Amacı	37
1.3. Araştırmanın Önemi	39
1.4. Varsayımlar	42
1.5. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	42
1.6. Tanımlar.....	44
II. İLGİLİ KAYNAKLAR	46
2.1. İlgili Başlıca Kuramsal Yayınlar	46
2.2. İlgili Başlıca Araştırmalar	48
III. YÖNTEM	56
3.1. Kavramsal Çerçeve.....	56
3.1.1. Araştırmanın Yöntemi	56
3.1.2. Araştırma Yönteminin Gerekçesi	56
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	57
3.3. Veri Toplama Tekniği	61
3.4. Veri Toplama Aracının Hazırlanması.....	63
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	65

IV. BULGULAR VE YORUM	67
4.1. Kişisel Bilgilerle İlgili Bulgular ve Yorumu	67
4.1.1. Öğretim Elemanı Evreninden Elde Edilen Kişisel Bilgilerle İlgili Bulgular ve Yorumu	67
4.1.2. Öğrenci Örnekleminde Elde Edilen Kişisel Bilgilerle İlgili Bulgular ve Yorumu	80
4.2. Öğretim Elemanlarının Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumu.....	91
4.2.1. Öğretim Elemanlarının, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri.....	92
4.2.2. Öğretim Elemanlarının, Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri.....	107
4.2.3. Öğretim Elemanlarının Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Diğer Görüşleri	121
4.3. Öğrencilerin Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumu	128
4.3.1. Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri	128
4.3.2. Öğrencilerin Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri	144
4.3.3. Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Diğer Görüşleri	158
4.4. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasından Elde Edilen Bulgular ve Yorumu	165
4.4.1. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin (Boyutlar İçi) karşılaştırılması	165
4.4.2. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin (Boyutlar Arası) Karşılaştırılması.....	180
4.4.3. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin (Boyutlar İçi) Karşılaştırılması.....	182
4.4.4. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin (Boyutlar Arası) Karşılaştırılması	196
4.5. Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Bağımsız Değişkenlere Göre Analiziyle İlgili Bulgular ve Yorumu.....	199

4.5.1. Bağımsız Değişkenlere Göre Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	199
4.5.2. Bağımsız Değişkenlere Göre Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri.....	213
4.6. Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Bağımsız Değişkenlere Göre Analiziyle İlgili Bulgular ve Yorumu.....	227
4.6.1. Bağımsız Değişkenlere Göre Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	227
4.6.2. Bağımsız Değişkenlere Göre Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri	251
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	276
5.1. Sonuç	276
5.2. Öneriler	289
KAYNAKÇA.....	292
EKLER	301

KISALTMALAR

ABD	: Anabilim dalı
AİBÜ	: Abant İzzet Baysal Üniversitesi
AÜ	: Atatürk Üniversitesi
ANL	: Anlamlı
BĞML	: Bağımlı
BĞMSZ	: Bağımsız
CBÜ	: Celal Bayar Üniversitesi
ÇOMÜ	: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
DĞŞK	: Değişken
EĞT	: Eğitim
EA	: Eşit ağırlık
FAK	: Fakülte
f	: Frekans
FRK	: Fark
g 1-3	: Anketlerin III. Bölümündeki üç maddenin numaraları
GÜ	: Gazi Üniversitesi
MKÜ	: Mustafa Kemal Üniversitesi
MEGP	: Milli Eğitimi Geliştirme Projesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
N	: Denek sayısı
NÜ	: Niğde Üniversitesi
ÖYS	: Öğrenci Yerleştirme Sınavı
ÖSS	: Öğrenci Seçme Sınavı
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

- ÖSYS** : Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
- p** : Farklılık değeri
- r 1-40** : “Resim-İş Eğitimi” dersiyle ilgili, anketlerin II. Bölümündeki bağımlı değişkenlerin numaraları
- s 1-41** : “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” dersiyle ilgili, anketlerin II. Bölümündeki bağımlı değişkenlerin numaraları
- S** : Standart sapma
- Sd** : Serbestlik derecesi
- SÜ** : Sakarya Üniversitesi
- TM** : Türkçe-Matematik
- TS** : Türkçe-Sosyal
- ÜNV** : Üniversite
- YÖK** : Yüksek Öğretim Kurumu-Yükseköğretim Kanunu
- \bar{x} : Ortalama

TABLOLAR LİSTESİ

SAYFA

Tablo 3.2.1:	Anket uygulanabilecek öğretim elemanı evrenini oluşturan üniversitelerin eğitim fakülteleri ve ankete cevap verenlerin evrendeki dağılımı.....	58
Tablo 3.2.2:	Türkiye'nin coğrafi bölgelerine göre eğitim fakültelerinin dağılımı ve öğrenci anketi için oluşturulan örneklem gurubu.....	59
Tablo 4.1.1.1.1:	Öğretim elemanlarının görev ünvanlarına göre dağılımı	69
Tablo 4.1.1.1.2:	Öğretim Elemanları görev ünvanlarının öğrenim durumlarına ve bölümlere göre dağılımı	70
Tablo 4.1.1.2.1:	Öğretim elemanlarının öğrenim durumlarına göre dağılımı	71
Tablo 4.1.1.3.1:	Öğretim elemanlarının görev yaptıkları bölümlere göre dağılımı.....	73
Tablo 4.1.1.4.1:	Öğretim elemanlarının hizmet sürelerine göre dağılımı.....	74
Tablo 4.1.1.4.2:	Öğretim elemanları hizmet sürelerinin görev ünvanları ve bölümlere göre dağılımı	75
Tablo 4.1.1.5.1:	Öğretim elemanlarının program geliştirme sürecine katılmalarına göre dağılımı.....	76
Tablo 4.1.1.5.2:	Sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılan ve katılmayan öğretim elemanlarının bölümlerindeki ünvanlarına göre dağılımı.....	77
Tablo 4.1.1.6.1:	Öğretim elemanlarının programa karşı tutumlarına göre dağılımı.....	78
Tablo 4.1.1.6.2:	Öğretim elemanlarının sanat eğitimi ders programına yönelik tutumlarının bölümlerindeki görev ünvanlarına göre dağılımı	79
Tablo 4.1.2.1.1:	Öğrencilerin halen öğrenim gördükleri üniversite ve eğitim fakültelerine göre dağılımı	82
Tablo 4.1.2.2.1:	Öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre dağılımı.....	83
Tablo 4.1.2.3.1:	Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden almış oldukları başarı notuna göre dağılımı	85
Tablo 4.1.2.4.1:	Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersinden almış oldukları başarı notuna göre dağılımı.....	87
Tablo 4.1.2.5.1:	Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersini aynı öğretim elemanından alıp almadıklarına göre dağılımı.....	90
Tablo 4.2.1.1.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı.....	93
Tablo 4.2.1.2.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konular boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı.....	96
Tablo 4.2.1.3.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı	100

Tablo 4.2.1.4.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı.....	104
Tablo 4.2.2.1.1:	Resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı.....	108
Tablo 4.2.2.2.1:	Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı.....	112
Tablo 4.2.2.3.1:	Resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı.....	115
Tablo 4.2.2.4.1:	Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı	119
Tablo 4.2.3.1.1:	Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "resim-iş eğitimi" dersi konulmasıyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı	122
Tablo 4.2.3.2.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı	123
Tablo 4.2.3.3.1:	Öğretim elemanlarının resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili görüşlerinin dağılımı	124
Tablo 4.2.3.4.1:	Öğretim elemanlarının açık uçlu soruya ilişkin görüşlerinin dağılımı.....	125
Tablo 4.3.1.1.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı.....	129
Tablo 4.3.1.2.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konular boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı.....	133
Tablo 4.3.1.3.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı	137
Tablo 4.3.1.4.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğrenci görüşleri	141
Tablo 4.3.2.1.1:	Resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı	145
Tablo 4.3.2.2.1:	Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı	149
Tablo 4.3.2.3.1:	Resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı.....	152
Tablo 4.3.2.4.1:	Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı	156
Tablo 4.3.3.1.1:	Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "resim-iş eğitimi" dersi konulmasıyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı	159
Tablo 4.3.3.2.1:	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı	160

Tablo 4.3.3.3.1: Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili görüşlerinin dağılımı.....	161
Tablo 4.3.3.4.1: Öğrencilerin açık uçlu soruya ilişkin görüşleri	162
Tablo 4.4.1.1.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları	166
Tablo 4.4.1.2.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının konular boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları	170
Tablo 4.4.1.3.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları	173
Tablo 4.4.1.4.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları	177
Tablo 4.4.2.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında boyutlar arası anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları	180
Tablo 4.4.3.1.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları.....	183
Tablo 4.4.3.2.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının konular boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları.....	187
Tablo 4.4.3.3.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları	190
Tablo 4.4.3.4.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları	194
Tablo 4.4.4.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında boyutlar arası anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları.....	197
Tablo 4.5.1.1.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında görev unvanlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları	200

Tablo 4.5.1.2.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları	202
Tablo 4.5.1.3.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	205
Tablo 4.5.1.4.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	207
Tablo 4.5.1.5.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	209
Tablo 4.5.1.6.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	211
Tablo 4.5.2.1.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında görev unvanlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları	214
Tablo 4.5.2.2.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları	216
Tablo 4.5.2.3.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	219
Tablo 4.5.2.4.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	221
Tablo 4.5.2.5.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	223
Tablo 4.5.2.6.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	225

Tablo 4.6.1.1.1:	Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları	229
Tablo 4.6.1.2.1:	Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları.....	243
Tablo 4.6.1.3.1:	Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları	245
Tablo 4.6.1.4.1:	Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları	247
Tablo 4.6.1.5.1:	Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	249
Tablo 4.6.2.1.1:	Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları	252
Tablo 4.6.2.2.1:	Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları.....	267
Tablo 4.6.2.3.1:	Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları	269
Tablo 4.6.2.4.1:	Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları	271
Tablo 4.6.2.5.1:	Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları	273

I. GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu özetlenip daha sonra araştırmanın amacı ve önemi sunularak, varsayımlar, kapsam ve sınırlılıklar ile araştırma kapsamında özel anlam yüklenen tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Problemin anlaşılmasına yardımcı olacağı düşüncesiyle, problem durumunda; Eğitim ve öğretmen, tarihi süreç içinde yükseköğretimde sınıf öğretmeni yetiştirme uygulamaları, eğitimin öğeleri açısından yükseköğretimde sınıf öğretmeni yetiştirme uygulamaları, sanat, sanat eğitimi ve sanat eğitimi tarihi ile sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programları genel çerçevede açıklanmıştır.

1.1.1. Eğitim ve Öğretmen

İnsan ihtiyaçlarının karşılanması neticesinde oluşan öğrenmelerin başkalarına aktarılma isteği, eğitim denilen sürecin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Çilenti 1995.4). Bir sistem olarak eğitimin çeşitli tanımları bulunmasına karşılık, bir ihtiyaçtan ortaya çıktığı, süreç olduğu ve bir “istendik” değişimin gerçekleştirilmesi konularında eğitim bilimciler birleşmektedirler.

21. yüzyıla adımını atan insanlık, yirminci yüzyılın son çeyreğindeki hızlı değişime uyum sağlayabilecek şekilde eğitimini düzenlemek ve eğitilmek zorundadır. Binlerce yıldır biyolojik bakımdan değişmeyen insanın, son yüzyılda geometrik dizilerle meydana getirdiği bilgi patlaması, eğitim düzenlerinde meydana getirilen yeniden yapılanmaların bir neticesidir. İlerlemiş kabul edilen ülkeler eğitim düzenlerinde meydana getirdikleri olumlu gelişmelerle bugünkü seviyelerine ulaşmışlardır. Teknolojinin çok hızlı gelişimi, insanı çözümleyebilmek için uğraşan

bilimlerdeki yeni yönelimler, eğitimin yeni bakış açısını belirleyen etkenlerdir. “21. yüzyılın eğitiminin meslek, beceri, teknoloji eğitiminde olduğundan fazla sosyal yapıyı güçlendirici, sosyal dinamikleri harekete geçirici ve uzun vadeli sosyal yapı hedefleri olan bir eğitim sistemi olmak zorunda kalacağı görülmektedir.” (Akkutay,1999:40)

Çağa göre insan yetiştirme hatta bir eğitim programının neticelerinin yirmi yıl sonra alınabileceği göz önüne alınırsa, zamanın ilerisine göre insan yetiştirmek, eğitim politika ve programlarının temelini oluşturmaktadır. Çağımızda bilgiye nasıl ulaşabileceğini bilen, bilgi üreten, bilgiyi hayata katabilen, ahlaklı, çevreci insan yetiştirmenin ön plana çıktığı vurgulanmaktadır.

Eğitimin dört ana unsurunu öğretmen, öğrenci, öğretim programları ve öğretme-öğrenme ortamı meydana getirmektedir. “Türkiye eğitim sisteminde, öğretmen yetiştirmenin öncelikli ve bağımsız değişken olarak ele alınmasının yetersizliği” ile “Eğitimin tüm sorunlarının iyi öğretmenler aracılığıyla çözüleceği kanısının yanılgısı” (Açıkalın, 1998:17-18) görüşleri, nitelikli bir eğitimin gerçekleştirilmesinde sistemin bütünlüğünün gözden kaçırılmaması gerektiğine dikkat çekmektedir. Bu genel bakış açısı içinde; “Çocuklara, dünyaya ve olup bitenlere nasıl bakması gerektiğini ancak filozof öğretmen öğretebilir.” (Aktaran: Erkan, 1996:210) ya da “Bir okul ancak içindeki öğretmenler kadar iyidir.” (Kavcar, 1999: 1) diyerek, eğitimin öğelerinden öğretmeni ön plana çıkaran görüşleri bir karşıtlık olarak görmemek gerekir.

Öğretmeni tek unsur olarak görmek eksiktir. Ancak öğretmenin eğitim içinde önemsenmesinin de bir sakıncası herhalde yoktur. Eğitimle öğretmenin ilişkisi, “öğretmenin, eğitim içinde onun belirleyici bir ögesi olması” (Karagözoğlu,1987:271) bağlamındadır.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesi öğretmenliği, “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan bir ihtisas mesleğidir.” şeklinde tanımlamaktadır (MEB, 1992:398).

1.1.2. Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamalarının Süreci

Türkiye öğretmen yetiştirme deneyimi açısından 1848'den bu yana, bir buçuk asra yaklaşan köklü bir geçmişe sahiptir. Yükseköğretimde sınıf öğretmeni yetiştirme süreci ise 1974-75 öğretim yılından başlayarak günümüze kadar çeyrek asrı aşan bir zaman dilimine ulaşmıştır. Bu genel bağlam içinde, 1973'te yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesi ile sınıf öğretmeni adaylarına yüksek öğrenim şartı getirilerek, ilköğretmen okulları öğretmen liselerine dönüştürülmüş ve 1974-75 öğretim yılından itibaren sınıf öğretmeni yetiştirmek için iki yıllık eğitim enstitüleri açılmıştır.

1.1.2.1. Yükseköğretimde 1974-1982 Yılları Arasında Sınıf Öğretmeni Yetiştirme

"İlköğretmen Okullarından hızlı bir dönüşüm yaşayan Eğitim Enstitüleri, 1974-1980 yılları arasında, Türkiye'deki ideolojik çatışmaların doğurduğu anarşi , politik olaylar ve baskılar gibi ağır sorunlarla yüz yüze gelmişlerdir" (YÖK,1998: 5). 1974'te kurulan bu iki yıllık Eğitim Enstitülerinin sayısı 1976 yılı itibarıyla 50'ye ulaşmış, çeşitli gerekçelerle, daha çok da siyasi sebeplerle 1980 yılına kadar bunlardan 30 tanesi kapatılmıştır. Bu kurumlar 1978-1980 yılları arasında ise, normal programın dışında "hızlandırılmış eğitim" yoluyla öğretmen yetiştirmek zorunda bırakılmışlardır. Bu uygulamayla eğitimi yetersiz binlerce insan sınıf öğretmeni yapılmış, bunlardan bir çoğu 1980 sonrası "Tamamlama Kursu" adıyla hizmet içi eğitime tabi tutulmuşlardır.

Sınıf öğretmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı olarak yükseköğretimde yetiştirildiği bu süreçte, öğretmen adaylarının seçimi 1976-1978 Yıllarında yerel olarak eğitim enstitülerine bırakılmıştır. Ayrıca öğretmen okullarında çalışan öğretmenlerden, fakülte mezunu olanların eğitim enstitülerinde öğretmen olarak çalışabileceği şartının getirilmesi ve yeni öğretmen kadrolarının açılması, öğretmen adayı ve öğretmen seçiminde standardın kaybolması ve siyasetin ön plana çıkmasını beraberinde getirmiştir. Buna bir de Türkiye'nin içine düştüğü o

dönemdeki anarşi ortamı eklenince, yeni sınıf öğretmeni yetiştirme modeli daha işin başında işlemez hale gelmiştir.

6 Kasım 1981'de, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) yasası yürürlüğe girmiş, 25 Temmuz 1982'de çıkan 41 sayılı kanun hükmünde kararname ile eğitim enstitüleri, iki yıllık eğitim yüksekokulu adını alarak üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlanmıştır.

1.1.2.2. Yükseköğretimde 1982-1998 Yılları Arasında Sınıf Öğretmeni Yetiştirme

MEB'den alınarak üniversiteye bağlanan yeni öğretmen yetiştiren kurumlar sayesinde, "Artık öğretmen adayları politikadan etkilenmeyecek, üniversitelerin imkan ve birikiminden yararlanarak daha iyi yetişecekti. Üniversiteler o zamana kadar şikayet konusu olan öğretmen eğitiminin seviyesini yükselteceklerdi. Bu yükselince ülkenin eğitiminde haliyle bir yükselme olacaktı." (Önsoy,1998: 19). Bu gerçekleştirilemeyen beklentiyle üniversitelere bağlanan ve 1983 yılında toplam 17 olan Eğitim Yüksekokullarının sayısı, 1990 yılında 24'e çıkmıştır.

Tüm seviyelerdeki öğretmenlerin en az lisans öğrenimi görmelerini öngören 23.5.1989 tarih ve 89.22.876 sayılı YÖK kararıyla iki yıllık Eğitim Yüksekokullarının öğrenim süresi, 1989-90 öğretim yılından itibaren 4 yıla çıkarılmıştır. Bu dört yıllık eğitim yüksekokulları daha sonra 3.7.1992 tarih ve 3837 sayılı kanunla, sadece sınıf öğretmenliği bölümü olan eğitim fakülteleri haline getirilmişlerdir.

1.1.2.3. Yeniden Yapılanma çerçevesinde (1998 ve sonrası) Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme

YÖK - Dünya Bankası - MEB işbirliğiyle, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGP) kapsamında yürütülen, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi çalışmaları üç

yıllık hazırlıktan sonra, 1998-1999 öğretim yılının başından itibaren eğitim fakültelerinde uygulamaya konulmuştur. Sınıf öğretmenliği daha önce eğitim fakültelerinin bir bölümü iken, yeni model içerisinde ilköğretim bölümünün bir programı (Ana bilim Dalı -ABD-) haline dönüşmüştür. Öğretim elemanı, fiziki mekan, öğrenci kaynağı açısından eski biçimiyle aynı olan yapılanma yönetim, akademik birimleşme, öğretim programları değişikliklerini beraberinde getirmiştir. Ayrıca bazı alanlarda öğretim materyalleri katkısı da sağlanmıştır. “Bu yapılanmanın maliyeti 177.2 Milyon Amerikan dolarıdır” (Kavak,1997:61).

Olumlu ve olumsuz yönleriyle çok eleştirilen yeniden yapılanma çerçevesinde bugün; 51 Devlet Üniversitesinin, 43’ündeki, 54 eğitim fakültesinde, 52 tane sınıf öğretmenliği programı bulunmaktadır. Eğitim Fakültelerine 2001-2002 Öğretim yılında alınacak olan toplam 21.000 civarındaki öğrenciden, sınıf öğretmenliği programlarına alınacak öğrenci sayısı 11.685’dir. Bu 11.685 öğrenciden 4070’i üniversite merkezleri dışındaki 15 eğitim fakültesine, 7615’i ise üniversite merkezlerindeki 39 eğitim fakültesine alınacaktır (2001 ÖSYM Kontenjan Kılavuzu). Bu kontenjanın yukarıdaki tasnifle eğitim fakülteleri sayısına göre dağılım oranı, üniversitelerin sınıf öğretmeni yetiştirmeye nasıl yaklaştıklarının göstergelerinden birisidir.

1.1.3. Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamalarının Yönetim, Öğretim Elemanı, Öğrenci Kaynağı, Eğitim-Öğretim Ortamı ve Ders Programları Açısından Değerlendirilmesi

1974-2001 Yılları arasındaki Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme sürecinin yönetim, öğretim elemanı, öğrenci kaynağı, eğitim-öğretim ortamı ve ders programları açısından değerlendirilmesi, bu süreçteki yeni beklentilerin ne derecede gerçekleştirildiğini daha doğru olarak ortaya koyacaktır.

1.1.3.1. Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamalarında Yönetim

İki yıllık eğitim enstitüleri 1982 yılında, iki yıllık eğitim yüksek okullarına dönüştürülünce, eğitim enstitüsü müdürleri, eğitim yüksekokullarında da çoğunluğu değişmeden, müdürlüklerine devam etmişlerdir. Daha önce ihtiyaca göre belirlenen müdür yardımcısı sayısı ise, ikiye indirilmiştir.

Eğitim yüksekokulları 1989-90 öğretim yılından itibaren dört yıla çıkarılınca yasa gereği kurumların başına atanacak müdürlere de öğretim üyesi olma zorunluluğu getirilmiştir. Böylece sınıf öğretmeni yetiştiren kurumlara dışarıdan yönetici atama süreci de başlamıştır. Çoğunluğu üniversite merkezi dışındaki eğitim yüksekokullarında meydana gelen bu idari statü değişikliği, yönetim açısından örgütün hava boyutunu bir şekilde etkilemiştir.

Ayrıca iki ve dört yıllık eğitim yüksekokulları döneminde, bağlı buldukları eğitim fakültelerinin “Özellikle ilk kuruluş dönemlerinde bu fakültele atanan farklı alanlardan yönetici akademisyenlerin arasında mimar, iktisatçı, mühendis vb. mesleklerden öğretim üyelerinin bulunması” (Oktay, 1998: 25) ayrı bir problemdir.

1992-93 öğretim yılında, üniversite merkezlerinin dışında bulunan ve ilerde oralarda kurulacak olan üniversitelerin de ilk birimini oluşturacak olan, dört yıllık eğitim yüksekokulları, tek bölümlü eğitim fakültelerine dönüştürülünce, yönetimin başına kurucu dekanlar atanmıştır. Sınıf öğretmeni yetiştirmenin fakülteleşme sürecinde, üniversite merkezlerinin dışındaki fakültelerde görev yapan bu dekanların bireysel yetenekleri, kurumun yönetiminde nitelik yönünden etkili olmuştur. Ancak yetenekli ve sınıf öğretmenliğinin öneminin farkında olan bazı dekanların dışında, yönetimde yabancılaşma devam etmiş, bir de buna yöneticilerin merkezde ikamet edip, fakültelerin bulunduğu yerlere gidip gelmeleri eklenince yönetim boşlukları doğmuştur. “Konuşmalarında eğitim-öğretimin, özellikle öğretmenliğin önemi üzerinde duran tüm yöneticilerin, üniversitelerinin Eğitim Fakültelerini en öncelikli fakülte yapabilme hususunda yeterli çabayı -üst yöneticiler olarak- gösterdikleri tartışılabilir.”(Oktay,1998: 25).

1992-1997 Yıllarında Sınıf Öğretmenliği Bölümleri Bölüm Başkanları tarafından yönetilmiştir. 1998-1999 Öğretim yılında uygulamaya konulan “Yeniden Yapılanma” çerçevesinde, Eğitim Fakültelerinde yapısal değişiklikler meydana getirilmiştir. Bu değişikliklerle, Eğitim Fakültelerinde Sınıf Öğretmenliği, İlköğretim Bölümüne bağlı ABD haline dönüştürülerek, akademik yönden ABD Başkanlığına, idari yönden de İlköğretim Bölüm Başkanlığına bağlanmıştır.

1.1.3.2. Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamalarında Öğretim Elemanları

1982’de eğitim enstitülerinin kapatılıp iki yıllık eğitim yüksekokullarına dönüştürülmesiyle beraber, eğitim enstitülerinde bulunan öğretmenler, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Kanunun geçici 3. Maddesi gereği YÖK’e devredilmiştir.

Bu gün dahi eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği programlarında, öğretmen okullarından devren gelen öğretim elemanları görev yapmaktadırlar. Mesleki tecrübesi yirmi yılı aşan, birçok öğretmen yetiştirme modelinde görev yapmış bulunan bu öğretim elemanlarının, kendini yenileyemeyenler dışındakileri, sınıf öğretmeni yetiştirmede zengin bir deneyime sahiptirler. Yasayla bu elemanların akademik düzeylerinin yükseltilmeleri, bağlı buldukları üniversitelere bir görev olarak verilmesine rağmen, çeşitli zorluklarla daha çok lisans tamamlamaları sağlanmış, yüksek lisans ve doktora çalışmaları için çok azına imkan tanınmıştır. Sınırlı değişikliklerle 1992 yılına kadar, sınıf öğretmeni yetiştirme uygulamaları, kendilerinden gerektiği kadar istifade edilemeyen bu öğretim elemanları ile yürütülmüştür.

Kurucu dekanlar tarafından yönetilen, üniversite merkezleri dışındaki illerde açılan, tek bölümlü eğitim fakültelerinin, hem bölüm hem de öğretim elemanı sayıları 1992 yılından itibaren artmaya başlamıştır. Nicelik yönünden olumlu olan bu durumun nitelik yönünden aynı olumluluğu gösterdiğini söylemek aşağıdaki gerekçelerden dolayı pek gerçekçi değildir.

YÖK bünyesinde sınıf öğretmeni yetiştirmenin tartışılan konularından biri de bu kurumlarda görev yapacak olan öğretim elemanlarının nitelik sorunudur. Kimileri Eğitim Enstitülerinden devralınan kadroların akademik yetersizliğini “Bir gecede Eğitim Yüksekokullarını Eğitim Fakültesi biz mi yaptık, rasgele jüriler kurarak öğretim görevlilerini öğretmenleri uzmanları biz mi öğretim üyesi statüsüne geçirdik ?” (Gürkan,2000:107) diye dile getirerek, bunun eğitim öğretime olumsuz yansıyabileceğini ifade etmektedirler. Kimileri ise, “Formasyonun verildiği en iyi yerler Eğitim Yüksekokulları’dır” (Salman, 1993:81) diyerek bu öğretim elemanlarının gerekliliğini ve faydasını vurgulamaktadır. Öğretmen Okullarından Eğitim Enstitülerine, oradan Eğitim Yüksekokullarına, oradan da Eğitim Fakültelerine devren gelen öğretim görevlilerinin akademik yeterliliği veya yetersizliği tartışılırken, (Beyhan, 1998:149) ikilemlili düşünmenin ötesinde, gözden kaçırılmaması gereken başka hususlar da bulunmaktadır.

Eğitim fakültelerine tahsis edilen yeni kadrolar “çoğunlukla fen-edebiyat ve diğer fakültelerden kadro bulamayanlara veya başka sorunları bulunanlara tahsis edilmiştir” (Önsoy, 1998:19). Ayrıca bazı akademisyenlerin “bilen öğretir” zihniyetiyle meseleye yaklaşmalarına karşılık, “Eğitim Fakülteleri Öğretim Elemanlarının öğretmenlik tecrübelerine sahip olmaları, aranması gereken diğer bir koşul olmalıdır.” (YÖK, 1998:61) isteği, eğitim bilimcilerin ortak görüşlerinden birisidir. Bu isteğe rağmen kadrolara lisans eğitimini yeni tamamlamış gençlerin alınması, “üniversitelerin işi ciddiye almadığı”nın (Baykul, 2000:72) bir göstergesidir.

Öğretim elemanlarının verimliliğini etkileyen başka konular da bulunmaktadır. Aynı kurumda çalışan elemanlar arasında, kurumun sağladığı kadro, sağlık ve teknoloji imkanlarından eşit düzeyde yararlanamama, verimi engelleyici nedenlerden birisi olmaktadır. Kurumların kendilerini ayrıcalıklı kılması, kendi çalışanları adına elbette ki verim açısından olumludur. Ama kurum içi ayrıcalıklı davranış, toplam kalite yönetimi bulgularına ters düşmektedir. Üniversitelerdeki eğitim kalitesini yükseltmenin bir boyutu olan, öğretim elemanlarının ekonomik yönden durumlarının iyileştirilmesi kapsamında, ülkeyi yönetenlerin üst kademedeki yaptıkları birtakım iyileştirmeleri, alt kademedekilere yansıtılmayışları, herhalde verimliliği olumsuz yönde etkileyecektir.

1.1.3.3. Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamalarında Öğrenci Kaynağı

Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarının öğrenci kaynakları yıllara göre çeşitlilik göstermiştir. Hem kaynakların çeşitliliği hem de bu kaynaklardan öğrenci seçimi standartlarının yıllara göre farklılığı, yetiştirilen öğretmenlerin niteliklerini belirli bir payla etkilemiştir.

Öğretmen adayı seçiminde, gelişmiş ülkelerde uygulanan ülkemizde ise önceleri uygulanıp daha sonra terk edilen belirli kriterler yerine, 1979-80 Öğretim yılından beri Öğrenci Seçme Yerleştirme Sınavı ile öğretmen adayı seçiminin yetersizliği ortadadır. Nitekim Organization of Economic Cooperation and Development (OECD) Türkiye raporunda, “Bu mesleğe girenlerden birçoğunun eğitim ve öğretim mesleğine karşı hiçbir yatkınlıklarının bulunmadığı, adayların, sadece sınavlarda sorulan çok seçenekli sorulara verdikleri doğru cevaba göre seçildiği, fakat öğretmen olabilmek için ön şart olan, bir şahsi formasyona sahip olup olmadıklarının ölçülmesi için herhangi bir mülakata tabi tutulmadığı, bunun çok vahim olduğu” (MEB,1990:50) belirtilmektedir.

MEB’in mesleğe daha başarılı ve yetenekli öğrencileri çekmek için zaman içinde çeşitli tedbirler almasına karşılık, istenen sonucun alındığını söylemek mümkün değildir. Bu tedbirlerden birisi olarak, 1974-75 Öğretim yılından itibaren öğretmen liseleri açılmış, 1990-91 Öğretim yılından itibaren de öğretmen liselerinin tamamı Anadolu Öğretmen Liselerine dönüştürülmüştür. Anadolu Öğretmen Liselerinin amacı; “Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak”tır (Başer, 1992:24). Bugünkü sayısı 86 olan “Anadolu öğretmen liseleri mezunlarının % 81’i öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına yerleşmektedir.” (Özyar,1999:3). Geçmişte Yüksek Öğretmen Okulları ve Eğitim Enstitülerine öğrenci kaynağı oluşturan öğretmen okullarını hatırlatan bu yaklaşımın, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının kontenjanları göz önüne alındığında yeterli olamayacağı bir gerçektir.

Anadolu Öğretmen Lisesi mezunlarına öğretmenliğe özendirici diğer bir tedbir olarak, burs verilmesi, ÖSYS’de katkı puanı sağlanmasına rağmen daha başta

mezunlarının % 19'u öğretmenliği tercih etmemektedirler. Bundan dolayı öğretmen adayı olarak diğer liselerden de öğrenci seçimi kaçınılmaz bir sonuçtur.

1975 Yılından itibaren sınıf öğretmeni adaylarının seçimi yıllara göre aşağıdaki şekilde yapılmıştır :

Eğitim Enstitülerine, 1975 Yılında Üniversite Seçme Sınavı (ÜSS) ile toplam puan üzerinden merkezi yerleştirme ile öğrenci alınmıştır.

1976 Yılında ÜSS' de bir yere yerleştirilemeyenlerden ön kayıt usulü, türkçe-kompozisyon ve mülakat sınavı ile yerel olarak öğrenci alınmıştır.

1977-1978 Yıllarında ÜSS' de bir yere yerleştirilemeyenlerden elinde daha önceki yıllara ait puan kartı olanlar da dahil, sınavsız olarak alınmış, hızlandırılmış eğitim adı altında eğitim öğretime tabi tutulmuşlardır.

1979-1980 Yıllarında ÜSS ile toplam puan üzerinden merkezi yerleştirme, 1981 Yılında Üniversite Yerleştirme Sınavı (ÜYS) ile eşit ağırlık (EA) puanı üzerinden merkezi yerleştirme ile öğrenci alınmıştır.

Eğitim Yüksekokullarına 1982-1986 Yıllarında Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) ile, EA puanı üzerinden merkezi yerleştirme ile, 1987-1989 Yıllarında ÖSYS ile Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) puan türü üzerinden merkezi yerleştirme ile, 1990-1991 Yıllarında ÖSYS ile Türkçe-Sosyal (TS) puan türü üzerinden merkezi yerleştirme ile öğrenci alınmıştır.

Eğitim Fakülteleri sınıf öğretmenliği bölümlerine 1992-1994 Yıllarında ÖSYS ile TS puan türü üzerinden merkezi yerleştirme ile öğrenci alınmıştır. 1995-1996 Yıllarında ÖSYS ile Türkçe-Matematik (TM) puan türü üzerinden merkezi yerleştirme ile öğrenci alınmıştır.

Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programlarına 1997-1998 Yıllarında ÖSYS ile TM puan türü üzerinden merkezi yerleştirme ile öğrenci alınmıştır.

1999-2001 Yıllarında ÖSYS ile EA puan türü üzerinden merkezi yerleştirme ile öğrenci alınmıştır.

Süreç içinde sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarının öğrenci kaynağını genel, mesleki ve teknik ortaöğretimin oluşturduğu görülmektedir. 1997 yılından itibaren ise, genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu mezunlarının katkı puanı ve katsayıları farklılaştırılarak öğrenci alımı yoluna gidilmiştir. Farklılaştırma, mesleki ve teknik ortaöğretim mezunlarının aleyhine olurken, genel ortaöğretim kurumları mezunlarının lehine yapılmıştır. Bu kaynaklardan, genel ortaöğretim kurumları içinde kabul edilen ve katkı puanı açısından daha da avantajlı olan Anadolu Öğretmen Liselerinin, kendi başına üniversitelerdeki öğretmenlik kontenjanlarını karşılaması mümkün değildir.

Gözden kaçırılmaması gereken diğer bir nokta da, kaynakların yanında, öğretmen adayı seçiminin kriterleridir. 1979 Yılından beri uygulanan ve tek ölçüt olan, akademik yeteneği ve bilgiyi ölçen, Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi'nin düzenlediği sınavların, öğretmen adayı seçiminde sağlam bir ölçüt oluşturup oluşturamayacağının tartışılması ve sonuca bağlanması gerekir. Bu konuda yönetici ve öğretmen görüşlerine dayalı olarak yapılan bir araştırmada; "Bugünkü uygulamayı yeterli bulanların yüzdesi, yöneticilerde % 5.94, Öğretmenlerde % 6.91'dir." (Dilaver, 1994:118). Geriye kalan büyük çoğunluk ise, ÖSYS'nin dışında öğretmen adaylarının seçimi ile ilgili başka kriterlerin de olması gerektiğini belirtmektedirler.

ÖSYM'nin düzenlediği sınavlarla sınıf öğretmenliğine yerleştirilen ve zamanla değiştirilen giriş puan türlerinin, öğretmen adayı seçimi ve eğitimine etkisi ayrıca tartışılmalıdır. Bu konuda yapılan "ÖSYS Puan Türünün Sınıf Öğretmenliği Bölümlerine Etkisi" (Çelenk, 1997: 26-28) isimli küçük örnekli bir araştırmanın bulguları tartışmanın gerekliliğini doğrulayıcı niteliktedir.

1.1.3.4. Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamalarında Eğitim-Öğretim Ortamı

Eğitimin öğretmen, öğrenci, öğretim programları yanında diğer bir ögesini oluşturan eğitim-öğretim ortamı, öğretmen yetiştirme düzeni içinde en az tartışılan alanlardan birisidir.

Eğitim-öğretim ortamı açısından, 1974'lerde öğretmen okullarının binalarında açılan eğitim enstitülerinden bugüne değişen bir şey yoktur. Bu binalar 1992'li yıllara kadar sadece sınıf öğretmenliği bölümlerine tahsis edilmiştir (MEB, 1992:10). Her yıl artırılan bölüm ve öğrenci sayılarına rağmen 1992 Yılından beri birçok yerde aynı ortamlar eğitim fakültelerinin bütün I. ve II. Öğretim öğrencilerini barındırır bir şekilde kullanılmaktadır. Zamanında 350-400 kişilik yatılı öğrenci kapasitesine göre yapılan bu tek tip projeli öğretmen okulu binalarında, şimdilerde 2000-3000 öğrenci eğitim-öğretim yapmaktadır. Eğitim enstitüleri dönemindeki kütüphaneler, laboratuvarlar, müzik ve resim atölyeleri, spor salonları, öğrenci kantinleri yöneticilerin artan kontenjanlar karşısında derslik açma gayretleri sonucu, ya yok olup gitmiş, ya da kullanılamaz duruma gelmiştir.

Geçmiş Eğitim Enstitüsü ve Eğitim Yüksekokuluna dayanmayan, sonradan fakülteleşme sürecinde açılan sınıf öğretmenliklerinin çoğunun kendilerine ait derslikleri bile mevcut değildir. Bazı üniversitelerde tıp fakültesi öğrencilerinin sosyal tesislerine gösterilen özen, eğitim fakültelerinin kendilerine gösterilmemektedir. Yine eğitim-öğretim ortamı ile ilgili olarak, mesela; Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde "22'den fazla ders, 6 hafta geçti sömestri başlayalı, hala yersizlikten dolayı okutulamıyor." (Baykul,2000:75) gerçeği, yukarıdaki gözlemleri doğrular niteliktedir.

Üniversitelerde eğitim fakülteleri, eğitim fakülteleri içinde de sınıf öğretmenliği ABD en yüksek kontenjanları oluşturduğu halde, üniversite bütçelerinden bu fakülte ve ABD'ne ayrılan payların aynı oranda olmaması, buralardaki eğitim-öğretim ortamının gittikçe kötüleşmesine neden olmaktadır.

Genelde eğitim fakülteleri, özelde de sınıf öğretmenliğinde eğitim-öğretim ortamı açısından gözle görülür tek iyileştirme, Dünya Bankasından alınan kredi ile

sağlanan modası geçmiş öğretim materyalleri yardımıdır. Ayrıca bireysel yetenekleriyle, kendi eğitim fakültelerinin şartlarını geliştirmeye çalışan yöneticilerin gayretlerini tartışmanın dışında tutmak gerekir.

1.1.3.5. Yükseköğretimde Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Uygulamalarında Ders Programları

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 45. maddesinde, öğretmen adaylarının genel kültür, alan bilgisi ve pedagojik formasyon eğitimi verilerek yetiştirilmeleri belirtilmektedir. Talim Terbiye Kurulunun 24.Mart.1974 tarih ve 191 sayılı kararıyla, sınıf öğretmeni adaylarına ortaöğretim sonrası iki yıl yükseköğrenim görmesi esası kabul edilmiştir. Bu maksatla sınıf öğretmeni yetiştirmek üzere açılan, iki yıllık eğitim enstitüleri ders programları, MEB tarafından hazırlanmıştır. Ancak bunlara ders programı demek de pek mümkün değildir. Daha çok yıl veya yarıyıl esasına dayalı ders isimleri çizelgesi niteliğindedir. Zamanla, geleneksel olarak öğretmen okullarında okutulmayan derslerin, ders programlarının Talim Terbiye Kurulu tarafından hazırlanarak eğitim enstitülerine gönderildiği, tebliğler dergisi ve arşiv taramalarından anlaşılmaktadır.

İlk toplu ders programı, Milli Eğitim Bakanlığının 19.3.1981 Tarih ve 12839 sayılı onayı ile uygun görülerek 1981 tarihinde Milli Eğitim Basımevi tarafından yayınlanmış olan “Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Eğitim Enstitüleri Programları”dır. Yine bu program kitapçığında da bazı dersler bulunmamaktadır. 1974 yılından 1983 yılına kadar, yukarıda değinildiği biçimde MEB tarafından hazırlanan ders programları, eğitim enstitülerinde uygulanmıştır. 1983 yılından itibaren, iki yıllık eğitim yüksekokulu adını alarak kendisine devredilen bu kurumların ders programlarına YÖK'ün de bir müdahalesi olmamıştır.

1990 yılında sınıf öğretmeni yetiştirme süresi 4 yıla çıkarılınca, ders programları YÖK tarafından yeniden düzenlenerek, “Eğitim Yüksekokulları Öğretim Programı” adıyla yayınlanmıştır. Bu programda ders çizelgelerinin yanında eğitim yüksekokullarında okutulacak olan bütün derslerin kur tanımları da bulunmaktadır.

Dört yıllık eğitim yüksekokulları, 1992 yılından itibaren, eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümleri haline dönüştürüldükten sonra da 1990 yılında hazırlanan program uygulanmaya devam edilmiştir. 1995 yılında YÖK, dört yıllık eğitim yüksekokullarında uygulanan programdan fazla da bir farkı olmayan “Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinin Eğitim Programları”nı hazırlayarak eğitim yüksekokullarına göndermiştir. Eski programdan farklı olarak bu programa, kaldırılan bazı derslerin yerine yeni dersler konmuş, son sınıftaki uygulama süreleri artırılmıştır.

1974-1997 yılları arasında sınıf öğretmeni yetiştirmede dört değişik ders programının (1974-1983-1990-1995 ders programları) uygulandığı, bunlardan birincisini MEB’in, diğer üçünü ise YÖK’ün hazırladığı görülmektedir. Bu ders programları üzerinde yapılan tartışmalara bakıldığında, tartışmaların yönlemsel olarak “daha çok gözlemlere dayalı ve teorik olarak yapıldığı” (Türkoğlu, 1990:181) ifade edilmektedir. Muhteva olarak da, toplam kredi miktarları ile muhteva kategorileri ve bunlar arasındaki ağırlık oranları üzerinde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Sınıf öğretmenliği ders programları bağlamında; Staj sürelerinin miktar ve niteliği, yan alan dersleri, ilköğretim programı ile uyumu, bir öğretim programında bulunması gereken ögeler yerine, bütün programlarda sadece kur tanımlarının olması, “ders listesi dökümanları” (Kaptan, 1999:2) şeklinde görünmesi, genel çerçevede formasyon kurslarındaki dersler, tartışılan diğer alanlardır.

YÖK tarafından 1990 ve 1995 yıllarında hazırlanıp uygulamaya konulan sınıf öğretmenliği ders programları ile ilgili bazı ilginç gözlemler nedense bu tartışmalarda yer almamaktadır. Çerçeve program olarak sunulup uygulamaya konulan bu programlarda üniversitelere, ders programlarında % 20-30 oranında değişiklik yapma yetkisi tanınmıştır. Bu yetki üniversitelerce o kadar yoğun kullanılmış, zamanla dersler o kadar değiştirilmiştir ki, değişik yerlerdeki sınıf öğretmenliği ders programları arasında nerede ise benzer yönler kalmamıştır. Bu yüzden yatay geçişler yapılamaz duruma gelmiştir. Diğer ilginç bir gelişme ise, eğitim fakültelerinin bütün bölümlerinde var olan özel öğretim yöntemleri dersinde başarılı olmanın, birkaç sömestri stajların yapılmasında ön şart haline getirilmesidir. Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği hariç, diğer bölümlerinde özel öğretim yöntemleri dersi bir tane olduğundan bir problem doğmamıştır. Ancak sınıf

öğretmenliği bölümlerindeki “...öğretimi” derslerinin özel öğretim yöntemleri dersi sayılması, bu bölümlerdeki sekiz dersin tamamını ön şartlı konuma getirmiştir. Sınıf öğretmenliği bölümlerindeki öğrenci başarılarının notla değerlendirilmesinde oldukça sıkıntı yaratan bu uygulamadan neyse ki birkaç dönem sonra vazgeçilmiştir. Yine bu dönemde programların YÖK tarafından sık sık değiştirilmesi yüzünden, sınıf öğretmenliği bölümlerinde aynı anda üç değişik ders programının (1990-1995-1998 ders programları) zorunlu olarak bir arada uygulanması, bir sürü zorluğu beraberinde getirmiştir.

1998-1999 öğretim yılı başından itibaren öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarının yeniden yapılandırılması çerçevesinde, yine YÖK tarafından ders programları tekrar düzenlenerek, uygulanmak üzere eğitim fakültelerine gönderilmiştir. Şu anda uygulanmakta olan bu program, şimdiye kadar sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarında uygulamaya konulan ders programları içinde, en köklü değişiklikleri içeren programdır. “Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları” isimli çalışmanın hazırlığı 1996 yılında YÖK tarafından başlatılmıştır.

Bu yeni ders programının hazırlanma gerekçesi olarak; “Programlarda standardın kaybolması, programlar ile, ilgili okul düzeyindeki programlar arasında tutarsızlıklar olduğu, uygulanan programlardaki dersler arasında sıralılık ve aşamalılığın bulunmadığı, uygulamaların ihmal edildiği, programlarda açılan derslerin öğretim elemanlarının tercih ve yönelimleri doğrultusunda açıldığı, öğretmenlik formasyon derslerinin formasyon vermekten uzak olduğu, seçmeli derslere zaman ayrılmadığı” (YÖK,1998:4) gösterilmektedir. Bu gerekçelerle “1997 yılında bir taslak program hazırlanarak eğitim fakültelerine gönderilmiş, görüş istenmiş ve bu görüşlere göre birtakım değişiklikler yapılarak, programlara son hali verilmiştir.” (YÖK,1998:5).

Ancak 1997 yılında hazırlanan taslak programla, 1998 yılında uygulamaya konulan program karşılaştırıldığında, “birtakım değişiklikler”den ziyade büyük farklılıklar olduğu görülmektedir. Taslak programdaki eğitim bilimleri ve öğretmenlik formasyonu ile ilgili 27 kredilik ders miktarı asıl programda 19 krediye

düşürülmüştür. Taslak programdaki 18 kredilik ek branş uygulaması kaldırılarak, yerine 8 kredilik seçmeli dersler konmuştur. Yabancı dil dersleri azaltılarak, asıl programda bilgisayar dersleri çoğaltılmıştır. Taslak programda bulunmayan “Güzel Yazı Teknikleri ve Öğretimi” isimli üç saatlik yeni bir ders konmuştur. 1974 yılından beri uygulanan sınıf öğretmenliği ders programlarında ve taslak programda eşit ağırlıkla yerleştirilen resim, müzik, beden eğitimi derslerinin dengesi resim dersi (Sanat eğitimi) aleyhine bozulmuştur.

1998-1999 öğretim yılı başından itibaren uygulamaya konulan ve halen uygulanmakta olan “Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları” ile ilgili olarak; “standart program yaklaşımının benimsenmesi, uygulamaya ağırlık verilmesi, sınıf öğretmeni yetiştirmenin önemsenmesi, özel öğretim yöntemlerine ağırlık verilmesi” gibi kısımları olumlu karşılanmaktadır (Kavcar, 1999.8).

Uygulanan bu programların; “Türkiye’nin koşullarını bilmeyen yabancı uzmanlarla, neye göre seçildikleri belli olmayan Türk öğretim elemanları tarafından hazırlanması, gerekli olan bazı derslerin programlara alınmayışı, bu değişikliklerin ilköğretim okulu programına yansıtılmayışı, sınıf öğretmenliğinde yan alan uygulamasının kaldırılması” (Akyüz,1999:22), (Ergün, 1998:3-5) ise olumsuz eleştiri alan yanlarıdır. Geçmişteki uygulanmasında hataları görüldüğü halde, “üniversitelere ders programlarında % 20-30 değişiklik yapma yetkisinin verilmesini isteyenler” de (Önsoy;1998:20) bu yönde bir eleştiri getirmektedirler. Başkaları ya da bir üst kurum tarafından dikte ettirilen öğretim programlarının aynen uygulanması üniversitelerin bilimsel özerkliğine, üniversiteler arası kaliteli eğitim yarışına ters gibi görünmektedir. Ancak, sistem kaynaklı hataları tartışırken, toplam kalite açısından, insan kaynaklı hataların da göz ardı edilmemesi gerekir. Gelişmiş ülkelerde sistem kaynaklı hataların daha fazla olması, bizim gibi eğitim seviyesi düşük ülkelerde de aynı doğrunun geçerliliğini ispatlamaz.

1.1.4. Sanat ve Sanat Eğitimi

Bu bölümde önce sanatın genel nitelikleri ve öğeleri ile sanat eğitimi kavramı, sanat eğitiminin tarihi hem dünya hem de Türkiye bağlamında özetlenmeye çalışılmıştır. Daha sonra ise, sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarında, 1974-1997 yılları arasında uygulanan sanat eğitimi ders programları ile 1998 yılından itibaren uygulamaya konulan sanat eğitimi ders programı, ayrı başlıklar halinde sunulmuştur.

1.1.4.1. Sanat ve Sanatın Öğeleri

Sanat; Amacı, tekniği, malzemesi, görevi değişe değişe insanlığın bilinen tarihiyle beraber günümüze kadar gelmiştir. Sanatın ne olduğu ya da ne olması gerektiği hususundaki tartışmalar neredeyse onun tarihi kadar eskidir. Toplumun bütün kesimleri tarafından tartışılan, herkesin tanımlamaya çalıştığı ama bir tanımda birleşemedikleri sanat, estetik obje olarak eserde sürdürdüğü gizemliliğini, kavramsal boyutta ne olduğu hususunda da sürdürmektedir. Ne olduğu, nasıl yapıldığı, niçin yapıldığı hususunda pek anlaşma sağlanamasa da, el yordamıyla ortaya konulabilenlerle bazı açıklamalarda bulunmak mümkündür.

Zamanı, zekası, toplumu, kültürü, mesleği, eğitimi ne olursa olsun, insanda varolan merak ve araştırma içgüdüsünün bir neticesi olarak, bir yandan varlığını devam ettirme, bir yandan da varlığı anlama gayretini, şu ya da bu şekilde bütün insanlarda görmek mümkündür. İnsanoğlunun bütün mirasının bu sebepten kaynaklandığını söylemek herhalde yanlış olmaz. İster bilimde, isterse sanatta olsun, ortaya konulanlar, hayatta kalma ya da hayatı anlamının dışında ne için olabilir. Aranılanlar veya ararken bulunanlar evrendeki bilinmezlerin ötesine taşabilmekte midir ?

Bu arayış içinde, iç ya da dış dünyadan alınan etkilere karşı tepki vermede, insanlar farklı dilleri kullanmaktadır. İçgüdüsel dürtülerimizin yönlendirilmesi tepkimizin şiddetini, biçimini, malzemesini tayin etmekte, ortaya bir ürün çıkmaktadır. Hangi alanda olursa olsun insanlar bu süreci yaşamaktadır. İnsanın

kendini ifadesinde kullandığı farklı diller, ortaya çıkan ürünü farklılaştırmakta ve onları ortaya koyanlara farklı sıfatlarla hitap etmemize neden olmaktadır. Bu farklı dillerden, sanatın dilini kullanarak duygu ve düşünceleriyle yoğurduğu bulgularını bir üründe ortaya koyan bazılarımıza sanatçı, ortaya koyduklarına da sanat eseri denilmektedir.

İç dünyamızda kendimizi, dış dünyamızda evreni çözmeye çalışırken bulduğumuz yollardan biri bilimse, diğeri sanat değil midir ? Pratik deneyimler hayatta kalmamızı sağlarken, estetik deneyimler onun ötesinde hayatı anlamamıza yardımcı olmaktadır. İnsan olmamızın yaradılışımızdan gelen bir gereği mi, yoksa insanlığımızı aramamızın bir neticesi mi bilinmez ama, günlük yaşantımızda bir elbiseyi beğenirken, evimizin bir bölümüne eşyaları yerleştirirken, değişik modeller içinde tercihlerimiz şu biçimde ya da bu renkte ayakkabıdan yana konurken sadece iyi, faydalı, doğrudan yana konulmamaktadır. Güzel denilen, salt biçimselliğinden kaynaklanan hoşlanmanın ötesinde, bilincin tümünü kapsayan, çok şeyi içine alan bir kavram ortaya konulmuş, kavranılabildiği kadarıyla varlığın bir diğer yüzü olduğuna inanılan bu şey çözülmeye çalışılmaktadır.

Sebebini, etkisini ya da neticesini; Büyüye, mimesise, katharsise, empatiye, oyuna, üretime, bilinç altının boşaltılmasına veya gündelik uğraşlardan birisine, neye bağlarsak bağlayalım bu sanatın kendisidir. Hepimizin uğraş alanı içindeki sanatın genelliğinin ötesinde, sanatçı; Kavramsal dünyasında ulaştığı kurgusal bütünü bir nesnede tespit ederken, başkalarına göre estetik ilke ve elemanları daha başarılı kullanarak bunu yapmakta bu yönüyle diğerlerinden ayrılmaktadır.

İnsanlığın bilinen tarihi kadar eski olan sanatın tarihi içinde, sanatçının bu işi neden ve nasıl yaptığı kesin olarak bilinmemektedir. “G. Flaubert’in Madam Bovary’yi aralıksız 53 ayda yazdığını” (Yetkin,1979:26) bilmek bile işin içinden çıkılmazlığı kavramamıza yeterlidir. Sanatçılar da bunu açıklayamıyor. Gombrich’in dediği gibi “konuya yabancı birilerinin önemseydiği güzellik ve ifade kavramlarının sözünü sanatçılar çok seyrek ederler... o önceden saptanmış kuralları izlemez, böyle duyar o kadar.” (Gombrich, 1980:12). Bu yüzden sanatçı yerine daha çok sanat eserlerinden yola çıkılarak, bilinmezlerin bilinmezi çözülmeye çalışılmaktadır. Onun

için “estetikğin problemleri estetik biliminin tarihinden çok öncelere gitmektedir” (Tunalı,1984:22). Sanatçı, ister kavramsal dünyasından, isterse nesnel dünyadan yola çıksın, vereceği tepkiyi önce kurgulayarak bir bütün oluşturmakta, sonra onu tinsel varlık alanının bir estetik objesi olarak bize sunmaktadır. Bu nesneden düşünceye, düşünceden de tekrar nesneye çevirme sürecinde neler olduğunun bilinmezliğine karşılık, en sonunda ortaya çıkan estetik objenin çözümlenmesinde mesafe alınmıştır. Sanat eserinden anlaşılan o ki, tasarlama elemanları ve ilkeleri dediğimiz bazı elemanlar ve ilkelerle meydana getirilen yeni bir bütündür. Bu ilke ve elemanlar, varlığın var olmasına sebep kanunlar ve varlıkların birbirinden ayırt edilmesini sağlayan ortak elemanlardır. Sanatçının kullandığı bu ilke ve elemanlar nesnelere tek tek kendisi değil, ortak yönleri olduğu için ve sanatçı eserinde bu ortaklıklardan meydana gelen yeni bir bütün ortaya koyduğu için “sanat nesnesi tabiat nesnesine göre daha aşkındır” (Tunalı,1984:352).

Sanat kavramı içinde, sanatçı ve sanat eserinin dışında bir de seyirci ögesi bulunmaktadır. Sanatçı kendi kapasitesi içinde bir şeyleri keşfederek bunu sanat eseriyle ifade ederken, ortaklaşa paylaşılan sanatın dördüncü ögesi olan çevre içinde, hem bizden etkilenmekte, hem de bizi etkilemektedir. “Sanat eseri bir kişi tarafından yapılan bir defalık bir süreç olmasına karşılık, ondan zevk alan, etkilenen insan sayısı sonsuzdur” (Boydaş ve Balcı, 1997: 168).

Estetik objenin karşısında sujenin iki türlü tavrından bahsetmek mümkündür. Birincisi, eser karşısındaki hoşlanmayla ilgili göreceli tavır, ikincisi ise onu çözümlenmek isteyen, estetik objenin aynı zamanda bilgi objesi olmasına dayalı, araştırmacı tavidir. Yalnız beğenmeye dayalı estetik hazla ilgili tavır, bir yerde sanatçıya ve sanat eserine yapılan haksızlıktır. Estetik bilimciler bu tavrın varlığını kabul ederken, sanat eğitimcileri en azından beğenmede seçici olma konusunda çekincelerini belirtmektedirler. “Zevkler ve renkler tartışılmaz “ sözünün kabullenilmesi yanında, bunun geliştirilmesi gerektiği ve geliştirilebileceği de unutulmamalıdır. Önyargularımızdan ve basmakalıp düşüncelerden kurtulmanın veya “gerçeklikte görmekten hoşlandıklarımızı, tabloları görmek istememiz”den (Gombrich, 1980:4) sıyrılmanın ve o zaman tadabileceğimiz bir hazzı tatmanın yolu, herhalde bu konuda gerçekleştirilebilecek bir

eğitimle mümkündür. Sanat eğitimcilerinin tezi bu sebebe dayalıdır. Beğeni düzeyinde de olsa, estetik tavrın geliştirilmemesi çok kaba biçimiyle çirkin bir çevrenin içinde düzeysizce yaşamak değil midir?

İkinci estetik tavır olan, sanat eserine karşı araştırmacı bir yaklaşımla onu çözümlenmeye çalışmak ise daha başka yeterlilikler gerektirmektedir. Sanat eserinin analizi, bir yandan genel sanat eğitimi gerektirirken, bir yandan da belli bir düzeyde kültürlenmeye dayalıdır. Kültürlü ve sanat eğitimi almış birisinin antik bir sütun etrafında dakikalarca dönmesini, başka türlü açıklamak mümkün değildir. Anlık hoşlanmaların ötesinde bilme, kavrama, anlama ve analize dayalı bir keşifle alınabilecek estetik haz ve neticesindeki bilgi, elbette ki birincisine göre daha derin ve kalıcı olacaktır.

Sanatın bir diğer ögesi ise çevredir. Önceleri, sanatta sadece yansıtılmasıyla ilgili tartışmaları yaratan çevre, günümüzde yine sanatçıya esin kaynağı oluşturmaya devam etmesinin yanında, yeniden düzenlenişiyle de onun bir ürünü durumuna gelmiştir. Sanatla çevre ilişkisine, sanatında içinde bulunduğu kültürün oluşturulması ve taşınması açısından da bakılması gerekir. Sanatçı, eser ve seyirciyi içinde barındıran ortak mekan olan çevre, varlığın tümelinin genel adı olabileceğinden, varlığın bir parçasını oluşturan insan ve üretiminden bahsederken gözden kaçırılmaması gereken önemli bir ögedir. Bu açıdan sanatı, felsefeyi ve eğitimi etkilemektedir. Zamanlarına ya da çağımıza damgasını vuran. mesela; Birçok büyük sanatçının yanında, Eflatun, Aristo, Jan Jak Rousseau, Adolphe Hippoly Taine ve bizde İ. Hakkı Baltacıoğlu gibi alanlarında önemli insanlarda, fiziksel ve toplumsal çevreye dikkatimizi çekmişlerdir. Sanatın ögeleri arasında sürekli çoğalan bir etkileşim söz konusudur. Bu da kültürün geliştirilmesiyle yakından ilgilidir.

1.1.4.2. Sanat Eğitimi ve Sanat Eğitiminin Tarihi

Yayıma alanının genişliği, amaçları, etkileri ve kültürün ayrılmaz bir parçası oluşu göz önüne alındığında sanat, toplumun diğer bireyleri yani tüketiciler açısından

hafife alınamayacak bir önem arz etmektedir. Bu önemin farkında olan toplumlar sanatı genel eğitimlerinin bir disiplin alanı haline getirmişlerdir. “Ötümüzdeki sorun, sanatı, günümüzdeki geniş kitlelerin güncel ufkunda sınırlamamak, tam aksine bu kitlelerin ufkunu elden geldiğince genişletmek biçiminde özetlenebilir. Sanatın hakiki bir değerlendirilmesiyle sonuçlanacak yol, eğitimden geçer. Sanatın küçük bir azınlık tekelinden kurtarılabilmesi için onu ileri derecede basitleştirmek yerine, estetik yargı gücünü geliştirebilmek için eğitime önem vermek gerekir.” (Hauser, 1984:428).

Estetik amaçlardan uzak olarak “ilk defa 19. yüzyılın ortalarında İngiltere’de genel eğitim içine giren sanat” (Kırıçoğlu, 1991:19) ve eğitimi, günümüze doğru “çeşitli dönemlerde amaçlarında değişmeler meydana getirilerek” (Read, London:17) bugünkü halini almıştır. “Daha temelde; sanat nedir?, sorusunda bile, hem varlık felsefesi hem de sanat felsefesi karşımıza çıktığına” göre, “sanatçıyı, eleştirmeni, sanattan anlayan bireyleri yetiştirmekte görevli, sanat eğitimi de fese Feyi zorunlu kılmaktadır” (Erinç,1995:90). Dolayısıyla sanatın çok boyutluluğu sanat eğitimine de yansımaktadır.

“Lowenfeld’in sanat eğitimi; “Bir terapi, sembollerin yorumlanması ile sembollerden kurgusal sonuçlar çıkarma yoluyla ulaşılan bir teşhis” diye tanımlaması yanında, Jerome J.Hausman; “Kültürümüzün düşünce ve değerlerini yansıtan çeşitli sanatlara yaklaşımlardaki gelişmeleri sağlamak, görsel deneyimle ilişkili eleştirel yargıları eğitmektir” diye tanımlamaktadır” (Aktaran:Erbay,1995:10).

Avrupa’da sanat eğitimi tarihine bakıldığında, sanatın ilk defa 19. Yüzyıl ortalarında, çizim amaçlı olarak İngiltere’de, okullardaki dersler arasına girdiği görülmektedir. Sanat eğitiminde çeşitli farklılıklar olsa da, yaklaşımlar açısından uluslar arası bir beraberlik gözlemlenmektedir.

Antik çağda bugünkü manasından çok uzakta, geniş kapsamlı bir sanat eğitimi anlayışı söz konusudur. Bu anlayış on sekizinci yüzyıla kadar değişikliğe uğramadan gelir. Yeni düşünceler aydınlanma çağında görülür. Profesyonel sanatçıların bir uğraş alanı olarak devam eden sanat, “aynı zamanda seçkinler sınıfının, hayatının tamamlayıcı bir ögesi olur.” (Kırıçoğlu, 1991: 19). Bu çok kısıtlı sayıda da olsa, isteyerek ve bilerek sanatla insanların etkileşimi demektir.

Sanatın okullara girişi endüstri devrimiyle olur. İngiltere de sanat 1800'li yıllarda okul programlarının bir parçasıdır. Tasarım ön plandadır. Kısa yoldan hayata atılacak çocukları endüstriye hazırlamak sanat eğitiminin amacıdır. Endüstriyel amaçlı çizim dersleri ve bu derslerde kullanılmak için çizim tamamlama-boyama kitapları hazırlanır.

On dokuzuncu yüzyıl sonuna doğru sanat eğitiminde amaç endüstrinin hizmetinden, kişinin estetik yargı yetisinin geliştirilmesine kayar. Bunu gerçekleştirmek için; a) Okullar müzelere götürülür, b) Okul duvarlarına tıpkı basımlar asılır, c) Çevre ve tabiat inceleme alanı içine alınır.

Çocukluğun keşfiyle, Rousseau, Pestalozzi, Fröbel gibi öncüler çocuğun özgürlüğünü savunur. Çocuk artık büyüklerin küçük bir modeli değildir. Çocuğun eğitimine bellek ve düşünme gücü eğitimi eklenir. Yirminci yüzyılın ilk yıllarında yaratıcılık ön plana çıkar. John Dewey'e göre insanın temel ihtiyacı, çevreyle ilişkide denge ve uyum sağlayarak büyüme. Bunu gerçekleştirmek içinde yaratıcılığın gelişmiş olması gerekir. Psikoloji ile sanat eğitiminin ilişkisinin farkına varılması ve çocuğun kendine özgü dünyasının keşfi sanat eğitimi tarihinde üç yönlü bir gelişime neden olur: a) Yaratıcılığın önemi b) Bilinçaltı dünyasının keşfi ile ortaya çıkan yeni yaklaşımlar c) Doğalcı görüş ya da çocuk sanatı görüşüdür.

1930'lu yıllardan itibaren duyarların eğitimi, anlatım, düşünme gücü ve yaratıcılığın geliştirilmesi gibi amaç yelpazesi çok genişleyen bir sanat eğitimi anlayışı ortaya çıkar. Sanatın hayata geçirilmesi önem kazanır. Sanatı müzelerden çıkarıp halka götürmek, toplumun bireyleri arasında ortak bir estetik yargı geliştirmek ön plandadır.

İkinci Dünya Savaşından sonra Almanya'da "Müzel Eğitim", İngiltere de "Sanat Yoluyla Eğitim" görüşleri ortaya çıkar. Kişisel ve toplumsal birliği güçlendirmek amaçlanır. Aynı zamanda "Estetik Eğitim", eğitimin temelini oluşturur. Değişik bir yorumla sanat, terapinin işlevini üstlenir. 1960'lı yıllardan başlayarak Avrupa'da, bir disiplin alan olarak sanat eğitimi yaygınlaşmaya başlar.

“Amerika’da geliştirilen “Owattona projesi” sanatın yaşama geçirilmesi yolunda bir çabanın ürünü olarak sanat eğitimi tarihinde yerini alır. Projenin amacı sanatı yaşama geçirmek, sanatı müzelerden çıkarıp halka götürmek, bir toplumun bireyleri arasında ortak estetik yargı geliştirmektir” (Kırıçoğlu,1991: 26).Günümüzde sanat eğitimi ya da “sanatta eğitimin adı, Amerika’da Disiplin Merkezci Sanat Eğitimi, Almanya’da Güzel Sanatlar Dersi, İngiltere’de Sanatta Eğitim’dir.” (Kırıçoğlu,1991: 40).

Yukarıda daha çok amaçları itibarıyla tarihi seyri özetlenen sanat eğitiminin verilmesiyle ilgili ana anlayışlar ise şunlardır;

a) Çizim Dersleri; İlk defa İngiltere’de benimsenen anlayış 1870’lerde Almanya’da uygulanmaya başlar. Bir nevi kopya metodudur. Sanatın aracı, amaç olmuştur. El becerilerini geliştirmeye yönelik bir anlayıştır.

b) Sanat Yoluyla Eğitim; Öncüsü Herbert Read’dir. Eğitimin belli bir formu amaçlanmaktadır. Sanat burada bir araçtır. Öğrencilerin sanatsal duygularının eğitimi söz konusudur.

c) Sanat İçin Eğitim; 1919’dan itibaren Almanya’da ortaya çıkmış bütün dünyada etkili olmuş, uzantıları bizdeki Köy Enstitülerine kadar yansımıştır. Bireyin tüketim araçları arasından kendilerine en yararlı olanı seçebilmesi amaçtır.

d) Estetik Eğitim; Görsel iletişim alanındaki eğitimdir (Bingöl, 1992: 17-20).

e) Çok Disiplinli Çok Kültürlü Anlayış; Kapsamı genişlemiş bir sanat eğitimi anlayışıdır. Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi ve Stüdyo Eğitimi’ni bir bütünlük içinde amaçlamaktadır. Türkiye’deki Eğitim Fakültelerinde bugün uygulanmakta olan, çok disiplinli sanat eğitimi ders programları modelini oluşturan Amerika’daki modeldir. Modelin bugün Amerika’da nasıl uygulandığını yerinde araştırmak ve gözlemlemek için görevli olarak ülkemizden sanat eğitimcileri Amerika’ya gönderilmiştir. Amerika’daki bu inceleme ve gözlemlerin çeşitli yollarla dile getirilmesi bizdeki uygulamalarla oradakileri karşılaştırma imkanı vermektedir.⁽¹⁾

⁽¹⁾ Bununla ilgili olarak bkz: BOYDAŞ, Nihat. (2002). *Türkçe Bilmeyen Cennete Giremez. ABC Yayınevi. Ankara.*

Ülkemizde ise sanat eğitiminin tanımı ve niteliği, alanın uzmanlarınca çeşitli düzeylerde tartışılmaktadır. Batı'nın bunu çözümlenmiş görünmesine karşılık, sanat eğitiminin tanımından önce bizdeki problem, kavramın içi doldurulmadığı için, günümüzde kullanılan resim-iş eğitimi karşılığı yerine, hangi kavramın kullanılacağı hususunda birleşilmiş olunmamasıdır. Alan isimlendirmesi konusundaki tartışmalar yeni olmamasına karşılık henüz ortak görüş sağlanmış değildir. Bu konu da “Sanat eğitimi kavramı korunmalı mı?, yoksa Estetik Eğitim, Yaratıcı Sanatsal Eğitim, Genel Sanatlar Eğitimi, Güzel Sanatlar Eğitimi adlandırmaları mı koyalım ki, sanat eğitimi ve öğretiminden ya da sanatçı yetiştiren eğitim ve öğretimden “Sanat Eğitimi” ayırt edilebilsin?” (San, 1983-2:145).

Sanat eğitimi alanındaki problemlerimiz bununla da sınırlı değildir. Kurumsal yapılanmadaki boşluğun yanında, felsefi, sosyolojik, kültürel, eğitim, teknik ve ekonomik boyutta sanat eğitimi politikalarımız bulunmamaktadır. Sanat eğitimi denilince, her nedense ya sanatçı yetiştirme, ya da salt alan eğitimine dayalı olarak sanat eğitimcisi yetiştirme aklımıza gelmektedir. Ancak sanat eğitimcisi yetiştirmede program çeşitliliğinin dikkate alınmayışı bir eksikliktir. İlköğretime sanat eğitimcisi yetiştirme farklı bir alan olsa gerekir. Ortaöğretim ya da meslek eğitimi veren kurumlara sanat eğitimcisi yetiştirme ise daha farklı bir alandır. Bunun hem programlar düzeyinde, hem de kurumsal yapılanma olarak birbirinden ayrılması gerekir. Ülkemizde yapılan tartışmalarda, bugünkü kurumsal yapıyı esas alarak, sanat eğitimini salt sanatçı yetiştirmeye yönelik bir eğitim gibi algılamak ve biz böyle yetiştirelim, nasıl olsa o, öğretmenlik de yapar, demek “bilen öğretir” anlayışıdır. Bu anlayışın iki tutarsız tarafı vardır. Birincisi, “hiçbir okul insana, sanatsal duyarlılığı edinip, kullanmayı öğretmez” (Tolstoy, 1996:137). İkincisi ise, “ders alan çocukların yaşı arttıkça, tüm ülkelerde mesleki derslere pedagojiden daha fazla önem verilmektedir. Pedagoji ve öğretim bilgisinin öğretmen yetiştirme programlarındaki paylarında ise, bunun tersi görülmektedir.” (Scholz,1995:76). Bunları görmezden gelerek, sanat eğitimcisi yetiştirmede çağdaş anlayışın gereği, sanat eğitimini formasyon eğitimiyle beslemeyi istemek, ya da sanat eğitiminin program veya kurumsal açıdan farklılaşabileceğini söylemek, “kendi yetersizliğimize mazeret gösterme, amaçlı bir savunma mekanizması” (Gençaydın:2002,25) değildir.

Onun için “ilk ve orta öğretimde sanat eğitimi ile yüksek öğretimde sanat eğitimi aynı düzlemde tartışılmamalıdır.” (Etike,1996:23).

Geniş açıdan bakıldığında, “sanat eğitimi konusunda ülkemizde gerçekleştirilmesi gerekli konulardan biri de, bir Sanat Eğitimi Araştırma Merkezi ya da Sanat Eğitim Enstitüsü kurulmalıdır.” (San, 1983-2:144). Böyle bir merkezde elbette ki bir ihtisas kütüphanesini de unutmamak gerekir. Sanat eğitimi alanında, ülkemizde yoğun materyal olmasına karşılık, büyük merkezler dışında kaynaklara ulaşmanın zorluğu sıkıntı yaratmaktadır.

Sanat eğitimi tanımlarına gelince; İnci San sanat eğitimini, “(Geniş manasıyla) Yetişmekte olanlara ve yetişkinlere, güzel sanatların hayattaki yeri ve önemini, yaşatarak kavratacak biçimde düzenlenmiş, teori ve pratiğin birlikte yer aldığı belli programlarla, sanatsal yaratma olgusunu tanıtmaya yönelik bir eğitim sürecidir. (Dar manasıyla) Okul öğrenim düzeylerine göre ele alınan, güzel sanatların çeşitli türleriyle uğraşları içeren, okul içi ve okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimidir.” (San, 1983-1: 19). biçiminde tanımlamaktadır. “Sanat Yoluyla Eğitim” anlayışını benimsemiş görünen İnci San, bir yandan ülkemizde sanat eğitimi terminolojisini oluşturmaya çalışırken, diğer yandan da kurumsal yapılanma ile ilgili öneriler sunmaktadır. Yaratıcılığın geliştirilmesi üzerinde duran İ. San’ın (1998: 21-23) sanat eğitimi anlayışı Almanya’daki uygulamalarla uyuşmaktadır.

A. Uçan’ın (2002:1) tanımı ise “Sanat eğitimi, insanlara kendi yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma süreci” şeklindedir. A. Uçan (1996), terminoloji oluşturmada, daha çok eğitim bilimlerinin bulgularını sanat eğitimine adapte ederek, bunu geliştirme yolunu benimsemiş görünmektedir. Sanat eğitimi programlarını oluşturmayla ilgili görüşleri dikkate alınması gereken özgün görüşlerdir.

S. Erinç (1995: 71) “Sanat eğitimi; bireyin görsel, işitsel ve diğer duygularına bağlı yargılama ve yaratma yetilerini geliştirmek, onların ilgi alanlarını kendilerine tanıtarak bu alanlarda mutluluk sağlayacak düzeyde uğraşı olanaklarını göstermektir” demektedir. Erinç (1995), ender zamanlarda görülebilecek yüksek bir kültürden bahsetmekte, sezgi eğitimine de dayalı arz-talep ilişkisi içinde bir sanat eğitimi

önermektedir. Sanat eğitimi programları ile ilgili görüşleri ise Ali Uçan'ın görüşleriyle benzerlik göstermektedir.

O. Kırıçoğlu (1991) ise, “bütün sanatları ve bu sanatların birbiriyle olan ilişkisini düşünsel boyutta sanatçı, izleyici, toplum, kültür ve eğitim bağlamında irdeleyen kurumsal çalışmalara Güzel Sanatlar Eğitimi denilebilir” diye genel bir tanım yapmakta, ayrıca “Görsel Sanatlar Eğitimi” adı ve tanımı üzerinde durmaktadır.

Bölümün başında yapılan sanatla ilgili açıklamalara uygun, genel manada bir sanat eğitimi tanımlaması da, “kainatı kavrayış biçimiyle ilgili, iki düşünce tarzının ikisini de (zihinsel olarak ya da duygusal olarak kavramak) dengeleyebilecek bir eğitim” (Boydaş, 1990: 284) süreci şeklinde yapılabilir N. Boydaş bir başka yazısında ise, “Görsel sanatlar eğitimi olarak sanat eğitimi, bireylerin duygu ve düşüncelerini biçimlendirmede (nesnelleştirme), yeteneklerini ve yaratıcı güçlerini estetik bir düzeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim sürecidir” (Boydaş ve Balcı, 1997: 169) demektedir. Boydaş (1996: 8), sanat eğitiminin felsefi ve kültürel alt yapısıyla ilgilenmekte, sanat eğitimcisi yetiştirmeyi önceliğine almakta, yapılanma ya da terminoloji oluşturmanın ötesinde, geniş boyutlu sanat eğitimi politikaları üzerinde durmaktadır.

Çeşitlilikten kaynaklanan sanat eğitimi tartışmalarının çokluğu kimseyi rahatsız etmemelidir. Çünkü, “kaddi yarı kimi servi okur, kimi elif, herkesin maksadı bir amma, rivayet muhtelif” (Aktaran: Boydaş, 1990: 281). Ama rivayetlerin de, elif ya da servi'ye gönderme yapması gerekir.

Türkiye’de sanat eğitimi tarihine bakıldığında, 1795’te, III. Selim döneminde açılan Mühendishane-i Berri Hümayun okullarının 1. sınıfında ilk defa çizim amaçlı resim derslerinin konulduğu görülmektedir. Bu derslerde salt kalıp biçimlerin çizimi, tahta ve kartpostallardan kopyalama suretiyle yapılmıştır. Yöntem olarak da kolaydan zora yöntemi kullanılmıştır. Avrupa’ya bu maksatlı resim öğretimi için 1829’da ilk öğrenci gurubu gönderilmiştir. 1834-1835’te Mühendishane-i Berri Hümayun öğrencilerinden on kişi ile iki subay daha gönderilir. 1883’te Sanayi-i Nefise Mektebi (İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi) açılır. Osman Hamdi Bey’in müdür olduğu okul yirmi öğrenci ile batı tarzında resim öğretimine başlar.

Yirminci yüzyılın başlarında Sanayi-i Nefise Mekteplerinin sayısı üçe çıkarılırken, diğer yandan askeri okullarda ressamlar yetişmektedir. Bu arada batıya ressam yetiştirmek maksadıyla öğrenci göndermeye de devam edilmektedir. 1914'te İnas (Kız) Sanayi-i Nefise Mektebi de kurulur. 1915'lerde İsmail Hakkı Baltacıoğlu sanatın daha doğal ve yenilikçi yöntemlerle öğretilmesini önerir. "Sanat eğitiminde çevre koşullarının öneminden söz eder" (Özel, 2002:51). "Baltacıoğlu'nun Avrupa'dan öğrendikleri ile kişisel deneyimleri, gerek öğretmenliği ile, gerek yayınları yoluyla Türk resim eğitiminde etkili olmuştur ...Gazi Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü sırasında, bütün bölümlerin ders programlarına Resim ve Elishleri derslerinin konulmasını sağlamıştır" (Etike, 1991:242). Baltacıoğlu beş prensibe göre, bir resim-iş eğitimi gerekliliğinden bahsetmektedir. Bunlar; a) Şahsiyet Prensibine göre resim eğitimi; Çocuğu sanatçı gibi yetiştirmeden bahsederek, sanat ve sanatçı hayatını çocuğa yaşatmanın gerekliliği üzerinde durur. b) Muhit Prensibine göre resim eğitimi; Resim derslerini alacak olan çocuğun çevresinin estetik olarak düzenlenmesini istemektedir. c) Travay Prensibine göre resim eğitimi; Çocuğun resim dersi çalışma şartlarının ressamın atelyesi gibi olmasının önemini vurgular. d) Randıman Prensibine göre resim eğitimi; Resmin, resim için değil, resmin, hayat ve toplum için yapılmasıdır. e) İnisinasyon Prensibine göre resim eğitimi; Okul bu alandaki eğitim için, yol gösterme, başlatma şartlarını asgari düzeyde hazırlayabilmeli, demektir. (Baltacıoğlu, 1938: 202-206).

Cumhuriyetin ilk yıllarında eğitimin yeniden düzenlenmesi için yabancı uzmanlar çağrılır. Önerileri uygulamaya konulur. Bunların içinde John Dewey'nin hazırladığı otuz sayfalık rapor önemlidir. Onun da önerileri doğrultusunda 1926'da Gazi Orta Muallim Mektebi açılır. Mustafa Necati'nin Milli Eğitim Bakanlığı döneminde (1926-1929) "Mektep Müzeleri" ve "Sanayi-i Nefise Encümeni" kurulur. "İş prensiplerine müstenid tedrisat kursu" düzenlenir. 1932'de Gazi Eğitim Enstitüsünde resim bölümü açılır. Bu okulun Türkiye'de sanatın yaygınlaşmasında önemi büyüktür. Bilindiği manada Resim-İş dersleri, Cumhuriyetin ilk yıllarından beri İlkokul Eğitim Programlarında yer almaktadır.

1937 yılında kurulan İstanbul Resim Heykel Müzesi, çağdaş Türk resim örneklerini ilk defa toplayıp sergiler. 1939 yılından itibaren Devlet Resim Heykel Sergisi açılmaya başlar.

1940'lı yıllarda eğitim, çocuk merkezci yaklaşımlara kayar. Köy enstitüleri kurulur. 1950'li yıllardan itibaren çeşitli eğilim ve akımlar iç içedir. Aynı zamanda sanat yoluyla eğitim anlayışı ön plandadır. Zamanla çocuğun özgürlüğü ve yaratıcılık eğitimi önem kazanır. 27. Kasım. 1961'deki I. Koalisyon Hükümeti Programına kültür ve sanat faaliyetlerinin geniş halk kitlelerine yayılması ibaresi konulmuştur. 1965 Yılında Ankara Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulan Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin ilk ve temel kürsülerinden biri de Güzel Sanatlar Eğitimi Kürsüsü'dür. 1981'de bölüme dönüştürülmüştür. 1980'de Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi açılır. "1971'de Kültür Bakanlığı kurulur, sonra kaldırılır, 1974'te tekrar kurulur. 7. ve 10. Milli Eğitim Şuralarında (1961-1981) sanat eğitimi ilgilendiren ama uygulamaya pek konulmayan çeşitli kararlar alınır" (Kavcar, 1983: 508).

1936'dan beri değişmeyen İlkokul Resim-İş Ders Programı, 1992 yılında İlköğretim Okulları Programıyla değiştirilir. Ancak bu yeni program, 1998 Yılında değiştirilen eğitim fakülteleri, ilköğretim bölümü, sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programıyla uyumlu bir program özelliği taşımamaktadır.

"Türkiye'de sanat eğitimine öğretmen yetiştirme süreci, Osmanlı döneminin son evrelerinde Edebiyat alanında, Cumhuriyetin kuruluşunu izleyen ilk yılda müzik alanında, Cumhuriyet'in onuncu yıl öncesinde ise resim-iş alanında adım adım ilerleyip belirli uygulamalardan geçerek günümüze ulaşmıştır. Bu süreçte 1891, 1924, 1932, 1937, 1942, 1978, 1982, 1998 uygulamaları, başlıca uygulamalar olarak dikkat çekmektedir" (Uçan: 2002,9). Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında öğretmen yetiştirmede sanat eğitimi ders programları 1998 yılından itibaren, hem sınıf öğretmenliği, hem de alan öğretmeni yetiştirmede çok disiplinli Amerikan modeli benimsenerek değiştirilmiştir.

1.1.4.3. Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında 1974-1997 Yılları Arasında Uygulanan Sanat Eğitimi Ders Programları

1974'te sınıf öğretmeni yetiştirmek üzere açılan, iki yıllık eğitim enstitüleri ders programları, MEB tarafından hazırlanmıştır. Ancak bunlara ders programı demek mümkün değildir. Daha çok yıl veya yarıyıl esasına dayalı ders isimleri çizelgesi niteliğindedir (Ek-12). Zamanla eğitim enstitüleri programına yeni konan bu çizelgedeki bazı derslerin ve geleneksel olarak da öğretmen okullarında okutulmayan derslerin amaç ve konularının, Talim Terbiye Kurulu tarafından hazırlanarak eğitim enstitülerine gönderildiği tebliğler dergisi ve arşiv taramalarından anlaşılmaktadır. 1973-1980 Yılları arası tebliğler dergisi taramalarında, birçok dersin programının bulunmasına karşılık resim, müzik ve beden eğitimi ders programlarına rastlanmamıştır.

Çizelge niteliğinin ötesinde, içinde amaçlar ve konularında yer aldığı ilk toplu ders programı, Milli Eğitim Bakanlığının 19.3.1981 Tarih ve 12839 sayılı onayı ile uygun görülerek 1981 tarihinde Milli Eğitim Basımevi tarafından yayınlanmış olan "Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Eğitim Enstitüleri Programları"dır. Yine bu program kitapçığında da 10 zorunlu ders programı ile seçmeli derslerden bazılarının amaçları ve konuları bulunmakta, resim-iş, yazı ve öğretimi, müzik ve öğretimi, beden eğitimi oyun ve öğretimi dersleri ile diğer bazı dersler bulunmamaktadır. 1974 yılından 1983 yılına kadar, yukarıda değinildiği biçimde MEB tarafından hazırlanan ders programları, eğitim enstitülerinde uygulanmıştır. 1983 yılından itibaren, iki yıllık eğitim yüksekokulu adını alarak kendisine devredilen bu kurumların ders programlarına YÖK'ün de bir müdahalesi olmamıştır.

1974-1990 Yılları arasında, sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarının ders programlarına bakıldığında, sınıf öğretmeni adaylarının alması gereken zorunlu sanat eğitimi derslerinin, sadece ders dağıtım çizelgelerinde gösterilen 1,2,3. Yarıyıllarda haftada 2 saat olmak üzere, toplam üç yarıyıl da 6 saatlik "Resim-İş, Yazı ve Öğretimi" dersinden ibaret olduğu görülmektedir (Ek:13). Bu süreç içinde, tasarı niteliğinde ya da kur tanımlı nitelikte de olsa, Resim-İş, Yazı ve Öğretimi dersiyle ilgili bir ders programı bulunmamaktadır. 1974'ten 1990 Yılına

kadar sanat eğitimi derslerini vermekle görevli öğretim elemanları, kendi ders amaç ve konularını kendileri belirlemişlerdir. 1983 Yılından itibaren ise, programda yer alacak derslerin belirlenmesi dahi, yüksekokul kurullarının insiyatifindedir.

Burada, seçmeli ya da yan alan olarak, sanat eğitimi ile ilgili dersler araştırma kapsamı dışında olduğu için, konu dışı bırakılmıştır.

1990 yılında sınıf öğretmeni yetiştirme süresi 4 yıla çıkarılınca, ders programları YÖK tarafından yeniden düzenlenerek, "Eğitim Yüksekokulları Öğretim Programı" adıyla yayınlanmıştır. Bu programda ders çizelgelerinin yanında eğitim yüksekokullarında okutulacak olan bütün derslerin kur tanımları da bulunmaktadır. Bu programdaki sanat eğitimi ile ilgili bütün öğrencilerin alacağı zorunlu dersler; 2.Sınıf III.Yarıyıda Resim-İş dersi, 2.Sınıf IV.Yarıyıda Resim-İş,Yazı dersi, 3.Sınıf V.Yarıyıda Resim-İş Yazı ve Öğretimi dersidir. Bu program, sınıf öğretmeni yetiştirme görevinin 1982 Yılında MEB'den alınarak YÖK'e devredilmesinden sonra, 1998 Yılına kadar YÖK tarafından sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarına gönderilen, kur tanımlı ilk ve tek programdır.

Dört yıllık eğitim yüksekokulları, 1992 yılından itibaren, eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümleri haline dönüştürüldükten sonra da, 1990 yılında hazırlanan program uygulanmaya devam edilmiştir. Ancak bu dönemde eğitim fakültelerine, YÖK tarafından gönderilen programlarda % 20-30 oranında değişiklik yapma hakkı tanınmıştır. Eğitim fakültelerinin alan öğretmenliği bölümlerinde olumlu gibi görülen bu durum, sınıf öğretmenliği bölümlerinde, yatay geçişleri imkansız hale getirecek kadar farklılıklar meydana gelmesine neden olmuştur. Bir başka açıdan, mesela; Sınıf öğretmenlerinin, alanları gereği almaları gereken Yazı Dersi, birçok fakültenin sınıf öğretmenliği bölümlerinden kaldırılmıştır. Meslek yaşantıları boyunca yazı eğitimi verecek olan sınıf öğretmenleri bu alanda hiçbir eğitim almadan mezun olmuştur. 1995 yılında YÖK, dört yıllık eğitim yüksekokullarında uygulanan programdan fazla da bir farkı olmayan "Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinin Eğitim Programları"nı hazırlayarak eğitim fakültelerine göndermiştir. Ancak fakültelerin programda değişiklik yapma hakkı devam ettiği için bu değişiklik bir anlam ifade etmemiştir. Fakültelerin sınıf öğretmenliği bölümlerinde bu dönemde standart bir program söz konusu değildir.

1990 Yılında YÖK tarafından hazırlanarak gönderilen, kur tanımlı tek program olan, “Eğitim Yüksekokulları Öğretim Programı”ndaki sanat eğitimi ile ilgili zorunlu dersler ve kur tanımları şu şekildedir;

a) 2. Yıl, 3.Yarıyıl (Güz) Dönemi, Resim-İş (Haftada 2 saat)

Çağdaş resim akımları, Türk resim sanatı ve öncüleri, renk ve renkli resim teknikleri, yağlı boya, örgü işleri, el sanatları, teknik resim, çizgi ve etüd çalışmaları, atelye ve uygulama çalışmaları, hayali ve dekoratif resimler, peyzaj çalışmaları.

b) 2. Yıl, 4.Yarıyıl (Bahar) Dönemi, Resim İş ve Yazı (Haftada 2 saat)

Resim-İş ve Yazının önemi. Afiş, reklam ve tabela yazıları, Yazı çeşitleri ve kompozisyon biçimleri, Temel büyük ve küçük harflerle dik ve eğik yazılar, yazı araçları ve uç çeşitleri, renkli desen, üç boyutlu iş örnekleri, hikaye resimleme, heykel ve seramik işleri.

c) 3.Yıl, 5.Yarıyıl (Güz) Dönemi, Resim İş, Yazı ve Öğretimi. (Haftada 2 saat)

Resim-İş ve Yazı (dersi) öğretim programında(ki) amaçlar, ilkeler, açıklamalar ve ders araçlarının incelenmesi, uygulamalar, örnekler, Sanat eğitimi ve tarihsel gelişimi, Resim-İş ve Yazı Öğretiminin başlıca yöntemleri ve çağdaş teknikler, Sanatta yaratıcılığın geliştirilmesi, Resim-İş ve yazı öğretimine hazırlık, yıllık ve günlük planlar, çocuk resminin gelişimi, Serbest resim ve sergiler.

1990 yılından, 1998 Yılına kadar sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi adına aldıkları dersler ve konuları bunlardır. Program, bu alanda verilen eğitimin niteliği bir yana, tamamen uygulama ağırlıklı, bir resim öğretmenin eğitiminde dahi hepsini alamayacağı kadar çeşitli, alan ve teknik öğretimine dayalı bir görünümündedir. Ayrıca sanat eğitimi ile yazı dersinin iç içe geçmişliği ayrı bir problemdir. Programlarda değişiklik yapma hakkı, çeşitli fakültelerdeki sanat eğitimcisi öğretim elemanlarından bir kısmı için, dersleri daha verimli hale getirmede bir fırsat yaratmıştır. Bu serbestlik bazen de program değişikliklerinde etkili olanlar tarafından, derslerin daha da azaltılmasına neden olmuştur.

1.1.4.4. Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında 1998 Yılından İtibaren Uygulamaya Konulan Sanat Eğitimi Ders Programı

1994-1997 Yılları arasında yürütülen YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi kapsamında yerli ve yabancı uzmanların katılımıyla “İLKÖĞRETİM SANAT ÖĞRETİMİ” isimli kaynak öğretim materyali hazırlanmıştır. Projenin üç ana amacından birisi olan “Birçok konu alanında metodoloji derslerinin hedeflerini saptamak ve bunların eğitim programlarını hazırlamak” (YÖK,1996:Açıklama) amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma, ön uygulamadan geçirilmiş, bir dizi seminerle de öğretim elemanlarına tanıtılmıştır. YÖK’ün deyimiyle, “derslerin hedeflerini saptama ve bunların eğitim programlarını hazırlama” çalışmaları bitince, YÖK tarafından hazırlanan ders programları 1998-1999 öğretim yılı başından itibaren eğitim fakültelerinde uygulamaya konulmuştur.

Bu asıl program gönderilmeden önce, “1997 yılında bir taslak program hazırlanarak eğitim fakültelerine gönderilmiş, görüş istenmiş ve bu görüşlere göre birtakım değişiklikler yapılarak, programlara son hali verilmiştir.” (YÖK,1998:5). Ancak 1997 yılında hazırlanan taslak programla, 1998 yılında uygulamaya konulan eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı karşılaştırıldığında, aralarında farklılıklar olduğu görülmektedir (Ek:2). Sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı maalesef iki başlı doğmuştur. Anlaşılan o ki, alanla ilgili kaynak materyali hazırlayan uzman kadro programlara son şekli verilirken, yani 1998 programı hazırlanırken, ya işe karışmamış, ya da devre dışı bırakılarak program başkalarına hazırlattırılmıştır.

1997 Taslak Programı ile, yerli ve yabancı uzmanların rehberliğinde hazırlanan “İLKÖĞRETİM SANAT ÖĞRETİMİ” isimli kaynak öğretim materyali birbiriyle örtüşmektedir. Ama 1998 yılında uygulamaya konulan ve halen uygulanmakta olan programın “İLKÖĞRETİM SANAT ÖĞRETİMİ” isimli kaynak öğretim materyali ve 1997 taslak programı ile benzeşen tek tarafı, konu benzerliğidir. Bir yabancı uzmanın yanına yerli uzmanlardan bir ekip kurulup, üç yıl boyunca büyük paralar harcanarak bir ders programı hazırlattırılmış, sonra da bu program yok

farzedilerek, başka bir ekibin hazırladığı, başka bir program uygulamaya konulmuştur. İlk ekibin hazırladığı “İLKÖĞRETİM SANAT ÖĞRETİMİ” isimli materyal, sanatsal alanda tüketici eğitimine dönük, yani sınıf öğretmenliği alanı için, Türkiye’deki ilk nitelikli kaynaktır. Onca para, emek ve zaman harcanarak hazırlattırılan bu programa itibar edilmemiştir. Bunu anlamak mümkün değildir.

Kaynak materyaldeki ve 1997 Taslak programındaki dersler ve süreleri şu şekildedir;

1. Sömestir: Sanat Eğitiminin Temelleri.	2 saat
2. Sömestir: Sanat Eğitiminde Dört Disiplin	2 saat
3. Sömestir: Bütünleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemleri	2 saat.
1998 Programındaki dersler ve süreleri ise şu şekildedir;	
3. Yarıyıl: Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri	2 saat
4. Yarıyıl: Resim-İş Eğitimi	2 saat.

Sınıf öğretmenliği ABD için hazırlanan “İlköğretim Sanat Öğretimi” ve “1997 Taslak Programı” ile halen uygulanmakta olan “1998 Programı” karşılaştırıldığında; Birincisinde haftada iki saat üzerinden, üç yarıyılık, üç ders olarak hazırlanan program, 1998 Programında iki yarıyılık, iki saatlik, iki derse dönüştürülmüştür. Ancak, kaynak materyaldeki bütün konular bu iki dersin içine sıkıştırılmıştır. Bir de bunun üstüne, “sanatın temel eğitimi ile ilgili kısımlar, sanat tarihinde soru sorma stratejileri, tanınmış sanat olgularının tartışılması ve çocuğa aktarılması, yansıtma, sanatsal öğrenme yolları, çocuk resimlerinin incelenmesi, sanat ile ilgili öğrenmelerin eğitim stratejileri ile bütünleştirilmesi” ve ikinci ders olan “Resim-İş Eğitimi dersinin tüm konuları” ilave edilmiştir. Uzmanların, üç derste verilebilecek şekilde hazırladığı bir programa, % 40 konu ilavesi yaparak ve ders sayısını da ikiye indirerek, yeni bir program hazırlayıp sunanlar, bunun nasıl uygulanabileceğinin de açıklamasını yapmak durumundadırlar. YÖK’ün kredi sınırlaması dayatması karşısında, sırf sınıf öğretmenlerinin almaları gereken, “Güzel Yazı Teknikleri ve Öğretimi” dersine yer açmak için, dersin birisini silerek, adı geçen yazı dersini yerleştirmek ve hazırlanmış nitelikli bir programın uygulanabilirliğini ortadan kaldırmak uygun değildir.

1974 yılından beri uygulanan sınıf öğretmenliği ders programlarında ve taslak programda eşit ağırlıkla yerleştirilen resim, müzik, beden eğitimi derslerinin dengesi, resim dersi (Sanat eğitimi) aleyhine bozulmuştur (Ek-14). Çok şekilci bir biçimde, toplam sekizer saat ayrılan müzik ve beden eğitimi derslerinin programdaki konu başlıkları (22'şer ana konu başlığı) sayısı ile, programda diğerlerinin yarısı oranında dört saatlik bir süre ayrılan sanat eğitimi derslerinin konu başlığı sayılarını (23 ana konu başlığı) karşılaştırmak bile, bu dengesizliği görmek için yeterlidir.

1998 Programındaki mantık hataları bunlarla da sınırlı değildir. 1.1.4.2. Bölümünde açıklandığı üzere, çağdaş sanat eğitiminde, “resim-iş” isminin kaldırılması üzerinde ülkemizde yoğun tartışmalar yapılırken, programa “Resim-İş Eğitimi” diye bir dersin konması geriye döndürür. Bu ileride, çağdaş sanat eğitiminin yapısına uygun olarak değiştirilmesi gereken İlköğretim, Ortaöğretim Ders Programlarındaki resim-iş dersinin ismi ve programı ile Resim-İş Eğitimi ABD'nin isimlerini değiştirmeyi de engelleyici bir tutumdur Burada unutulmuş “Resim-iş dersinin adından dolayı, yalnızca resim eğitimi öğretimi verilen bir ders olarak anlaşılacağı” (Balcı,1996:18) ya da algılanabileceğidir. Onun için, “sanat eğitiminden beklenen resim-iş dar kalıbı içinde müteala etmekten vazgeçerek bir an önce ona uygun bir adlandırmayı hayata geçirmek gerekir.” (Özsoy,1996:37).

“İLKÖĞRETİM SANAT ÖĞRETİMİ” isimli kaynak öğretim materyalini hazırlayan uzman ekip çalışmasını belli bir noktaya getirdikten sonra Hatay, Bolu ve Kastamonu Eğitim Fakültelerinde program hakkında bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir. Bu toplantılara eğitim fakültelerinde alanın eğitimini gerçekleştiren öğretim elemanları da katılmıştır. Yani program geliştirme süreci tam yaşanmasa bile, belki de ilk defa bu kadar katılımcı ile çalışılmıştır. Bu fikir birliğine rağmen, hazırlanan materyale bir konu yığını muamelesi yapılması doğru değildir.

Bu konuda materyali hazırlayan uzman ekibin, son program düzenlemeleri esnasında, çalışmasına sahip çıkması gerekirdi. Yalnız 1997 Taslak Programı ile 1998 programı karşılaştırıldığında, değişikliklerin sadece sanat eğitimi alanına has olmadığı da görülmektedir. Olumsuz değişiklikler, öğretmenlik formasyonu dersleri ve yan alan derslerinde de olmuştur. Hazırlanış süresi itibarıyla arada 6-8 ay gibi bir

süre bulunmasına karşılık taslak programla, 1998 Programındaki farklılıklar anlaşılabilen bir duruma dönüşmüştür. Sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimine toplam 4 saatlik bir süre ayrılırken, mesela; Fen bilgisinin sadece “öğretimi” için sekiz saatlik süre ayrılmasının mantığını bulmak zor olsa gerekir.

Meslek öncesi eğitimde alınan çağdaş sanat eğitiminin uygulama alanı yoksa, bu bir işe yaramayacaktır. Bu açıdan sınıf öğretmenlerinin meslek öncesi sanat eğitimi alanında aldıkları eğitimle, meslek hayatında bu alanda verecekleri eğitimin uygun hale getirilmesi, dikkate alınması gereken başka bir husustur. Bu açıdan, İlköğretim Kurumları Ders Programı içindeki, Resim-İş Eğitimi Ders Programının da değiştirilmesi gerekir.

Ayrıca MEGP kapsamında projenin bir diğer amacı da eğitim fakültelerine kaynak öğretim materyali ve araç-gereç yardımlarıdır. Bu konuda sosyal bilgiler, fen bilgisi ve müzik alanlarında birçok materyal sağlanırken, ülkemizde en çok sıkıntısı çekilen sanat eğitimi alanında kaynak eksikliğine rağmen, bu alanda üç tane yabancı dilde kitap dışında, materyal teminine gidilmemiştir. Sanat eğitimi ile ilgili reproduksiyonlardan, slaytlardan tutun da, sanat atelyelerinin yapılandırılmasına kadar birçok fırsat değerlendirilememiştir.

Programların uygulanmasına başlanalı aradan dört yıl geçmesine rağmen, sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi ile ilgili, yukarıdaki tartışmaya, alanın yazılı literatüründe rastlanmamaktadır.

Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında, programların niteliği ile ilgili yapılması gerekli tartışmaların yerini kısır tartışmalar alınca, şimdi uygulamalarda ortaya çıkan olumsuzlukları, programdaki bir dersin yarıyılının değiştirilmesine bile müsaade edilmeyen bir ortamda, kabul ettirememenin zorluğu yaşanmaktadır.

İlköğretim sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı hakkında genel olarak bu bölümde ortaya konan tartışmayla ilgili olarak YÖK’ün açıklaması şu şekildedir; “1997 yılı yaz aylarında, Eğitim Fakülteleri öğretim elemanlarından oluşan komisyonlar konu alanlarına göre yoğun bir çalışma yaparak, geliştirilen programların taslak yapısını ortaya çıkarmışlardır. Daha sonra bu programlar çeşitli

Eğitim Fakültelerine gönderilerek görüş istenmiş ve bu görüşlere göre birtakım değişiklikler yapılarak programlara son hali verilmiştir” (YK,1998: 5). Burada belirsiz olan, YK’teki komisyonun içinde, kaynak materyali hazırlayan uzman ekipten üyelerin bulunup bulunmadığıdır. İkincisi, 1997 Taslak Programı’ndaki sınıf ğretmenliği sanat eğitimi ders programına, hangi eğitim fakültesinden olumsuz görüş geldiği için, programda değişikliğe gidildiğidir. Taslak programda bulunmayan bir yazı dersi haklı olarak istenmiş olabilir. Bu ayrı bir konudur. Yoksa sınıf ğretmenlerinin eğitimi ve yeterliliği konusunda, eğitim fakültelerinin hem dersin süre olarak azaltılması, hem de konu kapsamının genişletilmesini önermesi pek akla yatkın görünmemektedir.

Görüş açısı daraltılarak yapılan tartişmalarda ise, bazıları sınıf öğretmenliğindeki alanla ilgili dersleri yetersiz bulurken, ilköğretim resim-iş ders programını temel almakta, bu programın niteliğine ya da yeterliliğine hiç değinmemektedirler (akır, 2002: 43-50). Bunun tam tersine, bazıları ise ilköğretim kurumları resim-iş ders programını –haklı olarak- eleştirmektedir (zel, 2002:53). İster ilk ve orta ğretim, isterse sınıf öğretmenliğindeki yeni sanat eğitimi programını değerlendirirken, nedense nyargılarımızdan kurtulamıyoruz. Programın çok disiplinli oluşu “uygulamaya olanak vermediğini” mi? (nver; 2002: 164) göstermektedir. Yoksa tamamen ders saatlerinin azlığı ile mi ilintilidir? Yeni sanat eğitimi modeline karşı olmak başka bir şey, modelin olumsuz yönlerine eleştiri getirmek başka bir şeydir.

1998-1999 Öğretim yılı başından itibaren uygulamaya konulmuş olan “Eğitim Fakülteleri ğretmen Yetiştirme Lisans Programları” içindeki “Sınıf ğretmenliği Lisans Programı”nda bulunan sanat eğitimi alanıyla ilgili dersler ve kur tanımları şunlardır; (YK,1998: 25)

a) Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri (2 saat-kredi, teorik).

Sanat eğitiminin dört alanında bilgi ve deneyim; eleştirel düşünme, sanat tarihi, estetik, stüdyo eğitimi. Sanatın dili ve açıklayıcı sanat eleştirisi. Sanatın değişik işlevleri. Resim izme ve sanatın temel eğitimi ile ilgili kuramlar. Sanat tarihinde soru sorma stratejileri. Sanat Tarihi anlayışının gelişmesi. Tanınmış sanat

olgularının tartışılması ve çocuğa aktarılması. Çizim yoluyla görsel algının ve sanatın geliştirilmesi. Çocukta yaratıcılık.Yansıtma ve gelişim evreleri. Çocuk resimleri ve sanatsal öğrenme yollarının incelenmesi. Müze eğitimi. Sanat ile ilgili öğrenmelerin eğitim stratejileri ile bütünleştirilmesi. Sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve stüdyo üretimi disiplinlerinin kapsamlı bir ünite stratejisi halinde birleştirilerek bütünleştirilmesi. Değerlendirme.

b) Resim-İş Eğitimi. (2 saat-kredi, teorik).

Resim ve iş kavramları, eğitimdeki yeri ve önemi. Estetik duygu ve becerilerin geliştirilmesi, resim ve iş yoluyla düşüncenin ifadesi. Resim okuma ve anlatma. Resim çizme teknikleri. İlköğretimde I. Kademe resim ve iş-teknik ders programlarının incelenmesi. Diğer derslerle ilişkileri. İlköğretim I. Kademedeki uygulanan resim-iş öğretimi yöntem ve teknikleri. Ders planlarının hazırlanması. Değerlendirme. Öğrencide resim ve iş becerilerinin geliştirilmesi.

Bu kur tanımlarını analiz ettiğimizde, ünite konusu niteliği taşıyanların yanında, bazılarının davranış nitelikli olduğu, bazılarının ise öğrenme-öğretme durumu niteliğinde olduğu görülmektedir (Ek-15). Bu iki derse ait konuların ara sınavlar için ayrılacak süre de dahil, hiç kesintisiz eğitim yapıldığı düşünülse bile, toplam 28 haftada öğretim elemanları tarafından verilebileceğini düşünmek gerçekçi değildir. Bu konu başlıklarından sadece bir tanesinin “resim çizme teknikleri” olduğunu bilmek bile bu yargıyı doğrulamaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı; Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliğinin, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesidir.

Bu temel amaç doğrultusunda, sanat eğitimi ile ilgili literatüre, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine dayalı olarak aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır :

1. Öğretim elemanlarının;

a) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri nelerdir?

b) Resim-iş eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri nelerdir?

c) Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusunda başka hangi görüşleri belirtmektedirler ?

2. Öğrencilerin;

a) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri nelerdir?

b) Resim-iş eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri nelerdir?

c) Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusunda başka hangi görüşleri belirtmektedirler ?

3. Öğretim elemanları ve öğrencilerin;

a) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri arasında, bir ders programının boyutlarına göre (Boyutlar içi) anlamlı bir fark var mıdır ?

b) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri arasında, bir ders programının boyutlarına göre (Boyutlar arası) anlamlı bir fark var mıdır ?

c) Resim-iş eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri arasında, bir ders programının boyutlarına göre (Boyutlar içi) anlamlı bir fark var mıdır ?

d) Resim-iş eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri arasında, bir ders programının boyutlarına göre (Boyutlar arası) anlamlı bir fark var mıdır ?

4. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi ders programının (Boyutlar arası) uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri arasında ;

- a) Görev ünvanlarına göre anlamlı bir fark var mıdır ?
- b) Öğrenim durumlarına göre anlamlı bir fark var mıdır ?
- c) Çalıştıkları bölüme göre anlamlı bir fark var mıdır ?
- d) Hizmet sürelerine göre anlamlı bir fark var mıdır ?
- e) Sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılmalarına göre anlamlı bir fark var mıdır ?
- f) Sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir fark var mıdır ?
- 5.Öğrencilerin, sanat eğitimi ders programının (Boyutlar arası) uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri arasında ;
- a) Halen öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir fark var mıdır ?
- b) Mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre anlamlı bir fark var mıdır?
- c) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre anlamlı bir fark var mıdır ?
- d) Resim-İş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre anlamlı bir fark var mıdır?
- e) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi derslerini aynı öğretim elemanından almalarına göre anlamlı bir fark var mıdır ?

1.3. Araştırmanın Önemi

“İnsan metabolizmasının en süratli olduğu çağ on dört yaşına kadar olan çağdır.” (Noyanalpan, 1993:60). Metabolizmanın sürati ile öğrenme arasında doğru orantı bulunmaktadır. Eğitimdeki yeni yönelimler doğrultusunda bilgi üreten, yaratıcılığı geliştirilmiş, kişilikli, çevresini düzenlemede duyarlı, kültürünü koruyarak geliştiren estetik eğitimini tamamlamış bireylerin yetiştirilmesi için sanat eğitiminin, insan metabolizmasının öğrenmeye en açık olduğu dönemlerde doğru ve etkin biçimde verilmesini sağlamak herhalde en uygunu olacaktır. “Realitelerde

bağlantı kurulabildiği takdirde sanat eğitimi, bireysel ve toplumsal yönden fen ve endüstri kadar etkin olur. Zira sübjektif tecrübelerin, duyguların gelişmemesi ve dejenere olması, fiziki realiteleri bilmemiş olması kadar hatta ondan da daha tehlikelidir.” (Varış, 1988:209).

Sanat eğitimi, yeni bilginin üretilmesinde lazım olan yaratıcı faaliyetleri programında ön plana aldığı için toplumların sosyal, ekonomik, politik, kültürel yönden ilerlemesine katkıda bulunmaktadır. “Örgün eğitim içinde, olabildiğince erken yaşlarda başlatılan sanatsal etkinlik ve sanat eğitimi süreçlerinin, çocukların fen, matematik gibi bilişsel ve bilgisel derslerinde daha başarılı olmalarına neden olduğu, sanat eğitimi alan ve almayan çocuklar arasında yapılan karşılaştırmalı araştırmalarla ortaya konmuştur” (San, 1985:8). Örgün eğitim içinde sanat eğitiminin uygulanabileceği en geniş alan, ilköğretim kurumlarında eğitim gören öğrenci kitesidir. İlköğretimden yukarı, eğitim kurumlarında sanat eğitimi veren derslerin ağırlığı, uzmanlaşmış eleman yetiştirme hariç azalmakta, çoğu zaman hiç verilmemektedir. “Sanat eğitiminin aynı zamanda herkes için gerekli olan bir kişilik ve estetik eğitimi olduğu” (Gençaydın,1990:44) göz ardı edilirse, toplumumuzda gelişen duyarsız davranışların nedenlerini de çözemeyiz.

Alan öğretmeni yetiştirmedeki “sanatçı-öğretmen mi yetiştirelim, yoksa öğretmen-sanatçı mı?”, tartışmalarının ötesinde, amaçların hiyerarşik düzenine uygun olarak, okulların amaçlarına dönük sanat eğitimi ders programlarının önemi anlaşılmalıdır. “Çözüm hangi alanda istihdam edilecekse, sanatı ve eğitimi iyi bilen elemanların bu dersleri vermesinde yatar” (Kırıçoğlu, 1994:21). Bu demektir ki sınıf öğretmeni adaylarına uygulanacak sanat eğitimi ders programları, sanat ve sanatın öğretimini bu alanda yeterli düzeyde öğretmenlik yapabilecekleri kadar verebilmelidir.

Bu maksatla, 1994-1997 Yılları arasında yürütülen YÖK-Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi çerçevesinde yerli ve yabancı uzmanların rehberliğinde “İLKÖĞRETİM SANAT ÖĞRETİMİ” isimli kaynak öğretim materyali hazırlanmıştır. Projenin üç ana amacından birisi olan “Birçok konu alanında metodoloji derslerinin hedeflerini saptamak ve bunların eğitim programlarını hazırlamak” (YÖK,1996:Açıklama) amacıyla gerçekleştirilen

bu çalışma, ön uygulamadan geçirilmiş, bir dizi seminerle de öğretim elemanlarına tanıtılmıştır. Projenin üçüncü amacında da belirtildiği üzere, hazırlanan bu kaynak materyal bir ders programı niteliğindedir. Sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin, sanat eğitimi ders programı olarak hazırlanan “İlköğretim Sanat Öğretimi” isimli kaynak materyal, altı kredi-saat içinde uygulanması düşünüülerek oluşturulmuştur.

1998-1999 Öğretim yılından itibaren YÖK tarafından hazırlanıp uygulamaya konulan, “Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları” içindeki, sınıf öğretmeni yetiştirmeyle ilgili, sanat eğitimi ders programı, sanki bu alandaki çalışmalar hiç yapılmamış gibi, niteliği de karışık (Ek:15) kur tanımlı, dört saat-kredili iki ders şeklindedir.

Kaynak materyalden alınıp, YÖK’ün hazırladığı ders programı içine yerleştirilen konu başlıkları iki programın tek benzeşen yönüdür. Ders isimleri farklıdır. Programın uygulanması için öngörülen süre farklıdır. Kaynak materyalde olmayan başka konularda ayrıca YÖK’ün hazırladığı programa ilave edilmiştir. Sınıf öğretmenliği ders programındaki beden eğitimi, müzik gibi benzer derslerle sanat eğitimi dersleri kıyaslandığında, konu yoğunluğu eşit iken, süre % 50 azaltılmıştır. Sanat eğitimi alanının, genel sanat eğitimi, sınıf öğretmenleri için gerekli alan eğitimi, alanın özel öğretim yöntemleri kısmı birbirine karıştırılarak iki dersin kur tanımları biçiminde YÖK programında yer almaktadır.

Bu problemlere bazı öğretim elemanlarının sanat eğitimi ders programına olumsuz bakmaları, alanın eğitimi için mutlaka özel mekanlara ihtiyaç olması, her konunun işlenişinin öğrenciye belli bir ekonomik yük getirmesi eklenebilir. Bütün bunlar dikkate alındığında, Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği hakkında ciddi şüpheler oluşmaktadır. Araştırma konusu bu açılarından önemlidir.

Araştırmada kuramsal açıdan, ülkemizdeki uygulamalara bakılarak, sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulamalarının nasıl olduğu konusunda neticeler çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırma bu yönüyle, Türkiye’de öğretmen eğitimi standartlarının (YÖK,1999: 2.3-2.8) kontrolüne veri oluşturacak niteliktedir.

Pratik açıdan ise araştırmayla, programın varsa, uygulamalarına ilişkin problemlerini tespit ederek, bu problemlerin çözümüne, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşlerinden yararlanarak öneriler getirebilme hedeflenmiştir.

Bu yönüyle de sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı değerlendirme ve geliştirme çalışmalarına katkı sağlanacağı umulmaktadır.

Ayrıca sanat eğitimi alanında, araştırma konusuna uygun, daha önce geliştirilmiş bu tür bir veri toplama aracına literatür taramasında rastlanmamıştır. Geliştirilen anket bu alanda yapılacak olan başka çalışmalara örnek teşkil edebilir.

1.4. Varsayımlar

1. Araştırma için, veri toplama aracı olarak geliştirilen anketle, görüşlerine başvuru alan öğretim elemanlarının verdikleri bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.

2. Araştırma için, veri toplama aracı olarak geliştirilen anketle, görüşlerine başvuru alan öğrencilerin verdikleri bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.

1.5. Kapsam ve Sınırlılıklar

Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliğinin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi, araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır.

Ayrıca literatür taraması yapılarak, yükseköğretimde sınıf öğretmeni yetiştirme ve bugüne kadar uygulanan sanat eğitimi ders programlarının, tarihsel sürece dayalı olarak betimlenmesi de yapılmıştır. Betimlemede, yapısal değişiklikler ve program karşılaştırmaları özetlenerek ortaya konmuştur. Bu tarihsel süreç 1974-2002 yılları arasında kapsamaktadır.

Araştırmanın uygulamalı kısmında, sanat eğitimi programı uygulamalarının amaçlar, konular, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirme boyutları, hazırlanacak

anket sorularının konu kapsamını oluşturmuştur. Ayrıca anketlerde kişisel bilgilere yönelik bağımsız değişkenlere de yer verilmiştir.

Araştırmanın yer ve zaman olarak kapsamını, Türkiye’de bulunan resmi üniversitelerin eğitim fakültelerinin 2001-2002 öğretim yılındaki sınıf öğretmenliği ABD sanat eğitimi ders programı, bu programda sanat eğitimi derslerini veren öğretim elemanları ve bu dersleri almış olan üçüncü sınıf öğrencileri meydana getirmektedir.

Sanat eğitimi, “okullardaki güzel sanatlara ilişkin dersler ve etkinlikler bütünü” gibi tanımlansa da ülkemizde daha çok bu kavramın resim-iş eğitimi yerine yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenliği bölümlerinde, 1998-1999 öğretim yılından önce var olan resim-iş dersleri yerine, yeni programda sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ile resim-iş eğitimi diye isimlendirilen iki ders konulmuştur. Bu nedenle araştırmada geçen sanat eğitimi programı, bu iki dersle sınırlandırılmıştır. Güzel sanatların bir dalı olan müzikle ilgili dersler, araştırma sınırları dışında bırakılmıştır. Güzel yazı teknikleri ve öğretimi ders programı ise sınıf öğretmenlerinin ilk okuma ve yazma çalışmalarına dönük olduğu için sanat eğitimi ile ilişkilendirilmemiştir.

Türkiye’nin çeşitli yerlerindeki 51 devlet üniversitesinin (Ek-1) sekiz tanesinde eğitim fakültesi yoktur (Ek-2). 43 Üniversitede bulunan 54 eğitim fakültesinden, iki tanesinde ise sınıf öğretmenliği ABD bulunmamaktadır (Ek-3).

Türkiye’de şu anda devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinde, sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumu olarak 52 tane sınıf öğretmenliği anabilim dalı bulunmaktadır Bunların sekizinde ise, sınıf öğretmenliği programları yeni açıldığı için henüz üçüncü sınıflar bulunmamaktadır (Ek-4).

Geriye kalan 44 eğitim fakültesinde, anket uygulamanın zaman ve maliyet açısından zorluğu, öğrenci evreninden örneklem almayı zorunlu kılmıştır. Bunun için öğrenci örnekleme, tabakalama usulüyle oluşturulan bölümlerden, random yöntemiyle seçilen, Sınıf Öğretmenliği Programı I. Öğretim, üçüncü sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur (Tablo:3.2.2).

1.6. Tanımlar

Ders Programı: Öğretim programlarındaki belli disiplinlerin ve faaliyet alanlarının, eğitimin amaçları ile ilişkili olan özel amaçlarını gerçekleştirmeleri için, öğretim ilkelerini, konuların alt kategorilerini ve değerlendirme esaslarını içeren ve eğitim öğretim programındaki esasları öğrenci davranışına dönüştüren programdır (Varış, 1988: 18).

Ders programının boyutları : Bir ders programında bulunması gereken amaçlar, konular, öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme bölümleridir.

Düzyey : Beşli Likert tipi derecelendirme ölçeğindeki, her bir dereceye düşen puan değerlerinin genel ifadesidir.

Düzyey farklılığı : Beşli Likert tipi derecelendirme ölçeğinin, her bir dereceye düşen puan değerlerine göre “Hiç katılmıyorum”, “Biraz katılıyorum”, “Orta derecede katılıyorum”, “Oldukça katılıyorum”, “Tamamen katılıyorum” şeklinde derecelendirilmiş farklılığıdır.

Eğitim Programı: Bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler, yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetlerdir (Varış, 1988: 18).

İlköğretim: Kadın, erkek bütün Türk vatandaşlarının milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni, ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir. (222 sayılı kanun, madde: 4).

Kur tanımlı program: Herhangi bir dersin okutulacağı yıl veya yarıyla göre, o derste işlenmesi gereken konuları gösteren programdır.

Ortalama farklılığı : Beşli Likert tipi derecelendirme ölçeğindeki, her bir dereceye düşen puan değerlerinin alt ve üst sınırları arasındaki farklılıktır.

Öğretim elemanı : Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalındaki (ya da Programı) sanat eğitimi ders programını yürütmekle görevlendirilen öğretim üyeleri, öğretim görevlileri, okutmanlar, uzmanlar ve diğerleridir.

Öğretim Programı: Belli bilgi kategorilerinden oluşan, bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya dönük, bilgi ve becerinin eğitim programlarının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasıdır (Varış, 1988: 18).

Sanat Eğitimi: Geniş manasıyla, yetişmekte olanlara ve yetişkinlere, güzel sanatların yaşamdaki yerini ve önemini yaşatarak kavratacak biçimde düzenlenmiş belli programlarla, güzel sanatların türlerini, tarihsel gelişimini, ifade gücünü, insanın temel ihtiyaçlarından biri olduğunu, örnekleriyle göstererek ve aynı zamanda çeşitli tür ve dallarında beceri de kazandırabilecek uygulamalı çalışmalarla sanatsal yaratma olgusunu tanıtmaya yönelik bir eğitim sürecidir (San, 1988: 4).

Sınıf Öğretmeni: Alanı sınıf öğretmenliği olan öğretmenlerdir. (MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, madde: 4).

Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumları : Kronolojik sıralama içerisinde Türkiye’de, İki Yıllık Eğitim Enstitüleri, İki ve Dört Yıllık Eğitim Yüksekokulları, Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Bölümleri, Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı (ya da Programı) adıyla sınıf öğretmeni yetiştiren öğretim kurumlarıdır.

Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarındaki Sanat Eğitimi Ders Programı : Sınıf öğretmenliği ABD’deki Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi derslerinden oluşan, plastik sanatlar eğitimine dayalı, zorunlu, bütün öğrencilerin alması gereken, dersler programı bütünlüğüdür.

II. İLGİLİ KAYNAKLAR

İlgili kaynaklar bölümünde, yerli ve yabancı kuramsal yayınlar taranarak araştırma konusuyla bağlantılı olan başlıca yayınlara değinilmiş, bu konuda yapılan bilimsel araştırmalar hakkında özet bilgiler verilmiştir.

2.1. İlgili Başlıca Kuramsal Yayınlar

Sanat eğitimi konu alan çalışmaları çeşitli kurum ve kuruluşların düzenlediği sempozyum, seminer ve konferanslar, bilimsel yayınlar, Milli Eğitim Bakanlığı'nun çalışmaları ve bu konudaki araştırmalar olarak guruplandırmak mümkündür.

Ülkemizde genel sanat eğitimi ile ilgili başta İnci San olmak üzere, Ali Uçan, Nihat Boydaş, Olcay Kırıçoğlu, Sıtkı Erinç, Ayşe İlhan Çakır, Vedat Özsoy, Serap Etike'nin çeşitli kitap, makale ve bildirileri önemli olanlarıdır.⁽¹⁾ Cumhuriyet'in ilk yıllarında okullara resim derslerinin konulmasında büyük emekleri olan İ. Hakkı Baltacıoğlu'nu ayrıca belirtmek gerekir. Sanat eğitimi ile ilgili kuramsal çalışmalar, ilköğretim hatta ortaöğretim kademesi de dahil, öğretmen yetiştiren örgün eğitim kurumlarındaki sanat eğitimi programının geliştirilmesiyle ilgili çalışmalara göre daha fazladır. Dolayısıyla, genel sanat eğitimi ile ilgili yayınların sayısı, istenilen düzeye yaklaşmasına karşılık, araştırma konusu ve amacı ile doğrudan ilgili önemli çalışmaların ülkemizde yeteri kadar olduğunu söylemek mümkün değildir.

Konu ile doğrudan ilişkili çalışmalar kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığı'nın program geliştirme çabaları içinde oluşturduğu "Türkiye'de Güzel Sanatlar Eğitimi'nin Gelişmesine Yönelik Öneriler"inden söz edilebilir.

Rapor, Milli Eğitim Bakanlığı'nca oluşturulan "Çalışma Grubu" tarafından hazırlanarak bakanlığa sunulmuştur. "Çalışma, öğrencide geliştirilmesi gereken davranışlardan hareketle hedefler, davranışlar ve bunlara ilişkin eğitim durumlarından

⁽¹⁾ *Adı geçen yazarların belirtilen konu kapsamındaki yayınları ile ilgili seçilmiş kaynakça bölümünün sonunda verilmiştir.*

oluşmaktadır.” (Gel,1990:189). Dünya Bankası'nın katkısı ile, YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın ortaklaşa yürüttükleri, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi Projesi kapsamında, “İlköğretim Sanat Öğretimi” adı altında bir öğretim materyali hazırlanmıştır. 1998-1999 Öğretim yılından itibaren sınıf öğretmenliği programlarında uygulamaya konulan, sınıf öğretmeni adaylarının sanat eğitimi ile ilgili program kılavuzu olarak geliştirilen bu kaynak, şimdiye kadar yapılan çalışmaların en nitelikli olanıdır.

Diğer ülkelerde, sanat eğitiminin tarihsel gelişim süreci içinde alanın tüm boyutlarını içeren yayınlara rastlamak mümkündür. Okullardaki sanat eğitimine, eğitim görüşlerinin bir parçası olarak ilk eğilenler Rousseau, Pestalozzi ve Fröbel gibi ünlü eğitimcilerdir. John Dewey bu sürecin 20. yüzyıl başlarındaki devamıdır.

Franz Çizek çocuk sanatı üzerinde yoğunlaşır. Bu alanda uğraşan diğer bir isim olan Viktor Lowenfeld'in sanat eğitimine katkısı oldukça fazladır. H. Read, “Sanat Yoluyla Eğitim” kitabıyla uzun yıllar sanat eğitiminde etkili olmuştur. Read, estetik eğitimi, eğitimin temeli olarak alır. Bu arada Amerika'da geliştirilen projeler, İngiltere'de “Görsel Eğitim Konseyi”, daha sonraları Almanya'da ortaya çıkıp bütün dünyayı etkileyen “Baushaus” (1920-1930) anlayışı, sanat eğitiminin gelişmesinde etkili kurum ya da anlayışlardır.

Elliot Eisner sanat eğitimini, kendi işlevlerinden kaynaklanan bir disiplin alanı olarak görür. Sanat için eğitim anlayışını benimsemektedir. Howard Gardner geliştirdiği çok yönlü zeka kuramı çerçevesinde sanat eğitimine yeni bir bakış açısı kazandırır. Wilson (1971) Amerika'da uygulanan sanat eğitimi konu ve amaçlarını öğrenci yaş gruplarına göre düzenler. Edmund Feldman 1970'li yıllarda, günümüzde disiplin anlayışlı sanat eğitiminin bir alanını oluşturan sanat eleştirisinin sanat eğitimindeki temellerini atmıştır. Louis Lankford disiplin temelli yaklaşımın estetik eğitim alanını geliştirmiştir. Mary Ericson ise disiplin temelli yaklaşımın sanat tarihsel anlayışını oluşturmuştur.

Amerika ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde sanat eğitimine yönelik çok sayıda yerleşmiş kurum ve kuruluşlar, alanda yapılacak araştırmaları yönlendirmekte ve desteklemektedir.

2.2. İlgili Başlıca Araştırmalar

Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programlarının değerlendirilmesi ile ilgili araştırmalar yok denecek kadar azdır. Bunlardan Ayşe İlhan Çakır'ın (1993) "Türkiye Üniversitelerinde Seçimlik Güzel Sanatlar Derslerinin Değerlendirilmesi" isimli doktora çalışmasından söz edilebilir. Teze konu olan dersler daha sonra programlardan kaldırılmıştır. Müzikle ilgili benzer bir araştırma ise Ali Uçan'ın (1982) "Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi"dir. "Genel çerçevesi bakımından daha çok betimsel bir çalışma niteliğinde olan bu araştırma, özel çerçevesi bakımından çok yönlü bir yetişek değerlendirme araştırmasıdır" (Uçan, 1982:23). Araştırmada birinci sınıf öğrencilerinin aldıkları derslerin önce I. Dönemi sonra II. Dönemi daha sonra da bütününün değerlendirilmesine gidilmiştir.

Sanat eğitimi konu edinen diğer araştırmalar, ortaöğretimde sanat eğitimi ile ilgili olarak; "Liselerde Sanat Eğitimi" (Ünver, 1997) isimli doktora tez çalışması, "Orta Dereceli Okullarda Sanat Eğitimi" (Bal, 1993), "Liselerde Resim Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler" (Balcı, 1990), "Ortaöğretim Kurumlarında Sanat Eğitimine Eleştirel Bir Yaklaşım" (Özkan,1995), "Orta Dereceli Okullarda Sanat Eğitimi" (Ak,1996), "Resim-İş Öğretmenlerinin Resim-İş Programlarına İlişkin Görüşleri" (Dikici, 1997) isimli yüksek lisans tez çalışmalarıdır.

İlköğretimde sanat eğitimi ile ilgili; "Temel Eğitimin Birinci Basamağında Plastik Sanatlar Eğitimi" (Tunç, 1984), "İlkokullarda Resim-İş Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunlar" (Arısoy, 1994) isimli yüksek lisans tez çalışmalarıdır.

Sanat eğitiminin tarihsel süreci ile ilgili olarak: "Türk Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişim Süreci İçinde Orta Okul Resim Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme" (Etike, 1991) isimli doktora tez çalışması ile, "Türkiye'de Sanat Eğitiminin Tarihçesi" (Şahin, 1995) isimli sanatta yeterlik tez çalışması bulunmaktadır. Yapılan araştırmaların tarihlerine bakıldığında bir ikisi dışında, 1990 Yılından sonra yapılmış olmaları dikkat çekicidir.

Diğer araştırmalar ya doğrudan sanatın belli bir dalına yönelik ya da sanat eğitimi ile ilgili olup ancak ilk ve ortaöğretim kurumlarındaki belli uygulamalara dönük yöntemsel araştırmalardır.

Yapılacak olan araştırma konusuna çok benzer, ancak ders programı yerine, genel programın değerlendirildiği “İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Programının Öğretim Elemanı, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine göre değerlendirilmesi” (Taşdemir, 1995) isimli yayımlanmamış doktora tezi çalışmasıdır. Bu araştırmada sınıf öğretmenliği bölümlerinde görevli öğretim elemanları, son sınıf öğrencileri ve mezun olmuş öğretmenlere, araştırmacı tarafından geliştirilen bir anket uygulanmıştır.

Anket kişisel bilgiler, sınıf öğretmenliği niteliklerinin kazanılma düzeyi, sınıf öğretmeni niteliklerinin kazanıldığı dersler, sınıf öğretmenliği programındaki derslerin gerekliliği, bu programın geliştirilmesine yönelik öneriler kısımlarını içermektedir. Veriler buna göre elde edilip, bulgulardan yorumlara gidilmiş, on bir adet öneri geliştirilmiştir.

Araştırma konusu ile daha çok uyuşan, “Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programlarında Sanat Eğitimi Çalışmaları ve Karşılaşılan Güçlükler” isimli yayınlanmamış yüksek lisans tez çalışmasıdır (Yıldız, 2000). Araştırmanın bir bölümü için, Niğde Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ABD öğrencilerine anket uygulanarak veri toplanmıştır. Anketle, sınıf öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin, sosyo-ekonomik ve kültürel yetişme şartları ile üniversiteye gelinceye kadar aldıkları sanat eğitiminin niteliği ve düzeyi arasındaki ilişki bulunmaya çalışılmıştır. Anketin bir bölümünde ise, sınıf öğretmenliği ABD öğretim programındaki, sanat eğitimi ders programının boyutları hakkında genel sorular bulunmaktadır. Bu bölümde araştırma konusu sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı uygulamalarıyla ilgili olarak, Niğde Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ABD öğrencilerinin % 56’sı, almış oldukları sanat eğitimini ilköğretimde öğretmenlik yapabilmek için “kısmen yeterli” bulurken, % 26’sı “yetersiz” bulunduğunu ifade etmiştir. Yine sanat eğitimi derslerinin işlendiği ortamın uygunluğu ile ilgili soruya öğrencilerin % 43’ü “kısmen yeterli” derken, % 47’si ortamı “yetersiz” bulunduğunu belirtmişlerdir.

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

İnci SAN

- (1976). *Çocukta Resim Etkinliği ve Estetik*, Milliyet Sanat Dergisi, Sayı 181, İstanbul.
- (1979). **Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık**, (Gözden Geçirilmiş İkinci Baskı). Türkiye İş Ankası Kültür Yayını, Ankara.
- (1979). *Çocuğun ve Gencin Sanat Eğitimi*, Ulusal Kültür, Sayı: 6.
- (1979). *Yaratıcılık, İki Düşünce Biçimi ve Çocuğun Yaratıcılığı*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 12, Sayı 1-4.
- (1982). *Sanat Eğitiminin Yaklaşımları, Nitelik ve Konular*, MEB Milli Eğitim Dergisi, Ekim-Kasım-Aralık, Ankara, Sayı 59
- (1982). *Sanat Eğitimi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 15.
- (1982). *Temel Eğitimde İnsancıl Davranışlar Sanat Eğitimi Açısından Nasıl Kazandırılabilir. Temel Eğitim ve Sorunları*, TED IV. Eğitim Toplantısı, 6-7 Kasım 1980'de sunulan bildiri, TED Yayınları, Ankara.
- (1982). *Çocuk Yazını ve Sanat Eğitimi*, 11-13 Kasım 1981'de Kültür Bakanlığı Çocuk Yayınları Sempozyumu'nda Sunulan Bildiri, Kültür Bakanlığı Çocuk Yayınları Semineri, Ankara.
- (1982). *Güzel Sanatlar Öğretimi, Temel ve Orta Eğitimde Sanat Eğitimi ve Öğretimi, Tanımı-Sorunları-Öneriler*, 25-26 Kasım MEB Temel ve Orta Öğretimle İlgili Bilimsel Toplantı'da Sunulan Bildiri, MEB Milli Eğitim Dergisi, Sayı 56. Ankara.
- (1983). *Kültür Aktarımı Sorunu İçinde Sanat Eğitiminin Yeri*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı I. Milli Kültür Şurası'nda Sunulan Bildiri, 23-27 Ekim 1982, Ankara.
- (1983). **Sanat Eğitimi Kuramları**, Tan Yayınları: 25, Eğitim Dizisi, Ankara.
- (1983). *Sanat Eğitimi Üzerine*, (Röportaj), AYKO Eğitim Bilim 173.
- (1983). *Sanat Eğitiminde Yanlış Yönlendirmeye Bir Örnek*, Çağdaş Eğitim Dergisi, Sayı 87. Ankara.
- (1984). *Çağdaş Sanat Eğitimi*, Öğretmen Dünyası Dergisi, Sayı 49. Ankara.
- (1984). *Kültür Aktarımı Sorunu İçinde Sanat Eğitimi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 16, Sayı 2. Ankara.
- (1984). *Sanat Eğitiminin Sorunları*, Hacettepe Üniversitesi 18-20 Kasım 1981. Sanat Tarihi ve Sanat Sorunları Seminerinde Sunulan Bildiri, H.Ü. Armağan Dizisi No: 1, Suut Kemal Yetkin'e Armağan, Ankara.
- (1984). *Gençliğin Yaşamında Sanat*, Mart 1984'te Gençlik-Sanat-Spor Konulu Bilimsel Toplantıda Sunulan Bildiri, Çankaya Soroptimist Kulübü Yayını No: 13, Ankara.
- (1985). *Gençliğin Sanat Eğitimi*, Mimar Sinan Üniversitesi 5. İstanbul Sanat Bayramı, Sanat ve Gençlik Sempozyumu'nda Sunulan Bildiri. İstanbul.
- (1985). **Sanat ve Eğitim**, (Ders Kitabı), Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları: 51, Ankara.
- (1985). *Yaratıcı Kişiliğin Geliştirilmesinde Ortaöğretim Rolü-Sanat Yoluyla Eğitim*, Öğretmen Dünyası Dergisi, Yıl 6, Sayı 61, Ankara.
- (1985). *Bakanlığın Resim, Müzik ve Beden Eğitimi Dersleri ile Genelgesi ve Yankaları*, Öğretmen Dünyası Dergisi, Yıl 6, Sayı 66. Ankara.
- (1987). *Güzel Sanatlar Eğitimi*, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Önlisans Programı (I. Ünite), Ankara.

- (1989). *Gencin yaşamında Sanat ve Kültür Eğitimi*, MEF Dergisi, İstanbul.
- (1990). *Resim Öğretiminde Yaratıcılık-Tüm Bireysel Yaratıcılık, Resim-İş Öğretimi ve Sorunları*, TED Öğretim Toplantısı, 10-11 Mayıs 1990, TED Yayınları, Ankara.
- (1990). *Türkiye'de Güzel Sanatlar Eğitimi*, 24-28 Eylül 1990, I. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Raporu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. Ankara.
- (1992). *Evrin İçinde Sanat Eğitimi Politikaları*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fak. Dergisi. Cilt 25, Sayı 2, Ankara.
- (1992). *Toplumsal Değişme ve Değişen Sanat Eğitimi*, Çukurova Üniversitesi Eğ. Fak. 10. Kuruluş Kutlamaları Bilimsel Toplantısı, 30 Mart 1992, Adana.
- (1993). *Eğitimde Sanat ve Kültür (Sanat Eğitimi ve Estetik Düşünme)*, Sanat Tarihi ve Enstitüsünde 40. Yıl Semineri 19-21 Kasım 1993, İstanbul.
- (1994). *Sanatta Yaratıcılık, Oyun, Drama, Yaratıcılık ve Eğitim Konulu TED XVII. Eğitim Toplantısı* 25-26 Kasım 1993, Ankara.
- (1995). *Eğitsel Etken Olarak Güzel Sanatlar, Sanat Eğitiminin Geleceği*, (Editör), 20-22 Ekim 1994 Semineri, Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi, No: 8, Ankara.
- (1996). *Yaratıcı Eğitim İçin Gerekli Yenilikler – Bir Sanat Eğitilimci Gözüyle Eğitimimize Bakışlar*, Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayını, İstanbul.
- (1997). *Sanatla Eğitim Üzerine Yeni Düşünceler*, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Kongresi, 8-12 Eylül 1997. Eskişehir.
- (1998). *Sanatlar Eğitimi, MEF Okulları 2. Eğitim Sempozyumu*, “21. yy.ın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar, Çözümler, Öneriler, Perspektifler”; Kasım 1998 İstanbul.
- (1998). *Sanatla Eğitim Üzerine Yeni Düşünceler*, MEB Dergisi, Eğitim-Sanat-Kültür Sayısı, Sayı: 139, Ankara.
- (1999). *Sanatla Eğitim Üzerine Yeni Düşünceler*, 1.Ulusal Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu (28-29-30 Nisan 1999) Bildiriler, Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, s. 1-8 Çanakkale.
- (2000). *Yeni Yüzyılda sanatlar Eğitimi Kavramı, 21.Yüzyılda Türkiye Sorunlarına Çözüm Konferansı* (25-27 Ocak 2000) Ankara.

Ali UÇAN

- (1979). *Sanat Eğitime Yönelik Bir 'Okulda Öğrenme Modeli' Geliştirme Denemesi*, Çağdaş Eğitim, Cilt 4, Sayı 39.
- (1980). *Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretimdeki Yeri ve Bu Okullarda Görevli Öğretmenlerin Üniversiteye Geçme ve Yetişme Sorunları*, Eğitim ve Bilim, Cilt 5, Sayı 28.
- (1980). *Öğretmen Yetiştirme Üzerine Bir Araştırma*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Eğitim Bölümü, Ankara.
- (1982). *Türkiye'de Güzel Sanatlar Eğitimi*, (Çalışma Grubu Raporu), Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Danışma Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- (1983). *Türkiye'de Güzel Sanatlar Eğitiminin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler*, Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Danışma Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- (1985). *Gençliğin Sanat Eğitimi*, 5.İstanbul Sanat Bayramı 'Sanat ve Gençlik' Sempozyumu (14-18 Ekim 1985) Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.
- (1987). *Güzel Sanatlar Eğitimi, Özel Öğretim Yöntemleri*, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını No:101, Eskişehir.

- (1990). *Türkiye'de Güzel Sanatlar Eğitimini Geliştirme Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Milli Eğitim Bakanlığı / Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- (1992). *Sanat Eğitiminin Niteliği, Üç Ana Türü ve Bazı Temel Sorunları*, Eğitim Dergisi (MEB), Ankara.
- (1994). *Türkiye'de Cumhuriyet'in İlk Yetmiş Yılında Sanat Eğitimi*, Sanat Sayı 6, T.C.Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- (1994). *Türkiye'nin Kalkınmasında Sanatın Yeri ve İşlevi, Ülke Kalkınmasında Sanatın Yeri*, (Tebliğler), Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No:11, Ankara
- (1994). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- (1995). *Türkiye'de Güzel Sanatlar Fakültelerinin Yeniden Yapılanması ve Eğitim Programlarının Yeniden Düzenlenmesi*, Anadolu Sanat Dergisi. Sayı 4, Ankara.
- (1996). *II. Ulusal Eğitim Sempozyumu'nu Sanat (Müzik-Resim) Eğitimi Boyutuyla Değerlendirme*, II. Ulusal Eğitim Sempozyumu (18-20 Eylül 1996), Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- (1996). *Resim-İş Eğitiminden Plastik Sanat Eğitimine...*, Milli Eğitim Dergisi Sayı 131 (Temmuz-Ağustos-Eylül 1996), Ankara.
- (1998). *Filarmoni Sanat*, Sayı 148 (Mart 1998), Türkiye Filarmoni Derneği, Ankara.
- (1999). *I. Ulusal Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu'nu Genel Değerlendirme*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi [Bülteni] Haziran 1999, Çanakkale.
- (1999). *Cumhuriyet Döneminde Eğitimde Uygulanan Program Türleri ve Program Modelleri*, Eğitimde Yansımalar V: **21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu** (25-27 Kasım 1999), Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma-Geliştirme Merkezi, Ankara.
- (2000). *Sanat Eğitiminde Hedeflerin ve Hedef Davranışların Sınıflandırılması*, **I. Ulusal Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu** (28-29-30 Nisan 1999)-Bildiriler, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Çanakkale.
- (2001). *Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bakış*, **Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimde Kalite Paneli**, Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara.
- (2001). *Atatürk ve Sanat Kültüründe Çağdaşlaşmanın Dayandığı Temeller*, **II. Uluslararası Atatürk ve Güzel Sanatlar Sempozyumu** (26-27 Ekim 2001), Kültür Bakanlığı'nın Katkılarıyla Cumhuriyet ve Kültür Vakfı, Ankara.
- (2002). *Türkiye'de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar*, **Sanat Eğitimi Sempozyumu: Türkiye'de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme** (08-10 Mayıs 2002), Gazi Üniversitesi, Ankara.

Nihat BOYDAŞ

- (1989). *Atatürk ve Plastik Sanat Kurumlarımız*, Atatürk'ün 50. Ölüm Yılı Anma Konferansları.
- (1990). *Resim-İş Öğretimi Nasıl Geliştirilebilir*, Türk Eğitim Derneği XIII. Öğretim Semineri, Ankara.
- (1991). *Türk Sanatında Yöresellik ve Evrensellik*, GESAM Kültür ve Sanat Sempozyumu, Ankara.
- (1991). *Aile ve Güzel Sanatlar*, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Sempozyumu, Türk Aile Ansiklopedisi, Ankara.

- (1993). *Milli Kültür ve Sanat, Sarıkaya III. Milli Kültür ve Sanat Haftası Bildirileri*, Sarıkaya.
- (1994). *70 Yılın Ardında Cumhuriyet Türkiye'sinde Plastik Sanatlar*, Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı, Türkiye Yazarlar Birliği, (Seyfi Başkan ile birlikte), Ankara
- (1996). *Sanat Kültürü Yansıtır, Milli Eğitim*, 131, Ankara.
- (1996). *Türkiye'de Sanat Eğitiminin İçeriği ve Amacı, Federal Almanya'da ve Türkiye'de Sanat Eğitimi Semineri*.
- (1997). *Eğitim-Sanat İlişkisi: Sanat Eğitimi, Eğitimbilime Giriş*. Gazi Kitabevi, Ankara.
- (1998). *İlköğretim İkinci Basamağında Sanat Eleştirisi ve Önemi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 9-11 Eylül 1998, Konya.
- (2002). *Sanat Eğitiminin Önemi*, (Bilim Kurulu Adına), G.Ü.G.E.F.Konser Salonu ,8-10 Mayıs 2002, Ankara.
- (2002). *Geleneksel El Sanatlarımızın Estetiği, DEÜ. GSF Sempozyumu*, İzmir.

Olca Tekin KIRIŞOĞLU

- (1990). *Resim-iş Öğretimi ve Sorunları*, T.E.D. Yayınları, Ankara.
- (1990). *Sanatta Eğitim*, T.E.D. Yayınları, Ankara.
- (1991). *Gençlerin Sanat Eğitimi*, Demircioğlu Matbaası, Ankara.
- (1991). *Sanatta Eğitim - Görmek - Anlamak - Yaratmak*, Demircioğlu Matbaası, Ankara.
- (1994). *Türkiye'de Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme Sorunları. 41. Dünya Öğretmen Eğitimi Kongresi (Bildiri Özetleri)*. İstanbul.
- (1997). *İlköğretim Sanat Öğretimi*. YÖK/DÜNYA BANKASI/MEGP. Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi. Ankara.
- (1997). *Ortaöğretim Sanat Öğretimi*. YÖK/DÜNYA BANKASI/MEGP. Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi. Ankara.
- (1998). *Gençlerin Sanat Eğitimi, Sanat Yazıları:2*, HÜ, GSF. Ankara.

Sıtkı ERİNÇ

- (1995). *Kültür Sanat-Sanat Kültür*. İstanbul: Çınar Yayınları. İstanbul.
- (1995). *Resmin Eleştirisi Üzerine*, Sanat Dizisi:2 , Hil Yayın, I. Baskı, İstanbul.
- (1995). *Eğitsel Bir Etken Olarak Güzel Sanatlar Eğitiminin Geleceği*, Sanat Eğitiminin Geleceği, 20-22 Ekim 1994 Semineri, Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi, No: 8, Ankara.
- (1998). *Sanatın Boyutları*, I. Basım, Çınar Yayınları, İstanbul.
- (1998). *Sanat Psikolojisi*, Ayraç Yayınevi, Ankara.

Ayşe İlhan ÇAKIR

- (1985). *Ortaokullarda Plastik Sanatlar Eğitimi 5. İstanbul Sanat Bayramı Sanat ve Gençlik Sempozyumu*. Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- (1990). *Çocuklar İçin Hazırlanan Boyama Kitapları ve Çocuğun Yaratıcılığına Etkisi, Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi*, Cilt: II-2 Milli eğitim Basımevi, . Ankara,

- (1990). *Ortaöğretimde Sanat Eğitimi Sorunları, Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları*. Türk Eğitim Derneği VIII. Öğretim toplantısı. Şafak Matbaası, Ankara.
- (1993). *Cumhuriyet'ten Bu Yana Güzel Sanatlar Eğitimi*, **Eğitim Dergisi**, MEB. Basımevi Sayı:6, Ankara. .
- (1994). *Çocuk Kitaplarındaki Resimlerin Çocuğun Yaratıcılığına Etkisi*, **Yaşadıkça Eğitim**, Sayı:36, İstanbul.
- (1994). *Üniversite Programlarında Seçimlik Güzel Sanatlar Dersinin Yeri*.**Eğitim Bilimleri Kongresi**. Çukurova Üniversitesi I. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler (Kuram-Uygulama-Araştırma) Adana.
- (1994). *Çocuk kitaplarındaki Resimlerin Çocuğun Yaratıcılığına Etkisi*, **YA-PA Çocuk Kitapları Semineri**, Ankara, (Yaşadıkça Eğitim Dergisinde makale olarak yayımlandı.)
- (1995). *Çağdaş İnsan ve Sanat Eğitimi*, **II. Eğitim Bilimleri Kongresi**. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Poster), Ankara.
- (1995). *Okulöncesi Eğitim Programlarında Resim Dersinin Yeri*, **10. YA-PA Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri**. (Anadolu Sanat Dergisi'nde makale olarak yayımlandı). Ankara.
- (1995). *Üniversitelerde Sanat Eğitiminin Gerekliği*, **A.Ü.Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, A.Ü.Basımevi, Cilt:27, Sayı:1, Ankara.
- (1995). *Okulöncesi Eğitim Programlarında Resim Dersinin Yeri*. **Anadolu Sanat Dergisi**. Anadolu Üniversitesi Yayın No:874, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayın No: 12, Eskişehir.
- (1996). *Okulöncesi Dönemde Sanat Eğitimi. Bir Eğitim Ortamı Olarak Oyuncak Müzesi*. **III. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi**. Uludağ Üniversitesi Eğt. Fakültesi, Bursa.
- (1997). *Sanat Eğitimi Niçin Gereklidir*, **Toplumsal Araştırmalar**, Kültür ve Sanat İçin Vakıf. Perşembe Söyleşileri, Ankara.
- (1997). *1980 Sonrası Sanat Eğitimi Üzerine Yapılan Kuramsal Çalışmalar*, **A.Ü. Eğitim Fakültesi ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü**, Eskişehir.
- (1997). *İlköğretimde Değişen Yapı ve Sanat Eğitimi*, **Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu**. ÇÜ. Eğitim Fakültesi, Adana.
- (1999). *Türkiye'de Resim Eğitiminin 75. Yılı*, **Cumhuriyet ve Çocuk**. **II. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi Bildirileri**, Ankara.
- (1999). *Türk Resim Sanatında Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları*, **Uluslar arası Katılımlı 43. Milli Pediatri Kongresi**. Ankara.
- (2002). *Sınıf Öğretmenliği Yetiştirme Programları ve Günümüz Sanatı*. **Türkiye'de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu**. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. Ankara.

Vedat ÖZSOY

- (1992). *İngiltere'de Güzel Sanatlar ve Tasarım Eğitimi*, **Eğitim**, M.E.B. Yay., Sayı: 2, Ankara.
- (1993). *Resim-İş Eğitimi İle İlgili Bir Raporun Düşündürdükleri*, **Eğitim**, M.E.B. Yay., Sayı: 4, Ankara.
- (1993). *Amerika Birleşik Devletleri'nde Güzel Sanatlar ve Tasarım Eğitimi*, **Eğitim**, M.E.B. Yay., Sayı: 3, Ankara.

- (1996). *Türkiye'de Resim-İş Eğitimi(Sanat Eğitimi) Tarihine Kısa Bir Bakış*, **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt:16, Sayı:1, Ankara.
- (1996). *Resim -İş Eğitimi (Sanat Eğitimi): Amacı ve Yapılanması*, **Milli Eğitim**, Sayı: 131, Ankara.
- (1996). *Resim -İş Eğitimi Bölümlerinde Yeniden Yapılanma ve İsim Değişikliği*, **Milli Eğitim**, Sayı: 130, Ankara.
- (1997). *Eğitim Fakülteleri Resim-İş Eğitimi Bölümlerinde Yeniden Yapılanma ve Bir Program Önerisi*, **Eğitim ve Bilim**, Cilt:21, Sayı:103, Ankara.
- (1998). *Resim-İş Eğitimi (Sanat Eğitimi)nin Yakın Tarihi: Sosyo-Politik Olaylar ve Etkileri*, **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt:18, Sayı: 3, Ankara.
- (1998). *Yetmişbeşinci Yılda Sanat Eğitimi ve Öğretimi (Resim-İş Eğitimi)*, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 139, M.E.B. Yay., Ankara.
- (1998). *Sanat Eğitiminde Özel Öğretim Metodları Dersinin Araştırma Teknikleri Dersi İle Birleştirilmesi: Bir Uygulama Örneği*, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 138, M.E.B. Yay., Ankara.
- (1998). *Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Sanat Eğitimi ve Sanat Öğretmeni Yetiştirme Yöntemlerinin Bir Karşılaştırması*, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 137, M.E.B. Yay., Ankara.
- (1999). *Güzel Sanatlar Öğretiminde Çok Alanlı ve Projelere Dayalı Bir Yöntem*, **1.Ulusal Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu**, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Çanakkale.
- (2000). *Elektronik İletişim Araçlarıyla Görsel Algının Geliştirilmesi*, **Buca Eğitim Fakültesi Dergisi**, Özel Sayı: 12, İzmir.
- (2001). *Sanat (Resim) Eğitiminde Bir Nitel Araştırma Yöntemi: Eğitsel Eleştiri*, **Eğitim ve Bilim**, Cilt: 26, Sayı:121, Ankara.

Serap ETİKE

- (1987). *İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu ve Resim Öğretmeni Yetiştiren Programa Öneriler*, **Gazi Üniversitesi, Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği**, Tebliğler, G.Ü.Matbaası, Ankara.
- (1990). *Ortaöğretim Kurumlarına Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme*, **Resim-İş Öğretimi ve Sorunları**, TED Yayınları. Ankara.
- (1995). *Sanat Eğitimi Yazıları*, İlke Kitabevi Yayınları, Ankara.
- (1996). *Sanat Eğitiminde Çocuğa ve Gence Sanattan Anlayan Bir Kişilik Kazandırmak Hedeflenir*, **Milli Eğitim**. Sayı 131. Milli Eğitim Basımevi. Ankara.
- (2001). *1950 Öncesi Türkiye'de Resim Öğretmeni Yetiştirme*, **1. Eğitim Kongresi Bildirileri**, DEÜ, BE.Fak. Yy. İzmir.
- (2001). *Cumhuriyet Dönemi Resim Eğitimi*. Güldiken Yayınları. Ankara.

III. YÖNTEM

Bu bölümde sırası ile kavramsal çerçeve, araştırmanın yöntemi, araştırma yönteminin gerekçesi, evren ve örneklem, veri toplama teknikleri ile verilerin çözümlenmesi üzerinde durulacaktır.

3.1. Kavramsal Çerçeve

Kavramsal çerçevede araştırma konusunun hangi model ve yöntemle ele alınacağı, model ve yöntemin neden seçildiği bulunmaktadır.

3.1.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma yapıldığı ortama göre “saha”, düzeyine göre “uygulama”, yöntemine göre de “survey-betitleme” araştırması niteliğindedir. Araştırmanın belirlenen amaçlarını gerçekleştirebilmek için aşağıdaki yol izlenmiştir:

1. Yükseköğretim kurumlarında sınıf öğretmeni yetiştirme uygulamaları ve sınıf öğretmeni adaylarının gördükleri sanat eğitimi ders programlarının tarihsel süreci için literatür taraması yapılmıştır.

2. Araştırmanın amacına uygun veri toplama aracının geliştirilebilmesi için uzman, öğretim elemanı ve öğrencilerle, yazılı ve sözlü görüşmeler yapılmıştır.

3. İlgili bölümlerde halen uygulanmakta olan sanat eğitimi ders programı uygulamaları hakkındaki görüşlerini almak için, bu dersleri veren öğretim elemanları ve dersleri alan öğrencilere araştırmacı tarafından geliştirilmiş, geçerliği ve güvenilirliği test edilmiş olan bir anket uygulanmıştır.

4. Elde edilen bulgular yorumlanarak öneriler geliştirilmiştir.

3.1.2. Araştırma Yönteminin Gerekçesi

Araştırmanın bölüm başında belirtilen yaklaşımla ele alınmasının gerekçesini başlıklar halinde aşağıdaki şekilde açıklamak mümkündür:

1. Araştırmanın saha araştırması olmasının nedeni “eğitim bilimleri ve sosyal bilimlerde yapılan araştırmaların sahada yani doğal çevrede yer almalarıdır.”

2. Araştırmanın düzeyine göre uygulamalı olarak yapılması, uygulamalı araştırmanın “kuram ile uygulama arasındaki boşluğun doldurulmasına ve köprünün kurulmasına hizmet etmesidir.” (Kaptan, 1995:48).

3. “Öğretim programları, üzerinde duyarlı araştırmalar yapılması gerekli bir konudur. Hangi derslerin okutulması gerektiği, her konuya, her derse ne kadar zaman ayrılması gereği, programların geliştirilmesi, eğitimde survey yöntemine uygun ilgi bekleyen konulardır.” (Kaptan, 1995:61). Araştırmada survey-betimsel yöntemin kullanılma uygunluğu bu açıklamayla doğrulanmaktadır.

4. Araştırma konusu, program geliştirme ve program değerlendirmelerine veri sağlayacak niteliktedir. Yapılan araştırmayla, teorik olarak ortaya konmuş olan bir programın, uygulamalarının nasıl olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada veri toplamak için öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine dayalı yöntemsel yaklaşımın tercih sebebi, hazırlanan her kademedeki eğitimle ilgili programlarda öğretmenlerin uygulayıcı, öğrencilerin ise programın uygulandığı kitle olmasıdır. Öğretmen ve öğrencilerin bir programın hazırlanması, uygulanması ve geliştirilmesinde olumlu önerilerinin olması muhtemeldir.

3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Sınıf öğretmenliği sanat eğitimi programı kapsamında, “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” dersi ile “Resim-İş Eğitimi” dersleri bulunmaktadır. Araştırmanın konu evrenini yukarıdaki ders programı uygulamaları teşkil etmektedir.

Ayrıca, yükseköğretimde sınıf öğretmeni yetiştirme ve sınıf öğretmeni yetiştirmedeki yapısal değişiklikleri konu edinen literatür taraması ile YÖK tarafından yayınlanan eğitim programları ve bu süreçte uygulanan sanat eğitimi ders programları da konu evrenine dahil edilmiştir.

Sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliğinin araştırılmasında, anket uygulanacak olan öğretim elemanı evreni, Türkiye’deki Eğitim Fakülteleri sınıf öğretmenliği programlarındaki bu dersleri veren öğretim elemanlarının tamamından

meydana gelmektedir. Önce literatür taramasıyla, anket uygulanabilecek konumda olan 44 Eğitim Fakültesi tespit edilmiştir (Tablo 3.2.1).

Tablo 3.2.1: Anket uygulanabilecek öğretim elemanı evrenini oluşturan üniversitelerin eğitim fakülteleri ve ankete cevap verenlerin evrendeki dağılımı

Sıra no	Üniversite Adı	Fakülte Adı	Ank. cevap veren
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Bolu)	Eğitim Fakültesi	4
2	Adnan Menderes Üniversitesi (Aydın)	Eğitim Fakültesi	1
3	Afyon Kocatepe Üniversitesi (Afyon)	Uşak Eğitim Fak.	1
4	Akdeniz Üniversitesi (Antalya)	Eğitim Fakültesi	-
5	Anadolu Üniversitesi (Eskişehir)	Eğitim Fakültesi	1 İptal + 1
6	Ankara Üniversitesi	Eğitim Bilimleri Fak.	-
7	Atatürk Üniversitesi (Erzurum)	K. Karabekir Eğt. Fak.	1 İptal + 3
8	Atatürk Üniversitesi (Erzurum)	Ağrı Eğitim Fakültesi	2
9	Atatürk Üniversitesi. (Erzurum)	Erzincan Eğitim Fak.	-
10	Balıkesir Üniversitesi	Necatibey Eğitim Fak.	-
11	Celal Bayar Üniversitesi (Manisa)	Demirci Eğitim Fak.	3
12	Cumhuriyet Üniversitesi (Sivas)	Eğitim Fakültesi	2
13	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	1
14	Çukurova Üniversitesi (Adana)	Eğitim Fakültesi	-
15	Dicle Üniversitesi (Diyarbakır)	Eğitim Fakültesi	-
16	Dicle Üniversitesi. (Diyarbakır)	Siirt Eğitim Fak.	2
17	Dokuz Eylül Üniversitesi (İzmir)	Buca Eğitim Fak.	4
18	Ege Üniversitesi (İzmir)	Eğitim Fakültesi	-
19	Fırat Üniversitesi (Elazığ)	Eğitim Fakültesi	2
20	Gazi Üniversitesi (Ankara)	Gazi Eğitim Fakültesi	4
21	Gazi Üniversitesi (Ankara)	Kastamonu Eğitim Fak.	2
22	Gazi Üniversitesi (Ankara)	Kırşehir Eğitim Fak.	-
23	Gaziantep Üniversitesi	Adıyaman Eğitim Fak.	2
24	Gaziantep Üniversitesi	Kilis M. Rıfat Eğt. Fak.	-
25	Hacettepe Üniversitesi (Ankara)	Eğitim Fakültesi	-
26	İnönü Üniversitesi (Malatya)	Eğitim Fakültesi	-
27	İstanbul Üniversitesi	H. Ali Yücel Eğt. Fak.	1
28	Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	Fatih Eğitim Fakültesi	-
29	Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	Giresun Eğitim Fak.	1
30	Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	Rize Eğitim Fakültesi	1
31	Kırıkkale Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	-
32	Marmara Üniversitesi (İstanbul)	Atatürk Eğitim Fak.	-
33	Mustafa Kemal Üniversitesi (Hatay)	Eğitim Fakültesi	1
34	Niğde Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	1
35	On dokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)	Eğitim Fakültesi	-
36	On dokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)	Amasya Eğitim Fak.	1
37	Pamukkale Üniversitesi (Denizli)	Eğitim Fakültesi	-
38	Sakarya Üniversitesi	Hendek Eğitim Fak.	-
39	Selçuk Üniversitesi (Konya)	Eğitim Fakültesi	1
40	Süleyman Demirel Üniversitesi (Isparta)	Burdur Eğitim Fak.	2
41	Trakya Üniversitesi (Edirne)	Eğitim Fakültesi	1
42	Uludağ Üniversitesi (Bursa)	Eğitim Fakültesi	2
43	Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Van)	Eğitim Fakültesi	2 İptal
44	Kara Elmas Üniversitesi (Zonguldak)	Ereğli Eğitim Fak.	-

Bu fakültelerin sınıf öğretmenliği programlarındaki sanat eğitimi derslerini veren öğretim elemanlarına uygulanmak üzere geliştirilen anketler (Ek-6), eğitim fakültelerinin ilköğretim bölümü başkanlıklarına hitaben yazılan üst yazıyla (Ek-5) birlikte kendilerine posta yoluyla ulaştırılmıştır. 44 Eğitim Fakültesinin 26 tanesinde görev yapan 50 Öğretim Elemanı anketleri doldurarak geri iade etmişlerdir. Bunlardan dört tanesi eksik bilgi nedeniyle iptal edilmiştir. 18 Eğitim Fakültesinden ise cevap alınamamıştır. Öğretim Elemanlarına uygulanan anketin, evrenin tamamı içindeki yeri fakülte sayısı itibarıyla % 59,0'dır.

Aynı amaçlı öğrenci örnekleme ise, 44 Eğitim Fakültesinden meydana gelen evrenden, tabakalama ve random usulüyle seçilen dokuz eğitim fakültesinin I. öğretim, üçüncü sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur. Bunun için Türkiye'nin coğrafi bölgelerine göre, bölgelerde bulunan, anket uygulanabilecek yeterliğe sahip Eğitim Fakülteleri tespit edilmiş, her bölgedeki ortalama beş eğitim fakültesinden, random yoluyla tespit edilen her birinde öğrenci anketi uygulanmıştır (Tablo 3.2.2).

Tablo 3.2.2: Türkiye'nin coğrafi bölgelerine göre eğitim fakültelerinin dağılımı ve öğrenci anketi için oluşturulan örneklem grubu

Sıra no	Coğrafi Bölge	Anket Uygulanan Eğitim Fakülteleri (Sınıf öğretmenliğinde 3. Sınıfları bulunan)		Bölgeye göre örneklem alınan Eğitim Fakültesi	Anket uyg. öğr. Sys.	
1	Akdeniz Bölgesi	1	Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi	1	Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi	55
		2	Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi			
		3	Gaziantep Üniversitesi Kilis Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi			
		4	Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fak.			
		5	Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi			
2	Doğu Anadolu Bölgesi	1	Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi	1	Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi	57
		2	Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fak.			
		3	Atatürk Üniversitesi Erzincan Eğitim Fak.			
		4	Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi			
		5	İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi			
		6	Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fak.			
3	Ege Bölgesi	1	Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fak.	1	Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi	60
		2	Afyon Kocatepe Üniversitesi Uşak Eğitim Fakültesi			
		3	Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi			
		4	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fak.			
		5	Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi			
		6	Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi			

4	Güney Doğu Anadolu Bölgesi	1	Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi	-	-	-
		2	Dicle Üniversitesi Adıyaman Eğitim Fak.			
		3	Dicle Üniversitesi Siirt Eğitim Fakültesi			
5	İç Anadolu Bölgesi	1	Anadolu Üniv. Eğitim Fakültesi	2	Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi	57
		2	Ankara Üniv. Eğitim Bilimleri Fakültesi			
		3	Cumhuriyet Üniv. Eğitim Fakültesi			
		4	Gazi Üniv. Gazi Eğitim Fakültesi			45
		5	Gazi Üniv. Kırşehir Eğitim Fak.			
		6	Hacettepe Üniv. Eğitim Fakültesi			
		7	Kırıkkale Üniv. Eğitim Fakültesi			
		8	Niğde Üniv. Eğitim Fakültesi			
		9	Selçuk Üniv. Eğitim Fakültesi			
6	Karadeniz Bölgesi	1	Abant İzzet Baysal Üniv. Eğitim Fakültesi	2	Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi	50
		2	Gazi Üniv. Kastamonu Eğitim Fakültesi			
		3	Karadeniz Teknik Üniv. Fatih Eğitim Fak.			
		4	Karadeniz Teknik Üniv. Giresun Eğitim Fakültesi			
		5	Karadeniz Teknik Üniv. Rize Eğitim Fak.			60
		6	Ondokuz Mayıs Üniv. Eğitim Fakültesi			
		7	Ondokuz Mayıs Üniv. Amasya Eğitim Fak			
		8	Kara Elmas Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi			
7	Marmara Bölgesi	1	Balıkesir Üniv. Necatibey Eğitim Fak.	2	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi	59
		2	Çanakkale Onsekiz Mart Üniv. Eğitim Fak			
		3	İstanbul Üniv. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi			
		4	Marmara Üniv. Atatürk Eğitim Fakültesi			56
		5	Sakarya Üniv. Hendek Eğitim Fakültesi			
		6	Trakya Üniv. Eğitim Fakültesi			
		7	Uludağ Üniv. Eğitim Fakültesi			
Toplam		44	Toplam	9	Toplam	499

Öğrenci örnekleminin evrene oranı, fakülte sayısı itibarıyla % 20'dir. Anket uygulanan eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği programı 3. Sınıf, I. ve II. Öğretim toplam öğrenci sayısı içindeki oranı % 15.1'dir. Sadece I. Öğretim 3. Sınıf öğrencileri içindeki oranı ise % 28 civarındadır. Öğrenci anketleri, iki fakültede araştırmacı tarafından, iki fakültede sanat eğitimi derslerini yürüten öğretim üyeleri tarafından, iki fakültede ilköğretim bölüm başkanlıkları tarafından, üç fakültede ise eğitim bilimci öğretim elemanları tarafından uygulanmıştır. Anket uygulanan toplam öğrenci sayısı 499'dur. Geçerli öğrenci anketi sayısı ise 442'dir. Öğrenci anketlerinden 57'si geçersiz sayılmıştır.

3.3. Veri Toplama Tekniği

Araştırma verileri aşağıda belirtilen şekilde toplanmıştır:

1. Araştırmanın konu kapsamında belirtilen kuramsal kısımla ilgili veriler, içerik çözümleme yöntemiyle toplanmıştır. İçerik çözümlemede, “iletişim metninin özellikleri hakkında çıkarsamalar yapma modeli” (Arseven,1994:75) benimsenmiştir.

2. Sınıf ğretmenliği sanat eğitimi ders programı uygulamalarıyla ilgili ğretim elemanları ve ğrenci görüşleri, araştırmacı tarafından geliştirilen, iki guruba da ortak olarak uygulanabilecek bağımlı değişkenleri içeren bir anketle elde edilmiştir. Geliştirilen anketler üç bölümde oluşmaktadır. (Ek-6).

Birinci bölümde kişisel bilgilere yer verilmiştir. Öğretim elemanlarının kişisel bilgi formunda görev ünvanları, öğrenim durumları, çalıştıkları bölüm, hizmet süresi, sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmadıkları, eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında hazırlanan sanat eğitimi ders programlarına yönelik tutumlarına ilişkin altı bağımsız değişken yer almıştır

Öğrencilerin kişisel bilgi formunda ise halen öğrenim gördükleri eğitim fakültesi, mezun oldukları ortaöğretim kurumları, sanat eğitimine ilişkin derslerdeki başarı notları, bu dersleri aynı ğretim elemanından alıp almadıklarına ilişkin beş bağımsız değişken bulunmaktadır

Anketin ikinci bölümünde, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi ders programındaki amaçlar, konular, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirmelerin uygulamalarda nasıl gerekleştirildiğiyle ilgili, 23 tanesi ortak, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi için 10 tane olmak üzere toplam 33 madde, resim-iş eğitimi dersi için 8 tane farklı, 23 tane sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersiyle ortak düzenlenmiş 31 madde vardır. Ankette iki dersle ilgili 23 ortak madde, 18 tane farklı olmak üzere toplam 41 madde bulunmaktadır. Bu maddeler bir ders programının amaçlar, konular, öğretme-öğrenme süreçleri, değerlendirme boyutlarına göre guruplandırılmıştır.

Anketteki maddelerin boyutlara göre dağılımı ise şöyledir ; sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili 2 derse özel, 5 tane ise resim-iş eğitimi dersiyle ortak madde bulunmaktadır. Konularla ilgili olarak 4 derse özel, 4 tane ise Resim-İş Eğitimi dersiyle ortak madde bulunmaktadır. Öğrenme-Öğretme süreçleriyle ilgili 2 derse özel, 9 tane Resim-İş Eğitimi dersiyle ortak madde, değerlendirme boyutuyla ilgili ise, 2 derse özel, 5 tane de Resim-İş Eğitimi dersiyle ortak madde vardır. Resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili 3 tane farklı madde, 5 tane sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersiyle ortak madde, konular boyutuyla ilgili 3 farklı madde, 4 tane ortak madde, öğrenme öğretme süreçleriyle ilgili 1 farklı madde, 9 tane ortak madde, değerlendirme boyutuyla ilgili 1 derse özel, 5 tane ise sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersiyle ortak madde bulunmakta, bu da toplam 8 farklı, 23 ortak maddeden oluşan toplam 31 madde etmektedir.

Anketlerin üçüncü bölümünde ise, genel maddeler başlığı altında bir derecelendirilmiş, iki yapılandırılmış üç madde ile bir açık uçlu soruya yer verilmiştir. Bu bölümdeki maddeler, genel ölçek dışı değerlendirmeye tabi olup, böylece anket maddeleri her iki gurubun kişisel bilgileri hariç $41+3= 44$ ortak maddeden meydana gelmektedir.

Öğretim elemanları ve öğrenciler için ortak düzenlenen anket maddelerinin, kişisel bilgileri içeren kısmı ile anketin son iki maddesi yapılandırılmış anket maddesi, anketin II. Bölümü ile III. Bölümün ilk maddesi derecelendirilmiş Likert Tipi anket niteliğindedir.

3. Öğretim elemanlarına uygulanan geçerli anketlerin % 79.5'inde, öğrencilere uygulanan anketlerin % 59'unda açık uçlu soru cevaplandırılmıştır. Bu cevaplar gruplandırılarak frekans ve yüzdeleri çıkarılıp ayrıca veri olarak kullanılmıştır.

4. Geliştirilen anket, araştırmanın evren ve örneklemini oluşturan iki guruba uygulanarak veriler toplanmış, bilgisayar ortamında, SPSS 9.0 For Windows istatistik programıyla analizi yapılmıştır.

3.4. Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılacak anket geliştirilirken aşağıdaki işlemler gerçekleştirilmiştir.

1. Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulamaları hakkında, öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerinin neler olduğunu tespit edebilmek için önce, geliştirilecek olan anketle ilgili literatür taraması yapılmıştır. Program değerlendirme araştırmalarında kullanılan anketler incelenmiştir. Bunlardan programların uygulamalarına dönük maddeler taranarak, geliştirilecek anketin ana bölümleri hakkında veriler elde edilmiştir. Ayrıca dört değişik eğitim fakültesinde bu dersleri veren öğretim elemanları ve iki fakültede bu dersleri almış olan öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. Daha sonra bir fakültede 80 kişilik bir öğrenci gurubuna, araştırma konusu ile ilgili, açık uçlu sekiz soru yöneltilecek yazılı cevaplandırmaları istenmiştir (Ek:7). Literatür taramasıyla incelenen anketler, ilgili dersleri veren öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, öğrenci görüşmelerinden elde edilen veriler ve yazılı olarak öğrenci gurubundan elde edilen verilerin analizinden yola çıkılarak 54 madde tespit edilmiştir (Ek: 8).

2. Hazırlanan anketin hem iki dersi kapsamaması hem de öğretim elemanları ile öğrencilere beraber uygulanacak nitelikte olmasından dolayı ortaya çıkacak olumsuzlukları en aza indirebilmek, geçerlik ve güvenilirlik derecesini yükseltmek amacıyla, taslak anket 11 defa ayrı öğrenci guruplarına geliştirilerek uygulanmıştır.

3. Uygulanmak üzere geliştirilen anketin iç geçerlik ve güvenilirliğinin tespiti için daha önce kendilerine anket uygulanmayan 70 kişilik bir öğrenci gurubuna ön anket uygulanmış, bunlardan dokuz tanesi iptal edilmiştir. 61 kişilik geçerli öğrenci anketinin yapı geçerliliği için faktör analizi yapılmıştır. “Faktör yük değerinin, 0.45 ya da daha yüksek olması seçim için iyi bir ölçüdür. Ancak uygulamada az sayıda madde için bu ölçü 0.30’a kadar indirilebilir” (Büyüköztürk, 2002:118). Bu ölçü kullanılarak, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi bölümünde 0.32 faktör yükü, resim-iş eğitimi dersi bölümünde ise 0.36 faktör yükünün altında değer gösteren maddeler ölçek dışı bırakılmıştır. Bu değerlerden daha yüksek değer gösteren maddeler, iç geçerliğe sahip olduklarından ölçeğe alınmıştır. Her iki ders

için hazırlanan 64 maddeden, 0.30-0.40 yük değeri arasında, yük değeri gösteren 3 madde bulunmaktadır. Geriye kalan 61 madde 0.40'ın üzerinde yük değerine sahiptir (Ek-9,10).

Ölçeğe alınan maddelerin Cronbach Alpha yöntemiyle hesaplanan güvenilirlik katsayısı, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi bölümü için 0.90, resim-iş eğitimi dersi için ise 0.91 çıkmıştır (Ek-11). Diğer yöntemlerde de güvenilirlik katsayısı 0.80'in üzerindedir. Dolayısıyla anket yüksek derecede güvenilirdir. Ölçeğin toplanabilir özellikte olabilmesi için, "soru-bütün korelasyon katsayılarının negatif olmaması ve hatta 0.25 değerinden büyük olması beklenmekte ve bu kurala uymayan soruların ölçekten çıkarılması önerilmektedir" (Özdamar, 1999:522). Güvenirlik testine tabi tutulan ankette, negatif netice veren madde bulunmamaktadır. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersiyle ilgili anket maddelerinden 0.25 - 0.30 korelasyon katsayısı arasında değer gösteren, iki madde bulunmaktadır. Resim-İş Eğitimi dersiyle ilgili anket maddelerinden ise 0.30 korelasyon katsayısının altında değer gösteren, madde bulunmamaktadır. Her iki ders içinde ortak ve ayrı ayrı düzenlenen toplam 64 maddeden 62'sinin korelasyon katsayısı 0.30 değerinin üzerindedir. Geriye kalan iki maddenin anketten çıkarılması homojeniteyi bozacak nitelikte değildir. Çünkü en düşük değerli maddenin bile silindiği takdirde, Cronbach Alpha katsayısına katkısı 0.0002'dir.

4. En son uygulanan ve faktör yüklerine göre düşük değerli maddeleri ayıklanan anket, kapsam geçerliliği bakımından program geliştirme uzmanlarının bu dersleri veren öğretim üyelerinin görüşüne sunulmuştur. Dil geçerliliği bakımından ayrıca öğretim üyelerinin, teknik geçerlilik bakımından da ölçme değerlendirme uzmanlarının görüşleri alınmış, gerekli düzeltmeler yapılarak uygulanacak ankete son hali verilmiştir.

5. Geçerlik ve güvenilirliği sağlanan, tüm maddeleri olumlu ifadelerden oluşan anket (Ek-6), öğretim elemanları evreninin tamamına, öğrencilerden ise, evrenden örneklem alınan 9 değişik eğitim fakültesinin sınıf öğretmenliği programı I. öğretim, 3. sınıflarından 499 öğrenciye uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Veri toplama aracı olarak geliştirilen ve üç ana bölümden oluşan anketin, birinci bölümündeki kişisel bilgiler ile üçüncü bölümde bulunan genel maddeler başlığı altındaki üç maddeden 2 ve 3. maddelerin dışındaki anket maddeleri “Beşli Likert Tipi”nde dereceleme ölçekli özelliktedir. Beşli dereceleme ölçeği ile elde edilen veriler puanlandırılmıştır. Puanlandırılma işleminde her bir dereceye düşen aralığın eşit aralıklı olabilmesi için $n-1/n$ formülü uygulanmış ve her dereceye düşen puan 0.80 olarak hesaplanmıştır. Böylece ;

Hiç katılmıyorum	1	1.00-1.80
Biraz katılıyorum	2	1.81-2.60
Orta düzeyde katılıyorum	3	2.61-3.40
Oldukça katılıyorum	4	3.41-4.20
Tamamen katılıyorum	5	4.21-5.00

şeklinde ölçek ve karşılığı olan değerler belirlenmiştir.

Bu değerlerin düzeyleri ve anlamları ise;

- Hiç : Deneklerin anket maddesinde belirtilen görüşe hiç katılmadığını,
- Biraz : Deneklerin anket maddesinde belirtilen görüşe biraz katıldığını,
- Orta : Deneklerin anket maddesinde belirtilen görüşe orta düzeyde katıldığını,
- Oldukça : Deneklerin anket maddesinde belirtilen görüşe oldukça katıldığını,
- Tamamen : Deneklerin anket maddesinde belirtilen görüşe tamamen katıldığını, belirtmektedir. Ortalamaların yorumlanmasında yukarıdaki değerler ve düzeyler kullanılmıştır.

Verilerin çözümümlenmesi bilgisayar ortamında, SPSS 0.9 For Windows istatistiksel bilgi veri analizi programında yapılmıştır. SPSS Programı eksik verili anketleri değerlendirme dışı bırakmaktadır. Onun için anketlerdeki soruların

% 90'ından fazlasına cevap vermiş olanların eksik verileri, “eksik değerlerin yerine nötr değerler koyma yönteminden, eksik verinin yerine toplam örnek gurubun ortalamasını kullanma” (Vavra, 1999:311) şekli tercih edilerek, tamamlanmıştır.

Kişisel Bilgilerle ilgili bulgular, anket verilerinin daha sağlıklı yorumlanabilmesi için çapraz tablo oluşturularak düzenlenmiştir. Kişisel bilgilerle ilgili bulguların analizinde frekans (f), yüzde (%) değerlerinden istifade edilmiştir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin; Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşlerinin analizinde, frekans, yüzde ve aritmetik ortalamadan yararlanılmıştır.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin; Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki diğer görüşlerinin analizinde frekans ve yüzde değerlerinden istifade edilmiştir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin; Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile Resim-iş eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığının araştırılmasında t-testi kullanılmıştır

Öğretim elemanlarının bağımsız değişkenlerine göre, sanat eğitimi ders programının (Boyutlar arası) uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığının tespitinde, çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile, ikili karşılaştırmalar için t-testinden yararlanılmıştır.

Öğrencilerin bağımsız değişkenlerine göre, sanat eğitimi ders programının (Boyutlar arası) uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığının tespitinde ise değişkenin durumuna göre, tek yönlü varyans analizi (Anova), Kruskal Wallis, Mann Whitney U-Testi ya da t-testi kullanılmıştır.

Farkına bakılan veya ilişki aranan durumlar için fark veya ilişki düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Yorumlar, verilerin çözümlenmesinde kullanılan yöntemlerden elde edilen bulgularla ortaya konmuştur.

IV. BULGULAR VE YORUM

Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliğinin, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırma konusu ile ilgili bulgular, öğretim elemanı ve öğrencilere uygulanan anketlerdeki verilerin çözümlenmesinden elde edilmişlerdir. Önce, anketlerin I. Bölümündeki kişisel bilgilerden elde edilen bulgular ve yorumlarına yer verilmiştir. Daha sonra sırasıyla, araştırmanın amacı bölümündeki soruların cevaplarıyla ilgili bulgular açıklanmış ve yorumları yapılmıştır.

4.1. Kişisel Bilgilerle İlgili Bulgular ve Yorumu

Eğitim fakülteleri ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği anabilim dalında, sanat eğitimi derslerini veren öğretim elemanları ve bu dersleri alan öğrencilerle ilgili bulgular, anketlerdeki kişisel bilgiler bölümünde bulunan bağımsız değişkenlere verilen cevaplarla toplanmıştır. Toplanan verilerin doğrudan yüzde ve frekanslarının kullanımı yerine, yorumların daha sağlıklı yapılabilmesi için çapraz tablolar oluşturularak analizi yoluna gidilmiştir.

4.1.1. Öğretim Elemanı Evreninden Elde Edilen Kişisel Bilgilerle İlgili Bulgular ve Yorumu

Araştırmanın öğretim elemanı evrenini oluşturan ve anket gönderilen 44 eğitim fakültesinden, 26 eğitim fakültesindeki öğretim elemanları anketlere cevap vermiştir. Doldurularak geri gönderilen anketlerden anlaşıldığına göre, bu fakültelerde araştırma konusu sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi derslerine giren 50 öğretim elemanı bulunmaktadır. Bu bölümdeki bulgular, eksik bilgi nedeniyle iptal edilen 4 öğretim elemanına ait anket dışındaki 46 öğretim elemanının doldurarak gönderdikleri anketlerden elde edilmiştir.

Öğretim elemanlarına uygulanan anketlerdeki kişisel bilgilerle ilgili bölüme altı bağımsız değişken yerleştirilmiştir. Bunlar; 1) Öğretim elemanlarının görev ünvanları, 2) Öğrenim durumları, 3) Çalıştıkları bölüm, 4) Hizmet süreleri, 5) Sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmadıkları, 6) Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında hazırlanan sanat eğitimi ders programlarına yönelik tutumlarına ilişkin sorular ve bu sorulara göre yapılandırılmış cevap seçeneklerinden meydana gelmektedir. Bağımsız değişkenlerin anketlerdeki sırasına göre sıralanan bulgular, diğer bağımsız değişkenlerin de bulunduğu ortak çapraz tablolar oluşturularak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Bulguların açıklanması ve yorumlanmasında, aynı bulguların tekrar edilmemesi için sadece bağımsız değişkenlerin tümünü içeren ortak çapraz tabloların başındaki değişken ele alınırken, diğer bağımsız değişkenler karşılaştırma kolaylığı bakımından tablolara konmuştur. Yorumlamalarda bunlardan istifade edilmiş, gerektiğinde daha detaylı çapraz tablolarda bölümlere ilave edilmiştir.

4.1.1.1. Öğretim Elemanlarının Görev Ünvanlarına Göre Dağılımı

Öğretim elemanlarına uygulanan anketin kişisel bilgiler bölümündeki görev ünvanlarına ilişkin “Fakülteadaki Göreviniz” bağımsız değişkeninin altına ;

- a) Öğretim Üyesi,
- b) Öğretim Görevlisi,
- c) Okutman,
- d) Diğer, seçenekleri konulmuştur.

Gelen cevapların “Diğer” seçeneklerini işaretleyenler ayrıca “Araştırma Görevlisi” ya da “Öğretmen” diye açıklamalarda buldukları için bu verilerde kişisel bilgilere ait bulgularda ayrı ayrı analize dahil edilmiştir. Öğretim elemanlarının görev yaptıkları fakültelerdeki görev ünvanlarına göre dağılımı Tablo 4.1.1.1.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1.1.1: Öğretim elemanlarının görev ünvanlarına göre dağılımı

(N=46)

Bağımsız Değişkenler		Fakültedeki göreviniz										Toplam	
		Öğretim Üyesi		Öğretim Görevlisi		Okutman		Araştırma Görevlisi		Öğretmen			
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenim durumunuz	Doktora	14	30,4	5	10,9	2	4,3	-	-	-	-	21	45,7
	Y. Lisans	-	-	12	26,1	1	2,2	3	6,5	-	-	16	34,8
	Lisans	-	-	6	13,0	2	4,3	-	-	1	2,2	9	19,5
	Toplam	14	30,4	23	50,0	5	10,9	3	6,5	1	2,2	46	100
Görev yaptığınız bölüm	İlköğretim	4	8,7	16	34,8	3	6,5	2	4,3	-	-	25	54,3
	Güzel sanatlar Eğt	10	21,7	7	15,2	1	2,2	1	2,2	-	-	19	41,2
	Diğer	-	-	-	-	1	2,2	-	-	1	2,2	2	4,3
	Toplam	14	30,4	23	50,0	5	10,9	3	6,5	1	2,2	46	100
Hizmet süreniz	1-10 yıl	2	4,3	10	21,7	1	2,2	1	2,2	-	-	14	30,3
	11 yıl ve Yukarısı	12	26,1	13	28,3	4	8,7	2	4,3	1	2,2	32	69,7
	Toplam	14	30,4	23	50,0	5	10,9	3	6,5	1	2,2	46	100
Program geliştirme sürecine katılma	Evet	6	13,0	9	19,6	1	2,2	-	-	-	-	16	34,8
	Hayır	8	17,4	14	30,4	4	8,7	3	6,5	1	2,2	30	65,2
	Toplam	14	30,4	23	50,0	5	10,9	3	6,5	1	2,2	46	100
Programa karşı tutumunuz	Olumlu	8	17,4	16	34,8	3	6,5	1	2,2	1	2,2	29	63,0
	Olumsuz	6	13,0	7	15,2	2	4,3	2	4,3	-	-	17	37,0
	Toplam	14	30,4	23	50,0	5	10,9	3	6,5	1	2,2	46	100

Tablo 4.1.1.1.1'e göre, 26 Eğitim fakültesindeki ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği ABD'de sanat eğitimi derslerini veren 46 öğretim elemanından, % 30,4'ünün öğretim üyesi, % 50,0'ünün öğretim görevlisi, % 10,9'unun okutman, % 6,5'inin araştırma görevlisi, % 2,2'sinin de öğretmen olduğu anlaşılmaktadır. Öğretim elemanlarının görev ünvanlarına göre dağılımına bakıldığında, öğretim görevlisi ünvanına sahip olanlar ½ oranı ile çoğunluktadır.

Üniversitelerde asıl olan öğretim üyelerinin ders vermesidir. Öğretim üyelerinin bulunmadığı durumlarda, öğretim görevlisi, okutman ve uzmanlarında derslere girebileceği 2547 sayılı YÖK kanununun ilgili maddelerinde belirtilmiş ve bu kadroların tanımlamaları yapılmıştır. Bu açıdan sınıf öğretmenliği ABD'de sanat eğitimi alanıyla ilgili dersleri veren öğretim elemanlarının görev ünvanlarına göre dağılımı değerlendirildiğinde, sadece %30,4 oranında öğretim üyesinin bulunmasını, alanda yeterli miktarda öğretim elemanı kadrosunun bulunmadığı ya da doldurulamadığı şeklinde yorumlamak mümkündür.

Tablo 4.1.1.1.1’de görev ünvanlarına göre dağılımı verilen öğretim elemanlarının, öğrenim durumları ve bölümlere göre dağılımı Tablo 4.1.1.1.2’de daha detaylı olarak gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1.1.2: Öğretim Elemanları görev ünvanlarının öğrenim durumlarına ve bölümlere göre dağılımı

(N=46)

Bölüm	Görev ünvanı	Öğrenim Durumu						Toplam	
		Doktora		Y. Lisans		Lisans		f	%
		f	%	f	%	f	%		
İlköğretim Bölümü	Öğretim üyesi	4	8,7	-	-	-	-	4	8,7
	Öğretim görevlisi	3	6,5	9	19,6	4	8,7	16	34,8
	Okutman	2	4,3	1	2,2	-	-	3	6,5
	Araştırma Görevlisi	-	-	2	4,3	-	-	2	4,3
	Toplam	9	19,6	12	26,1	4	8,7	25	54,3
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü	Öğretim üyesi	10	21,7	-	-	-	-	10	21,7
	Öğretim görevlisi	2	4,3	3	6,5	2	4,3	7	15,2
	Okutman	-	-	-	-	1	2,2	1	2,2
	Araştırma Görevlisi	-	-	1	2,2	-	-	1	2,2
	Toplam	12	26,1	4	8,7	3	6,5	19	41,3
Diğer	Okutman	-	-	-	-	1	2,2	1	2,2
	Öğretmen	-	-	-	-	1	2,2	1	2,2
	Toplam	-	-	-	-	2	4,3	2	4,4
Genel Toplam		21	45,7	16	34,8	9	19,5	46	100,0

Tablo 4.1.1.1.2’ye göre, Sınıf öğretmenliği ABD’de sanat eğitimi derslerini yürüten 46 öğretim elemanı içinde %30,4’ünü oluşturan 14 öğretim üyesinden, % 8,7’sinin ilköğretim bölümünde, % 21,7’sinin güzel sanatlar eğitimi bölümünde olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretim elemanları içinde % 50,0 oranına sahip 23 öğretim görevlisinden % 34,8’inin ilköğretim bölümünde, % 15,2’sinin de güzel sanatlar eğitimi bölümünde görevli olduğu görülmektedir. İlköğretim bölümündeki öğretim görevlilerinin %6,5’i doktora, %19,6’sı yüksek lisans, %8,7’si lisans mezunudur. Güzel sanatlar eğitimi bölümlerindeki öğretim görevlilerinin %4,3’ü doktora, %6,5’i yüksek lisans, %4,3’ü lisans mezunudur. İki bölümdeki toplam 23 öğretim görevlisinin % 10,9’u doktora, % 26,1’i yüksek lisans, % 13,0’ı da lisans mezunudur.

İlköğretim bölümündeki üç (% 6,5) okutmandan, % 4,3’ü doktora, % 2,2’si yüksek lisanslıdır. Güzel sanatlar eğitimi bölümündeki okutmanla, bölümü “Diğer” gurubuna giren okutman da lisans mezunudur. Sanat eğitimi derslerine giren yüksek

lisanslı araştırma görevlilerinin % 4,3'ü ilköğretim bölümünde, % 2,2'si ise güzel sanatlar eğitimi bölümünde bulunmaktadır. Fakülte dışından bu derslere giren 1 öğretmen de (% 2,2) lisans mezunudur (Tablo 4.2).

Buradaki bulgulardan anlaşılacağı üzere, %30,4 oranındaki öğretim üyelerinden % 26,1'inin güzel sanatlar eğitimi bölümünden gelmeleri, derse girme yükümlülüğü bulunmayan araştırma görevlilerinin derslere girmeleri, dışarıdan öğretmenlere görev verilmesi ve öğretim görevlilerinden de % 13,0'ının lisans mezunu olması kadro yetersizliği yorumunu pekiştirmektedir.

4.1.1.2. Öğretim Elemanlarının Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğretim elemanlarına uygulanan anketin “ Öğrenim Durumunuz” bağımsız değişkeninin altına üç seçenek yerleştirilmiştir. Bunlar; a) Doktora, b) Yüksek Lisans, c) Lisans seçenekleridir. Öğretim elemanlarının, öğrenim durumlarına göre dağılımı Tablo 4.1.1.2.1'de görülmektedir.

Tablo 4.1.1.2.1: Öğretim elemanlarının öğrenim durumlarına göre dağılımı

(N=46)

Bağımsız Değişkenler		Öğrenim durumunuz						Toplam	
		Doktora		Y. Lisans		Lisans			
		f	%	f	%	f	%	f	%
Fakülteadaki göreviniz	Öğretim üyesi	14	30,4	-	-	-	-	14	30,4
	Öğretim görevlisi	5	10,9	12	26,1	6	13,0	23	50,0
	Okutman	2	4,3	1	2,2	2	4,3	5	10,9
	Arş. Görevlisi	-	-	3	6,5	-	-	3	6,5
	Öğretmen	-	-	-	-	1	2,2	1	2,2
	Toplam	21	45,7	16	34,8	9	19,6	46	100
Görev yaptığınız bölüm	İlköğretim	9	19,6	12	26,1	4	8,7	25	54,3
	Güzel sanatlar	12	26,1	4	8,7	3	6,5	19	41,3
	Diğer	-	-	-	-	2	4,3	2	4,3
	Toplam	21	45,7	16	34,8	9	19,6	46	100
Hizmet süreniz	1-10 yıl	3	6,5	7	15,2	4	8,7	14	30,4
	11 yıl ve yukarı	18	39,1	9	19,6	5	10,9	32	69,6
	Toplam	21	45,7	16	34,8	9	19,6	46	100
Program geliştirme sürecine katıldınız mı ?	Evet	6	13,0	8	17,4	2	4,3	16	34,8
	Hayır	15	32,6	8	17,4	7	15,2	30	65,2
	Toplam	21	45,7	16	34,8	9	19,6	46	100
Programa karşı tutumunuz	Olumlu	13	28,3	12	26,1	4	8,7	29	63,0
	Olumsuz	8	17,4	4	8,7	5	10,9	17	37,0
	Toplam	21	45,7	16	34,8	9	19,6	46	100

Tablo 4.1.1.2.1'e göre, Eğitim fakülteleri ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği ABD'deki sanat eğitimi ile ilgili iki dersi yürüten öğretim elemanlarından, ankete cevap verenlerin % 45.7'si doktora düzeyinde, % 34.8'i yüksek lisans düzeyinde, % 19.6'sı ise lisans düzeyinde öğrenim durumuna sahiptir.

Araştırma konusu sanat eğitimi derslerini veren 46 öğretim elemanından 37'sinin (% 80,5) doktora ve yüksek lisans seviyesinde olması, nicel olarak olumlu sayılabilir. Ancak nitel yönden olumluluk konusundaki endişenin nedenleri, 21 doktoralı öğretim elemanından 12'sinin, 16 yüksek lisanslı öğretim elemanından 4'ünün ilköğretim bölümü elemanı olmamasından kaynaklanmaktadır. İlköğretim bölümü sınıf öğretmenliği ABD'nin ihtiyacı olan yeterli nitelikteki öğrenim düzeyine sahip öğretim elemanı ihtiyacının % 34,8'i güzel sanatlar eğitimi bölümünden karşılanmaktadır (Tablo 4.1.1.2.1.).

Diğer taraftan, ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği ABD'deki sanat eğitimi derslerini veren öğretim elemanlarından, 9 lisans mezununu da (% 19,6) çıkardığınızda, ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği ABD'deki yeterli öğrenim düzeyine (Doktora ve Yüksek Lisanslı) sahip kadrolu öğretim elemanı sayısı 21 kişiye (% 45,6) düşmektedir.

4.1.1.3. Öğretim Elemanlarının Görev Yaptıkları Bölümlere Göre Dağılımı

İlköğretim bölümü sınıf öğretmenliği ABD'deki sanat eğitimi derslerini verebilecek öğretim elemanlarının, ya bölümün kadrolu sanat eğitimcisi öğretim elemanı, ya da güzel sanatlar bölümlerinden görevlendirilecek alanla ilgili öğretim elemanı veya bu iki durumda da ihtiyacın karşılanamaması halinde fakülte dışından görevlendirilecek resim öğretmeni olması gerekmektedir. Bunun için anketin "Görev yaptığınız bölüm" bağımsız değişkenine ait seçenekler; a) İlköğretim bölümü, b) Güzel sanatlar eğitimi bölümü, c) Diğer, şeklinde oluşturulmuştur. Öğretim elemanlarının görev yaptıkları bölümlere göre dağılımı Tablo 4.1.1.3.1'de görülmektedir.

Tablo 4.1.1.3.1: Öğretim elemanlarının görev yaptıkları bölümlere göre dağılımı
(N=46)

Bağımsız Değişkenler		Görev yaptığınız bölüm							
		İlköğretim		Güzel sanatlar		Diğer		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Fakültedeki göreviniz	Öğretim üyesi	4	8,7	10	21,7	-	-	14	30,4
	Öğretim görevlisi	16	34,8	7	15,2	-	-	23	50,0
	Okutman	3	6,5	1	2,2	1	2,2	5	10,9
	Arş. Görevlisi	2	4,3	1	2,2	-	-	3	6,5
	Öğretmen	-	-	-	-	1	2,2	1	2,2
	Toplam	25	54,4	19	41,3	2	4,3	46	100
Öğrenim durumunuz	Doktora	9	19,6	12	26,1	-	-	21	45,7
	Y. Lisans	12	26,1	4	8,7	-	-	16	34,8
	Lisans	4	8,7	3	6,5	2	4,3	9	19,5
	Toplam	25	54,4	19	41,3	2	4,3	46	100
Hizmet süreniz	1-10 yıl	9	19,6	5	10,9	-	-	14	30,5
	11 yıl ve yukarısı	16	34,8	14	30,4	2	4,3	32	69,5
	Toplam	25	54,4	19	41,3	2	4,3	46	100
Program geliştirme sürecine katıldınız mı ?	Evet	10	21,7	6	13,0	-	-	16	34,8
	Hayır	15	32,7	13	28,3	2	4,3	30	65,2
	Toplam	25	54,4	19	41,3	2	4,3	46	100
Programa karşı tutumunuz	Olumlu	18	39,2	10	21,7	1	2,1	29	63,0
	Olumsuz	7	15,2	9	19,6	1	2,1	17	36,9
	Toplam	25	54,4	19	41,3	2	4,3	46	100

Tablo 4.1.1.3.1'e göre, sanat eğitimi derslerini veren öğretim elemanlarından % 54,4'ü ilköğretim bölümünde, % 41,3'ü güzel sanatlar eğitimi bölümünde, % 4,3'ü de diğerleri gurubunda bulunmaktadır. Sınıf öğretmenliği ABD'deki sanat eğitimi ile ilgili derslerin öğretim elemanı ihtiyacının % 54,4'ü ilköğretim bölümü tarafından karşılanırken, % 45,6'sı güzel sanatlar eğitimi bölümünden ya da başka yerlerden karşılanmaktadır.

Üniversite veya fakülteler arası öğretim elemanlarından istifade yolunun düşünülmesi yanında, değişik bölümler arası öğretim elemanlarından istifade yolunun, bölümün amaçlarına uygun nitelikli eğitim açısından tartışılması gerekir. Bu konuda yapılan bir araştırmada, "eğitim fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının % 53'ü, ilköğretim branş öğretmenliklerindeki alan derslerine fen-edebiyat fakültelerinden gelen öğretim elemanlarının girmesine karşı olduklarını belirtmektedirler" (Ünsal, 2001:62). Alan eğitimi derslerinde bile, değişik fakültelerden gelecek öğretim elemanlarının, aynı alanla ilgili derslere girmesinde böyle bir görüş söz konusu olunca, çok disiplinli alan özelliği taşıyan sınıf

öğretmenliğindeki derslere başka bölümlerden öğretim elemanı görevlendirmenin tartışmaya açık bir konu olduğunu söylemek mümkündür.

4.1.1.4. Öğretim Elemanlarının Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Öğretim elemanlarının “Bugüne kadar çalıştığınız tüm eğitim kurumlarındaki hizmet süreniz” bağımsız değişkenine ait a) 1-10 Yıl, b) 11 Yıl ve Yukarısı, diye yapılandırılmış iki seçeneği bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının bu seçeneklere göre hizmet sürelerinin dağılımı Tablo 4.1.1.4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1.4.1: Öğretim elemanlarının hizmet sürelerine göre dağılımı

(N=46)

Bağımsız Değişkenler		Hizmet süreniz				Toplam	
		1-10 yıl		11 yıl ve yukarısı			
		f	%	f	%	f	%
Fakülteadaki göreviniz	Öğretim üyesi	2	4,3	12	26,1	14	30,4
	Öğretim görevlisi	10	21,7	13	28,3	23	50,0
	Okutman	1	2,2	4	8,7	5	10,9
	Arş. Görevlisi	1	2,2	2	4,3	3	6,5
	Öğretmen	-	-	1	2,2	1	2,2
	Toplam	14	30,4	32	69,6	46	100,0
Öğrenim durumunuz	Doktora	3	6,5	18	39,1	21	45,7
	Y. Lisans	7	15,2	9	19,6	16	34,8
	Lisans	4	8,7	5	10,9	9	19,5
	Toplam	14	30,4	32	69,6	46	100,0
Görev yaptığınız bölüm	İlköğretim	9	19,6	16	34,8	25	54,4
	Güzel sanatlar	5	10,9	14	30,4	19	41,3
	Diğer	-	-	2	4,3	2	4,3
	Toplam	14	30,4	32	69,6	46	100,0
Program geliştirme sürecine katıldınız mı ?	Evet	5	10,9	11	23,9	16	34,8
	Hayır	9	19,6	21	45,7	30	65,2
	Toplam	14	30,4	32	69,6	46	100,0
Programa karşı tutumunuz	Olumlu	9	19,6	20	43,5	29	63,0
	Olumsuz	5	10,9	12	26,1	17	37,0
	Toplam	14	30,4	32	69,6	46	100,0

Tablo 4.1.1.4.1’e göre, öğretim elemanlarından % 30,4’ü 1-10 yıl arasında mesleki deneyime sahip iken, % 69,6’sı 11 yılın üzerinde mesleki deneyim sahibidir. Bölümler arası genel toplam açısından, ilköğretim bölümlerindeki 25 öğretim elemanından, daha az deneyime sahip öğretim elemanları % 19,6 daha fazla

deneyimliler % 34,8 iken, güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer gurubundaki 21 öğretim elemanından, daha az deneyimli öğretim elemanı sayısı % 10,9 daha fazla deneyimlilerin sayısı ise % 34,7 olarak görülmektedir. Bu konuda daha detaylı bilgi Tablo 4.1.1.4.2’de görülmektedir.

Tablo 4.1.1.4.2: Öğretim elemanları hizmet sürelerinin görev ünvanları ve bölümlere göre dağılımı

(N=46)

Hizmet Süreniz	Görev ünvanı	Bölüm						Toplam	
		İlköğretim		Güzel sanatlar		Diğer		f	%
		f	%	f	%	f	%		
1-10 Yıl	Öğretim üyesi	1	2,2	1	2,2	-	-	2	4,3
	Öğretim görevlisi	7	15,2	3	6,5	-	-	10	21,7
	Okutman	-	-	1	2,2	-	-	1	2,2
	Araştırma Görevlisi	1	2,2	-	-	-	-	1	2,2
	Toplam	9	19,6	5	10,9	-	-	14	30,4
11 Yıl ve Yukarısı	Öğretim üyesi	3	6,5	9	19,6	-	-	12	26,1
	Öğretim görevlisi	9	19,6	4	8,7	-	-	13	28,3
	Okutman	3	6,5	-	-	1	2,2	4	8,7
	Araştırma Görevlisi	1	2,2	1	2,2	-	-	2	4,3
	Öğretmen	-	-	-	-	1	2,2	1	2,2
	Toplam	16	34,8	14	30,5	2	4,3	32	69,6
Genel Toplam		25	54,3	19	41,3	2	4,3	46	100

Tablo 4.1.1.4.2’ye göre bu 46 öğretim elemanına ait hizmet sürelerinin bölümlere ve ünvanlarına göre durumu, deneyimli öğretim üyesi sayısı, güzel sanatlar eğitimi bölümünde daha fazla iken, diğer öğretim elemanları (öğretim görevlisi, okutman ve araştırma görevlileri) açısından deneyimli olanlar ilköğretim bölümlerinde daha fazladır. Öğretmen yetiştiren kurumlarda görev alacak öğretim elemanlarının deneyimli olması arzu edilen bir durumdur. Bu açıdan öğretim elemanlarının % 69,6 gibi yüksek oranda, öğretmenlik deneyimlerinin 11 yılın üzerinde olması olumlu bir göstergedir.

4.1.1.5. Öğretim Elemanlarının Program Geliştirme Sürecine Katılmalarına Göre Dağılımı

“Sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katıldınız mı ?” bağımsız değişkeniyle veri toplamak için oluşturulan alt seçenekler; a) Evet, b) Hayır, şeklinde

düzenlenmiştir. Öğretim elemanlarının program geliştirme sürecine katılmalarına göre dağılımları Tablo 4.1.1.5.1’de gösterilmiştir

Tablo 4.1.1.5.1: Öğretim elemanlarının program geliştirme sürecine katılmalarına göre dağılımı

(N=46)

Bağımsız Değişkenler		Program geliştirme sürecine katıldınız mı ?				Toplam	
		Evet		Hayır			
		f	%	f	%	f	%
Fakülteadaki göreviniz	Öğretim üyesi	6	13,0	8	17,4	14	30,4
	Öğretim görevlisi	9	19,6	14	30,4	23	50,0
	Okutman	1	2,2	4	8,7	5	10,9
	Arş. Görevlisi	-	-	3	6,5	3	6,5
	Öğretmen	-	-	1	2,2	1	2,2
	Toplam	16	34,8	30	65,2	46	100,0
Öğrenim durumunuz	Doktora	6	13,0	15	32,6	21	45,6
	Y. Lisans	8	17,4	8	17,4	16	34,8
	Lisans	2	4,3	7	15,2	9	19,6
	Toplam	16	34,8	30	65,2	46	100,0
Görev yaptığınız bölüm	İlköğretim	10	21,7	15	32,6	25	54,3
	Güzel sanatlar	6	13,0	13	28,3	19	41,3
	Diğer	-	-	2	4,3	2	4,3
	Toplam	16	34,8	30	65,2	46	100,0
Hizmet süreniz	1-10 yıl	5	10,9	9	19,6	14	30,4
	11 yıl ve yukarı	11	23,9	21	45,7	32	69,6
	Toplam	16	34,8	30	65,2	46	100,0
Programa karşı tutumunuz	Olumlu	13	28,3	16	34,8	29	63,0
	Olumsuz	3	6,5	14	30,4	17	37,0
	Toplam	16	34,8	30	65,2	46	100,0

Tablo 4.1.1.5.1’e göre, öğretim elemanlarından % 34,8’i program geliştirme sürecine katılırken, % 65,2’sinin program geliştirme sürecine katılmadığı görülmektedir. Çalışmalara katılan (% 34,8) öğretim elemanlarının % 21,7’si ile çalışmalara katılmayan (% 65,2) öğretim elemanlarının % 32,6’sı ilköğretim bölümündendir. Güzel sanatlar eğitimi bölümlerinden çalışmalara katılanların oranı % 13,0 iken, çalışmalara katılmayanların oranı % 28,3’tür. Çalışmalara katılmayanların % 4,3’lük kısmı ise “Diğer” gurubundandır. Sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılma oranının sınıf öğretmenliği bölümleri lehine daha yüksek olduğu görülmektedir. Program geliştirme sürecine katılan ve katılmayan öğretim elemanlarının bölümlerindeki görev ünvanlarına göre dağılımı Tablo 4.1.1.5.2’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1.5.2: Sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılan ve katılmayan öğretim elemanlarının bölümlerindeki ünvanlarına göre dağılımı

(N=46)

Program Geliştirme Sürecine Katılma	Görev ünvanı	Bölüm						Toplam	
		İlköğretim		Güzel sanatlar		Diğer		f	%
		f	%	f	%	f	%		
Evet	Öğretim üyesi	1	2,2	5	10,9	-	-	6	13,0
	Öğretim görevlisi	8	17,4	1	2,2	-	-	9	19,6
	Okutman	1	2,2	-	-	-	-	1	2,2
	Toplam	10	21,8	6	13,0	-	-	16	34,8
Hayır	Öğretim üyesi	3	6,5	5	10,9	-	-	8	17,4
	Öğretim görevlisi	8	17,4	6	13,0	-	-	14	30,3
	Okutman	2	4,3	1	2,2	1	2,2	4	8,7
	Araştırma Görevlisi	2	4,3	1	2,2	-	-	3	6,5
	Öğretmen	-	-	-	-	1	2,2	1	2,2
	Toplam	15	32,5	13	28,3	2	4,3	30	65,1
Genel Toplam		25	54,3	19	41,3	2	4,3	46	100

Tablo 4.1.1.5.2'ye göre program geliştirme sürecine, ilköğretim bölümündeki öğretim üyelerinin % 2,2'si katılmış, % 6,5'i katılmamıştır. Güzel sanatlar eğitimi bölümündeki öğretim üyelerinden % 10,9'u katılmış, % 10,9'u ise katılmamıştır. Öğretim görevlilerinden ise, ilköğretim bölümlerindeki % 17,4'ü katılırken, % 17,4'ü katılmamış, güzel sanatlar eğitimi bölümündeki öğretim görevlilerinden ise, % 2,2'si çalışmalara katılırken, % 13,0'ı katılmamıştır.

Bilindiği üzere Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamındaki sanat eğitimi ders programı geliştirme çalışmaları 1994-1997 Yılları arasında YÖK, MEB, Dünya Bankası işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir. YÖK, Sanat eğitimi ders programını hazırlayan bir yerli bir yabancı uzmanla 8 panel üyesinin çalışmaları hakkında bilgilendirme maksadıyla eğitim fakültelerinde sanat eğitimi derslerini veren öğretim elemanlarını çeşitli toplantılara çağırmıştır. Katılımcıların bütün masraflarının karşılandığı sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine, öğretim elemanlarının yarıdan fazlasının katılmamış olmasının sorgulanması gerekir. Çünkü; "Bir eğitim programının başarıya ulaşması, büyük ölçüde onu uygulayanlara bağlıdır. Yeni sanat eğitimi anlayışının eğitim fakültelerinde, işlevsel duruma gelmesi fakülte öğretim üyelerinin etkin katılımı ve programın gerekleri doğrultusunda bilgi ve beceriyle donanmalarıyla mümkündür. Çağdaş sanat eğitimi yaklaşımlarının başarılı

olabilmesi için ön koşullardan biri sanat öğretmeni eğitimcilerinin bu yaklaşımlara karşı olumlu tutum ve ilgiye sahip olmalarıdır.” (Toprak, 2000: yok.gov.tr). Aynı görüş buradaki bulgular içinde geçerlidir.

4.1.1.6. Öğretim Elemanlarının Programa Karşı Tutumlarına Göre Dağılımı

Öğretim elemanlarının uygulamak durumunda oldukları sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programına ilişkin tutumları hakkında veri toplamak amacıyla anketin kişisel bilgiler bölümüne “Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında hazırlanan sanat eğitimi ders programına yaklaşımınız nasıldır ?” şeklinde bir bağımsız değişken konmuştur. Değişkenle ilgili; a) Olumlu, b) Olumsuz, seçenekleri bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının programa karşı tutumlarına göre dağılımı Tablo 4.1.1.6.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.1.6.1: Öğretim elemanlarının programa karşı tutumlarına göre dağılımı

(N=46)

Bağımsız Değişkenler		Programa karşı tutumunuz					
		Olumlu		Olumsuz		Toplam	
		f	%	f	%	f	%
Fakültedeki göreviniz	Öğretim üyesi	8	17,4	6	13,0	14	30,4
	Öğretim görevlisi	16	34,8	7	15,2	23	50,0
	Okutman	3	6,5	2	4,3	5	10,9
	Arş. Görevlisi	1	2,2	2	4,3	3	6,5
	Öğretmen	1	2,2	-	-	1	2,2
	Toplam	29	63,0	17	37,0	46	100,0
Öğrenim durumunuz	Doktora	13	28,3	8	17,4	21	45,7
	Y. Lisans	12	26,1	4	8,7	16	34,8
	Lisans	4	8,7	5	10,9	9	19,5
	Toplam	29	63,0	17	37,0	46	100,0
Görev yaptığınız bölüm	İlköğretim	18	39,1	7	15,2	25	54,3
	Güzel sanatlar	10	21,7	9	19,6	19	41,3
	Diğer	1	2,2	1	2,2	2	4,3
	Toplam	29	63,0	17	37,0	46	100,0
Hizmet süreniz	1-10 yıl	9	19,6	5	10,9	14	30,4
	11 yıl ve yukarısı	20	43,5	12	26,1	32	69,6
	Toplam	29	63,0	17	37,0	46	100,0
Program geliştirme sürecine katıldınız mı ?	Evet	13	28,3	3	6,5	16	34,8
	Hayır	16	34,8	14	30,4	30	65,2
	Toplam	29	63,0	17	37,0	46	100,0

Tablo 4.1.1.6.1'e göre, öğretim elemanlarından % 63,0'ı sanat eğitimi ders programına olumlu yaklaşırken, % 37,0'ı programı olumlu bulmamaktadır. Programa olumlu yaklaşanlardan % 39,1'i, olumsuz yaklaşanlardan ise % 15,2'si ilköğretim bölümündendir. Programa olumlu yaklaşanların % 21,8'i, olumsuz yaklaşanların da % 19,5'i güzel sanatlar eğitimi bölümündendir. "Diğer" gurubundan bir okutman olumsuz (%2,2) yaklaşırken, 1 öğretmen (%2,2) olumlu yaklaşmaktadır.

Ayrıca program geliştirme sürecine katılan 16 öğretim elemanından 13'ü (% 28,3) programı olumlu bulurken 3'ü (% 6,5) olumsuz bulmaktadır. Buna karşılık program geliştirme sürecine katılmayan 30 öğretim elemanından 16'sı (% 34,8) programı olumlu bulurken, olumsuz bulanların sayısı da 14 olarak (% 30,4) gözükmektedir. Tablo 4.1.1.6.1'den de anlaşılacağı üzere, program geliştirme sürecine katılma ile programı olumlu bulma arasında doğru orantılı bir ilişki mevcuttur.

Tablo 4.1.1.6.2: Öğretim elemanlarının sanat eğitimi ders programına yönelik tutumlarının bölümlerindeki görev ünvanlarına göre dağılımı
(N=46)

Yeni Programa Yönelik Tutumunuz	Görev ünvanı	Bölüm						Toplam	
		İlköğretim		Güzel sanatlar		Diğer		f	%
		f	%	f	%	f	%		
Olumlu	Öğretim üyesi	3	6,5	5	10,9	-	-	8	17,4
	Öğretim görevlisi	11	23,9	5	10,9	-	-	16	34,8
	Okutman	3	6,5	-	-	-	-	3	6,5
	Arş. Görevlisi	1	2,2	-	-	-	-	1	2,2
	Öğretmen	-	-	-	-	1	2,2	1	2,2
	Toplam	18	39,1	10	21,8	1	2,2	29	63,0
Olumsuz	Öğretim üyesi	1	2,2	5	10,9	-	-	6	13,0
	Öğretim görevlisi	5	10,9	2	4,3	-	-	7	15,3
	Okutman	-	-	1	2,2	1	2,2	2	4,3
	Arş. Görevlisi	1	2,2	1	2,2	-	-	2	4,3
	Toplam	7	15,2	9	19,5	1	2,2	17	37,0
Genel Toplam		25	54,3	19	41,3	2	4,3	46	100

Öğretim elemanlarının sanat eğitimi ders programına yönelik tutumlarının bölümlerindeki görev ünvanlarına göre dağılımına bakıldığında ise (Tablo 4.1.1.6.2), ilköğretim bölümünden programı olumlu bulan 18 (% 39,1) öğretim elemanından % 6,5'inin öğretim üyesi, % 23,9'unun öğretim görevlisi % 6,5'inin okutman % 2,2'sinin ise araştırma görevlisi olduğu görülmektedir. Olumsuz bulanların % 2,2'si öğretim üyesi, % 10,9'u öğretim görevlisi, % 2,2'si araştırma görevlisidir.

Güzel sanatlar eğitimi bölümünden programı olumlu bulanların % 10,9'u öğretim üyesi, % 10,9'u ise öğretim görevlisidir. Olumsuz bulanların ise % 10,9'u öğretim üyesi, % 4,3'ü öğretim görevlisi, 1'i (% 2,2) okutman, 1'i de (% 2,2) araştırma görevlisidir.

Bir ders programının uygulanma ve amaçlarına ulaştırılmasından birinci derecede sorumlu, o dersi verecek olan öğretim elemanıdır. Öğretim elemanının programı benimseyip benimsememesi, dersin amacına ulaştırılmasında etkili bir faktördür. Bu açıdan öğretim elemanlarından 17'sinin (% 37.0) programa olumsuz yaklaşması uygulamaların başarısı açısından endişe vericidir. Programa olumsuz yaklaşanların, güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde yoğunluk kazanmasını, aynı programın güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde de çok az farklılıklarla uygulanıyor olması sebebiyle, kendi bölümlerinin amaçlarına böyle bir programı uygun görmemelerinden kaynaklanıyor olabilir, şeklinde yorumlamak mümkündür.

Ayrıca öğretim elemanlarının kişisel bilgilerinden elde edilen daha önceki bulgularla ilgili, program geliştirme sürecine katılanların programa daha olumlu yaklaşımları (Tablo 4.1.1.6.2), buna karşılık güzel sanatlar eğitimi bölümlerinden program geliştirmeye katılımın daha az olmasının olumsuz görüş bildirmeye neden olduğu yorumu ile başka bir anabilim dalındaki derslere girmenin çekincelerini dile getiren yorumlamalarda, bu bölümdeki bulgularla uyumaktadır.

4.1.2. Öğrenci Örnekleminden Elde Edilen Kişisel Bilgilerle İlgili Bulgular ve Yorumu

Araştırma konusu ile ilgili veri toplamak amacıyla anket uygulanacak öğrenci örneklemini, 44 Eğitim Fakültesinden meydana gelen evrenden, tabakalama ve random usulüyle seçilen dokuz eğitim fakültesinin ilköğretim bölümü, sınıf öğretmenliği ABD, I. Öğretim, 3. Sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur. Bunun için Türkiye'nin coğrafi bölgelerine göre, bölgelerde bulunan, anket uygulanabilecek yeterliğe sahip eğitim fakülteleri tespit edilmiş, her bölgedeki ortalama beş eğitim fakültesinden, random yoluyla tespit edilen birinde öğrenci anketi uygulama yoluna gidilmiştir. Bu

yolla tespit edilen ve 9 eğitim fakültesinin öğrencilerinden oluşan öğrenci örnekleme ortalama 60'ar anketten, toplam 540 anket formu gönderilmiş, bunlardan doldurulan 499'u geri dönmüştür. Doldurularak geri dönen anketlerden 57'si ise geçersiz sayılmış, araştırma raporundaki öğrenci görüşleri ve kişisel bilgi verileri, geçerli sayılan 442 öğrencinin anketlerinden elde edilmiştir.

Öğrencilerin kişisel bilgi formunda; 1) Halen öğrenim gördükleri eğitim fakülteleri, 2) Mezun oldukları ortaöğretim kurumları, 3) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki başarı notları, 4) Resim-iş eğitimi dersindeki başarı notları, 5) Bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almadıklarına ilişkin, soru şeklinde, beş bağımsız değişken bulunmaktadır. Yine bu soruların cevaplarıyla ilgili seçenekler, bir bağımsız değişken hariç, yapılandırılmış olarak öğrencilere uygulanan ankete yerleştirilmiştir. Öğrencilerin kişisel bilgileriyle ilgili bulgular, çapraz tablolardan elde edilerek yorumlanmıştır.

4.1.2.1. Öğrencilerin Halen Öğrenim Gördükleri Üniversite ve Eğitim Fakültelerine Göre Dağılımı

Öğrencilerin “Halen öğrenim gördüğünüz üniversite ve eğitim fakültesinin adı” bağımsız değişkeni açık uçlu soru biçiminde düzenlenmiştir. Öğrenci evreninden örneklem seçilen ve anket uygulanan eğitim fakülteleri alfabetik sırayla; a) Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, b) Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, c) Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi, d) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, e) Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, f) Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi, g) Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, h) Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi, i) Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi'dir. Dolayısıyla bağımsız değişkenin alt seçeneklerini bu dokuz eğitim fakültesi oluşturmaktadır. Öğrenci örnekleminin halen öğrenim gördükleri üniversite ve eğitim fakültelerine göre dağılımı Tablo 4.1.2.1.1'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.2.1.1: Öğrencilerin halen öğrenim gördükleri üniversite ve eğitim fakültelerine göre dağılımı

(N=442)

Bağımsız Değişken	Fakülte adı	f	%	Toplam %
Öğrenim Gördüğünüz Üniversite ve Eğitim Fakültesi	AİBÜ Eğitim Fakültesi	46	10,4	10,4
	AÜ Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi	50	11,3	21,7
	CBÜ Demirci Eğitim Fakültesi	51	11,5	33,3
	ÇOMÜ Eğitim Fakültesi	55	12,4	45,7
	GÜ Gazi Eğitim Fakültesi	52	11,8	57,5
	GÜ Kastamonu Eğitim Fakültesi	50	11,3	68,8
	MKÜ Eğitim Fakültesi	50	11,3	80,1
	NÜ Eğitim Fakültesi	37	8,4	88,5
	SÜ Hendek Eğitim Fakültesi	51	11,5	100,0
	Toplam	442	100,0	100,0

Tablo 4.1.2.1.1'e göre öğrenci örnekleminin; % 10,4'ünü AİBÜ Eğitim Fakültesi öğrencileri, % 11,3'ünü AÜ Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencileri, % 11,5'ini CBÜ Demirci Eğitim Fakültesi öğrencileri, % 12,4'ünü ÇOMÜ Eğitim Fakültesi öğrencileri, % 11,8'ini GÜ Gazi Eğitim Fakültesi öğrencileri, % 11,3'ünü GÜ Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencileri, % 11,3'ünü MKÜ Eğitim Fakültesi öğrencileri, % 8,4'ünü NÜ Eğitim Fakültesi öğrencileri ve % 11,5'ini SÜ Hendek Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır.

Anket uygulanan bütün eğitim fakülteleri ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği anabilim dallarına 60'ar anket formu gönderilmesine karşılık, AİBÜ Eğitim Fakültesi (46) ile, NÜ Eğitim Fakültesinden (37) dönen anketler diğerlerine göre daha az sayıda olmuştur .

4.1.2.2. Öğrencilerin Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumlarına Göre Dağılımı

Öğrencilere uygulanan ankete "Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu" bağımsız değişkeniyle ilgili olarak a) Genel Lise, b) Öğretmen Lisesi, c) Meslek Lisesi, d) Diğer, seçenekleri konulmuş olup, bulgular bu seçeneklere göre alınan cevaplardan elde edilmişlerdir. Öğrenci örnekleminin mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre dağılımı Tablo 4.1.2.2.1'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.2.2.1: Öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre dağılımı

(N=442)

Bağımsız Değişkenler		Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu								Toplam	
		Genel lise		Öğretmen lisesi		Meslek lisesi		Diğer			
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Halen öğrenim gördüğünüz eğitim fakültesi	Bolu	41	9,3	2	,5	1	,2	2	,5	46	10,4
	Kazım Karabekir	42	9,5	1	,2	5	1,1	2	,5	50	11,3
	Demirci	38	8,6	-	-	3	,7	10	2,3	51	11,5
	Çanakkale	46	10,4	-	-	1	,2	8	1,8	55	12,4
	Gazi	39	8,8	1	,2	2	,5	10	2,3	52	11,8
	Kastamonu	41	9,3	1	,2	3	,7	5	1,1	50	11,3
	Hatay	42	9,5	4	,9	2	,5	2	,5	50	11,3
	Niğde	30	6,8	-	-	2	,5	5	1,1	37	8,4
	Hendek	41	9,3	2	,5	2	,5	6	1,4	51	11,5
Toplam	360	81,4	11	2,5	21	4,8	50	11,3	442	100,0	
S. Eğitimi kuraml. ve yönt. dersi başarı notu	0-50 Puan	30	6,8	-	-	2	,5	1	,2	33	7,5
	51-100 Puan	330	74,7	11	2,5	19	4,3	49	11,1	409	92,5
	Toplam	360	81,4	11	2,5	21	4,8	50	11,3	442	100,0
Resim-iş eğit. dersi başarı notu	0-50 Puan	10	2,3	1	,2	2	,5	-	-	13	2,9
	51-100 Puan	350	79,2	10	2,3	19	4,3	50	11,3	429	97,1
	Toplam	360	81,4	11	2,5	21	4,8	50	11,3	442	100,0
İki dersi de aynı Öğr.elm.'ndan mı aldınız ?	Evet	218	49,3	6	1,4	10	2,3	33	7,5	267	60,4
	Hayır	142	32,1	5	1,1	11	2,5	17	3,8	175	39,6
	Toplam	360	81,4	11	2,5	21	4,8	50	11,3	442	100,0

Tablo 4.1.2.2.1'e göre; AİBÜ Eğitim Fakültesi öğrencilerinin örneklem gurubu içindeki oranı % 10,4'dür. Bu öğrencilerin % 9,3'ü genel lise, % ,5'i öğretmen lisesi, % ,2'si meslek lisesi, % ,5'i "Diğer" lise mezunudur.

AÜ Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin örneklem gurubu içindeki oranı % 11,3'dür. Bu öğrencilerin % 9,5'i genel lise, % ,2'si öğretmen lisesi, % ,5'i meslek lisesi, % ,5'i "Diğer" lise mezunudur.

CBÜ Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin örneklem gurubu içindeki oranı % 11,5'dir. Bu öğrencilerin % 8,6'sı genel lise, % ,7'si meslek lisesi, % 2,3'ü "Diğer" lise mezunudur. Demirci Eğitim Fakültesinde ankete katılan öğrenciler arasında öğretmen lisesi mezunu bulunmamaktadır.

ÇOMÜ Eğitim Fakültesi öğrencilerinin örneklem gurubu içindeki oranı % 12,4'dür. Bu öğrencilerin % 10,4'ü genel lise, % ,2'si meslek lisesi, % 1,8'i

“Diğer” lise mezunudur. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesinde ankete katılan öğrenciler arasında öğretmen lisesi mezunu bulunmamaktadır.

GÜ Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin örneklem gurubu içindeki oranı % 11,8’dir. Bu öğrencilerin % 8,8’i genel lise, % ,2’si öğretmen lisesi, % ,5’i meslek lisesi, % 2,3’ü “Diğer” lise mezunudur.

GÜ Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin örneklem gurubu içindeki oranı % 11,3’dür. Bu öğrencilerin % 9,3’ü genel lise, % ,2’si öğretmen lisesi, % ,7’si meslek lisesi, % 1,1’i “Diğer” lise mezunudur.

MKÜ Eğitim Fakültesi öğrencilerinin örneklem gurubu içindeki oranı % 11,3’dür. Bu öğrencilerin % 9,5’i genel lise, % ,9’u öğretmen lisesi, % ,5’i meslek lisesi, % ,5’i “Diğer” lise mezunudur.

NÜ Eğitim Fakültesi öğrencilerinin örneklem gurubu içindeki oranı % 8,4’dür. Bu öğrencilerin % 6,8’i genel lise, % ,5’i meslek lisesi, % 1,1’i “Diğer” lise mezunudur. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesinde ankete katılan öğrenciler arasında öğretmen lisesi mezunu bulunmamaktadır.

SÜ Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin örneklem gurubu içindeki oranı % 11,5’dir. Bu öğrencilerin % 9,3’ü genel lise, % ,5’i öğretmen lisesi, % ,5’i meslek lisesi, % 1,4’ü “Diğer” lise mezunudur.

Anket uygulanan eğitim fakülteleri ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin mezun oldukları ortaöğretim kurumu sayılarına toplu olarak bakıldığında, 442 öğrenciden 360’ının (% 81,4) genel lise mezunu, 11’inin (% 2,5) öğretmen lisesi mezunu, 21’inin (% 4,8) meslek lisesi mezunu, 50’sinin de (% 11,3) “Diğer” lise çıkışlı olduğu anlaşılmaktadır.

Kuruluş amaçları öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci hazırlamak olan öğretmen lisesi mezunu öğrencilerinin, sınıf öğretmenliği ABD’deki sayısının % 2,5 gibi düşük bir oranda olması, buna karşılık meslek lisesi çıkışlıların % 4,8 oranına ulaşması ortaöğretim seviyesinde okulların amaçlarında bir kayma olduğunun göstergesi olarak yorumlanabilir.

4.1.2.3. Öğrencilerin Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersinden Almış Oldukları Başarı Notuna Göre Dağılımı

Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden almış oldukları başarı notuyla ilgili veri toplamak için oluşturulan maddenin alt seçenekleri için iki not grubu kullanılmıştır. Bunlar; a) 0-50 Puan, b) 51-100 Puan, seçenekleridir. Her üniversitenin ders geçme notu farklı olabileceğinden “Başarılı”, “Başarısız” ölçütleri tercih edilmemiştir. Standart olarak 50 Puanın üzerinde not alanların başarılı kabul edilebileceği varsayılmıştır. Öğrenci örnekleminin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden almış oldukları başarı notuna göre dağılımı Tablo 4.1.2.3.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.2.3.1: Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden almış oldukları başarı notuna göre dağılımı

(N=442)

Bağımsız Değişkenler		Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi başarı notunuz				Toplam	
		0-50 Puan arası		51-100 Puan arası			
		f	%	f	%	f	%
Halen öğrenim gördüğünüz eğitim fakültesi	Bolu	6	1,4	40	9,0	46	10,4
	Kazım Karabekir	1	,2	49	11,1	50	11,3
	Demirci	2	,5	49	11,1	51	11,5
	Çanakkale	-	-	55	12,4	55	12,4
	Gazi	2	,5	50	11,3	52	11,8
	Kastamonu	9	2,0	41	9,3	50	11,3
	Hatay	8	1,8	42	9,5	50	11,3
	Niğde	1	,2	36	8,1	37	8,4
	Hendek	4	,9	47	10,6	51	11,5
	Toplam	33	7,5	409	92,5	442	100,0
Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu	Genel lise	30	6,8	330	74,7	360	81,4
	Öğretmen lisesi	-	-	11	2,5	11	2,5
	Meslek lisesi	2	,5	19	4,3	21	4,8
	Diğer	1	,2	49	11,1	50	11,3
	Toplam	33	7,5	409	92,5	442	100,0
Resim-iş eğit. dersi başarı notu	0-50 Puan	9	2,0	4	,9	13	2,9
	51-100 Puan	24	5,4	405	91,6	429	97,1
	Toplam	33	7,5	409	92,5	442	100,0
İki dersi de aynı Öğr.elm.”ndan mı aldınız ?	Evet	18	4,1	249	56,3	267	60,4
	Hayır	15	3,4	160	36,2	175	39,6
	Toplam	33	7,5	409	92,5	442	100,0

Tablo 4.1.2.3.1’e göre; AİBÜ Eğitim Fakültesindeki (% 10,4) öğrencilerin, % 1,4’ü 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 9,0’ı 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

AÜ Kazım Karabekir Eğitim Fakültesindeki (% 11,3) öğrencilerin, % ,2'si 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 11,1'i 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

CBÜ Demirci Eğitim Fakültesindeki (% 11,5) öğrencilerin, % ,5'i 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, 49'u 51-100 puan arası (% 11,1) başarı notu almıştır.

ÇOMÜ Eğitim Fakültesindeki (% 12,4) öğrencilerin, hepsi de 51-100 puan arası (% 12,4) başarı notuna sahiptir. Buradaki öğrencilerde 51 puandan daha düşük not alan bulunmamaktadır.

GÜ Gazi Eğitim Fakültesindeki (% 11,8) öğrencilerin, % ,5'i 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 11,3'ü 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

GÜ Kastamonu Eğitim Fakültesindeki (% 11,3) öğrencilerin, % 2,0)'ı 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 9,3'ü 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

MKÜ Eğitim Fakültesindeki (% 11,3) öğrencilerin, % 1,8'i 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 9,5'i 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

NÜ Eğitim Fakültesindeki (% 8,4) öğrencilerin, % ,2'si 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 8,1'i 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

SÜ Hendek Eğitim Fakültesindeki (% 11,5) öğrencilerin, % ,9'u 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 10,6'sı 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

Toplam öğrenci sayısına göre, 442 öğrenciden 33'ü 0-50 puan (% 7,5) arası başarı notuna sahipken, 409'u 51-100 puan arası (% 92,5) başarı notuna sahiptir.

Ders geçme notunun 50 puan üzeri varsayılarak, yukarıdaki bulgular değerlendirildiğinde, ders başarı oranının % 92,5 gibi yüksek bir oranda olduğu söylenebilir. Ancak bu yüksek ders başarı oranının, gerçek başarı oranının göstergesi olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Çünkü resim, müzik, beden eğitimi gibi derslerin notla değerlendirilmesinde öğretim elemanlarının, diğer ders öğretim elemanlarına göre daha toleranslı davrandıkları bir gerçektir. Diğer yandan, geleneksel olarak uygulama ağırlıklı gibi algılanan bu derslerdeki değerlendirme ölçütlerinin daha subjektif kaldığı, başka bölümlerden gelen öğretim elemanlarının kendi bölüm öğrencilerine göre, başka bölüm öğrencilerine not verirken farklı davranabildikleri ayrı birer araştırma konusu olmasına karşılık, gözlemlere dayalı olarak söylenebilir.

4.1.2.4. Öğrencilerin Resim-İş Eğitimi Dersinden Almış Oldukları Başarı Notuna Göre Dağılımı

Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden almış oldukları başarı notuyla ilgili veri toplamak için oluşturulan maddenin alt seçeneklerinde olduğu gibi, resim-iş eğitimi dersinden almış oldukları başarı notuyla ilgili veri toplamak için oluşturulan maddenin alt seçeneklerinde de aynı iki not gurubu kullanılmıştır. Bunlar; a) 0-50 Puan, b) 51-100 Puan, seçenekleridir. Öğrenci örnekleminin resim-iş eğitimi dersinden almış oldukları başarı notuna göre dağılımı Tablo 4.1.2.4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.2.4.1: Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersinden almış oldukları başarı notuna göre dağılımı

(N=442)

Bağımsız Değişkenler		Resim-iş eğitimi dersi başarı notunuz				Toplam	
		0-50 Puan arası		51-100 Puan arası			
		f	%	f	%	f	%
Halen öğrenim gördüğünüz eğitim fakültesi	Bolu	-	-	46	10,4	46	10,4
	Kazım Karabekir	-	-	50	11,3	50	11,3
	Demirci	2	,5	49	11,1	51	11,5
	Çanakkale	-	-	55	12,4	55	12,4
	Gazi	-	-	52	11,8	52	11,8
	Kastamonu	5	1,1	45	10,2	50	11,3
	Hatay	3	,7	47	10,6	50	11,3
	Niğde	-	-	37	8,4	37	8,4
	Hendek	3	,7	48	10,9	51	11,5
	Toplam	13	2,9	429	97,1	442	100,0
Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu	Genel lise	10	2,3	350	79,2	360	81,4
	Öğretmen lisesi	1	,2	10	2,3	11	2,5
	Meslek lisesi	2	,5	19	4,3	21	4,8
	Diğer	-	-	50	11,3	50	11,3
	Toplam	13	2,9	429	97,1	442	100,0
Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi başarı notu	0-50 Puan	9	2,0	24	5,4	33	7,5
	51-100 Puan	4	,9	405	91,6	409	92,5
	Toplam	13	2,9	429	97,1	442	100,0
İki dersi de aynı Öğr.elm.”ndan mı aldınız ?	Evet	9	2,0	258	58,4	267	60,4
	Hayır	4	,9	171	38,7	175	39,6
	Toplam	13	2,9	429	97,1	442	100,0

Tablo 4.1.2.4.1'e göre resim-iş eğitimi dersinden; AİBÜ Eğitim Fakültesindeki (% 10,4) öğrencilerin hepsi de 51-100 puan arası (% 10,4) başarı notu almıştır. Buradaki öğrencilerde 51 puandan daha düşük not alan bulunmamaktadır.

AÜ Kazım Karabekir Eğitim Fakültesindeki öğrencilerin (% 11,3), hepsi de 51-100 puan arası (% 11,3) başarı notu almıştır. Buradaki öğrencilerde 51 puandan daha düşük not alan bulunmamaktadır.

CBÜ Demirci Eğitim Fakültesindeki (% 11,5) öğrencilerin, % ,5'i 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 11,1'i 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

ÇOMÜ Eğitim Fakültesindeki (% 12,4) öğrencilerin, 55'i de 51-100 puan arası (% 12,4) başarı notuna sahiptir. Buradaki öğrencilerde 51 puandan daha düşük not alan bulunmamaktadır.

GÜ Gazi Eğitim Fakültesindeki (% 11,8) öğrencilerin, hepsi de 51-100 puan arası (% 11,8) başarı notu almıştır. Buradaki öğrencilerde 51 puandan daha düşük not alan bulunmamaktadır.

GÜ Kastamonu Eğitim Fakültesindeki (% 11,3) öğrencilerin, % 1,1'i 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 10,2'si 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

MKÜ Eğitim Fakültesindeki (% 11,3) öğrencilerin % ,7'si 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 10,6'sı 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

NÜ Eğitim Fakültesindeki (% 8,4) öğrencilerin, hepsi de 51-100 puan arası (% 8,4) başarı notu almıştır. Buradaki öğrencilerde 51 puandan daha düşük not alan bulunmamaktadır.

SÜ Hendek Eğitim Fakültesindeki (% 11,5) öğrencilerin, % ,7'si 0-50 puan arası başarı notuna sahipken, % 10,9'u 51-100 puan arası başarı notu almıştır.

Toplam öğrenci sayısına göre, 442 öğrenciden 13'ü 0-50 puan (% 2,9) arası başarı notuna sahipken, 429'u 51-100 puan arası (% 97,1) başarı notuna sahiptir. Resim-iş eğitimi dersindeki başarı oranı (% 97,1), sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersine göre (% 92,5) daha yüksek bulunmuştur.

Bu başarı oranının yüksekliği, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden alınan notlara ait bulgularla ilgili bu konudaki yorumu doğrulayıcı niteliktedir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden alınan notlara ait bulgularla ilgili diğer yorumlar, resim-iş eğitimi dersinden alınan başarı notlarıyla ilgili bulgulara ait yapılabilecek yorumlar içinde geçerlidir.

4.1.2.5. Öğrencilerin Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi ile Resim-İş Eğitimi Dersini Aynı Öğretim Elemanından Alıp Almadıklarına Göre Dağılımı

Sınıf öğretmenliği programındaki sanat eğitimi ile ilgili dersleri veren öğretim elemanlarının ders programlarına farklı yaklaşım sergileyip sergilemedikleri konusunda veri toplamak amacıyla öğrenci anketine “Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersini aynı öğretim elemanından mı aldınız?” şeklinde yerleştirilen maddenin seçenekleri;

a) Evet,

b) Hayır, biçiminde düzenlenmiştir.

Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersini aynı öğretim elemanından alıp almadıklarına göre dağılımı Tablo 4.1.2.5.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.2.5.1: Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersini aynı öğretim elemanından alıp almadıklarına göre dağılımı

(N=442)

Bağımsız Değişkenler		Her iki dersi de aynı öğretim elemanından mı aldınız ?				Toplam	
		Evet		Hayır			
		f	%	f	%	f	%
Halen öğrenim gördüğünüz eğitim fakültesi	Bolu	31	7,0	15	3,4	46	10,4
	Kazım Karabekir	3	,7	47	10,6	50	11,3
	Demirci	49	11,1	2	,5	51	11,5
	Çanakale	53	12,0	2	,5	55	12,4
	Gazi	-	-	52	11,8	52	11,8
	Kastamonu	3	,7	47	10,6	50	11,3
	Hatay	47	10,6	3	,7	50	11,3
	Niğde	30	6,8	7	1,6	37	8,4
	Hendek	51	11,5	-	-	51	11,5
	Toplam	267	60,4	175	39,6	442	100,0
Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu	Genel lise	218	49,3	142	32,1	360	81,4
	Öğretmen lisesi	6	1,4	5	1,1	11	2,5
	Meslek lisesi	10	2,3	11	2,5	21	4,8
	Diğer	33	7,5	17	3,8	50	11,3
	Toplam	267	60,4	175	39,6	442	100,0
Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi başarı notu	0-50 Puan	18	4,1	15	3,4	33	7,5
	51-100 Puan	249	56,3	160	36,2	409	92,5
	Toplam	267	60,4	175	39,6	442	100,0
Resim-iş eğitimi dersi başarı notunuz	0-50 Puan	9	2,0	4	,9	13	2,9
	51-100 Puan	258	58,4	171	38,7	429	97,1
	Toplam	267	60,4	175	39,6	442	100,0

Tablo 4.1.2.5.1'e göre; AİBÜ Eğitim Fakültesi (% 10,4) öğrencilerinden, % 7,0'ı iki dersi de aynı öğretim elemanından alırken, % 3,4'ü bu iki dersi farklı öğretim elemanından almıştır. AÜ Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi (% 11,3) öğrencilerinden, % ,7'si iki dersi de aynı öğretim elemanından alırken, % 10,6'sı bu iki dersi farklı öğretim elemanından almıştır.

CBÜ Demirci Eğitim Fakültesi (% 11,5) öğrencilerinden, % 11,1'i iki dersi de aynı öğretim elemanından alırken, % ,5'i bu iki dersi farklı öğretim elemanından almıştır.

ÇOMÜ Eğitim Fakültesi (% 12,4) öğrencilerinden, % 12,0'ı iki dersi de aynı öğretim elemanından alırken, % ,5'i bu iki dersi farklı öğretim elemanından almıştır.

GÜ Gazi Eğitim Fakültesi (% 11,8) öğrencilerinin tamamı bu iki dersi farklı öğretim elemanından almıştır.

GÜ Kastamonu Eğitim Fakültesi (% 11,3) öğrencilerinden, % ,7'si iki dersi de aynı öğretim elemanından alırken, % 10,6'sı bu iki dersi farklı öğretim elemanından almıştır.

MKÜ Eğitim Fakültesi (% 11,3) öğrencilerinden, % 10,6'sı iki dersi de aynı öğretim elemanından alırken, % ,7'si bu iki dersi farklı öğretim elemanından almıştır.

NÜ Eğitim Fakültesi (% 8,4) öğrencilerinden, % 6,8'i iki dersi de aynı öğretim elemanından alırken, % 1,6'sı bu iki dersi farklı öğretim elemanından almıştır.

SÜ Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin (% 11,5) tamamı iki dersi de aynı öğretim elemanından almıştır.

Toplam öğrenci sayısına göre, 442 öğrenciden 267'si (% 60,4) iki dersi de aynı öğretim elemanından alırken, 175'i (% 39,6) bu dersleri farklı öğretim elemanından aldıklarını belirtmişlerdir. Bolu, Kazım Karabekir, Gazi Eğitim, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencileri aynı alanla ilgili bu iki dersi farklı öğretim elemanlarından alırken, Demirci, Çanakkale, Hatay, Niğde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencileri bu iki dersi de aynı öğretim elemanlarından almışlardır.

İki dersi de farklı ya da aynı öğretim elemanından alan öğrenci sayılarının birbirine yakın olmaları, sınıf öğretmenliği ABD'de sanat eğitimi ile ilgili derslerin dağıtımında belirli bir etkin görüş ya da ölçüt bulunmadığı, derslerin öğretim elemanları arasında sınıf ya da grup gözetmeksizin dağıtıldığı şeklinde yorumlanabilir.

4.2. Öğretim Elemanlarının Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumu

Öğretim elemanlarının, sınıf öğretmenliği anabilim dalı, sanat eğitimi ders programı uygulamalarına ilişkin görüşlerine ait bulgular üç ana başlık altında sunulmuştur. Bunlar; 1) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri, 2) Resim-iş eğitimi derslerinin uygulamaları hakkında, uygulanan anketin II. Bölümünde beşli likert tipi derecelendirme ölçeğindeki yapılandırılmış, bağımlı değişkenlere verilen, ayrı ayrı cevaplarla, 3) İki ders hakkında ortak olarak oluşturulan ve anketin sonuna yerleştirilen, açık uçlu soruya verilen cevapların analizinden meydana gelmektedir.

Bu bölümdeki verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalamalardan yararlanılmıştır. Anketleri cevaplandıran 50 öğretim elemanından 4'ünün anketi eksik bilgiler nedeniyle geçersiz sayılmış, 4 öğretim elemanından ise 2'si sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile ilgili bölümü, diğer 2 öğretim elemanı da resim-iş eğitimi dersiyle ilgili bölümü boş bıraktıklarından, öğretim elemanlarının sanat eğitimi ders programı uygulamalarıyla ilgili verileri 44 öğretim elemanının doldurduğu anketlerden elde edilmiştir.

4.2.1. Öğretim Elemanlarının, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Öğretim elemanlarının sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerini almak üzere, veri toplama aracı olarak geliştirilen anketteki maddeler, bir ders programının; 1) Amaçlar, 2) Konular, 3) Öğrenme-öğretme süreci, 4) Değerlendirme, boyutlarına göre gruplandırılmıştır. Her boyutla ilgili maddeler topluca, tek bir tabloda frekans, yüzde ve ortalamaları ile sunularak, yorumlanmıştır. Ankette bu dersle ilgili olarak toplam 33 madde bulunmaktadır.

4.2.1.1. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersinin Amaçlar Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili veriler, anketin ilgili bölümüne yerleştirilen 7 madde ile toplanmıştır. Amaçlarla ilgili maddelerden, genel ifade olanlar literatür taramasıyla elde edilen ve daha önce bu tür araştırmalarda kullanılmış maddelerdir. Derse özel amaçların bulunduğu ifadeler ise, MEGP kapsamında hazırlanan "İlköğretim Sanat Öğretimi" isimli kaynak materyalden uyarlanmıştır. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.1.1.1'de görülmektedir.

Tablo 4.2.1.1.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı

(N=46)

Madde - s 1 : Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	2	4	6	14	18	44
%	4,5	9,1	13,6	31,8	40,9	100,0
\bar{X}	3,95					
Madde - s 3 : Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.						
f	1	4	17	17	5	44
%	2,3	9,1	38,6	38,6	11,4	100,0
\bar{X}	3,47					
Madde - s 6 : Öğrenciler kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmişlerdir.						
f	8	6	16	13	1	44
%	18,2	13,6	36,4	29,5	2,3	100,0
\bar{X}	2,84					
Madde - s 7 : Bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmişlerdir.						
f	5	7	17	10	5	44
%	11,4	15,9	38,6	22,7	11,4	100,0
\bar{X}	3,06					
Madde - s 8 : Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.						
f	2	8	12	19	3	44
%	4,5	18,2	27,3	43,2	6,8	100,0
\bar{X}	3,29					
Madde - s 9 : Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.						
f	1	7	13	21	2	44
%	2,3	15,9	29,5	47,7	4,5	100,0
\bar{X}	3,36					
Madde - s 10 : Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.						
f	3	9	9	17	6	44
%	6,8	20,5	20,5	38,6	13,6	100,0
\bar{X}	3,31					

Tablo 4.2.1.1.1'e göre; "Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır." görüşüne öğretim elemanlarının % 4,5'i hiç katılmadığını, % 9,1'i biraz katıldıklarını, % 13,6'sı orta düzeyde katıldıklarını, % 31,8'i "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 40,9'u ise tamamen katıldıklarını belirtmişlerdir. Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçlarının da göz önünde bulundurulduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{X}=3,95$) "oldukça katılıyorum" düzeyindedir.

"Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır." görüşüne öğretim elemanlarının % 2,3'ü "hiç" katılmadığını, % 9,1'i "biraz" katıldıklarını, % 38,6'sı

“orta” düzeyde katıldıklarını, % 38,6’sı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 11,4’ü ise “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşıldığına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,47$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğrenciler kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmişlerdir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 18,2’si “hiç” katılmadığını, % 13,6’sı “biraz” katıldıklarını, % 36,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 29,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 2,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmelerine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,84$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmişlerdir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 11,4’ü “hiç” katılmadığını, % 15,9’u “biraz” katıldıklarını, % 38,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 22,7’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 11,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmelerine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,06$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 4,5’i “hiç” katılmadığını, % 18,2’si “biraz” katıldıklarını, % 27,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 43,2’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 6,8’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümünün gerçekleştirildiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,29$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.” görüşüne öğretim elemanlarının % 2,3’ü “hiç” katılmadığını, % 15,9’u “biraz” katıldıklarını, % 29,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 47,7’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 4,5’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazandıklarına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,36$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 6,8’i “hiç” katılmadığını, % 20,5’i “biraz” katıldıklarını, % 20,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 38,6’sı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 13,6’sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, resim-iş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterli olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,31$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlarının gerçekleştirilmesiyle ilgili öğretim elemanlarının görüşlerine bakıldığında, en olumlu görüşün $\bar{x}=3,95$ ortalama ile dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulduğuna ilişkin olduğu görülmektedir. En olumsuz görüşlerden bir tanesi $\bar{x}=2,84$ ortalama ile öğrencilerin kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna geldiklerine ilişkin görüştür. Diğer de $\bar{x}=3,06$ ortalama ile bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye geldiklerini belirten görüşe aittir. Diğerlerinin ortalamaları $\bar{x}=3,29$ ile $\bar{x}=3,47$ arasında ve birbirine yakındır. Öğretim elemanlarının sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlarının gerçekleştirilmesiyle ilgili görüşleri 2 maddede “oldukça”, diğer 5 maddede ise “orta” düzeydedir. Öğretim elemanları amaçlar boyutuyla ilgili “hiç”, “biraz” ve “tamamen” düzeyinde görüş belirtmemişlerdir.

Öğretim elemanlarının, daha genel ifadelendirilen amaçların gerçekleştirilme düzeyi ile ilgili görüşlerinde ortalamanın yükselmesi, araştırma konusu olan yeni sanat eğitimi programında bulunan amaçların gerçekleştirilmesiyle ilgili görüşlerinde ise ortalamanın düşmesini, programa karşı olan olumlu ya da olumsuz tutumlarına bağlamak mümkündür.

4.2.1.2. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersinin Konular Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konular boyutuyla ilgili veriler, anketin ilgili bölümüne yerleştirilen 8 madde ile toplanmıştır. Bu maddeler,

MEGP kapsamında hazırlanan “İlköğretim Sanat Öğretimi” isimli kaynak materyalden alınan konuların, literatür taramasıyla elde edilen ve daha önce bu tür araştırmalarda kullanılmış olan ifadelere uyarlanmasıyla elde edilmişlerdir. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konular boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.1.2.1’de görülmektedir.

Tablo 4.2.1.2.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konular boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı

(N=46)

Madde - s 11 : Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	5	7	17	10	5	44
%	11,4	15,9	38,6	22,7	11,4	100,0
\bar{X}	3,06					
Madde - s 12 : Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir						
f	2	2	6	20	14	44
%	4,5	4,5	13,6	45,5	31,8	100,0
\bar{X}	3,95					
Madde - s 13 : Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.						
f	2	10	12	13	7	44
%	4,5	22,7	27,3	29,5	15,9	100,0
\bar{X}	3,29					
Madde - s 14 : Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.						
f	1	1	3	10	29	44
%	2,3	2,3	6,8	22,7	65,9	100,0
\bar{X}	4,47					
Madde - s 18 : Sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konuları derste işlenmiştir.						
f	2	5	5	11	21	44
%	4,5	11,4	11,4	25,0	47,7	100,0
\bar{X}	4,00					
Madde - s 19 : Sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konuları derste işlenmiştir.						
f	1	2	8	11	22	44
%	2,3	4,5	18,2	25,0	50,0	100,0
\bar{X}	4,15					
Madde - s 20 : Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir.						
f	0	3	5	8	28	44
%	0,0	6,8	11,4	18,2	63,6	100,0
\bar{X}	4,38					
Madde - s 21 : Görsel algı konusuna yönelik çalışmalar, derste uygulamalı olarak yapılmıştır.						
f	2	8	9	7	18	44
%	4,5	18,2	20,5	15,9	40,9	100,0
\bar{X}	3,70					

Tablo 4.2.1.2.1'e göre; "Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir." görüşüne öğretim elemanlarının % 11,4'ü "hiç" katılmadığını, % 15,9'u "biraz" katıldıklarını, % 38,6'sı "orta" düzeyde katıldıklarını, % 22,7'si "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 11,4'ü ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe resim-iş ders programının konularının, birbirini destekleyici nitelikte olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,06$) "orta düzeyde katılıyorum" şeklindedir.

"Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir." görüşüne öğretim elemanlarının % 4,5'i "hiç" katılmadığını, % 4,5'i "biraz" katıldıklarını, % 13,6'sı "orta" düzeyde katıldıklarını, % 45,5'i "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 31,8'i ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Derslerin konularının kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlendiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,95$) "oldukça katılıyorum" düzeyindedir.

"Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir." görüşüne öğretim elemanlarının % 4,5'i "hiç" katılmadığını, % 22,7'si "biraz" katıldıklarını, % 27,3'ü "orta" düzeyde katıldıklarını, % 29,5'i "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 15,9'u ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabildiklerine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,29$) "orta düzeyde katılıyorum" biçimindedir.

"Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır." görüşüne öğretim elemanlarının % 2,3'ü "hiç" katılmadığını, % 2,3'ü "biraz" katıldıklarını, % 6,8'i "orta" düzeyde katıldıklarını, % 22,7'si "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 65,9'u ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabildiklerine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,47$) "tamamen katılıyorum" şeklindedir.

"Sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konuları derste işlenmiştir." görüşüne öğretim elemanlarının % 4,5'i "hiç" katılmadığını, % 11,4'ü "biraz" katıldıklarını, % 11,4'ü "orta" düzeyde katıldıklarını, % 25,0'ı "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 47,7'si ise

“tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konularının derste işlendiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,00$) “oldukça katılıyorum” şeklindedir.

“Sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konuları derste işlenmiştir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 2,3’ü “hiç” katılmadığını, % 4,5’i “biraz” katıldıklarını, % 18,2’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 25,0’ı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 50,0’ı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konularının derste işlendiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,15$) “oldukça katılıyorum” biçimindedir.

“Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 6,8’i “biraz” katıldıklarını, % 11,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 18,2’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 63,6’sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu görüşe “hiç” katılmayan öğretim elemanı bulunmamaktadır. Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konularının derste işlendiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,38$) “tamamen katılıyorum” düzeyindedir.

“Görsel algı konusuna yönelik çalışmalar, derste uygulamalı olarak yapılmıştır.” görüşüne öğretim elemanlarının % 4,5’i “hiç” katılmadığını, % 18,2’si “biraz” katıldıklarını, % 20,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 15,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 40,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Görsel algı konusuna yönelik çalışmaların, derste uygulamalı olarak yapıldığına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,70$) “oldukça katılıyorum” biçimindedir.

Öğretim elemanlarının sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi konularının işlenmesiyle ilgili görüşleri 2 maddede “orta”, 4 maddede “oldukça”, 2 maddede “tamamen” düzeyindedir. Öğretim elemanları konular boyutuyla ilgili “hiç” ve “biraz” düzeyinde görüş belirtmemişlerdir. Öğretim elemanlarının amaçlar boyutundaki görüşlerine göre konular boyutundaki görüşleri daha olumludur.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi konularının nitelikleri ve işlenmesiyle ilgili öğretim elemanlarının görüşlerine bakıldığında, en yüksek ortalamanın $\bar{x}=4,47$ ile “Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” maddesine ait olduğu görülmektedir. Öğretim elemanları dersin

konularını gerekli ve yararlı bulmaktadırlar. Buna karşılık, amaçlar boyutuyla ilgili görüşlerinin, konular boyutuyla ilgili görüşlerinden daha az olumlu olması çelişkili gibi görünmektedir. Bunun yeni sanat eğitimi programıyla ilgili bilgilenme veya bilgilendirme eksikliğinden kaynaklandığını söylemek mümkündür. Diğer yüksek ortalamalı görüş “Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir.” maddesine ($\bar{x}=4,38$) aittir. Bu maddenin yüksek oranda olumlu çıkmasını, madde ile belirtilen konunun yeni sanat eğitimi programına has bir konu olmayıp, daha önce sınıf öğretmenliği sanat eğitimi programlarında da sürekli bulunan bir konu olduğu, öğretim elemanlarının eskiden beri zaten bu konuyu işledikleri şeklinde yorumlamak mümkündür.

En düşük ortalamalı maddelerden bir tanesi $\bar{x}=3,06$ ortalama ile “Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.” görüşüyle ilgilidir. Maddenin bu bölümdeki en düşük ortalamalı görüş olması doğrudur. Çünkü, İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları ile sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programının konuları arasındaki paralellik tartışılabilir. Diğer de $\bar{x}=3,29$ ortalama ile “Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.” görüşüne aittir. Derste öğrenilen bilgi ve becerilerin günlük hayata aktarılabilmesi eğitim öğretim ortamıyla ilgili birçok faktöre bağlıdır. Dersin konular boyutundaki öteki görüşlere göre bu maddenin daha düşük ortalama sahip olması, konular işlenirken günlük hayatla bağlantı kurulmadığı, şeklinde yorumlanabilir.

4.2.1.3. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersinin Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşlerinin tespiti için ankette 11 madde bulunmaktadır. Bu maddeler, öğretim elemanları ve öğrencilerle yapılan yazılı ve sözlü görüşmelerden, literatür taramasıyla elde edilen verilerden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.1.3.1’de görülmektedir.

Tablo 4.2.1.3.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı
(N=46)

Madde - s 22 : Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	2	5	17	14	6	44
%	4,5	11,4	38,6	31,8	13,6	100,0
\bar{X}	3,38					
Madde - s 23 : Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.						
f	0	11	8	15	10	44
%	0,0	25,0	18,2	34,1	22,7	100,0
\bar{X}	3,54					
Madde - s 24 : Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.						
f	0	5	12	16	11	44
%	0,0	11,4	27,3	36,4	25,0	100,0
\bar{X}	3,75					
Madde - s 25 : Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.						
f	2	0	5	11	26	44
%	4,5	0,0	11,4	25,0	59,1	100,0
\bar{X}	4,34					
Madde - s 26 : Ders öğretim elemanları konu alanına hakimdir.						
f	1	2	1	14	26	44
%	2,3	4,5	2,3	31,8	59,1	100,0
\bar{X}	4,40					
Madde - s 27 : Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.						
f	1	3	3	12	25	44
%	2,3	6,8	6,8	27,3	56,8	100,0
\bar{X}	4,29					
Madde - s 28 : Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.						
f	1	1	6	13	23	44
%	2,3	2,3	13,6	29,5	52,3	100,0
\bar{X}	4,27					
Madde - s 29 : Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için, bu dersler sayı ve süre olarak yeterlidir.						
f	15	13	5	5	6	44
%	34,1	29,5	11,4	11,4	13,6	100,0
\bar{X}	2,40					
Madde - s 31 : Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.						
f	12	16	8	4	4	44
%	27,3	36,4	18,2	9,1	9,1	100,0
\bar{X}	2,36					
Madde - s 32 : Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.						
f	12	8	11	9	4	44
%	27,3	18,2	25,0	20,5	9,1	100,0
\bar{X}	2,65					
Madde - s 33 : Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.						
f	26	7	4	3	4	44
%	59,1	15,9	9,1	6,8	9,1	100,0
\bar{X}	1,90					

Tablo 4.2.1.3.1’de görüldüğü üzere öğretim elemanlarının; “Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.” maddesiyle ilgili olarak % 4,5’i “hiç” katılmadığını, % 11,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 38,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 31,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 13,6’sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konularının birbiriyle tutarlı olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,38$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 25,0’ı “biraz” katıldıklarını, % 18,2’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 34,1’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 22,7’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili olarak “hiç katılmıyorum” görüşü bulunmamaktadır. Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyallerinin kullanıldığına dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,54$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 11,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 27,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 36,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 25,0’ı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili olarak “hiç katılmıyorum” görüşü bulunmamaktadır. Konuların işlenişinde kullanılan yöntemlerin uygun ve çeşitli olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,75$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 4,5’i “hiç” katılmadığını, % 11,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 25,0’ı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 59,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili olarak “biraz katılıyorum.” görüşü bulunmamaktadır. Ders öğretim elemanlarının ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabildiklerine dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,34$) “tamamen katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders öğretim elemanları konu alanına hakimdir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 2,3’ü “hiç” katılmadığını, % 4,5’i “biraz” katıldıklarını, % 2,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 31,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 59,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders öğretim elemanlarının konu alanına hakim olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,40$) “tamamen katılıyorum” biçimindedir.

“Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 2,3’ü “hiç” katılmadığını, % 6,8’i “biraz” katıldıklarını, % 6,8’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 27,3’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 56,8’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının dersi istekli ve planlı olarak işlediklerine dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,29$) “tamamen katılıyorum” şeklindedir.

“Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 2,3’ü “hiç” katılmadığını, % 2,3’ü “biraz” katıldıklarını, % 13,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 29,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 52,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının dersi, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemekte olduklarına dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,27$) “tamamen katılıyorum” şeklindedir.

“Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için, bu dersler sayı ve süre olarak yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 34,1’i “hiç” katılmadığını, % 29,5’i “biraz” katıldıklarını, % 11,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 11,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 13,6’sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için, bu derslerin sayı ve süre olarak yeterli olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,40$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 27,3’ü “hiç” katılmadığını, % 36,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 18,2’si “orta” düzeyde

katıldıklarını, % 9,1'i "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 9,1'i ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin, programın uygulanmasına uygun ve yeterli olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,36$) "biraz katılıyorum" düzeyindedir.

"Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır." maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 27,3'ü "hiç" katılmadığını, % 18,2'si "biraz" katıldıklarını, % 25,0'ı "orta" düzeyde katıldıklarını, % 20,5'i "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 9,1'i ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunduğu dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,65$) "orta düzeyde katılıyorum" biçimindedir.

"Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur." maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 59,1'i "hiç" katılmadığını, % 15,9'u "biraz" katıldıklarını, % 9,1'i "orta" düzeyde katıldıklarını, % 6,8'i "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 9,1'i ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Sınıflardaki öğrenci sayısının, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygun olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=1,90$) "biraz katılıyorum" düzeyindedir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımına topluca bakıldığında, görüşler 3 maddede "biraz", 2 maddede "orta", 2 maddede "oldukça" 4 maddede "tamamen katılıyorum" düzeyindedir. Öğretim elemanları öğrenme öğretme süreçleri boyutuyla ilgili "hiç" düzeyinde görüş belirtmemişlerdir.

Sanat eğitimi programının amaçlar ve konular boyutlarına göre bu boyutta, programın daha fazla uygulanma güçlükleriyle karşılaşıldığı görülmektedir. Öğretim elemanları doğrudan kendilerini ilgilendiren maddelerle ilgili olarak görüş bildirirken (s25, s26, s27, s28 maddeleri) ortalamalar yükselmektedir. Öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme süreciyle ilgili görüşlerinde öğretim elemanlarının durumları hariç, fakülte yönetimi, çevre, mekan ve öğrencilerden kaynaklanan problemlerden rahatsız oldukları, programın uygulanma güçlüklerinin daha çok bu faktörlerden kaynaklandığında birleştikleri yorumu yapılabilir.

4.2.1.4. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersinin Değerlendirme Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleriyle ilgili olarak ankete 7 madde yerleştirilmiştir. bu maddeler sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde uygulanan ölçme ve değerlendirmenin biçimi, niteliği ve kapsamını belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.1.4.1'de görülmektedir.

Tablo 4.2.1.4.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı

(N=46)

Madde - s 34 : Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	2	2	8	16	16	44
%	4,5	4,5	18,2	36,4	36,4	100,0
\bar{X}	3,95					
Madde - s 35 : Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir.						
f	0	1	0	12	31	44
%	0,0	2,3	0,0	27,3	70,5	100,0
\bar{X}	4,65					
Madde - s 36 : Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.						
f	0	1	3	10	30	44
%	0,0	2,3	6,8	22,7	68,2	100,0
\bar{X}	4,56					
Madde - s 37 : Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.						
f	0	2	2	14	26	44
%	0,0	4,5	4,5	31,8	59,1	100,0
\bar{X}	4,45					
Madde - s 38 : Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.						
f	0	3	7	12	22	44
%	0,0	6,8	15,9	27,3	50,0	100,0
\bar{X}	4,20					
Madde - s 39 : Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.						
f	2	1	1	16	24	44
%	4,5	2,3	2,3	36,4	54,5	100,0
\bar{X}	4,34					
Madde - s 41 : Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.						
f	1	4	7	13	19	44
%	2,3	9,1	15,9	29,5	43,2	100,0
\bar{X}	4,02					

Tablo 4.2.1.4.1’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarından; “Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 4,5’i “hiç” katılmadığını, % 4,5’i “biraz” katıldıklarını, % 18,2’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 36,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 36,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyinin ölçüt olarak alınmasına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,95$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 2,3’ü “biraz” katıldıklarını, % 27,3’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 70,5’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili olarak “hiç katılmıyorum” ve “orta düzeyde katılıyorum” seçeneklerini işaretleyen öğretim elemanı bulunmamaktadır. Ders öğretim elemanlarının, değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirdiklerine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,65$) “tamamen katılıyorum” şeklindedir.

“Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 2,3’ü “biraz” katıldıklarını, % 6,8’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 22,7’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 68,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili olarak “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretim elemanı bulunmamaktadır. Sınavlardaki soruların derslerde işlenen konuları kapsadığına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,56$) “tamamen katılıyorum” biçimindedir.

“Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 4,5’i “biraz” katıldıklarını, % 4,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 31,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 59,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili olarak “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretim elemanı bulunmamaktadır. Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme sorularının anlaşılır nitelikte olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,45$) “tamamen katılıyorum” düzeyindedir.

“Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 6,8’i “biraz” katıldıklarını, % 15,9’u “orta” düzeyde katıldıklarını, % 27,3’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 50,0’ı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili olarak “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretim elemanı bulunmamaktadır. Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısının yeterli olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,20$) “oldukça katılıyorum” biçimindedir.

“Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 4,5’i “hiç” katılmadığını, % 2,3’ü “biraz” katıldıklarını, % 2,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 36,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 54,5’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçlarının güvenilir olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,34$) “tamamen katılıyorum” düzeyindedir.

“Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 2,3’ü “hiç” katılmadığını, % 9,1’i “biraz” katıldıklarını, % 15,9’u “orta” düzeyde katıldıklarını, % 29,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 43,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yönteminin uygun ve yeterli olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,02$) “oldukça katılıyorum” şeklindedir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşleri 3 maddede “oldukça” düzeyinde, 4 madde de ise “tamamen” düzeyindedir. Öğretim elemanları dersin değerlendirme boyutuyla ilgili “hiç”, “biraz” ve “orta” düzeyde görüş belirtmemişlerdir.

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre, dersin ölçme ve değerlendirme süreciyle ilgili dikkat çekici bir olumsuzluğun ya da problemin bulunmadığı yorumu yapılabilir. “Tamamen katılıyorum” düzeyindeki olumlu katılımlar bu bölümde en yüksek ortalamalara çıkmaktadır. “Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir.” maddesiyle ilgili ortalamanın $\bar{x}=4,65$ olması ve “Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.” maddesiyle ilgili ortalamanın $\bar{x} =4,56$ olması bunun bir göstergesidir.

4.2.2. Öğretim Elemanlarının, Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Öğretim elemanlarının resim-iş eğitimi dersi uygulamalarına ilişkin görüşleriyle ilgili anket maddeleri, bir ders programının; 1) Amaçlar, 2) Konular, 3) Öğrenme-öğretme süreci, 4) Değerlendirme, boyutlarına göre guruplandırılmıştır. Resim-iş eğitimi ders programının boyutlarına ilişkin toplam madde sayısı 31’dir. Her boyutla ilgili maddeler topluca, tek bir tabloda frekans, yüzde ve ortalamaları ile sunulmuş yorumlanmıştır.

4.2.2.1. Resim-İş Eğitimi Dersinin Amaçlar Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili veriler, anketin ilgili bölümüne yerleştirilen 8 madde ile elde edilmiştir. Amaçlarla ilgili maddelerden, genel ifadeli olanlar literatür taramasıyla elde edilen ve daha önce bu tür araştırmalarda kullanılmış maddelerdir. Dersle özel amaçların bulunduğu ifadeler ise MEGP kapsamında hazırlanan “İlköğretim Sanat Öğretimi” isimli kaynak materyalden uyarlanmıştır. Resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.2.1.1’de görülmektedir.

Tablo 4.2.2.1.1: Resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı

(N=46)

Madde - r 1 : Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	1	6	5	14	18	44
%	2,3	13,6	11,4	31,8	40,9	100,0
\bar{X}	3,95					
Madde - r 2 : Öğrenciler, yarıyılın başında ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.						
f	1	3	3	7	30	44
%	2,3	6,8	6,8	15,9	68,2	100,0
\bar{X}	4,40					
Madde - r 3 : Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.						
f	1	5	15	18	5	44
%	2,3	11,4	34,1	40,9	11,4	100,0
\bar{X}	3,47					
Madde - r 4 : Resim-İş derslerinin eğitimdeki yeri ve önemi kavranmıştır.						
f	3	3	3	22	13	44
%	6,8	6,8	6,8	50,0	29,5	100,0
\bar{X}	3,88					
Madde - r 5 : Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.						
f	4	8	9	17	5	43
%	9,3	18,6	20,9	39,5	11,6	100,0
\bar{X}	3,25					
Madde - r 8 : Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.						
f	1	11	8	18	6	44
%	2,3	25,0	18,2	40,9	13,6	100,0
\bar{X}	3,38					
Madde - r 9 : Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.						
f	3	6	10	20	5	44
%	6,8	13,6	22,7	45,5	11,4	100,0
\bar{X}	3,40					
Madde - r 10 : Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.						
f	5	5	8	16	10	44
%	11,4	11,4	18,2	36,4	22,7	100,0
\bar{X}	3,47					

Tablo 4.2.2.1.1'den anlaşıldığına göre; "Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır." görüşüne

öğretim elemanlarının % 2,3'ü “hiç” katılmadığını, % 13,6'sı “biraz” katıldıklarını, % 11,4'ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 31,8'i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 40,9'u ise “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçlarının da göz önünde bulundurulduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,95$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğrenciler, yarıyılın başında ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 2,3'ü “hiç” katılmadığını, % 6,8'i “biraz” katıldıklarını, % 6,8'i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 15,9'u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 68,2'si ise “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin, yarıyılın başında ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirildiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,40$) “tamamen katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.” görüşüne öğretim elemanlarının % 2,3'ü “hiç” katılmadığını, % 11,4'ü “biraz” katıldıklarını, % 34,1'i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 40,9'u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 11,4'ü ise “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmasına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,47$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Resim-iş derslerinin eğitimdeki yeri ve önemi kavranmıştır.” görüşüne öğretim elemanlarının % 6,8'i “hiç” katılmadığını, % 6,8'i “biraz” katıldıklarını, % 6,8'i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 50,0'ı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 29,5'i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Resim-iş derslerinin eğitimdeki yeri ve öneminin kavrandığına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,88$) “oldukça katılıyorum” şeklindedir.

“Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 9,3'ü “hiç” katılmadığını, % 18,6'sı “biraz” katıldıklarını, % 20,9'u “orta” düzeyde katıldıklarını, % 39,5'i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 11,6'sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders

planlarını yapabilecek konuma geldiklerine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,25$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 2,3’ü “hiç” katılmadığını, % 25,0’ı “biraz” katıldıklarını, % 18,2’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 40,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 13,6’sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümünün gerçekleştirildiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,38$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.” görüşüne öğretim elemanlarının % 6,8’i “hiç” katılmadığını, % 13,6’sı “biraz” katıldıklarını, % 22,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 45,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 11,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazandıklarına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,40$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, resim-iş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 11,4’ü “hiç” katılmadığını, % 11,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 18,2’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 36,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 22,7’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, resim-iş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterli olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,47$) “oldukça katılıyorum” biçimindedir.

Resim-iş eğitimi dersi amaçlarının gerçekleştirilmesiyle ilgili öğretim elemanlarının görüşleri 3 maddede “orta”, 4 maddede “oldukça” ve 1 maddede ise “tamamen” düzeyindedir. Amaçlar boyutuyla ilgili olarak öğretim elemanları “hiç” ve “biraz” düzeyinde görüş belirtmemişlerdir.

Resim-iş eğitimi dersi amaçlarının gerçekleştirilmesiyle ilgili öğretim elemanları görüşlerinin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük verilerle fazla da farklı olmadığı görülmektedir. Ancak resim-iş eğitimi dersindeki olumlu görüşler, diğerine göre daha fazladır. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki en yüksek ortalama 3,95 ile “Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.” maddesine ait iken, resim-iş eğitimi dersinde bu maddenin ortalaması aynı kalmakta, en yüksek ortalama ise $\bar{x}=4.40$ ile “Öğrenciler, yarıyılın başında ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.” görüşüyle ilgili maddede belirtilmektedir.

En düşük ortalamalı madde ise $\bar{x}=3,25$ ortalama ile “Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.” maddesidir. Diğerlerine göre daha olumsuz görüş bildirilen bu maddeye bakıldığında, resim-iş dersinin geleneksel alan eğitimi amacından ziyade, alanın öğretimiyle ilgili bir amaç olduğu görülmektedir. Buradan hareketle öğretim elemanlarının dersin özel öğretim yöntemlerinden çok, alan eğitimine daha olumlu yaklaştıkları yorumu yapılabilir.

4.2.2.2. Resim-İş Eğitimi Dersinin Konular Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili veriler, anketin ilgili bölümüne yerleştirilen 7 madde ile toplanmıştır. Bu maddeler, MEGP kapsamında hazırlanan “İlköğretim Sanat Öğretimi” isimli kaynak materyalden alınan konuların, daha önce bu tür araştırmalarda kullanılan ifadelere dönüştürülmesiyle elde edilmiştir. Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.2.2.1’de görülmektedir.

Tablo 4.2.2.2.1: Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı

(N=46)

Madde - r 11 : Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	2	7	12	15	7	43
%	4,7	16,3	27,9	34,9	16,3	100,0
\bar{x}	3,41					
Madde - r 12 : Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir						
f	1	2	9	18	13	43
%	2,3	4,7	20,9	41,9	30,2	100,0
\bar{x}	3,93					
Madde - r 13 : Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.						
f	2	9	8	12	12	43
%	4,7	20,9	18,6	27,9	27,9	100,0
\bar{x}	3,53					
Madde - r 14 : Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.						
f	0	2	2	12	27	43
%	0,0	4,7	4,7	27,9	62,8	100,0
\bar{x}	4,48					
Madde- r 15 : Derste, İlköğretim I. Kademe Resim-İş ders programı incelenmiştir.						
f	2	5	6	9	22	44
%	4,5	11,4	13,6	20,5	50,0	100,0
\bar{x}	4,00					
Madde - r 16 : Ders planlarının hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konuları derslerde işlenmiştir.						
f	2	7	6	14	15	44
%	4,5	15,9	13,6	31,8	34,1	100,0
\bar{x}	3,75					
Madde - r 17 : İlköğretim I. Kademe uygulanan, Resim-İş Öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konular, derste işlenmiştir.						
f	2	5	10	12	15	44
%	4,5	11,4	22,7	27,3	34,1	100,0
\bar{x}	3,75					

Tablo 4.2.2.2.1'den anlaşıldığına göre; "Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir." görüşüne öğretim elemanlarının % 4,7'si "hiç" katılmadığını, % 16,3'ü "biraz" katıldıklarını, % 27,9'u "orta" düzeyde katıldıklarını, % 34,9'u "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 16,3'ü ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konularının, birbirini destekleyici nitelikte olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,41$) "oldukça katılıyorum" şeklindedir.

“Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 2,3’ü “hiç” katılmadığını, % 4,7’si “biraz” katıldıklarını, % 20,9’u “orta” düzeyde katıldıklarını, % 41,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 30,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derslerin konularının kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlendiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,93$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 4,7’si “hiç” katılmadığını, % 20,9’u “biraz” katıldıklarını, % 18,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 27,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 27,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabildiklerine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,53$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” görüşüne öğretim elemanlarının % 4,7’si “biraz” katıldıklarını, % 4,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 27,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 62,8’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili “hiç katılmıyorum” görüşünü bildiren öğretim elemanı bulunmamaktadır. Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konularının gerekli ve yararlı bulunduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,48$) “tamamen katılıyorum” şeklindedir.

“Derste, ilköğretim I. kademe resim-iş ders programı incelenmiştir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 4,5’i “hiç” katılmadığını, % 11,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 13,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 20,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 50,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derste, ilköğretim I. kademe resim-iş ders programının incelendiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,00$) “oldukça katılıyorum” şeklindedir.

“Ders planlarının hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konuları derslerde işlenmiştir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 5,5’i “hiç” katılmadığını, % 15,9’u “biraz” katıldıklarını, % 13,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 31,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 34,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders planlarının

hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konularının derslerde işlendiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,75$) “oldukça katılıyorum” biçimindedir.

“İlköğretim I. Kademedede uygulanan, resim-iş öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konular, derste işlenmiştir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 4,5’i “hiç” katılmadığını, % 11,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 22,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 27,3’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 34,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. İlköğretim I. Kademedede uygulanan, resim-iş öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konuların, derste işlendiğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,75$) “oldukça katılıyorum” biçimindedir.

Resim-iş eğitimi dersi konularının nitelikleri ve işlenmesiyle ilgili öğretim elemanlarının görüşlerine bakıldığında 1 maddede “orta”, 5 maddede “oldukça” ve 1 maddede ise “tamamen” düzeyindedir. Konular boyutuyla ilgili olarak öğretim elemanları “hiç” ve “biraz” düzeyinde görüş belirtmemişlerdir. Resim-iş eğitimi dersi konular boyutuyla ilgili en yüksek ortalamanın $\bar{x}=4,48$ ile “Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” maddesine ait olduğu görülmektedir. En düşük ortalamalı madde $\bar{x}=3,41$ ortalama ile “Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.” maddesidir. Diğerlerinin ortalamaları $\bar{x}=3,53$ ile $\bar{x}=4,00$ arasındadır.

Resim-iş eğitimi dersi konularının içinde, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konularına göre daha fazla alan eğitimine dayalı ve geleneksel resim-iş dersi konuları bulunmaktadır. Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe resim-iş ders programı konularının, birbirini destekleyici nitelikte olduğuna dair görüşün, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde $\bar{x}=3,06$ düzeyinde, resim-iş eğitimi dersinde ise aynı görüşün $\bar{x}=3,41$ ortalama ile daha yüksek çıkması, bunu doğrulamaktadır.

4.2.2.3. Resim-İş Eğitimi Dersinin Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşlerinin tespiti için ankette 10 madde bulunmaktadır. Bu maddeler, öğretim elemanları ve öğrencilerle yapılan yazılı ve sözlü görüşmelerden,

literatür taramasıyla elde edilen verilerden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.2.3.1'de görülmektedir.

Tablo 4.2.2.3.1: Resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı

(N=46)

Madde - r 22 : Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	3	2	9	23	5	42
%	7,1	4,8	21,4	54,8	11,9	100,0
\bar{x}	3,59					
Madde - r 23 : Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.						
f	1	6	7	16	12	42
%	2,4	14,3	16,7	38,1	28,6	100,0
\bar{x}	3,76					
Madde - r 24 : Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.						
f	0	5	7	19	11	42
%	0,0	11,9	16,7	45,2	26,2	100,0
\bar{x}	3,85					
Madde - r 25 : Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.						
f	3	0	6	11	22	42
%	7,1	0,0	14,3	26,2	52,4	100,0
\bar{x}	4,16					
Madde - r 27 : Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.						
f	2	2	3	6	29	42
%	4,8	4,8	7,1	14,3	69,0	100,0
\bar{x}	4,38					
Madde - r 28 : Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.						
f	1	3	4	10	24	42
%	2,4	7,1	9,5	23,8	57,1	100,0
\bar{x}	4,26					
Madde - r 30 : Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaktadır.						
f	19	9	6	3	5	42
%	45,2	21,4	14,3	7,1	11,9	100,0
\bar{x}	2,19					
Madde - r 31 : Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.						
f	13	12	10	4	3	42
%	31,0	28,6	23,8	9,5	7,1	100,0
\bar{x}	2,33					
Madde - r 32 : Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.						
f	10	10	9	9	4	42
%	23,8	23,8	21,4	21,4	9,5	100,0
\bar{x}	2,69					
Madde - r 33 : Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.						
f	26	7	4	3	4	44
%	59,1	15,9	9,1	6,8	9,1	100,0
\bar{x}	1,90					

Tablo 4.2.2.3.1’de görüldüğü üzere öğretim elemanlarının; “Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.” maddesiyle ilgili olarak % 7,1’i “hiç” katılmadığını, % 4,8’i “biraz” katıldıklarını, % 21,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 54,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 11,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konularının birbiriyle tutarlı olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,59$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 2,4’ü “hiç” katılmadığını, % 14,3’ü “biraz” katıldıklarını, % 16,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 38,1’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 28,6’sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyallerinin kullanıldığına dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,76$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 11,9’u “biraz” katıldıklarını, % 16,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 45,2’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 26,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili olarak “hiç katılmıyorum” görüşü bulunmamaktadır. Konuların işlenişinde kullanılan yöntemlerin uygun ve çeşitli olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,85$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 7,1’i “hiç” katılmadığını, % 14,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 26,2’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 52,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu maddeyle ilgili olarak “biraz katılıyorum.” görüşü bulunmamaktadır. Ders öğretim elemanlarının ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabildiklerine dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,16$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 4,8’i “hiç” katılmadığını, % 4,8’i “biraz” katıldıklarını, % 7,1’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 14,3’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 69,0’ı ise tamamen katıldığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının dersi istekli ve planlı olarak işlediklerine dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,38$) “tamamen katılıyorum” şeklindedir.

“Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 2,4’ü “hiç” katılmadığını, % 7,1’i “biraz” katıldıklarını, % 9,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 23,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 57,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının dersi, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemekte olduklarına dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,26$) “tamamen katılıyorum” şeklindedir.

“Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 45,2’si “hiç” katılmadığını, % 21,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 14,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 7,1’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 11,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunduğu dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,19$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 31,0’ı “hiç” katılmadığını, % 28,6’sı “biraz” katıldıklarını, % 23,8’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 9,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 7,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin, programın uygulanmasına uygun ve yeterli olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,33$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 23,8’i “hiç” katılmadığını, % 23,8’i “biraz” katıldıklarını, % 21,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 21,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 9,5’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders konularına uygun,

yeterli derecede kaynak bulunduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,69$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 59,1’i “hiç” katılmadığını, % 15,9’u “biraz” katıldıklarını, % 9,1’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 6,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 9,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınıflardaki öğrenci sayısının, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygun olduğuna dair öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=1,90$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

Resim-iş eğitimi dersi öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımına topluca bakıldığında, 3 maddede “biraz”, 1 maddede “orta”, 5 maddede “oldukça” ve 2 maddede ise “tamamen” düzeyindedir. Öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili olarak öğretim elemanları “hiç” düzeyinde görüş belirtmemişlerdir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde olduğu gibi resim-iş eğitimi dersinde de programın, amaçlar ve konular boyutlarına göre bu boyutta, daha fazla uygulanma güçlükleriyle karşılaşıldığı görülmektedir. Öğretim elemanları doğrudan kendilerini ilgilendiren maddelerle ilgili olarak görüş bildirirken (s24, s25, s27, s28 maddeleri) ortalamalar yükselmektedir. Öğretim elemanları tarafından sanat eğitimi ders programının uygulanmasındaki güçlükler arasında daha çok sınıflardaki öğrenci sayısının fazlalığı, derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaması, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin eksikliği, kaynak yetersizliği görüşlerinde birleştikleri söylenebilir.

Birbiriyle ilişkili olan görüşlerden, “Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak ortalama $\bar{x}=3,76$ iken, “Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.” maddesinin ortalaması $\bar{x}=2,69$ çıkmaktadır. Bir dersin öğretimiyle ilgili yeterli kaynağın olmadığı bir ortamda, derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyallerinin kullanıldığını söylemek çelişkili gibi görünmektedir. Öğretim elemanları herhalde, kaynak yetersizliği olmasına rağmen, kendi temin ettikleri materyallerle ders işlemektedirler.

4.2.2.4. Resim-İş Eğitimi Dersinin Değerlendirme Boyutuyla İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleriyle ilgili olarak ankete 6 madde yerleştirilmiştir. Bu maddeler sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde uygulanan ölçme ve değerlendirmenin biçimi, niteliği ve kapsamını belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.2.4.1'de görülmektedir.

Tablo 4.2.2.4.1: Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı

(N=46)

Madde - r 34 : Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	2	3	6	13	18	42
%	4,8	7,1	14,3	31,0	42,9	100,0
\bar{x}	4,00					
Madde - r 36 : Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.						
f	2	1	1	12	26	42
%	4,8	2,4	2,4	28,6	61,9	100,0
\bar{x}	4,40					
Madde - r 37 : Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.						
f	2	1	1	17	21	42
%	4,8	2,4	2,4	40,5	50,0	100,0
\bar{x}	4,28					
Madde - r 38 : Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.						
f	3	2	8	10	19	42
%	7,1	4,8	19,0	23,8	45,2	100,0
\bar{x}	3,95					
Madde - r 39 : Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.						
f	3	1	1	14	23	42
%	7,1	2,4	2,4	33,3	54,8	100,0
\bar{x}	4,26					
Madde - r 40 : Resim-İş Eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.						
f	3	6	6	12	16	43
%	7,0	14,0	14,0	27,9	37,2	100,0
\bar{x}	3,74					

Tablo 4.2.2.4.1’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; “Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak % 4,8’i “hiç” katılmadığını, % 7,1’i “biraz” katıldıklarını, % 14,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 31,0’ı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 42,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyinin ölçüt olarak alınmasına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,00$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 4,8’i “hiç” katılmadıklarını, % 2,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 2,4’ü “orta” düzeyde katıldığını, % 28,6’sı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 61,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınavlardaki soruların derslerde işlenen konuları kapsadığına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,40$) “tamamen katılıyorum” biçimindedir.

“Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 4,8’i “hiç” katılmadığını, % 2,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 2,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 40,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 50,0’ı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme sorularının anlaşılır nitelikte olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,28$) “tamamen katılıyorum” düzeyindedir.

“Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 7,1’i “hiç” katılmadığını, % 4,8’i “biraz” katıldıklarını, % 19,0’ı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 23,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 45,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısının yeterli olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,95$) “oldukça katılıyorum” biçimindedir.

“Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.” maddesiyle ilgili olarak öğretim

elemanlarının % 7,1'i "hiç" katılmadığını, % 2,4'ü "biraz" katıldıklarını, % 2,4'ü "orta" düzeyde katıldıklarını, % 33,3'ü "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 54,8'i ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçlarının güvenilir olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,26$) "tamamen katılıyorum" düzeyindedir.

"Resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir." maddesiyle ilgili olarak öğretim elemanlarının % 7,0'ı "hiç" katılmadığını, % 14,0'ı "biraz" katıldıklarını, % 14,0'ı "orta" düzeyde katıldıklarını, % 27,9'u "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 37,2'si ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yönteminin uygun ve yeterli olduğuna ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,74$) "oldukça katılıyorum" şeklindedir.

Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşleri 3 maddede "oldukça" ve 3 maddede ise "tamamen" düzeyindedir. Öğretim elemanları dersin bu boyutuyla ilgili "hiç", "biraz", ve "orta" düzeyde görüş bildirmemişlerdir. Öğretim elemanlarının görüşlerine göre, dersin ölçme ve değerlendirme süreciyle ilgili uygulamalarında bir problem yaşanmamaktadır. "Tamamen katılıyorum" düzeyindeki olumlu katılımlar hem bu bölümün kendi içinde, hem de ders programının diğer boyutları içinde daha fazla çıkmaktadır.

4.2.3. Öğretim Elemanlarının Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Diğer Görüşleri

Anketin III. Bölümünde, sınıf öğretmenliği ders programına "Resim-İş Öğretimi" isimli bir ders konulması teklifi öğretim elemanlarının görüşüne sunulmuştur. Ayrıca bu bölümde sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersi öğrenci başarısının kendi fakültelerinde nasıl değerlendirildiğine ilişkin iki soru daha bulunmaktadır. Anketin en sonunda ise,

öğretim elemanlarına, “Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersleri hakkındaki olumlu ve olumsuz diğer görüşleriniz nelerdir ?” şeklinde açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Bu bölümdeki bulgular, yukarıda belirtilen sorulara verilen cevaplardan meydana gelmektedir.,

4.2.3.1. Sanat Eğitimi Ders Programının Yeterli Düzeyde Uygulanabilmesi İçin Programa "Resim-İş Öğretimi" Dersi Konulmasıyla İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "resim-iş öğretimi" dersi konulmasıyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.3.1.1’de görülmektedir.

Tablo 4.2.3.1.1: Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "resim-iş öğretimi" dersi konulmasıyla ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı (N=46)

Madde Puanı	Genel Maddeler – 1	f	%	Toplam %	\bar{X}
1	Hiç katılmıyorum	2	4,3	4,3	4,56
2	Biraz katılıyorum	-	-	-	
3	Orta düzeyde katılıyorum	2	4,3	8,7	
4	Oldukça katılıyorum	8	17,4	26,1	
5	Tamamen katılıyorum	34	73,9	100,0	
	Toplam	46	100,0		

Tablo 4.2.3.1.1’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının, “Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "Resim-İş Öğretimi" isimli bir ders konulması” maddesiyle ilgili olarak % 4,3’ü “hiç” katılmadığını, % 4,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 17,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 73,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "Resim-İş Öğretimi" dersi konulmasına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,56$) “tamamen katılıyorum” düzeyindedir. Ayrıca bu bulgu öğretim elemanlarının iki dersle ilgili bütün görüşleri içinde üçüncü en yüksek ortalamalı görüştür.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersleriyle ilgili verilerinin analizinde, sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için, bu derslerin sayı ve süre olarak yeterli olduğuna dair görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,40$) “biraz katılıyorum” düzeyinde çıkmıştı. Bu bulgu ile, bu bölümdeki, Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "Resim-İş Öğretimi" dersi konulmasına ilişkin öğretim elemanı görüşleri ortalamasınının ($\bar{x}=4,56$) “tamamen katılıyorum” düzeyinde çıkması uygundur. Öğretim elemanlarının büyük bir bölümünün (% 73,9) dersleri sayı ve süre olarak yetersiz bulunduğu, bu alandaki eğitimin tamamlanabilmesi için ayrıca bir derse ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

4.2.3.2. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersindeki Öğrenci Başarısının Ölçülmesine Yönelik Uygulanan Sınav Türüyle İlgili Öğretim Elemanı Görüşleri

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.3.2.1’de görülmektedir.

Tablo 4.2.3.2.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı

(N=46)

Bağımlı Dışk. No	Genel Maddeler - 2	f	%	Toplam %
g2a+g2b	Klasik yazılı + Çoktan seçmeli	19 + 3	41,3 + 6,5	47,8
g2b+g2c	Çoktan seçmeli + Ödevlendirme	1 + 12	2,2 + 26,1	76,1
g2c+g2d	Ödevlendirme + Resim çalışması	5 + 2	10,9 + 4,3	91,3
g2d	Resim çalışması	3	6,5	97,8
	Cevap vermeyen	1	2,2	100,0
	Toplam	46	100,0	

Tablo 4.2.3.2.1’den anlaşıldığına göre öğretim elemanları, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik sınav uygulamalarının daha çok (% 76,1) klasik yazılı (Essey tipi test), çoktan seçmeli test, ödevlendirme şeklinde yapıldığını belirtmektedirler.

4.2.3.3. Öğretim Elemanlarının Resim-İş Eğitimi Dersindeki Öğrenci Başarısının Ölçülmesine Yönelik Uygulanan Sınav Türüyle İlgili Görüşleri

Resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.3.3.1'de görülmektedir.

Tablo 4.2.3.3.1: Öğretim elemanlarının resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili görüşlerinin dağılımı

(N=46)

Bağımlı Dışk. No	Genel Maddeler - 3	f	%	Toplam %
g3a+g3b	Klasik yazılı + Çoktan seçmeli	12 + 1	26,1 + 2,2	28,3
g3b+g3c	Çoktan seçmeli + Ödevlendirme	2 + 3	4,4 + 6,5	39,2
g3c+g3d	Ödevlendirme + Resim çalışması	1 + 17	2,2 + 36,9	78,3
g3d	Resim çalışması	8	17,4	95,7
	Cevap vermeyen	2	4,3	100,0
	Toplam	46	100,0	

Tablo 4.2.3.3.1'de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının yarısından fazlası (% 60,8), Resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik sınav uygulamalarının resim çalışması ve ödevlendirme biçiminde yapıldığını belirtmektedirler. Bu bulgulardan anlaşıldığına göre öğretim elemanları, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersini daha çok teorik bir ders, resim-iş eğitimi dersini de uygulamalı bir ders gibi algılamakta ve buna göre sınav yapmaktadırlar. Halbuki yeni sanat eğitimi programına göre uygulama (Stüdyo eğitimi) çalışmalarının her iki derste de eşit düzeyde yapılması gerekmektedir. Stüdyo eğitimi yani uygulama çalışmaları çağdaş sanat eğitimindeki dört disiplin alandan birisidir. Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde de aynı oranda yer alması gerekir.

4.2.3.4. Öğretim Elemanlarının Açık Uçlu Soruya İlişkin Görüşleri

Öğretim elemanlarına uygulanan anketin son bölümünde "Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersleri hakkındaki olumlu ve olumsuz diğer görüşleriniz nelerdir ?" şeklinde açık uçlu bir soru yöneltilmiştir.

Alınan cevaplarda 24 değişik görüşe rastlanmış bu görüşler gruplandırılarak tablolaştırılmış, görüşlere katılan öğretim elemanı sayıları ve yüzdeleri tabloda gösterilmiştir. Ankete katılan 50 öğretim elemanından, anketi geçersiz sayılan 4'ü çıkarıldığında, geriye kalan 46 öğretim elemanından 35'inin açık uçlu soruya cevap verdiği, 11'inin ise cevap vermediği görülmüştür. Öğretim elemanlarının açık uçlu soruya ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 4.2.3.4.1'de görülmektedir.

Tablo 4.2.3.4.1: Öğretim elemanlarının açık uçlu soruya ilişkin görüşlerinin dağılımı

Görüş bildiren öğretim elemanı sayısı	Görüş bildirmeyen öğretim elemanı sayısı	İptal edilen anket sayısı	Anket uygulanan öğretim elemanı sayısı	
35	11	4	50	
Sıra	ANKETTE BELİRTİLEN DEĞİŞİK GÖRÜŞLER		f	%
1	Ders programındaki konu yoğunluğuna karşılık, bu derslere ayrılan süre yeterli değildir.		23	65,7
2	Her iki ders içinde ayrı ayrı düzenlenmiş mekanlara ihtiyaç vardır.		20	57,1
3	Sınıf öğretmenliğine gelen öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri bu dersleri almalarına uygun değildir.		13	37,1
4	Alanın öğretimi ile ilgili ayrı bir derse ihtiyaç vardır.		12	34,2
5	Sınıflardaki öğrenci sayısının fazlalığı, derslerin amacına ulaşmasını engellemektedir.		11	31,4
6	Sanat eğitimi alanında hem öğretim elemanları hem de öğrenciler için kaynak yetersizliği vardır.		10	28,5
7	İlk ve ortaöğretimde bu alanla ilgili dersler amacına ulaşmamaktadır.		8	22,8
8	Alanın eğitiminde öğrencilerin kullanacağı araç-gereçler pahalı olduğundan, bu konuda öğrenci desteklenmelidir.		7	20,0
9	Sanat eğitimi, sınıf öğretmenleri için önemli bir alan eğitimi olmasına karşılık, fakülte yönetimleri yeterli ilgiyi göstermemektedir.		7	20,0
10	Sanat eğitiminin, Program, İçerik, Teknoloji, Mekan, Bütçe vb. sistem kaynaklı sorunları bulunmaktadır.		7	20,0
11	İlk ve ortaöğretim resim dersi programları değiştirilmelidir		6	17,1
12	Program teorik ağırlıklı olduğu için öğrencilerin alanla ilgili becerilerini geliştirici uygulamalı çalışmalar gerektiği kadar yapılamıyor.		6	17,1
13	Öğrenciler resim, müzik, beden eğitimi derslerini, ilkokuldan beri gelen bir yanlış anlayışla ders niteliğinde görmüyorlar.		5	14,2
14	Sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı ile ilköğretim resim dersi programı birbirini destekleyici duruma getirilmelidir.		4	11,4
15	Kaynak materyalle verilmesi öngörülen bazı etkinlikler, ülkemizin sosyo-ekonomik şartlarına uygun değildir.		3	8,5
16	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersinin öğrencilere, meslekleriyle ilişkilendirilerek kabul ettirilmesi pek mümkün olmamaktadır.		3	8,5
17	Öğrenciler dersleri yetenek dersi olarak algılayıp, kendilerini yeteneksiz olarak tanımlayarak, derse önyargıyla yaklaşmaktadırlar.		3	8,5
18	Gelişmiş ülkelere göre, Türkiye'de ilk ve ortaöğretimde sanat eğitimi alanına ayrılan süre oldukça azdır.		3	8,5
19	Sınıf öğretmenliğindeki sanat eğitimi ders programı düzenlemeleri ile, MEGP çerçevesinde hazırlanan kaynak materyal çalışması çelişmektedir.		2	5,7
20	Sanat eğitimi derslerini veren öğretim elemanları arasında iletişime ihtiyaç vardır.		2	5,7
21	Bu iki dersin ismi öğrencide farklı çağrışımlar meydana getirmektedir.		1	2,8
22	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi, sadece resim dersi gibi algılanmakta ve öğretim elemanlarında böylece işlenmektedir.		1	2,8
23	Sınıf öğretmenliği ders programındaki sanat eğitimi ile ilgili dersler çoğaltılarak ardıllık ilkesine göre yeniden düzenlenmelidir.		1	2,8
24	Program teorik olarak kendi içinde tutarlı ve nitelikli bir program olmasına karşılık, çeşitli nedenlerden dolayı uygulanabilirliği olmayan bir programdır.		1	2,8

Tablo 4.2.3.4.1’de görüldüğü gibi, anketteki açık uçlu soruya cevap olarak, öğretim elemanlarının, % 65,7’si “Ders programındaki konu yoğunluğuna karşılık, bu derslere ayrılan süre yeterli değildir.” görüşünü dile getirmişlerdir.

“Her iki ders içinde ayrı ayrı düzenlenmiş mekanlara ihtiyaç vardır.” görüşünü öğretim elemanlarının % 57,1’i belirtmiştir.

“Sınıf öğretmenliğine gelen öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri bu dersleri almalarına uygun değildir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 37,1’i katılmaktadır.

“Alanın öğretimi ile ilgili ayrı bir derse ihtiyaç vardır.” görüşüne katılan % 34,2’dir.

“Sınıflardaki öğrenci sayısının fazlalığı, derslerin amacına ulaşılmasını engellemektedir.” görüşüne öğretim elemanlarının % 31,4’ü katılmaktadır.

“Sanat eğitimi alanında hem öğretim elemanları hem de öğrenciler için kaynak yetersizliği vardır.” görüşünü öğretim elemanlarının % 28,5’i belirtmiştir.

“İlk ve ortaöğretimde bu alanla ilgili dersler amacına ulaşmamaktadır.” görüşüne katılan % 22,8 oranını bulmaktadır.

“Alanın eğitiminde öğrencilerin kullanacağı araç-gereçler pahalı olduğundan, bu konuda öğrenci desteklenmelidir.” görüşü “Sanat eğitimi, sınıf öğretmenleri için önemli bir alan eğitimi olmasına karşılık, fakülte yönetimleri yeterli ilgiyi göstermemektedir.” görüşü ile “Sanat eğitiminin, program, içerik, teknoloji, mekan, bütçe vb. sistem kaynaklı sorunları bulunmaktadır.” görüşlerine katılan 7’şer kişi (% 20,0) bulunmaktadır.

“İlk ve ortaöğretim resim dersi programları değiştirilmelidir.” görüşü ile “Program teorik ağırlıklı olduğu için öğrencilerin alanla ilgili becerilerini geliştirici uygulamalı çalışmalar gerektiği kadar yapılamıyor.” görüşlerini 6’şar kişi (% 20,0) belirtmiştir.

“Öğrenciler resim, müzik, beden eğitimi derslerini, ilkokuldan beri gelen bir yanlış anlayışla ders niteliğinde görmüyorlar.” görüşünü öğretim elemanlarının % 14,2’si belirtirken, “Sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı ile ilköğretim resim dersi programı birbirini destekleyici duruma getirilmelidir.” görüşüne katılan öğretim elemanları % 11,4’tür.

“Kaynak materyalle verilmesi öngörülen bazı etkinlikler, ülkemizin sosyo-ekonomik şartlarına uygun değildir.”, “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersinin öğrencilere, meslekleriyle ilişkilendirilerek kabul ettirilmesi pek mümkün olmamaktadır.”, “Öğrenciler dersleri yetenek dersi olarak algılayıp, kendilerini yeteneksiz olarak tanımlayarak, derse önyargıyla yaklaşmaktadırlar.”, “Gelişmiş ülkelere göre, Türkiye’de ilk ve ortaöğretimde sanat eğitimi alanına ayrılan süre oldukça azdır.” görüşlerini 3’er kişi (% 8,5) belirtmiştir.

“Sınıf öğretmenliğindeki sanat eğitimi ders programı düzenlemeleri ile, MEGP çerçevesinde hazırlanan kaynak materyal çalışması çelişmektedir.” görüşü ile “Sanat eğitimi derslerini veren öğretim elemanları arasında iletişime ihtiyaç vardır.” görüşünü 2’şer kişi (% 5,7) dile getirmiştir.

“Bu iki dersin ismi öğrencide farklı çağrışımlar meydana getirmektedir.”, “Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi, sadece resim dersi gibi algılanmakta ve öğretim elemanlarınca öylece işlenmektedir.”, “Sınıf öğretmenliği ders programındaki sanat eğitimi ile ilgili dersler çoğaltılarak ardıllık ilkesine göre yeniden düzenlenmelidir.”, “Program teorik olarak kendi içinde tutarlı ve nitelikli bir program olmasına karşılık, çeşitli nedenlerden dolayı uygulanabilirliği olmayan bir programdır.” görüşlerine katılan öğretim elemanı sayısı ise 1’er (% 2,8) kişidir.

Öğretim elemanlarının açık uçlu soruya verdikleri cevaplara bakıldığında, cevap olarak belirtilen birçok açıklamanın aslında yapılandırılmış anket maddelerinin tekrarı olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının % 25’i oranından daha fazlasının açık uçlu soruya cevap olarak belirttikleri görüşler, yani Tablo 4.2.3.4.1’deki ilk 6 madde ankette de aynı şekilde bulunmaktadır. Bu maddelerden de anlaşılacağı üzere sanat eğitimi ders programı uygulamalarındaki sorunların daha çok öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunların dışında öğretim elemanları tarafından, sanat eğitimi ders programı uygulamalarının problemleri olarak sistem ve yönetim hataları, alt öğretim kademelerindeki tutum ve program yanlışlıkları, Türkiye’nin özel şartları gösterilmektedir.

4.3. Öğrencilerin Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Görüşlerine Ait Bulgular ve Yorumu

Öğrencilerin, sınıf öğretmenliği anabilim dalı, sanat eğitimi ders programı uygulamalarına ilişkin görüşlerine ait bulgular üç ana başlık altında toplanmıştır. Bunlar; a) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile ilgili öğrenci görüşlerine ait bulgular, b) Resim-iş eğitimi dersi ile ilgili öğrenci görüşlerine ait bulgular, c) Anketin III. Bölümünde bulunan 3 tane yapılandırılmış maddeye ve iki ders hakkında ortak olarak oluşturulan ve anketin sonuna yerleştirilen açık uçlu soruya verilen cevapların analizinden meydana gelmektedir.

Uygulanan anketin II. Bölümündeki, beşli Likert Tipi dereceleme ölçeğinde yapılandırılmış bağımlı değişkenlere verilen ayrı ayrı cevapların çözümlenmesinde frekans, yüzde ve ortalamalardan yararlanılmıştır. Anketleri cevaplandıran 499 öğrenciden 57'sinin anketi eksik bilgiler nedeniyle iptal edilmiştir. Öğrencilerin sanat eğitimi ders programı uygulamalarıyla ilgili görüşlerine ait bulgular 9 değişik eğitim fakültesindeki 442 öğrencinin doldurduğu anketlerden elde edilmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

4.3.1. Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerini almak için oluşturulan anket maddeleri, bir ders programının; 1) Amaçlar, 2) Konular, 3) Öğrenme-öğretme süreci, 4) Değerlendirme, boyutlarına göre gruplandırılmıştır. Her boyutla ilgili maddeler topluca, tek bir tabloda frekans, yüzde ve aritmetik ortalamaları ile sunulmuş, yorumlanmıştır. Ankette bu dersle ilgili olarak toplam 33 madde bulunmaktadır.

4.3.1.1. Öğrencilerin Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersinin Amaçlar Boyutuyla İlgili Görüşleri

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili veriler, anketin ilgili bölümüne yerleştirilen 7 madde ile toplanmıştır. Amaçlarla ilgili maddelerden, genel ifadeli olanlar literatür taramasıyla elde edilen ve daha önce bu tür araştırmalarda kullanılmış maddelerdir. Derse özel amaçların bulunduğu ifadeler ise, MEGP kapsamında hazırlanan “İlköğretim Sanat Öğretimi” isimli kaynak materyaldeki amaçlardan uyarlanmıştır. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.1.1.1’de görülmektedir.

Tablo 4.3.1.1.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı

(N=442)

Madde - s 1 : Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	35	54	156	94	103	442
%	7,9	12,2	35,3	21,3	23,3	100,0
\bar{x}	3,39					
Madde - s 3 : Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.						
f	64	125	144	76	33	442
%	14,5	28,3	32,6	17,2	7,5	100,0
\bar{x}	2,74					
Madde - s 6 : Öğrenciler kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmişlerdir.						
f	122	165	120	28	7	442
%	27,6	37,3	27,1	6,3	1,6	100,0
\bar{x}	2,16					
Madde - s 7 : Bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmişlerdir.						
f	143	143	113	33	10	442
%	32,4	32,4	25,6	7,5	2,3	100,0
\bar{x}	2,14					
Madde - s 8 : Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.						
f	43	143	174	69	13	442
%	9,7	32,4	39,4	15,6	2,9	100,0
\bar{x}	2,69					
Madde - s 9 : Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.						
f	66	139	147	69	21	442
%	14,9	31,4	33,3	15,6	4,8	100,0
\bar{x}	2,63					
Madde - s 10 : Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.						
f	69	116	128	88	41	442
%	15,6	26,2	29,0	19,9	9,3	100,0
\bar{x}	2,81					

Tablo 4.3.1.1.1'e göre; "Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır." görüşüne öğrencilerin % 7,9'u "hiç" katılmadığını, % 12,2'si "biraz" katıldıklarını, % 35,3'ü "orta" düzeyde katıldıklarını, % 21,3'ü "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 23,3'ü ise "tamamen" katıldıklarını belirtmişlerdir.

Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçlarının da göz önünde bulundurulduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,39$) "orta düzeyde katılıyorum" şeklindedir.

"Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır." görüşüne öğrencilerin % 14,5'i "hiç" katılmadığını, % 28,3'ü "biraz" katıldıklarını, % 32,6'sı "orta" düzeyde katıldıklarını, % 17,2'si "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 7,5'i ise "tamamen" katıldıklarını belirtmişlerdir. Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,74$) "orta düzeyde katılıyorum" biçimindedir.

"Öğrenciler kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmişlerdir." görüşüne öğrencilerin % 27,6'sı "hiç" katılmadığını, % 37,3'ü "biraz" katıldıklarını, % 27,1'i "orta" düzeyde katıldıklarını, % 6,3'ü "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 1,6'sı ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmelerine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,16$) "biraz katılıyorum" düzeyindedir.

"Bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmişlerdir." görüşüne öğrencilerin % 32,4'ü "hiç" katılmadığını, % 32,4'ü "biraz" katıldıklarını, % 25,6'sı "orta" düzeyde katıldıklarını, % 7,5'i "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 2,3'ü ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmelerine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,14$) "biraz katılıyorum" düzeyindedir.

"Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir." görüşüne öğrencilerin % 9,7'si "hiç" katılmadığını, % 32,4'ü "biraz" katıldıklarını, % 39,4'ü "orta" düzeyde katıldıklarını, % 15,6'sı

“oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 2,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümünün gerçekleştirildiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,69$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.” görüşüne öğrencilerin % 14,9’u “hiç” katılmadığını, % 31,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 33,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 15,6’sı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 4,8’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir.

Öğrencilerin bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazandıklarına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,63$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, resim-iş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.” görüşüne öğrencilerin % 15,6’sı “hiç” katılmadığını, % 26,2’si “biraz” katıldıklarını, % 29,0’ı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 19,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 9,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir.

Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, resim-iş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterli olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,81$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlarının gerçekleştirilmesiyle ilgili öğrenci görüşlerine bakıldığında, en yüksek ortalamanın $\bar{x}=3,39$ ile “Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.” maddesine ait olduğu görülmektedir.

En düşük ortalamalı maddelerden bir tanesi $\bar{x}=2,14$ ortalama ile “Bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmişlerdir.” maddesi, diğeri de $\bar{x}=2,16$ ortalama ile “Öğrenciler kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmişlerdir.” maddesidir.

Diğerlerinin ortalamaları $\bar{x}=2,63$ ile $\bar{x}=2,81$ arasında ve birbirine yakındır. Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlarının gerçekleştirilmesiyle ilgili görüşleri 2 maddede “biraz”, diğer 5 madde de ise “orta” düzeydedir. Öğrenciler amaçlar boyutuyla ilgili “hiç”, “oldukça” ve “tamamen” düzeyinde görüş belirtmemişlerdir.

Buradan hareketle öğrencilerin, daha genel ifadelendirilen amaçların gerçekleştirilme düzeyi ile ilgili görüşlerinde ortalamanın yükseldiği, yeni sanat eğitimi programındaki amaçlara doğru gidildikçe, amaçların gerçekleştirilme düzeyi ile ilgili görüşlerinde ortalamanın düştüğü yorumu yapılabilir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğretim elemanlarının görüşleriyle öğrenci görüşleri arasında önemli bir paralellik vardır. Her iki gurubunda görüşlerinin ortalamalarındaki yükselme ya da alçalmalar aynı maddelerde birleşmektedir.

Ancak öğretim elemanlarının görüşleri genelde daha olumludur. Araştırma konusu yeni sanat eğitimi ders programı amaçlarının gerçekleştirilme düzeyindeki düşüklüğün her iki grupta da bulunmasına öğretim elemanlarının programa karşı tutumlarının neden olduğu yorumu tekrarlanabilir.

4.3.1.2. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersinin Konular Boyutuyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konular boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerine ait veriler, anketin ilgili bölümüne yerleştirilen 8 madde ile toplanmıştır. Bu maddelerin tespitinde de amaçlarla ilgili maddelerin tespitindeki yol izlenmiştir. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konular boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.1.2.1’de görülmektedir.

Tablo 4.3.1.2.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konular boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı

(N=442)

Madde - s 11 : Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	63	101	117	98	62	441
%	14,3	22,9	26,5	22,2	14,1	100,0
\bar{x}	2,98					
Madde - s 12 : Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir						
f	36	64	101	125	114	440
%	8,2	14,5	23,0	28,4	25,9	100,0
\bar{x}	3,49					
Madde - s 13 : Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.						
f	78	127	120	69	46	440
%	17,7	28,9	27,3	15,7	10,5	100,0
\bar{x}	2,72					
Madde - s 14 : Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.						
f	36	63	75	85	181	440
%	8,2	14,3	17,0	19,3	41,1	100,0
\bar{x}	3,70					
Madde - s 18 : Sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konuları derste işlenmiştir.						
f	59	118	103	63	99	442
%	13,3	26,7	23,3	14,3	22,4	100,0
\bar{x}	3,05					
Madde - s 19 : Sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konuları derste işlenmiştir.						
f	44	116	111	101	90	442
%	10,0	21,7	25,1	22,9	20,4	100,0
\bar{x}	3,21					
Madde - s 20 : Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir.						
f	21	52	70	107	192	442
%	4,8	11,8	15,8	24,2	43,4	100,0
\bar{x}	3,89					
Madde - s 21 : Görsel algı konusuna yönelik çalışmalar, derste uygulamalı olarak yapılmıştır.						
f	109	76	71	92	94	442
%	24,7	17,2	16,1	20,8	21,3	100,0
\bar{x}	2,96					

Tablo 4.3.1.2.1'e göre; "Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir." görüşüne öğrencilerin % 14,3'ü "hiç" katılmadığını, % 22,9'u "biraz" katıldıklarını, % 26,5'i "orta" düzeyde katıldıklarını, % 22,2'si "oldukça düzeyinde katıldıklarını, % 14,1'i ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konularının, birbirini destekleyici nitelikte olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,98$) "orta düzeyde katılıyorum" şeklindedir.

"Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir." görüşüne öğrencilerin % 8,2'si "hiç" katılmadığını, % 14,5'i "biraz" katıldıklarını, % 23,0'ı "orta" düzeyde katıldıklarını, % 28,4'ü "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 25,9'u ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Derslerin konularının kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlendiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,49$) "oldukça katılıyorum" düzeyindedir.

"Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir." görüşüne öğrencilerin % 17,7'si "hiç" katılmadığını, % 28,9 "biraz" katıldıklarını, % 27,3'ü "orta" düzeyde katıldıklarını, % 15,7'si "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 10,5'i ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabildiklerine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,72$) "orta düzeyde katılıyorum" biçimindedir.

"Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır." görüşüne öğrencilerin % 8,2'si "hiç" katılmadığını, % 14,3'ü "biraz" katıldıklarını, % 17,0'ı "orta" düzeyde katıldıklarını, % 19,3'ü "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 41,1'i ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konularının gerekli ve yararlı olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,70$) "oldukça katılıyorum" şeklindedir.

“Sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konuları derste işlenmiştir.” görüşüne öğrencilerin % 13,3’ü “hiç” katılmadığını, % 26,7’si “biraz” katıldıklarını, % 23,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 14,3’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 22,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konularının derste işlendiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,05$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konuları derste işlenmiştir.” görüşüne öğrencilerin % 10,0’i “hiç” katılmadığını, % 21,7’si “biraz” katıldıklarını, % 25,1’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 22,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 20,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konularının derste işlendiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,21$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir.” görüşüne öğrencilerin % 4,8’i “hiç” katılmadıklarını, % 11,8’i “biraz” katıldıklarını, % 15,8’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 24,2’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 43,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konularının derste işlendiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,89$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Görsel algı konusuna yönelik çalışmalar, derste uygulamalı olarak yapılmıştır.” görüşüne öğrencilerin % 24,7’si “hiç” katılmadığını, % 17,2’si “biraz” katıldıklarını, % 16,1’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 20,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 21,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Görsel algı konusuna yönelik çalışmaların, derste uygulamalı olarak yapıldığına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,96$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi konularının işlenmesiyle ilgili görüşleri 5 maddede “orta”, diğer 2 madde de ise “oldukça” düzeyindedir. Öğrenciler konular boyutuyla ilgili “hiç”, “biraz” ve “tamamen” düzeyinde görüş belirtmemişlerdir.

Öğrenci görüşlerinin konular boyutuyla ilgili en yüksek ortalamaların $\bar{x}=3,89$ ile “Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir.” maddesi ve $\bar{x}=3,70$ ile “Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” maddesine ait olduğu görülmektedir. En düşük ortalamalı madde $\bar{x}=2,72$ ortalama ile “Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.” maddesidir. Diğerlerinin ortalamaları $\bar{x}=2,96$ ile $\bar{x}=3,49$ arasındadır.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin, hem amaçlar hem de konular boyutuyla ilgili görüşlerinin daha çok “orta” düzeyde olduğu görülmektedir. Amaçlar boyutundaki öğretim elemanları ile öğrenci görüşleri arasındaki paralellik, konular boyutunda da aynı şekilde sürmektedir.

Öğrenciler dersin gerekliliğine inandıklarını ve bu dersin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-İş Dersi Programının uyuşmadığını vurgulamaktadırlar. Bunun yanında, derste işlenen konuların günlük hayatta kullanılabilecek biçimde verilmediğini de belirtmektedirler. Öğrencilerin dersteki başarı oranları yüksek olduğu halde, bu görüşleri belirtmeleri, hem görüşlerindeki samimilik, hem de öğretim elemanlarının ders işleme yöntemiyle ilgili bir rahatsızlık olarak yorumlanabilir.

4.3.1.3. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersinin Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutuyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşlerinin tespiti için ankette 11 madde bulunmaktadır. Bu maddeler, öğretim elemanları ve öğrencilerle yapılan yazılı ve sözlü görüşmelerden, literatür taramasıyla elde edilen verilerden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.1.3.1’de görülmektedir.

Tablo 4.3.1.3.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı (N=442)

Madde - s 22 : Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	35	109	146	89	62	441
%	7,9	24,7	33,1	20,2	14,1	100,0
\bar{x}	3,07					
Madde - s 23 : Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.						
f	102	105	100	75	59	441
%	23,1	23,8	22,7	17,0	13,4	100,0
\bar{x}	2,73					
Madde - s 24 : Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.						
f	79	134	120	67	41	441
%	17,9	34,0	27,2	15,2	9,3	100,0
\bar{x}	2,67					
Madde - s 25 : Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.						
f	80	73	106	77	105	441
%	18,1	16,6	24,0	17,5	23,8	100,0
\bar{x}	3,12					
Madde - s 26 : Ders öğretim elemanları konu alanına hakimdir.						
f	14	63	101	132	131	441
%	3,2	14,3	22,9	29,9	29,7	100,0
\bar{x}	3,68					
Madde - s 27 : Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.						
f	43	70	108	110	111	442
%	9,7	15,8	24,4	24,9	25,1	100,0
\bar{x}	3,39					
Madde - s 28 : Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.						
f	43	86	126	102	85	442
%	9,7	19,5	28,5	23,1	19,2	100,0
\bar{x}	3,22					
Madde - s 29 : Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için, bu dersler sayı ve süre olarak yeterlidir.						
f	115	82	106	66	73	442
%	26,0	18,6	24,0	14,9	16,5	100,0
\bar{x}	2,77					
Madde - s 31 : Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.						
f	115	127	117	57	26	442
%	26,0	28,7	26,5	12,9	5,9	100,0
\bar{x}	2,43					
Madde - s 32 : Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.						
f	127	141	100	44	30	442
%	28,7	31,9	22,6	10,0	6,8	100,0
\bar{x}	2,34					
Madde - s 33 : Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.						
f	240	82	71	33	16	442
%	54,3	18,6	16,1	7,5	3,6	100,0
\bar{x}	1,87					

Tablo 4.3.1.3.1’de görüldüğü üzere öğrencilerin; “Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.” maddesiyle ilgili olarak % 7,9’u “hiç” katılmadığını, % 24,7’si “biraz” katıldıklarını, % 33,1’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 20,2’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 14,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konularının birbiriyle tutarlı olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,07$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 23,1’i “hiç” katılmadıklarını, % 23,8’i “biraz” katıldıklarını, % 22,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 17,0’ı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 13,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyallerinin kullanıldığına dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,73$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 17,9’u “hiç” katılmadıklarını, % 34,0’ı “biraz” katıldıklarını, % 27,2’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 15,2’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 9,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Konuların işlenişinde kullanılan yöntemlerin uygun ve çeşitli olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,67$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 18,1’i “hiç” katılmadığını, % 16,6’sı “biraz” katıldıklarını, % 24,0’ı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 17,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 23,8’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders öğretim elemanlarının ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabildiklerine dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,12$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Ders öğretim elemanları konu alanına hakimdir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 3,2’si “hiç” katılmadığını, % 14,3’ü “biraz” katıldıklarını, % 22,9’u “orta” düzeyde katıldıklarını, % 29,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 29,7’si

ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders öğretim elemanlarının konu alanına hakim olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,68$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 9,7’si “hiç” katılmadığını, % 15,8’i “biraz” katıldıklarını, % 24,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 24,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 25,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının dersi istekli ve planlı olarak işlediklerine dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,39$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 9,7’si “hiç” katılmadığını, % 19,5’i “biraz” katıldıklarını, % 28,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 23,1’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını % 19,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının dersi, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemekte olduklarına dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,22$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için, bu dersler sayı ve süre olarak yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 26,0’ı “hiç” katılmadığını, % 18,6’sı “biraz” katıldıklarını, % 24,0’ı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 14,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 16,5’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için, bu derslerin sayı ve süre olarak yeterli olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,77$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 26,0’ı “hiç” katılmadığını, % 28,7’si “biraz” katıldıklarını, % 26,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 12,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 5,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin, programın uygulanmasına uygun ve yeterli olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,43$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 28,7’si “hiç” katılmadığını, % 31,9’u “biraz” katıldıklarını, % 22,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 10,0’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 6,8’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunduğu dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,34$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 54,3’ü “hiç” katılmadığını, % 18,6’sı “biraz” katıldıklarını, % 16,1’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 7,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 3,6’sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınıflardaki öğrenci sayısının, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygun olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=1,87$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğrenci görüşleri 3 maddede “biraz” düzeyinde, 7 maddede “orta” düzeyinde, 1 maddede ise “oldukça” düzeyindedir. Öğrenciler dersin bu boyutuyla ilgili olarak “hiç” ve “tamamen” düzeyinde görüş belirtmemişlerdir.

Öğrenci görüşlerine göre, sanat eğitimi programının amaçlar ve konular boyutlarına göre bu boyutta olumsuz görüşlerde gözle görülür bir çoğalma vardır. Öğrenciler öğretim elemanlarını doğrudan ilgilendiren maddelerle ilgili olarak 24. maddesi hariç, görüş bildirirken (s25, s26, s27, s28 maddeleri) ortalamalar yükselmektedir. Fiziksel ortam ve materyallerle ilgili görüşlerde ise ortalamalar düşüktür. Sanat eğitimi ders programının uygulanmasındaki güçlükler arasında daha çok kaynak yetersizliği, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin eksikliği, özel düzenlenmiş mekanlarda işlenmesi gereken bu dersler için sınıf mevcutlarının kalabalık olması gösterilmektedir. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili problemlerde öğretim elemanları ve öğrencilerin birleştiği yorumu yapılabilir.

4.3.1.4. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersinin Değerlendirme Boyutuyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleriyle ilgili olarak ankete 7 madde yerleştirilmiştir. Bu maddeler sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde uygulanan ölçme ve değerlendirmenin biçimi, niteliği ve kapsamını belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.1.4.1'de görülmektedir.

Tablo 4.3.1.4.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğrenci görüşleri

(N=442)

Madde - s 34 : Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçütü olarak alınmaktadır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	64	94	134	89	60	441
%	14,5	21,3	34,0	20,2	13,6	100,0
\bar{x}	2,97					
Madde - s 35 : Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir.						
f	52	63	82	102	142	441
%	11,8	14,3	18,6	23,1	32,2	100,0
\bar{x}	3,49					
Madde - s 36 : Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.						
f	36	49	80	97	179	441
%	8,2	11,1	18,1	22,0	40,6	100,0
\bar{x}	3,75					
Madde - s 37 : Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.						
f	34	66	102	105	134	441
%	7,7	15,0	23,1	23,8	30,4	100,0
\bar{x}	3,54					
Madde - s 38 : Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.						
f	29	71	75	102	164	441
%	6,6	16,1	17,0	23,1	37,2	100,0
\bar{x}	3,68					
Madde - s 39 : Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirlerdir.						
f	82	78	82	106	93	441
%	18,6	17,7	18,6	24,0	21,1	100,0
\bar{x}	3,11					
Madde - s 41 : Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.						
f	60	74	130	101	76	441
%	13,6	16,8	29,5	22,9	17,2	100,0
\bar{x}	3,13					

Tablo 4.3.1.4.1'de görüldüğü gibi öğrencilerden; “Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 14,5'i “hiç” katılmadığını, % 21,3'ü “biraz” katıldıklarını, % 34,0'ı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 20,2'si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 13,6'sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyinin ölçüt olarak alınmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,97$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 11,8'i “hiç” katılmadıklarını, % 14,3'ü “biraz” katıldıklarını, % 18,6'sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 23,1'i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 32,2'si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders öğretim elemanlarının, değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirdiklerine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,49$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 8,2'si “hiç” katılmadıklarını, % 11,1'i “biraz” katıldıklarını, % 18,1'i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 22,0'ı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 40,6'sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınavlardaki soruların derslerde işlenen konuları kapsadığına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,75$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 7,7'si “hiç” katılmadıklarını, % 15,0'ı “biraz” katıldıklarını, % 23,1'i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 23,8'i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 30,4'ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme sorularının anlaşılır nitelikte olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,54$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 6,6'sı “hiç” katılmadıklarını, % 16,1'i “biraz” katıldıklarını, % 17,0'ı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 23,1'i

“oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 37,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısının yeterli olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,68$) “oldukça katılıyorum” biçimindedir.

“Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 18,6’sı “hiç” katılmadığını, % 17,7’si “biraz” katıldıklarını, % 18,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 24,0’ı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 21,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçlarının güvenilir olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,11$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 13,6’sı “hiç” katılmadığını, % 16,8’i “biraz” katıldıklarını, % 29,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 22,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 17,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yönteminin uygun ve yeterli olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,13$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğrenci görüşleri 3 maddede “orta” düzeyde, diğer 4 madde de ise “oldukça katılıyorum” düzeyindedir. Öğrenciler bu boyutla ilgili olarak “hiç”, “biraz” ve “tamamen” düzeyinde görüş bildirmemiştir. En düşük ortalamalı maddenin, öğrenci başarısının değerlendirilmesinde amaçların gerçekleşme düzeyinin ölçüt olarak alındığıyla ilgili olması, amaçların gerçekleşme düzeyinin değerlendirmelerde ölçüt olarak alınmadığı, öğretim elemanları tarafından başka ölçütlerin kullanıldığı şeklinde yorumlanabilir.

4.3.2. Öğrencilerin Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersi uygulamalarına ilişkin görüşleriyle ilgili anket maddeleri, bir ders programının;

1-Amaçlar,

2-Konular,

3-Öğrenme-öğretme süreci,

4-Değerlendirme boyutlarına göre guruplandırılmıştır.

Resim-iş eğitimi ders programının boyutlarına ilişkin toplam madde sayısı 31'dir. Her boyutla ilgili maddeler topluca, tek bir tabloda frekans, yüzde ve aritmetik ortalamaları ile sunularak, yorumlanmıştır.

4.3.2.1. Resim-İş Eğitimi Dersinin Amaçlar Boyutuyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Resim-İş Eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili veriler, anketin ilgili bölümüne yerleştirilen 8 madde ile elde edilmiştir.

Amaçlarla ilgili maddelerden, genel ifadeli olanlar literatür taramasıyla elde edilen ve daha önce bu tür araştırmalarda kullanılmış maddelerdir.

Derse özel amaçların bulunduğu ifadeler ise, MEGP kapsamında hazırlanan "İlköğretim Sanat Öğretimi" isimli kaynak materyalden uyarlanmıştır.

Resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.2.1.1'de görülmektedir.

Tablo 4.3.2.1.1: Resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı

(N=442)

Madde - r 1 : Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	35	55	140	105	107	442
%	7,9	12,4	31,7	23,8	24,2	100,0
\bar{x}	3,43					
Madde - r 2 : Öğrenciler, yarıyılın başında ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.						
f	46	45	83	110	157	441
%	10,4	10,2	18,8	24,9	35,6	100,0
\bar{x}	3,65					
Madde - r 3 : Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.						
f	48	106	137	101	49	441
%	10,9	24,0	31,1	22,9	11,1	100,0
\bar{x}	2,99					
Madde - r 4 : Resim-İş derslerinin eğitimdeki yeri ve önemi kavranmıştır.						
f	39	74	111	114	104	442
%	8,8	16,7	25,1	25,8	23,5	100,0
\bar{x}	3,38					
Madde - r 5 : Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.						
f	151	105	105	52	29	442
%	34,2	23,8	23,8	11,8	6,6	100,0
\bar{x}	2,32					
Madde - r 8 : Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.						
f	32	120	161	98	31	442
%	7,2	27,1	36,4	22,2	7,0	100,0
\bar{x}	2,94					
Madde - r 9 : Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.						
f	55	106	158	90	33	442
%	12,4	24,0	35,7	20,4	7,5	100,0
\bar{x}	2,86					
Madde - r 10 : Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.						
f	60	111	115	107	49	442
%	13,6	25,1	26,0	24,2	11,1	100,0
\bar{x}	2,94					

Tablo 4.3.2.1.1'den anlaşıldığına göre; “Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.” görüşüne öğrencilerin % 7,9’u “hiç” katılmadığını, % 12,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 31,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 23,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 24,2’si ise “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçlarının da göz önünde bulundurulduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,43$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğrenciler, yarıyılın başında ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.” görüşüne öğrencilerin % 10,4’ü “hiç” katılmadığını, % 10,2’si “biraz” katıldıklarını, % 18,8’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 24,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 35,6’sı ise “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin, yarıyılın başında ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirildiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,65$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.” görüşüne öğrencilerin % 10,9’u “hiç” katılmadığını, % 24,0’ı “biraz” katıldıklarını, % 31,1’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 22,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 11,1’i ise “tamamen” katıldıklarını belirtmişlerdir. Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,99$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Resim-iş derslerinin eğitimdeki yeri ve önemi kavranmıştır.” görüşüne öğrencilerin % 8,8’i “hiç” katılmadığını, % 16,7’si “biraz” katıldıklarını, % 25,1’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 25,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 23,5’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Resim-iş derslerinin eğitimdeki yeri ve öneminin kavrandığına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,38$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.” görüşüne öğrencilerin % 34,2’si “hiç” katılmadığını, % 23,8’i “biraz” katıldıklarını, % 23,8’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 11,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 6,6’sı ise “tamamen” katıldığını

belirtmiştir. Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma geldiklerine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,32$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.” görüşüne öğrencilerin % 7,2’si “hiç” katılmadığını, % 27,1’i “biraz” katıldıklarını, % 36,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 22,2’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 7,0’ı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümünün gerçekleştirildiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,94$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.” görüşüne öğrencilerin % 12,4’ü “hiç” katılmadığını, % 24,0’ı “biraz” katıldıklarını, % 35,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 20,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 7,5’i ise tamamen katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazandıklarına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,86$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, resim-iş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.” görüşüne öğrencilerin % 13,6’sı “hiç” katılmadığını, % 25,1’i “biraz” katıldıklarını, % 26,0’ı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 24,2’si “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 11,1’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, resim-iş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterli olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,94$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

Resim-iş eğitimi dersi amaçlarının gerçekleştirilmesiyle ilgili öğrenci görüşleri 1 maddede “biraz”, 5 maddede “orta”, 2 maddede ise “oldukça” düzeyindedir. Öğrenciler bu boyutla ilgili olarak “hiç ve “tamamen” düzeyinde görüş bildirmemişlerdir.

Öğrenci görüşlerine göre, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersi amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük verilerin fazla da farklı olmadığı görülmektedir.

Ancak resim-iş eğitimi dersindeki ortalamalar diğerine göre daha yüksektir. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki en yüksek ortalama $\bar{x}=3,39$ ile “Dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.” maddesine ait iken, resim-iş eğitimi dersinde bu maddenin ortalaması $\bar{x}=3,43$ olmakta, en yüksek ortalama ise $\bar{x}=3,65$ ortalama ile “Öğrenciler, yarıyılın başında ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.” görüşüyle ilgili maddede belirtilmektedir. En düşük ortalamalı madde ise $\bar{x}=2,32$ ortalama ile “Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.” maddesidir.

Buradan hareketle, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin bu boyutuyla ilgili olarak daha önce yapılan, “daha genel ifadelendirilen amaçların gerçekleştirilme düzeyi ile ilgili öğrenci görüşlerinde ortalamanın yükseldiği görülmektedir. Yeni sanat eğitimi programındaki amaçlara doğru gidildikçe, amaçların gerçekleştirilme düzeyi ile ilgili öğrenci görüşlerinde ortalamanın düştüğü” yorumu resim-iş eğitimi dersinin amaçları için de yapılabilir.

Düzyer farklılıkları öğretim elemanları lehine olmasına karşılık, resim-iş eğitimi dersiyle ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerinin maddeler arasındaki grafik çizgi eğrisi birbirine paraleldir.

4.3.2.2. Resim-İş Eğitimi Dersinin Konular Boyutuyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili veriler, anketin ilgili bölümüne yerleştirilen 7 madde ile toplanmıştır. Bu maddelerin tespitinde de amaçlarla ilgili maddelerin tespitindeki yol izlenmiştir. Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.2.2.1’de görülmektedir.

Tablo 4.3.2.2.1: Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı

(N=442)

Madde - r 11 : Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	51	89	111	115	76	442
%	11,5	20,1	25,1	26,0	17,2	100,0
\bar{x}	3,17					
Madde - r 12 : Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir						
f	31	61	100	120	130	442
%	7,0	13,8	22,6	27,1	29,4	100,0
\bar{x}	3,58					
Madde - r 13 : Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.						
f	59	113	128	95	47	442
%	13,3	25,6	29,0	21,5	10,6	100,0
\bar{x}	2,90					
Madde - r 14 : Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.						
f	17	42	56	104	223	442
%	3,8	9,5	12,7	23,5	50,5	100,0
\bar{x}	4,07					
Madde- r 15 : Derste, İlköğretim I. Kademe Resim-İş Ders Programı incelenmiştir.						
f	184	83	57	53	64	441
%	41,7	18,8	12,9	12,0	14,5	100,0
\bar{x}	2,38					
Madde - r 16 : Ders planlarının hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konuları derslerde işlenmiştir.						
f	215	86	66	47	28	442
%	48,6	19,5	14,9	10,6	6,3	100,0
\bar{x}	2,06					
Madde - r 17 : İlköğretim I. Kademe uygulanan, Resim-İş Öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konular, derste işlenmiştir.						
f	127	93	108	61	53	442
%	28,7	21,0	24,4	13,8	12,0	100,0
\bar{x}	2,59					

Tablo 4.3.2.2.1'den anlaşıldığına göre; "Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir." görüşüne öğrencilerin % 11,5'i "hiç" katılmadığını, % 20,1'i "biraz" katıldıklarını, % 25,1'i "orta" düzeyde katıldıklarını, % 26,0'ı "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 17,2'si ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konularının, birbirini destekleyici nitelikte olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,17$) "orta düzeyde katılıyorum" şeklindedir.

“Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir.” görüşüne öğrencilerin % 7,0’ı “hiç” katılmadığını, % 13,8’i “biraz” katıldıklarını, % 22,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 27,1’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 29,4’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derslerin konularının kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlendiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,58$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.” görüşüne öğrencilerin % 13,3’ü “hiç” katılmadığını, % 25,6’sı “biraz” katıldıklarını, % 29,0’u “orta” düzeyde katıldıklarını, % 21,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 10,6’sı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabildiklerine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,90$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” görüşüne öğrencilerin % 3,8’i “hiç” katılmadıklarını, % 9,5’i “biraz” katıldıklarını, % 12,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 23,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 50,5’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konularının gerekli ve yararlı olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,07$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Derste, ilköğretim I. kademe resim-iş ders programı incelenmiştir.” görüşüne öğrencilerin % 41,7’si “hiç” katılmadığını, % 18,8’i “biraz” katıldıklarını, % 12,9’u “orta” düzeyde katıldıklarını, % 12,0’ı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 14,5’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derste, ilköğretim I. kademe resim-iş ders programının incelendiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,38$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders planlarının hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konuları derslerde işlenmiştir.” görüşüne öğrencilerin % 48,6’sı “hiç” katılmadığını, % 19,5’i “biraz” katıldıklarını, % 14,9’u “orta” düzeyde katıldıklarını, % 10,6’sı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 6,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders planlarının

hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konularının derste işlendiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,06$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“İlköğretim I. Kademedeki uygulanan, resim-iş öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konular, derste işlenmiştir.” görüşüne öğrencilerin % 28,7’si “hiç” katılmadığını, % 21,0’ı “biraz” katıldıklarını, % 24,4’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 13,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 12,0’ı ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. İlköğretim I. Kademedeki uygulanan, resim-iş öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konuların, derste işlendiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,59$) “biraz katılıyorum” biçimindedir.

Resim-iş eğitimi dersi konularının nitelikleri ve işlenmesiyle ilgili öğrenci görüşleri 3 maddede “biraz”, 2 maddede “orta” ve 2 maddede ise “oldukça” düzeyindedir. Öğrenciler bu boyutla ilgili “hiç” ve “tamamen” düzeyinde görüş bildirmemişlerdir. Bu boyutla ilgili en yüksek ortalamanın $\bar{x}=4,07$ ile “Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” maddesine ait olduğu görülmektedir. En düşük ortalamalı madde $\bar{x}=2,06$ ortalama ile “Ders planlarının hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konuları derslerde işlenmiştir.” maddesidir.

Dersin isminden dolayı öğretim elemanlarının resim-iş eğitimi dersini resim uygulamaları dersi gibi algıladıklarına dair yorumlama, daha önceki “Resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili öğretim elemanı görüşlerinin dağılımı” Bölüm 4.2.3.3’de yapılmıştı. Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımına bakıldığında, derse özel teorik konularla ilgili maddelerdeki olumsuz öğrenci görüşlerinin bunu doğruladığı görülmektedir.

4.3.2.3. Resim-İş Eğitimi Dersinin Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutuyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşlerinin tespiti için ankette 10 madde bulunmaktadır. Bu maddeler, öğretim elemanları ve öğrencilerle yapılan yazılı ve sözlü görüşmelerden, literatür

taramasıyla elde edilen verilerden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.2.3.1'de görülmektedir.

Tablo 4.3.2.3.1: Resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı

(N=442)

Madde - r 22 : Derlerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	41	92	134	112	63	442
%	9,03	20,8	30,3	24,3	14,3	100,0
\bar{x}	3,14					
Madde - r 23 : Derlerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.						
f	62	95	104	100	81	442
%	14,0	21,5	23,5	22,6	18,3	100,0
\bar{x}	3,09					
Madde - r 24 : Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.						
f	45	117	129	86	65	442
%	10,2	26,6	29,2	19,5	14,7	100,0
\bar{x}	3,02					
Madde - r 25 : Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.						
f	75	85	78	85	118	441
%	17,0	19,3	17,7	19,3	26,8	100,0
\bar{x}	3,19					
Madde - r 27 : Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.						
f	36	66	86	114	140	442
%	8,1	14,9	19,5	25,8	31,7	100,0
\bar{x}	3,57					
Madde - r 28 : Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.						
f	44	76	113	111	98	442
%	10,0	17,2	25,6	25,1	22,2	100,0
\bar{x}	3,32					
Madde - r 30 : Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaktadır.						
f	214	58	61	37	72	442
%	48,4	13,1	13,8	8,4	16,3	100,0
\bar{x}	2,31					
Madde - r 31 : Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.						
f	114	126	98	72	32	442
%	25,8	28,5	22,2	16,3	7,2	100,0
\bar{x}	2,50					
Madde - r 32 : Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.						
f	126	125	104	46	41	442
%	28,5	28,3	23,5	10,4	9,3	100,0
\bar{x}	2,43					
Madde - r 33 : Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.						
f	253	77	56	39	17	442
%	57,2	17,4	12,7	8,8	3,8	100,0
\bar{x}	1,84					

Tablo 4.3.2.3.1’de görüldüğü üzere öğrencilerin; “Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.” maddesiyle ilgili olarak % 9,0’ı “hiç” katılmadığını, % 20,8’i “biraz” katıldıklarını, % 30,3’ü “orta” düzeyde katıldıklarını, % 24,3’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 14,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konularının birbiriyle tutarlı olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,14$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 14,0’ı “hiç” katılmadığını, % 21,5’i “biraz” katıldıklarını, % 23,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 22,6’sı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 18,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyallerinin kullanıldığına dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,09$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 10,2’si “hiç” katılmadıklarını, % 26,6’sı “biraz” katıldıklarını, % 29,2’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 19,5’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 14,7’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Konuların işlenişinde kullanılan yöntemlerin uygun ve çeşitli olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,02$) “orta düzeyde katılıyorum” biçimindedir.

“Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 17,0’ı “hiç” katılmadığını, % 19,3’ü “biraz” katıldıklarını, % 17,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 19,3’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 26,8’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders öğretim elemanlarının ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabildiklerine dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,19$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 8,1’i “hiç” katılmadığını, % 14,9’u “biraz” katıldıklarını, % 19,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 25,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 31,7’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının dersi istekli

ve planlı olarak işlediklerine dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,57$) “oldukça katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 10,0’ı “hiç” katılmadığını, % 17,2’si “biraz” katıldıklarını, % 25,6’sı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 25,1’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 22,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının dersi, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemekte olduklarına dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,32$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 48,4’ü “hiç” katılmadığını, % 13,1’i “biraz” katıldıklarını, % 13,8’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 8,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 16,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunduğu dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,31$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 25,8’i “hiç” katılmadığını, % 28,5’i “biraz” katıldıklarını, % 22,2’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 16,3’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 7,2’si ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin, programın uygulanmasına uygun ve yeterli olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,50$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 28,5’i “hiç” katılmadığını, % 28,3’ü “biraz” katıldıklarını, % 23,5’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 10,4’ü “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 9,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunduğu dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=2,43$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

“Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 57,2’si “hiç” katılmadığını, % 17,4’ü “biraz” katıldıklarını, % 12,7’si “orta” düzeyde katıldıklarını, % 8,8’i “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 3,8’i ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sınıflardaki öğrenci sayısının, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygun olduğuna dair öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=1,84$) “biraz katılıyorum” düzeyindedir.

Resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili öğrenci görüşleri 4 maddede “biraz”, 5 maddede “orta” ve 1 maddede ise “oldukça katılıyorum” düzeyindedir. Öğrenciler bu boyutla ilgili “hiç” ve “tamamen” düzeyinde görüş bildirmemişlerdir.

Resim-iş eğitimi dersi öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımına topluca bakıldığında, öğretim elemanlarından kaynaklanabilecek problemlere göre, fiziksel ortamın yetersizliğinden kaynaklanabilecek problemleri daha ön planda gösterdikleri ve bu konuyla ilgili maddelerde ortalamaların düştüğü görülmektedir. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde olduğu gibi resim-iş eğitimi dersinde de programın, amaçlar ve konular boyutlarına göre bu boyutta, daha fazla uygulanma güçlükleriyle karşılaşıldığı anlaşılmaktadır. Resim-iş eğitimi dersinin uygulanmasındaki güçlükler arasında sınıflardaki öğrenci sayısının fazlalığı, derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaması, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin eksikliği, kaynak yetersizliği gösterilmektedir.

4.3.2.4. Resim-İş Eğitimi Dersinin Değerlendirme Boyutuyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuna ait görüşleriyle ilgili olarak ankete 6 madde yerleştirilmiştir. Bu maddeler resim-iş eğitimi dersinde uygulanan ölçme ve değerlendirmenin biçimi, niteliği ve kapsamını belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.2.4.1’de görülmektedir.

Tablo 4.3.2.4.1: Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı

(N=442)

Madde - r 34 : Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.						
	Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Oldukça Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
f	71	86	106	106	72	441
%	16,1	19,5	24,0	24,0	16,3	100,0
\bar{x}	3,04					
Madde - r 36 : Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.						
f	38	50	77	94	182	441
%	8,6	11,3	17,5	21,3	41,3	100,0
\bar{x}	3,75					
Madde - r 37 : Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.						
f	36	60	92	101	152	441
%	8,2	13,6	20,9	22,9	34,5	100,0
\bar{x}	3,61					
Madde - r 38 : Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.						
f	35	65	80	92	169	441
%	7,9	14,7	18,1	20,9	38,3	100,0
\bar{x}	3,66					
Madde - r 39 : Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.						
f	84	70	95	103	89	441
%	19,0	15,9	21,5	23,4	20,2	100,0
\bar{x}	3,09					
Madde - r 40 : Resim-İş Eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.						
f	84	68	123	76	90	441
%	19,0	15,4	27,9	17,2	20,4	100,0
\bar{x}	3,04					

Tablo 4.3.2.4.1’de görüldüğü gibi öğrencilerden; “Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 16,1’i “hiç” katılmadığını, % 19,5’i “biraz” katıldıklarını, % 24,0’ı “orta” düzeyde katıldıklarını, % 24,0’ı “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 16,3’ü ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyinin ölçüt olarak alınmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,04$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

“Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.” maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 8,6’sı “hiç” katılmadıklarını, % 11,3’ü “biraz”

katıldıklarını, % 17,5'i "orta" düzeyde katıldığını, % 21,3'ü "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 41,3'ü ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Sınavlardaki soruların derslerde işlenen konuları kapsadığına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,75$) "oldukça katılıyorum" düzeyindedir.

"Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir." maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 8,2'si "hiç" katılmadığını, % 13,6'sı "biraz" katıldıklarını, % 20,9'u "orta" düzeyde katıldıklarını, % 22,9'u "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 34,5'i ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme sorularının anlaşılır nitelikte olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,61$) "oldukça katılıyorum" düzeyindedir.

"Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir." maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 7,9'u "hiç" katılmadığını, % 14,7'si "biraz" katıldıklarını, % 18,1'i "orta" düzeyde katıldıklarını, % 20,9'u "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 38,3'ü ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısının yeterli olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,66$) "oldukça katılıyorum" biçimindedir.

"Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir." maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 19,0'ı "hiç" katılmadığını, % 15,9'u "biraz" katıldıklarını, % 21,5'i "orta" düzeyde katıldıklarını, % 23,4'ü "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 20,2'si ise "tamamen" katıldığını belirtmiştir. Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçlarının güvenilir olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,09$) "orta düzeyde katılıyorum" şeklindedir.

"Resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir." maddesiyle ilgili olarak öğrencilerin % 19,0 "hiç" katılmadığını, % 15,4'ü "biraz" katıldıklarını, % 27,9'u "orta" düzeyde katıldıklarını, % 17,2'si "oldukça" düzeyinde katıldıklarını, % 20,4'ü ise "tamamen"

katıldığını belirtmiştir. Resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yönteminin uygun ve yeterli olduğuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=3,04$) “orta düzeyde katılıyorum” şeklindedir.

Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğrenci görüşleri 3 maddede “orta” ve 3 maddede ise “oldukça katılıyorum” düzeyindedir. Öğrenciler bu boyutla ilgili “hiç”, “biraz” ve “tamamen” düzeyinde görüş bildirmemişlerdir.

Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğrenci görüşlerinden anlaşıldığına göre, diğer faktörlere göre öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyinin ölçüt olarak alınması, sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçlarının güvenilirliği, resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yönteminin uygunluğu ve yeterliliği konularındaki görüşleri bu boyuttaki diğer görüşlerine göre daha olumsuzdur. Öğrencilerin, yıllardır bu alanda daha önce almış oldukları resim eğitiminin uygulamaya dayalı olmasına, sınıf öğretmenliğindeki uygulama ağırlıklı bir sınavla bu dersten % 97,1'inin 51 puanın üzerinde not almalarına rağmen, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuna göre resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutundaki görüşlerinin daha olumsuz olması dikkat çekicidir. Alışkın oldukları bir sınav türüyle değerlendirilmeleri ve not problemleri olmadığına göre, bunun tamamen bu dersin öğrenme-öğretme sürecinde dile getirdikleri, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin eksikliği, yıllardır yaptırılan tekdüze çalışmaların verdiği psikolojik rahatsızlık ve uygunsuz ortamlarda eksik malzemelerle yaptırılan çalışmaların rasgele değerlendirilmesinden kaynaklanabileceği yorumuna gidilebilir.

4.3.3. Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Diğer Görüşleri

Anketin III. bölümünde, sınıf öğretmenliği ders programına "Resim-İş Öğretimi" isimli bir ders konulması teklifi öğrencilerin görüşüne sunulmuştur. Ayrıca

sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersi öğrenci başarısının kendi fakültelerinde nasıl değerlendirildiğine ilişkin iki soru daha bulunmaktadır. Anketin üçüncü bölümünün en sonunda ise öğrencilere, “Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersleri hakkındaki olumlu ve olumsuz diğer görüşleriniz nelerdir?” şeklinde açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Bu bölümdeki bulgular, yukarıda belirtilen sorulara verilen cevaplardan meydana gelmektedir.

4.3.3.1. Sanat Eğitimi Ders Programının Yeterli Düzeyde Uygulanabilmesi İçin Programa "Resim-İş Öğretimi" Dersi Konulmasıyla İlgili Öğrenci Görüşleri

Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "Resim-İş Öğretimi" dersi konulmasıyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.3.1.1’de görülmektedir.

Tablo 4.3.3.1.1: Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "resim-iş öğretimi" dersi konulmasıyla ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı

(N=442)

Madde Puanı	Genel Maddeler - 1	f	%	Toplam %	\bar{x}
1	Hiç katılmıyorum	22	5,0	5,0	4,24
2	Biraz katılıyorum	16	3,6	8,6	
3	Orta düzeyde katılıyorum	49	11,1	19,8	
4	Oldukça katılıyorum	97	21,9	41,8	
5	Tamamen katılıyorum	256	57,9	100,0	
	Toplam	440	99,5		
	Cevap vermeyen	2	,5		
	Genel Toplam	442	100,0		

Tablo 4.3.3.1.1’de görüldüğü gibi öğrencilerin, “Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "Resim-İş Öğretimi" dersi konulması” maddesiyle ilgili olarak % 5,0’ı “hiç” katılmadığını, % 3,6’sı “biraz” katıldıklarını, % 11,1’i “orta” düzeyde katıldıklarını, % 21,9’u “oldukça” düzeyinde katıldıklarını, % 57,9’u ise “tamamen” katıldığını belirtmiştir. Sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa "Resim-İş

Öğretimi" dersi konulmasına ilişkin öğrenci görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=4,24$) "tamamen katılıyorum" düzeyindedir.

Öğrencilerin büyük bir bölümünün (% 79,8) dersleri sayı ve süre olarak yetersiz bulunduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler için hazırbulunmuşluk düzeylerinin eksik olduğu bir alanda, fazladan bir ders daha görmek istemeleri, bu konuda gerçekten bir eksikliğin olduğu yorumunu desteklemektedir.

4.3.3.2. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersindeki Öğrenci Başarısının Ölçülmesine Yönelik Uygulanan Sınav Türüyle İlgili Öğrenci Görüşleri

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.3.2.1'de görülmektedir.

Tablo 4.3.3.2.1: Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı

(N=442)

Bağımlı Dışk. No	Genel Maddeler - 2	f	%	Toplam %
g2a+g2b	Klasik yazılı + Çoktan seçmeli	268 + 23	60,6 + 5,2	65,8
g2b+g2c	Çoktan seçmeli + Ödevlendirme	79 + 23	16,1 + 7,0	88,9
g2c+g2d	Ödevlendirme + Resim çalışması	29 + 9	6,6 + 2,0	97,5
g2d	Resim çalışması	11	2,5	100,0
	Toplam	442	100,0	

Tablo 4.3.3.2.1'den anlaşıldığına göre öğrenciler, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik sınav uygulamalarının daha çok (% 88,9) klasik yazılı (Essey tipi), çoktan seçmeli test, ödevlendirme şeklinde yapıldığını belirtmektedirler.

4.3.3.3. Öğrencilerin Resim-İş Eğitimi Dersindeki Öğrenci Başarısının Ölçülmesine Yönelik Uygulanan Sınav Türüyle İlgili Görüşleri

Resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.3.3.1'de görülmektedir.

Tablo 4.3.3.3.1: Öğrencilerin resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türüyle ilgili görüşlerinin dağılımı

(N=442)

Bağımlı Dışk. No	Genel Maddeler - 3	f	%	Toplam %
g3a+g3b	Klasik yazılı + Çoktan seçmeli	146 + 14	33,0 + 3,2	36,2
g3b+g3c	Çoktan seçmeli + Ödevlendirme	57 + 7	12,9 + 1,6	50,7
g3c+g3d	Ödevlendirme + Resim çalışması	4 + 47	0,9 + 10,6	62,2
g3d	Resim çalışması	167	37,8	100,0
	Toplam	442	100,0	

Tablo 4.3.3.3.1’de görüldüğü gibi öğrencilerin yarısı (% 49,3), resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik sınav uygulamalarının resim çalışması ve ödevlendirme biçiminde yapıldığını belirtmektedirler.

Bu bulgu, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin daha çok teorik bir ders, resim-iş eğitimi dersinin de uygulamalı bir ders gibi algılandığı ve buna göre değerlendirme yapıldığı yorumunu güçlendirmektedir.

Her iki derste uygulanan sınav türüyle ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri karşılaştırıldığında % 10 civarında farklılıklar görülmektedir. Bu farklılığın öğrenci görüşlerinin 9 eğitim fakültesinden, öğretim elemanlarının görüşlerinin ise 26 eğitim fakültesinden alındığı göz önüne getirilirse normal karşılanması gerekir.

4.3.3.4. Öğrencilerin Açık Uçlu Soruya İlişkin Görüşleri

Öğrencilere uygulanan anketin son bölümünde “Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersleri hakkındaki olumlu ve olumsuz diğer görüşleriniz nelerdir ?” şeklinde açık uçlu bir soru yöneltilmiştir. Alınan cevaplarda 27 değişik görüşe rastlanmış bu görüşler gruplandırılarak tablolaştırılmış, görüşlere katılan öğrenci sayıları ve yüzdeleri tabloda gösterilmiştir. Ankete katılan 499 öğrenciden, anketi geçersiz sayılan 57’si çıkarıldığında, geriye kalan 442 öğrenciden 278’inin açık uçlu soruya cevap verdiği, 164’ünün ise cevap vermediği görülmüştür. Öğrencilerin açık uçlu soruya ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 4.3.3.4.1’de görülmektedir.

Tablo 4.3.3.4.1: Öğrencilerin açık uçlu soruya ilişkin görüşleri

Görüş bildiren öğrenci sayısı	Görüş bildirmeyen öğrenci sayısı	İptal edilen anket sayısı	Anket uygulanan öğrenci Sayısı	
278	164	57	499	
Sıra	ANKETTE BELİRTİLEN DEĞİŞİK GÖRÜŞLER	f	%	
1	Her iki ders de sınıf öğretmenleri için gerekli, diğer dersler kadar faydalı ve önemlidir.	80	28,7	
2	Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi konuları güncelleştirilerek işlenmiyor. Çevreden istifade edilmiyor. Ders teorik işleniyor, konuları ezberlemek zorunda kalıyoruz.	62	22,3	
3	Alanın öğretimi ile ilgili konularda bilgi ve beceri sahibi olamadık.	51	18,3	
4	Bu dersler yeteri kadar faydalı olmamıştır.	45	16,1	
5	Dersler uygun yöntemle işlenmiyor.	42	15,1	
6	Uygulamalarda bireysel farklılıklar göz önüne alınmalıdır. Yeteneği olmayanlar bu derslerde zorlanıyor.	41	14,7	
7	Derslere ayrılan süre yetersizdir.	34	12,2	
8	Yeteri kadar uygulamalı çalışmalar yapılmamaktadır.	34	12,2	
9	Çalışmalar için atölye olmaması olumsuz etki yaratıyor.	31	11,1	
10	Öğretim elemanlarının formasyon eksikliği var, öğrencilerle etkili iletişim kuramıyorlar.	30	10,7	
11	Her iki ders de daha basitleştirilerek işlenmelidir.	25	8,9	
12	İlköğretimde uygulayacağımız çalışmalar yerine, yüksek düzeyde çalışmalar yaptırılıyor.	22	7,9	
13	Öğrenci başarısının değerlendirilme biçimi uygun değildir.	21	7,5	
14	Öğretim elemanları derslere gereken önemi vermiyorlar.	20	7,1	
15	Yaratıcılığımızı ve becerilerimizi geliştirirken sanatsal yaratmanın hazzını duyduk.	17	6,1	
16	Hazır bulunuşluk düzeyimiz uygun değildir.	14	5,0	
17	Öğrenciler isteksiz, dersi önemli bulmuyorlar.	14	5,0	
18	Kaynak yetersizliği vardır.	12	4,3	
19	Sınıflardaki öğrenci sayısı fazladır.	10	3,5	
20	Ders programı anlaşılır nitelikte değildir.	7	2,5	
21	Ders dışı çalışmalar fazla zamanımızı alıyor.	7	2,5	
22	Ödevler başkalarını yaptırılıp yüksek not alınıyor	5	1,7	
23	Bu derslere ilköğretimde branş öğretmenleri girmelidir.	4	1,4	
24	Dersler not yazdırılarak işleniyor.	4	1,4	
25	Derslerde kullandığımız malzemeler ekonomik gücümüzü zorlamaktadır	4	1,4	
26	Derslere bölümün kendi öğretim elemanları girmelidir.	3	1,0	
27	Kendi kültürümüzden hiçbir konu işlenmedi.	3	1,0	

Tablo 4.3.3.4.1’de görüldüğü gibi, anketteki açık uçlu soruya cevap olarak, öğrencilerin, % 28,7’si “Her iki ders de sınıf öğretmenleri için gerekli, diğer dersler kadar faydalı ve önemlidir.” görüşünü dile getirmişlerdir.

“Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi konuları güncelleştirilerek işlenmiyor. Çevreden istifade edilmiyor. Ders teorik işleniyor, konuları ezberlemek zorunda kalıyoruz.” görüşünü dile getiren % 22,3 oranında öğrenci bulunmaktadır.

“Alanın öğretimi ile ilgili konularda bilgi ve beceri sahibi olmadık.” görüşünü dile getiren öğrenciler % 18,3’tür.

“Bu dersler yeteri kadar faydalı olmamıştır.” görüşünü dile getiren % 16,1,

“Dersler uygun yöntemle işlenmiyor.” görüşünü dile getiren % 15,1, “Uygulamalarda bireysel farklılıklar göz önüne alınmalıdır. Yeteneği olmayanlar bu derslerde zorlanıyor.” Görüşünü dile getiren öğrenciler % 14,7 oranındadır.

“Derslere ayrılan süre yetersizdir.” ve “Yeteri kadar uygulamalı çalışmalar yapılmamaktadır.” görüşlerini dile getiren 34’er kişi (% 22,3) bulunmaktadır.

“Çalışmalar için atölye olmaması olumsuz etki yaratıyor.” görüşünü dile getiren öğrenciler % 11,1’dir.

“Öğretim elemanlarının formasyon eksikliği var, öğrencilerle etkili iletişim kuramıyorlar.” görüşünü dile getiren % 10,7 oranında öğrenci bulunmaktadır.

“Her iki derste daha basitleştirilerek işlenmelidir.” görüşü öğrencilerin % 8,9’u tarafından belirtilmiştir.

“İlköğretimde uygulayacağımız çalışmalar yerine, yüksek düzeyde çalışmalar yaptırılıyor.” görüşünü dile getiren öğrencilerin % 7,9’udur.

“Öğrenci başarısının değerlendirilme biçimi uygun değildir.” görüşünü öğrencilerin % 7,5’i belirtmiştir.

“Öğretim elemanları derslere gereken önemi vermiyorlar.” görüşünü öğrencilerin % 7,1’i belirtmiştir.

“Yaratıcılığımızı ve becerilerimizi geliştirirken sanatsal yaratmanın hazzını duyduk.” görüşünü dile getiren öğrenciler % 6,1 oranındadır.

“Hazır bulunuşluk düzeyimiz uygun değildir.” ve “Öğrenciler isteksiz, dersi önemli bulmuyorlar.” görüşlerini dile getiren 14’er kişi (% 5,0) bulunmaktadır.

“Kaynak yetersizliği vardır.” görüşünü dile getiren öğrenciler % 4,3 oranındadır.

“Sınıflardaki öğrenci sayısı fazladır.” görüşünü dile getiren öğrenciler % 3,5 oranındadır.

“Ders programı anlaşılır nitelikte değildir.” ve “Ders dışı çalışmalar fazla zamanımızı alıyor.” görüşlerini dile getiren 7’şer kişi (% 2,5) vardır.

“Ödevler başkalarını yaptırılıp yüksek not alınıyor.” görüşünü öğrencilerin % 1,7’si dile getirmiştir.

“Bu derslere ilköğretimde branş öğretmenleri girmelidir.” , “Dersler not yazdırılarak işleniyor.” ve “Derslerde kullandığımız malzemeler ekonomik gücümüzü zorlamaktadır.” görüşlerini dile getiren 4’er kişi (% 1,4) vardır.

“Derslere bölümün kendi öğretim elemanları girmelidir.” ve “Kendi kültürümüzden hiçbir konu işlenmedi.” görüşlerini dile getiren 3’er kişi (% 1,0) bulunmaktadır.

Öğrencilerin açık uçlu soruya ilişkin görüşlerinin dağılımına topluca bakıldığında, öğrencilerden 275 kişinin (% 62) açık uçlu soruya cevap vermesi konuya ilginin fazlalığını göstermektedir. Cevap olarak yazılan madde başlıklarına bakıldığında 27 madde başlığından 9 tanesinin anketin yapılandırılmış maddeleri içinde bulunması da araştırma konusu ile ilgili problemlerin varlığının işaretidir.

Öğrencilerin anketteki yapılandırılmış maddeler içinde görüş belirtmelerine karşılık ayrıca anketin sonuna da aynı görüşlerini tekrar yazarak vurgulama ihtiyacı hissetmeleri bunun delili olsa gerekir.

Öğrencilerin diğer görüşleri arasında, öğretim elemanları ile ilgili olumsuzluklar, derslerin değerlendirmesi ile ilgili olumsuzluklar, derslerin işlendiği fiziksel ortamla ilgili olumsuzluklar, yöntem ve kaynaklarla ilgili olumsuzluklar dikkat çekmektedir. Bu yapılan bir araştırmadaki “öğrenciler, yeniden yapılanma modelinin yürütülmesi için, öğretim elemanlarının yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşünmektedirler” (Erol ve Diğerleri, 2000: 190) bulgusu ile örtüşmektedir.

4.4. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılmasından Elde Edilen Bulgular ve Yorumu

Bu bölümde sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliğinin, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesiyle ilgili veri toplama aracı olarak hazırlanan ve sınıf öğretmenliği ABD’de bu dersleri veren öğretim elemanları ile sınıf öğretmenliğinde bu dersleri alan öğrencilere uygulanan anketle elde edilen verilerin karşılaştırılması yer almaktadır. Bölüm bir ders programının boyutlarına göre, sanat eğitimi ders programı bütünlüğünü oluşturan, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi derslerinin ayrı ayrı alt bölümlerine ayrılmıştır. Her ders programının boyutlarını oluşturan anket maddeleri ayrı tablolar halinde düzenlenerek, bulguları ortaya konmuş ve bu bulgular yorumlanmıştır. Ayrıca her dersle ilgili madde madde yapılan çözümler bittiğinde, boyutlar arası anlamlılık araştırması yapılarak tablolandırılmış ve analiz edilmiştir. Öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığının araştırılmasında t-testi kullanılmıştır.

4.4.1. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin (Boyutlar İçi) karşılaştırılması

Öğretim elemanları ve öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programı uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit edebilmek için verilerin analizinde t-testi kullanılmıştır. Her iki gruba da aynı bağımlı değişkenler sunulmuştur. Gruplar ilişkisiz ve denek sayıları yeterli olduğu için çözümlerde böyle bir yöntemin seçilmesi uygundur (Büyüköztürk,39: 2002). Bulgular, bir ders programının amaçlar, konular, öğrenme-öğretme süreçleri, değerlendirme boyutlarına göre gruplandırılarak, dört bölüm halinde tablolandırılmış ve bölümlerin sonunda da yorumlanmıştır.

4.4.1.1. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır ?

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının amaçlar boyutuyla ilgili olarak ankette 7 madde bulunmaktadır. Bu maddelerle ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespiti için t-testi uygulanmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.1.1.1'de sunulmuştur.

Tablo 4.4.1.1.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları

(N=442+46)

Md. No	Madde	Grup	N	\bar{X}	S	sd	t	p
s1	Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.	Öğrenci	442	3,39	1,19	484	2,95	,003
		Öğretim Elemanı	44	3,95	1,16			
s3	Ders programının öğördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.	Öğrenci	442	2,74	1,12	484	4,15	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,47	,90			
s6	Öğrenciler kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmişlerdir.	Öğrenci	442	2,16	,95	484	4,36	,000
		Öğretim Elemanı	44	2,84	1,11			
s7	Bir sanat eserini, sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmişlerdir.	Öğrenci	442	2,14	1,03	484	5,58	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,06	1,14			
s8	Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.	Öğrenci	442	2,69	,94	484	3,97	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,29	1,00			
s9	Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.	Öğrenci	442	2,63	1,06	484	4,37	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,36	,89			
s10	Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.	Öğrenci	442	2,81	1,19	484	2,70	,007
		Öğretim Elemanı	44	3,31	1,15			

Tablo 4.4.1.1.1’de görüldüğü üzere, “Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,95$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçlarının da göz önünde bulundurulduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,95$), öğrencilere ($\bar{x}=3,39$) göre daha olumludur. ($p=,003$).

“Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,15$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşıldığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,47$), öğrencilere ($\bar{x}=2,74$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Öğrenciler kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmişlerdir” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,36$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna geldiklerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=2,84$), öğrencilere ($\bar{x}=2,16$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmişlerdir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,58$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin bir sanat eserini, sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye geldiklerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,06$), öğrencilere ($\bar{x}=2,14$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir..” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,97$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümünün gerçekleştirildiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,29$), öğrencilere ($\bar{x}=2,69$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,37$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazandıklarına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,36$), öğrencilere ($\bar{x}=2,63$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,70$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, bu derslerin amaçlarının, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterli olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,31$), Öğrencilere ($\bar{x}=2,81$) göre daha olumludur. ($p=,007$).

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşlerine bakıldığında, bütün maddelerde anlamlı bir farklılık bulunmasına karşılık, üç yönden manidar görünmektedir. Birincisi, hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin amaçlarla ilgili görüşleri arasında bir paralellik bulunmaktadır.

Amaçlarla ilgili maddelerde, öğretim elemanlarının düşük düzeyde katıldıkları görüşlere öğrencilerde düşük düzeyde katılmakta, öğretim elemanlarının yüksek düzeyde katıldıkları görüşlere öğrencilerde aynı paralellikte katılmaktadırlar.

İkincisi, öğrenci görüşleri bütün maddelerde ya öğretim elemanlarının görüş düzeyi ile aynı kalmakta ya da onlardan bir düzey aşağıda bulunmaktadır.

Üçüncüsü ise, genel ifadeli ya da geleneksel resim-iş dersi amaçları kapsamına giren ifadelerde öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin düzeyi yükselmekte, yeni sanat eğitimi programı amaçlarına has ifadelerde, iki gurubunda görüşlerinde düzey düşüklüğü görülmektedir. Mesela, “Kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelebilme” ve “Bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelebilme” daha önceki sınıf öğretmenliği sanat eğitimi programlarında olmayan, şimdiki programa özel amaç ifadeleridir. En düşük düzeyde görüş bildirilen maddelerde bu amaçlarla ilgili ifadelerdir.

Genelde öğretim elemanı görüşlerinin, öğrenci görüşlerine göre daha olumlu çıkmasını, öğrencilerin dersin amaçlarından tam haberdar olamadıkları şeklinde yorumlamak mümkündür.

4.4.1.2. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarının Konular Boyutuna İlişkin Görüşleri Arasında Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanları ve öğrencilere uygulanan ankette, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının konular boyutuyla ilgili 8 madde bulunmaktadır. Bu maddelerle elde edilen verilerin analizinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının konular boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.1.2.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.4.1.2.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının konular boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları

(N=442+46)

Md.No	Madde	Grup	N	\bar{x}	S	sd	t	p
s11	Bu derslerin konuları ile İlköğretim I.Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.	Öğrenci	441	2,98	1,26	483	,40	,688
		Öğretim Elemanı	44	3,06	1,14			
s12	Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir	Öğrenci	440	3,49	1,24	482	2,76	,008
		Öğretim Elemanı	44	3,95	1,03			
s13	Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.	Öğrenci	440	2,72	1,22	482	2,97	,003
		Öğretim Elemanı	44	3,29	1,13			
s14	Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.	Öğrenci	440	3,70	1,34	482	5,11	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,47	,90			
s18	Sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konuları derste işlenmiştir.	Öğrenci	442	3,05	1,35	484	4,43	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,00	1,22			
s19	Sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konuları derste işlenmiştir.	Öğrenci	442	3,21	1,27	484	5,62	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,15	1,03			
s20	Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir.	Öğrenci	442	3,89	1,21	484	3,17	,002
		Öğretim Elemanı	44	4,38	,94			
s21	Görsel algı konusuna yönelik çalışmalar, derste uygulamalı olarak yapılmıştır.	Öğrenci	442	2,96	1,49	484	3,15	,002
		Öğretim Elemanı	44	3,70	1,30			

Tablo 4.4.1.2.1’de görüldüğü üzere öğrenci ve öğretim elemanlarının, “Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.” maddesiyle ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,40$), ($p>,05$). Öğrenciler bu görüşe ($\bar{x}=2,98$) “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe ($\bar{x}=3,06$) “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,688$).

“Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,76$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, derslerin konularının kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlendiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,95$) öğrencilere ($\bar{x}=3,49$) göre daha olumludur. ($p=,008$).

“Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,97$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabildiklerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,29$), öğrencilere ($\bar{x}=2,72$) göre daha olumludur. ($p=,003$).

“Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,11$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, sınıf öğretmenliği için bu derslerin konularının gerekli ve yararlı olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,47$), öğrencilere ($\bar{x}=3,70$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konuları derste işlenmiştir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,43$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konularının derste işlendiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,00$), öğrencilere ($\bar{x}=3,05$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konuları derste işlenmiştir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,62$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konularının derste işlendiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,15$), öğrencilere ($\bar{x}=3,21$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir..” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,17$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konularının derste işlendiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,38$), öğrencilere ($\bar{x}=3,89$) göre daha olumludur. ($p=,002$).

“Görsel algı konusuna yönelik çalışmalar, derste uygulamalı olarak yapılmıştır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,15$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, görsel algı konusuna yönelik çalışmaların, derste uygulamalı olarak yapıldığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,70$), öğrencilere ($\bar{x}=2,96$) göre daha olumludur. ($p=,002$).

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının konular boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına topluca bakıldığında, “Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.” Görüşü her iki gurup tarafından aynı şekilde benimsenmiş, anlamlı farklılık çıkmamıştır. Diğer bütün görüşler arasında, öğretim elemanlarının lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bu farklılığın, konuların işlenişinde öğrencilere tam ulaşamaması, ders ya da konuların sonunda geri bildirim başvurulamaması, öğrencilerin konu veya konu alt başlıklarından haberdar olmamaları gibi sebeplerden kaynaklanabileceği söylenebilir.

4.4.1.3. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarının Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutuna İlişkin Görüşleri Arasında Anlamlı Bir Fark Var mıdır?

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ankette 11 madde bulunmaktadır. Bu maddelerle elde edilen verilerin analizinde t-testi kullanılmıştır.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.1.3.1'de sunulmuştur.

Tablo 4.4.1.3.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları

(N=442+46)

Md. No	Madde	Grup	N	\bar{X}	S	sd	t	p
s22	Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.	Öğrenci	441	3,07	1,15	483	1,71	,087
		Öğretim Elemanı	44	3,38	1,01			
s23	Derslerin işlenişinde, konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.	Öğrenci	441	2,73	1,34	483	3,86	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,54	1,10			
s24	Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.	Öğrenci	441	2,67	1,20	483	6,85	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,75	,96			
s25	Ders öğretim elemanı, ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.	Öğrenci	441	3,12	1,41	483	7,31	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,34	1,01			
s26	Ders öğretim elemanları konu alanına hakimdir.	Öğrenci	441	3,68	1,13	483	4,83	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,40	,92			
s27	Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.	Öğrenci	442	3,39	1,28	484	5,40	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,29	1,02			
s28	Öğretim elemanları derslerini, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.	Öğrenci	442	3,22	1,23	484	6,76	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,27	,94			
s29	Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için bu dersler sayı ve süre olarak yeterlidir.	Öğrenci	442	2,77	1,41	484	1,63	,103
		Öğretim Elemanı	44	2,40	1,41			
s31	Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.	Öğrenci	442	2,43	1,17	484	,40	,687
		Öğretim Elemanı	44	2,36	1,24			
s32	Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.	Öğrenci	442	2,34	1,18	484	1,67	,095
		Öğretim Elemanı	44	2,65	1,32			
s33	Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.	Öğrenci	442	1,87	1,14	484	,18	,856
		Öğretim Elemanı	44	1,90	1,34			

Tablo 4.4.1.3.1'e göre, "Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır." görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=1,71$), ($p>,05$). Öğrenciler bu görüşe ($\bar{x}=3,07$) "orta" düzeyde katılırken, öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,38$) bu görüşe "orta" düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,087$).

"Derslerin işlenişinde, konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır." görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,86$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe "orta" düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe "oldukça" düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, derslerin işlenişinde, konulara uygun çeşitli öğretim materyallerinin kullanıldığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,54$), öğrencilere ($\bar{x}=2,73$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

"Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir." görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=6,85$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe "orta" düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe "oldukça" düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, konuların işlenişinde kullanılan yöntemlerin uygun ve çeşitli olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,75$), öğrencilere ($\bar{x}=2,67$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

"Ders öğretim elemanı, ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir." görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=7,31$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe "orta" düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe "tamamen" düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabildiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,34$), öğrencilere ($\bar{x}=3,12$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

"Ders öğretim elemanları konu alanına hakimdir." görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,83$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe "oldukça" düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe "tamamen" düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, ders öğretim elemanlarının konu alanına hakim olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,40$), öğrencilere ($\bar{x}=3,68$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,40$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, dersi istekli ve planlı olarak işlediklerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,29$), öğrencilere ($\bar{x}=3,39$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Öğretim elemanları derslerini, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=6,76$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, derslerini, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlediklerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,27$), öğrencilere ($\bar{x}=3,22$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için bu dersler sayı ve süre olarak yeterlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=1,63$), ($p>,05$). Öğrenciler ($\bar{x}=2,77$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları ($\bar{x}=2,40$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,103$).

“Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=,40$), ($p>,05$). Öğrenciler ($\bar{x}=2,43$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları da ($\bar{x}=2,36$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,687$).

“Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir

($t=1,67$), ($p>,05$). Öğrenciler ($\bar{x}=2,34$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları ($\bar{x}=2,65$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,095$).

“Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=,18$), ($p>,05$). Öğrenciler ($\bar{x}=1,87$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları da ($\bar{x}=1,90$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,856$).

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuna ilişkin görüşleri arasında 5 maddede anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Derslerde işlenen konuların programdaki konular olduğu, derslerin sayı ve süre olarak yeterliliği, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, dersle ilgili kaynaklar ve sınıflardaki öğrenci sayılarıyla ilgili konular, her iki gurup tarafından ortak olarak paylaşılan görüşlerdir. Ancak bu maddelerde dikkat çeken nokta, programın amaçlar ve konular boyutlarına göre sadece bu boyutta ve ilk defa öğretim elemanı görüşlerinin ortalamaları, öğrenci ortalamalarından daha düşük çıkmaktadır. Geriye kalan 6 maddede belirtilen görüşlerdeki anlamlı farklılıklarda, öğretim elemanları lehine olumluluk görülmektedir. Anlamlı farklılık çıkan bu altı maddenin tamamı öğretim elemanlarına yönelik görüşlerle ilgilidir.

Yeni bir ders programının kavranması ve yeterli düzeyde uygulanabilmesi açısından programı yürütecek öğretim elemanlarının sürece ihtiyacı olduğu gözardı edilmemelidir. Kur tanımlı ya da fazla açılımı olmayan öğretim materyali şeklinde hazırlanmış ikircikli ve alışılmışın çok ötesinde bir ders programının hemen başarıya ulaştırılması herhalde kolay değildir. Bir de bunlara, öğretim elemanlarının programdan haberdar olmamaları, programa öğretim elemanlarından azımsanmayacak bir bölümün olumsuz yaklaşımları, başka bölümden gelen yarıya yakın öğretim elemanlarının derslere girmesi eklenirse, bu boyuttaki görüşlerde ortaya çıkan anlamlı farklılığın sebepleri herhalde bulunmuş olur. Öğretim elemanlarıyla ilgili eleştirilerin asgari düzeye inebilmesi biraz da onların program geliştirme ve bunun içindeki içerik çözümleme bilgi ve becerisine sahip olmalarıyla ilgilidir.

4.4.1.4. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşleri Arasında Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Ankette, öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının değerlendirme boyutuyla ilgili 7 madde bulunmaktadır. Bu maddelerle elde edilen verilerin analizinde t-testi kullanılmıştır.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.1.4.1'de sunulmuştur.

Tablo 4.4.1.4.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları

(N=442+46)

Md. No	Madde	Grup	N	\bar{x}	S	sd	t	p
s34	Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.	Öğrenci	441	2,97	1,24	483	5,06	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,95	1,07			
s35	Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir.	Öğrenci	441	3,49	1,37	483	10,32	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,65	,60			
s36	Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.	Öğrenci	441	3,75	1,30	483	6,42	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,56	,72			
s37	Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.	Öğrenci	441	3,54	1,27	483	6,82	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,45	,79			
s38	Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.	Öğrenci	441	3,68	1,29	483	3,33	,001
		Öğretim Elemanı	44	4,20	,95			
s39	Sınavların(hazırlanması,uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.	Öğrenci	441	3,11	1,41	483	7,51	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,34	,98			
s41	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.	Öğrenci	441	3,13	1,27	483	4,47	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,02	1,08			

Tablo 4.4.1.4.1'e göre, "Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır." görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,06$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe "orta" düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe "oldukça" düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyinin ölçüt olarak alındığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,95$), öğrencilere ($\bar{x}=2,97$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

"Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir." görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=10,32$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe "oldukça" düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe "tamamen" düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirdiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,65$), öğrencilere ($\bar{x}=3,49$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

"Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır." görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=6,42$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe "oldukça" düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe "tamamen" düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, sınavlardaki soruların derslerde işlenen konuları kapsadığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,56$), öğrencilere ($\bar{x}=3,75$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

"Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir." görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=6,82$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe "oldukça" düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe "tamamen" düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme sorularının anlaşılır nitelikte olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,45$), öğrencilere ($\bar{x}=3,54$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,33$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısının yeterli olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,20$), öğrencilere ($\bar{x}=3,68$) göre daha olumludur. ($p=,001$).

“Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=7,51$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçlarının güvenilir olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,34$), öğrencilere ($\bar{x}=3,11$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,47$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yönteminin uygun ve yeterli olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,02$), öğrencilere ($\bar{x}=3,13$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarının değerlendirme boyutuyla ilgili bütün görüşleri arasında

anlamli bir farklılık bulunmaktadır. Bu farklılık ‘‘Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirliktir.’’ görüşüyle ilgili maddede, en yüksek düzey farklılığı göstermektedir. Öğrenciler sınav sonuçlarının güvenilirliği konusunda, herhalde kendilerine göre bazı sebeplerden dolayı kuşku duymaktadırlar. Diğer maddelerle ilgili görüşlerde, öğretim elemanları lehine, bir düzey yukarda olumluluk görülmektedir.

4.4.2. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin (Boyutlar Arası) Karşılaştırılması

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı, boyutlar içi tek tek maddeler halinde, 4.4.1. Bölümünde sunulmuştu. Bu bölümde, ankette bulunmayan yeni değişkenler türetilerek, karşılaştırmalardan daha sağlıklı yorumlamalara gidilebilmesi için, bulguların bir de boyutlar arası karşılaştırılması yapılmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında boyutlar arası anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.2.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.4.2.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında boyutlar arası anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları

(N=442+46)

Bağımlı Değişken No	Türetilmiş Değişken	Gruplar	N	\bar{x}	S	sd	t	p
s 1-s 10	Amaçlar Boyutu	Öğrenci	442	2,65	,76	484	5,56	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,33	,73			
s 11-s 21	Konular Boyutu	Öğrenci	442	3,25	,81	484	6,38	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,88	,59			
s 22-s 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Öğrenci	442	2,85	,75	484	5,81	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,39	,57			
s 34-s 41	Değerlendirme Boyutu	Öğrenci	441	3,38	,88	483	8,69	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,31	,65			

Tablo 4.4.2.1'e göre, öğretim elemanları ve öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=5,56$), ($p<,05$). Öğrencilerin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri "orta" düzeyde görünürken, öğretim elemanlarının görüşleri de aynı doğrultuda "orta" düzeydedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlarının gerçekleştirilmesine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,33$), öğrencilere ($\bar{x}=2,65$) göre daha olumludur. ($p=,000$). Amaçların gerçekleştirilmesiyle ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerindeki farklılık düzey farklılığı değil, ortalama farklılığıdır. Buradan hareketle, hem öğretim elemanlarının hem de öğrencilerin, dersin amaçlarının, genelde "orta düzeyde" gerçekleştirildiği görüşünde birleştikleri söylenebilir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin konular boyutuyla ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=6,38$), ($p<,05$). Öğrencilerin konular boyutuyla ilgili görüşü "orta" düzeyde görünürken, öğretim elemanlarının görüşü "oldukça" düzeyindedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi konularının işlenmesine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,88$), öğrencilere ($\bar{x}=3,25$) göre daha olumludur. ($p=,000$). Konuların işlenmesiyle ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerindeki farklılık hem düzey farklılığı, hem de ortalama farklılığıdır.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi konularının niteliği, kapsamı ve işlenmesiyle ilgili olarak öğretim elemanları ve öğrencilerin farklı görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=5,81$), ($p<,05$). Öğrencilerin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşü "orta" düzeyde görünürken, öğretim elemanlarının görüşü de "orta" düzeydedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,39$), öğrencilere ($\bar{x}=2,85$) göre daha olumludur. ($p=,000$). Bu boyutla ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerindeki farklılık ortalama farklılığıdır. Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili olarak, öğretim elemanları ve öğrencilerin, genelde birbirine yakın görüşleri paylaştıkları söylenebilir.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=8,69$), ($p<,05$). Öğrencilerin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşü “orta” düzeyde görünürken, öğretim elemanlarının görüşü “tamamen” düzeyindedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,31$), öğrencilere ($\bar{x}=3,38$) göre daha olumludur. ($p=,000$). Bu boyutla ilgili olarak, öğretim elemanları ve öğrenciler diğer üç boyutta da görülmeyen düzeyde farklı düşünmektedirler. Bunun nedeni, bazı öğretim elemanlarının değerlendirmelerde objektif ölçütler kullanmamaları olabilir. Daha önceki bulgulara dayalı yorumlarda, öğrencilerin, sınav sonuçlarının güvenilirliği ile ilgili endişeleri dile getirilmişti. Buradaki bulgular belirtilen endişeyi destekleyici niteliktedir.

4.4.3. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin (Boyutlar İçi) Karşılaştırılması

Öğretim elemanları ve öğrencilerin resim-iş eğitimi ders programı uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit edebilmek için verilerin analizinde t-testi kullanılmıştır. Her iki guruba da aynı bağımlı değişkenler 31 madde halinde sunulmuştur. Bulgular, bir ders programının amaçlar, konular, öğrenme-öğretme süreçleri, değerlendirme boyutlarına göre gruplandırılarak, dört bölüm halinde tablolaştırılmış ve bölümlerin sonunda da yorumlanmıştır.

4.4.3.1. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin, Resim-iş Eğitimi Dersi Uygulamalarının Amaçlar Boyutuna İlişkin Görüşleri Arasında Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının amaçlar boyutuyla ilgili olarak ankette 8 madde bulunmaktadır. Bu maddelerle ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespiti için t-testi uygulanmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.3.1.1'de sunulmuştur.

Tablo 4.4.3.1.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları
(N=442+46)

Md. No	Madde	Grup	N	\bar{x}	S	sd	t	p
r1	Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.	Öğrenci	442	3,43	1,20	484	2,71	,007
		Öğretim Elemanı	44	3,95	1,14			
r2	Öğrenciler yarıyılın başında, ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir	Öğrenci	441	3,65	1,33	483	4,47	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,40	1,04			
r3	Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.	Öğrenci	441	2,99	1,16	483	2,67	,008
		Öğretim Elemanı	44	3,47	,92			
r4	Resim-İş derslerinin eğitimdeki yeri ve önemi kavranmıştır.	Öğrenci	442	3,38	1,25	484	2,79	,007
		Öğretim Elemanı	44	3,88	1,12			
r5	Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.	Öğrenci	442	2,32	1,23	483	4,70	,000
		Öğretim Elemanı	43	3,25	1,17			
r8	Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.	Öğrenci	442	2,94	1,03	484	2,69	,007
		Öğretim Elemanı	44	3,38	1,08			
r9	Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.	Öğrenci	442	2,86	1,10	484	3,12	,002
		Öğretim Elemanı	44	3,40	1,08			
r10	Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir	Öğrenci	442	2,94	1,21	484	2,77	,006
		Öğretim Elemanı	44	3,47	1,28			

Tablo 4.4.3.1.1’de görüldüğü üzere, “Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,71$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, dersin amaçları gerçekleştirilirken, fakültenin ve milli eğitimin amaçlarının da göz önünde bulundurulduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,95$), öğrencilere ($\bar{x}=3,43$) göre daha olumludur. ($p=,007$).

“Öğrenciler yarıyılın başında, ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,47$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin yarıyılın başında, ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirildiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,40$), öğrencilere ($\bar{x}=3,65$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,67$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşıldığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,47$), öğrencilere ($\bar{x}=2,99$) göre daha olumludur. ($p=,008$).

“Resim-İş derslerinin eğitimdeki yeri ve önemi kavranmıştır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,79$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-İş derslerinin eğitimdeki yeri ve öneminin kavrandığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,88$), öğrencilere ($\bar{x}=3,38$) göre daha olumludur. ($p=,007$).

“Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,70$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma geldiklerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,25$), öğrencilere ($\bar{x}=2,32$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,69$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümünün gerçekleştirildiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,38$), öğrencilere ($\bar{x}=2,94$) göre daha olumludur. ($p=,007$).

“Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,12$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazandıklarına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,40$), öğrencilere ($\bar{x}=2,86$) göre daha olumludur. ($p=,002$).

“Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,77$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, bu derslerin amaçlarının, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, resim-iş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterli olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,47$), Öğrencilere ($\bar{x}=2,94$) göre daha olumludur. ($p=,006$).

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşlerine bakıldığında, bütün maddelerde anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Amaçlarla ilgili maddelerde, öğretim elemanlarının “hiç” ve “biraz” düzeyinde görüşü yoktur. Üç maddede “orta” düzeyinde, dört maddede “oldukça” düzeyinde, bir maddede ise “tamamen” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin amaçlarla ilgili görüşleri ise bir maddede “biraz” düzeyinde, beş maddede “orta” düzeyde, iki maddede “oldukça” düzeyindedir. Öğrenci görüşleri öğretim elemanlarına göre, 3 maddede ortalama farklılığı şeklinde, diğer 5 maddede ise bir derece aşağı düzey farklılığı şeklinde görünmektedir. Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının amaçlar boyutuna ilişkin görüşlerinde, bütün maddelerdeki farklılıklar öğretim elemanlarının lehinedir.

Buradaki bulgularla sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin amaçlar boyutundaki anlamlı farklılıklar karşılaştırıldığında, resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutundaki farklılıkların iki grup arasında ortalama olarak birbirine daha yakın olduğu görülmektedir.

4.4.3.2. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarının Konular Boyutuna İlişkin Görüşleri Arasında Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Ankette bu bölümle ilgili 7 madde bulunmaktadır. Maddelerdeki görüşlerin analizinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının konular boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.3.2.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.4.3.2.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının konular boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ait t-testi sonuçları
(N=442+46)

Md. No	Madde	Grup	N	\bar{x}	S	sd	t	p
r11	Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.	Öğrenci	442	3,17	1,25	483	1,24	,216
		Öğretim Elemanı	43	3,41	1,09			
r12	Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir	Öğrenci	442	3,58	1,23	483	2,20	,031
		Öğretim Elemanı	43	3,93	,96			
r13	Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.	Öğrenci	442	2,90	1,19	483	3,29	,001
		Öğretim Elemanı	43	3,53	1,24			
r14	Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.	Öğrenci	442	4,07	1,16	483	3,11	,003
		Öğretim Elemanı	43	4,48	,79			
r15	Derste, İlköğretim I. Kademe Resim-İş ders programı incelenmiştir.	Öğrenci	441	2,38	1,47	483	8,07	,000
		Öğretim Elemanı	44	4,00	1,23			
r16	Ders planlarının hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konuları derslerde işlenmiştir.	Öğrenci	442	2,06	1,27	484	8,37	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,75	1,22			
r17	İlköğretim I. Kademe uygulanan, Resim-İş Öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konular, derste işlenmiştir.	Öğrenci	442	2,59	1,34	484	5,48	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,75	1,18			

Tablo 4.4.3.2.1’de görüldüğü üzere öğrenci ve öğretim elemanlarının, “Bu derslerin konuları ile İlköğretim I.Kademe Resim-iş Ders Programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.” maddesiyle ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,24$), ($p>,05$). Öğrenciler bu görüşe ($\bar{x}=3,17$) “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe ($\bar{x}=3,41$) “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,216$).

“Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,20$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, derslerin konularının kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlendiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,93$) öğrencilere ($\bar{x}=3,58$) göre daha olumludur. ($p=,031$).

“Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,29$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrencilerin bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabildiklerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,59$), öğrencilere ($\bar{x}=2,90$) göre daha olumludur. ($p=,001$).

“Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,11$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, sınıf öğretmenliği için bu derslerin konularının gerekli ve yararlı olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,48$), öğrencilere ($\bar{x}=4,07$) göre daha olumludur. ($p=,003$).

“Derste, İlköğretim I. Kademe Resim-İş ders programı incelenmiştir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=8,07$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, derste, İlköğretim I. Kademe Resim-İş ders programının incelendiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,00$), öğrencilere ($\bar{x}=2,38$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Ders planlarının hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konuları derslerde işlenmiştir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=8,37$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, ders planlarının hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konularının derslerde işlendiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,75$), öğrencilere ($\bar{x}=2,06$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“İlköğretim I. Kademe de uygulanan, resim-iş öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konular, derste işlenmiştir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,48$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, İlköğretim I. Kademe de uygulanan, resim-iş öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konuların, derste işlendiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,75$), öğrencilere ($\bar{x}=2,59$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının konular boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına topluca bakıldığında, “Bu derslerin konuları ile İlköğretim I.Kademe Resim-iş ders programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.” maddesi hariç diğer bütün maddeler arasında, öğretim elemanlarının lehine anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılık r_{12} bağımlı değişkeninde ortalama farklılığı biçiminde kendini gösterirken, diğer 5 bağımlı değişkendeki farklılık düzey farklılığı şeklindedir. Bunlardan, konular boyutunun son 3 maddesindeki farklılık ise iki derecelik düzey farklılığıdır. Bu maddelere bakıldığında dersin teorik kısmına yönelik “öğretimi” ile ilgili konular olduğu görülecektir. Buradan hareketle, öğretim elemanlarının bu derste ki teorik konuları pek önemsemedikleri yorumu yapılabilir.

4.4.3.3. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarının Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutuna İlişkin Görüşleri Arasında Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuna ilişkin, ankette 10 madde bulunmaktadır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının öğrenme-

öğretme süreçleri boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.3.3.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.4.3.3.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları

(N=442+46)

Md. No	Madde	Grup	N	\bar{x}	S	sd	t	p
r22	Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.	Öğrenci	442	3,14	1,17	482	2,39	,017
		Öğretim Elemanı	42	3,59	1,01			
r23	Derslerin işlenişinde, konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.	Öğrenci	442	3,09	1,31	482	3,17	,002
		Öğretim Elemanı	42	3,76	1,10			
r24	Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.	Öğrenci	442	3,02	1,20	482	5,30	,000
		Öğretim Elemanı	42	3,85	,95			
r25	Ders öğretim elemanı, ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.	Öğrenci	441	3,19	1,45	481	5,11	,000
		Öğretim Elemanı	42	4,16	1,14			
r27	Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.	Öğrenci	442	3,57	1,29	482	4,35	,000
		Öğretim Elemanı	42	4,38	1,12			
r28	Öğretim elemanları derslerini, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.	Öğrenci	442	3,32	1,26	482	5,38	,000
		Öğretim Elemanı	42	4,26	1,06			
r30	Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaktadır.	Öğrenci	442	2,31	1,52	482	,48	,626
		Öğretim Elemanı	42	2,19	1,40			
r31	Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.	Öğrenci	442	2,50	1,23	482	,86	,385
		Öğretim Elemanı	42	2,33	1,22			
r32	Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.	Öğrenci	442	2,43	1,25	482	1,24	,214
		Öğretim Elemanı	42	2,69	1,31			
r33	Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.	Öğrenci	442	1,84	1,17	482	,30	,760
		Öğretim Elemanı	42	1,90	1,34			

Tablo 4.4.3.3.1’de görüldüğü üzere, “Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,39$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konularının birbiriyle tutarlı olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,59$), öğrencilere ($\bar{x}=3,14$) göre daha olumludur. ($p=,017$).

“Derslerin işlenişinde, konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,17$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, derslerin işlenişinde, konulara uygun çeşitli öğretim materyallerinin kullanıldığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,76$), öğrencilere ($\bar{x}=3,09$) göre daha olumludur. ($p=,002$).

“Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,30$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, konuların işlenişinde kullanılan yöntemlerin uygun ve çeşitli olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,85$), öğrencilere ($\bar{x}=3,02$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Ders öğretim elemanı, ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,11$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabildiğine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,16$), öğrencilere ($\bar{x}=3,19$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,35$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, dersi istekli ve planlı olarak işlediklerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,38$), öğrencilere ($\bar{x}=3,57$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Öğretim elemanları derslerini, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,38$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar

Öğretim elemanlarının, derslerini, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlediklerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,26$), öğrencilere ($\bar{x}=3,32$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaktadır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=,48$), ($p>,05$). Öğrenciler ($\bar{x}=2,31$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları da ($\bar{x}=2,19$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,626$).

“Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=,86$), ($p>,05$). Öğrenciler ($\bar{x}=2,50$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları da ($\bar{x}=2,33$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,385$).

“Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=1,24$), ($p>,05$). Öğrenciler ($X=2,43$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları ($X=2,69$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,214$).

“Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=,30$), ($p>,05$). Öğrenciler ($\bar{x}=1,84$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılırken, öğretim elemanları da ($\bar{x}=1,90$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,760$).

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuna ilişkin görüşleri arasında 4 maddede anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu maddelerden, “Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaktadır.” maddesi ile “Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.” maddesinde bu dersle ilgili olarak ilk defa öğrenci görüşleri, öğretim elemanı görüşlerine göre daha olumlu çıkmaktadır. Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinde anlamlı farklılıklar çıkan maddelerden, öğrenme-öğretme süreçleri boyutunda öğretim elemanlarını ilgilendiren “Öğretim elemanları derslerini, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.” maddesinde ise anlamlı farklılık, öğretim elemanlarının aleyhine iki derece düzey farklılığı olarak ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler, öğretim elemanlarının bu dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyinin üstünde işlediklerini söylemektedirler. Diğer maddelerdeki farklılıklar ya aynı düzeyde kalmakta, ya da öğretim elemanlarının lehine bir düzey yukarıda görünmektedir.

4.4.3.4. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarının Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşleri Arasında Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Değerlendirme boyutuyla ilgili olarak ankete 6 madde yerleştirilmiştir. Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.3.4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.4.3.4.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları

(N=442+46)

Md. No	Madde	Grup	N	\bar{x}	S	sd	t	p
r34	Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.	Öğrenci	441	3,04	1,31	481	5,05	,000
		Öğretim Elemanı	42	4,00	1,14			
r36	Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.	Öğrenci	441	3,75	1,32	481	3,86	,000
		Öğretim Elemanı	42	4,40	1,01			
r37	Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.	Öğrenci	441	3,61	1,30	481	4,02	,000
		Öğretim Elemanı	42	4,28	,99			
r38	Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.	Öğrenci	441	3,66	1,32	481	1,33	,184
		Öğretim Elemanı	42	3,95	1,22			
r39	Sınavların(hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.	Öğrenci	441	3,09	1,39	481	6,25	,000
		Öğretim Elemanı	42	4,26	1,12			
r40	Resim-İş Eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.	Öğrenci	441	3,04	1,38	482	3,18	,002
		Öğretim Elemanı	43	3,74	1,29			

Tablo 4.4.3.4.1’de görüldüğü üzere, “Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=5,05$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyinin ölçüt olarak alındığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,00$), öğrencilere ($\bar{x}=3,04$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,86$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, sınavlardaki soruların derslerde işlenen konuları kapsadığına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,40$), öğrencilere ($\bar{x}=3,75$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=4,02$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “oldukça” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme sorularının anlaşılır nitelikte olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,28$), öğrencilere ($\bar{x}=3,61$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=1,33$), ($p>,05$). Öğrenciler ($\bar{x}=3,66$) bu görüşe “oldukça” düzeyde katılırken, öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,95$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,184$).

“Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=6,25$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçlarının güvenilir olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,26$), öğrencilere ($\bar{x}=3,09$) göre daha olumludur. ($p=,000$).

“Resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.” görüşü öğrenciler ve öğretim elemanlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=3,18$), ($p<,05$). Öğrenciler bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, öğretim elemanları bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yönteminin uygun ve yeterli olduğuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,74$), öğrencilere ($\bar{x}=3,04$) göre daha olumludur. ($p=,002$).

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarının değerlendirme boyutuyla ilgili bütün görüşleri arasında “Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.” maddesiyle ilgili görüşleri hariç, anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Bu farklılık “Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.” görüşüyle ilgili maddede, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde olduğu gibi, öğretim elemanları lehine iki derecelik düzey farklılığı göstermektedir.

Öğrenciler sınav sonuçlarının güvenilirliği konusunda bu derste de kuşku duymaktadırlar. Diğer maddelerle ilgili görüşler, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutundaki görüşlerle düzey farklılığı açısından tıpatıp benzerlik göstermektedir.

4.4.4. Öğretim Elemanı ve Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin (Boyutlar Arası) Karşılaştırılması

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı, boyutlar içi maddeler halinde tek tek Bölüm 4.4.3’te sunulmuştu. Bu bölümde, ankette bulunmayan yeni değişkenler türetilerek, karşılaştırmalardan daha sağlıklı yorumlamalara gidilebilmesi için, bulguların bir de boyutlar arası karşılaştırılması yapılmıştır.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında boyutlar arası anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları Tablo 4.4.4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.4.4.1: Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersi uygulamalarına ilişkin görüşleri arasında boyutlar arası anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ait t-testi sonuçları
(N=442+46)

Bağımlı Değişken No	Türetilmiş Değişken	Gruplar	N	\bar{x}	S	sd	t	p
r 1-r 10	Amaçlar Boyutu	Öğrenci	442	3,06	,83	484	4,50	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,65	,80			
r 11-r 17	Konular Boyutu	Öğrenci	442	2,96	,84	484	6,57	,000
		Öğretim Elemanı	44	3,84	,77			
r 22-r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Öğrenci	442	2,84	,78	482	3,72	,000
		Öğretim Elemanı	42	3,31	,70			
r 34-r 40	Değerlendirme Boyutu	Öğrenci	441	3,37	,95	482	5,10	,000
		Öğretim Elemanı	43	4,10	,89			

Tablo 4.4.4.1'e göre, Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=4,50$), ($p<,05$). Öğrencilerin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri "orta" düzeyde görünürken, öğretim elemanlarının görüşleri "oldukça" düzeyindedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi dersi amaçlarının gerçekleştirilmesine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,65$), öğrencilere ($\bar{x}=3,06$) göre daha olumludur. ($p=,000$). Amaçların gerçekleştirilmesiyle ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerindeki farklılık düzey farklılığıdır. Öğretim elemanları dersin amaçlarının, genelde "oldukça" düzeyinde gerçekleştirildiğini belirtirken, öğrenciler dersin amaçlarının, genelde "orta" düzeyde gerçekleştirildiği görüşündedirler.

Resim-iş eğitimi dersinin konular boyutuyla ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=6,57$), ($p<,05$). Öğrencilerin konular boyutuyla ilgili görüşü "orta" düzeyde görünürken, öğretim elemanlarının görüşü "oldukça" düzeyindedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi dersi konularının işlenmesine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,84$), öğrencilere ($\bar{x}=2,96$) göre daha olumludur. ($p=,000$). Konuların işlenmesiyle ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerindeki farklılık da düzey farklılığıdır. Resim-iş eğitimi dersi konularının niteliği, kapsamı ve işlenmesiyle ilgili olarak öğretim elemanları ve öğrencilerin dersin amaçları boyutunda olduğu gibi farklı görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

Resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=3,72$), ($p<,05$). Öğrencilerin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşü “orta” düzeyde görünürken, öğretim elemanlarının görüşü de “orta” düzeydedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi dersi öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,31$), öğrencilere ($\bar{x}=2,84$) göre daha olumludur. ($p=,000$). Bu boyutla ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerindeki farklılık, dersin amaçlar ve konular boyutlarından ayrı olarak, ortalama farklılığıdır. Öğretim elemanları ve öğrencilerin, resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili görüşlerinin genelde birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=5,10$), ($p<,05$). Öğrencilerin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşü “orta” düzeyde görünürken, öğretim elemanlarının görüşü “oldukça” düzeyindedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi dersi değerlendirme boyutuna ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,10$), öğrencilere ($\bar{x}=3,37$) göre daha olumludur. ($p=,000$). Bu boyutla ilgili olarak, öğrencilerin hem sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde hem de resim-iş eğitimi dersinde “orta” düzeyde görüş bildirmeleri ilginçtir. Öğrenciler kişisel bulgularındaki verilerde, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden % 92,5’inin, resim-iş eğitimi dersinden de % 97,1’inin, 50 puanın üzerinde başarı notu aldıklarını belirtmişlerdir. Buna rağmen, derslerin değerlendirme boyutlarıyla ilgili düşük düzeyde görüş bildirmelerini, bazı öğretim elemanlarının ölçme ve değerlendirme ilkelerine göre hareket etmedikleri şeklinde yorumlamak mümkündür.

4.5. Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerinin Bağımsız Değişkenlere Göre Analiziyle İlgili Bulgular ve Yorumu

Öğretim elemanlarına uygulanan ankette, kişisel verileri toplamak amacıyla 6 bağımsız değişken bulunmaktadır. Bunlar; 1) Fakülte'deki görev ünvanınız, 2) Öğrenim durumunuz, 3) Görev yaptığınız bölüm, 4) Hizmet süreniz, 5) Sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katıldınız mı?, 6) Sanat eğitimi ders programına yönelik tutumunuz nasıldır?, değişkenleridir. Bu bölümde öğretim elemanlarının, sanat eğitimi ders programı uygulamalarının amaçlar, konular, öğretme-öğrenme süreçleri, değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşleri arasında, yukarıda belirtilen bağımsız değişkenlere göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığının istatistiksel yöntemlerle araştırması yapılarak bulgular ortaya konmuş ve yorumlanmıştır.

4.5.1. Bağımsız Değişkenlere Göre Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin boyutlarına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin, bağımsız değişkenlerin alt seçeneklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği, uygun istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Burada ankette yer alan bağımlı değişkenlerin tek tek kullanımı yerine, amaçlar, konular, öğrenme-öğretme süreçleri, değerlendirme boyutlarına ilişkin türetilmiş değişkenlerin kullanımı tercih edilmiştir.

4.5.1.1. Öğretim Elemanlarının, Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Görev Ünvanlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının fakültelerindeki görevleriyle ilgili ünvanlarının anketteki alt seçenekleri ; a) Öğretim üyesi, b) Öğretim görevlisi, c) Okutman, d) Diğer, şeklinde düzenlenmiştir. Ancak “okutman” ve “diğer” alt seçeneklerindeki öğretim elemanı

sayıları, istatistiksel analiz yapılabilecek düzeyde olmadığından, iki gurup “diğer” alt seçeneğinde birleştirilmiştir. Bundan sonraki analizlerde, öğretim elemanlarının görev ünvanlarıyla ilgili alt gurupları ; a) Öğretim üyesi, b) Öğretim görevlisi, c) Diğer, şeklinde 3 alt gurup olarak yer almaktadır. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının test edilmesinde tek yönlü varyans analizinden (One-Way Anova) istifade edilmiştir. Anlamlı farklılığın hangi guruplar arasında olduğunun bulunmasında ise Tukey HSD testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 4.5.1.1.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.1.1.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Krl. Ort.	F	p	Anl Frk
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	Guruplar arası	9,575E-03	2	4,787E-03	,008	,992	
		Guruplar içi	23,369	41	,570			
		Toplam	23,378	43				
s 11 s 21	Konular Boyutu	Guruplar arası	2,213	2	1,107	3,515	,039	2-3 3-2
		Guruplar içi	12,910	41	,315			
		Toplam	15,124	43				
s 22 s 33	Öğrenme- Öğretme Süreçleri Boyutu	Guruplar arası	,505	2	,252	,759	,475	
		Guruplar içi	13,627	41	,332			
		Toplam	14,131	43				
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	Guruplar arası	1,145	2	,573	1,371	,265	
		Guruplar içi	17,123	41	,418			
		Toplam	18,269	43				

Tablo 4.5.1.1.1’de görüldüğü üzere, öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,008$), ($p>,05$). Öğretim üyelerinin amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,35$) görüşleri “orta” düzeyde, öğretim görevlilerinin ($\bar{x}=3,33$) görüşleri yine “orta” düzeyde, diğerlerinin ($\bar{x}=3,30$) görüşleri de aynı şekilde “orta” düzeydedir. ($p=,992$).

Öğretim üyesi, öğretim görevlisi, diğerleri (okutman-araştırma görevlisi-öğretmenler) sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programı amaçlarının “orta” düzeyde gerçekleştirildiği görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F=3,515$), ($p<,05$). Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri görev ünvanlarına göre anlamlı bir şekilde değişmektedir.

Görev ünvanları arası farkların, hangi guruplar arasında olduğunu bulabilmek için uygulanan Tukey HSD testinin sonuçlarına göre farklılık, öğretim görevlileri ile diğerleri (okutman-araştırma görevlisi-öğretmenler) arasındadır. Öğretim üyelerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,87$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, öğretim görevlilerinin ($\bar{x}=4,01$) görüşleri yine “oldukça” düzeyinde, diğerlerinin ($\bar{x}=3,43$) görüşleri de aynı şekilde “oldukça” düzeyindedir. ($p=,039$). Öğretim görevlilerinin görüşleri diğerleri gurubunun görüşlerine göre daha olumludur.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,759$), ($p>,05$). Öğretim üyelerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,53$) görüşleri “orta” düzeyde, öğretim görevlilerinin ($\bar{x}=3,38$) görüşleri yine “orta” düzeyde, diğerlerinin ($\bar{x}=3,33$) görüşleri de aynı şekilde “orta” düzeydedir. ($p=,475$).

Öğretim üyesi, öğretim görevlisi, diğerleri (okutman-araştırma görevlisi-öğretmenler) sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programı öğrenme-öğretme süreçlerinin “orta” düzeyde olduğu görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=1,371$), ($p>,05$). Öğretim üyelerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=4,34$) görüşleri “tamamen” düzeyinde, öğretim görevlilerinin ($\bar{x}=4,42$) görüşleri yine “tamamen” düzeyinde, diğerlerinin ($\bar{x}=3,98$) görüşleri ise “oldukça” düzeyindedir. ($p=,265$).

Öğretim üyesi ve öğretim görevlilerinin görüşleri diğerlerine (okutman-araştırma görevlisi-öğretmenler) göre daha olumludur.

4.5.1.2. Öğretim Elemanlarının, Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Öğrenim Durumlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının, anketteki öğrenim durumlarıyla ilgili; a) Doktora, b) Yüksek lisans, c) Lisans seçenekleri bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının test edilmesinde tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 4.5.1.2.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.1.2.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişik. No	Türetilmiş Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Krl. Ort.	F	p
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	Guruplar arası	7,606E-02	2	3,803E-02	,067	,935
		Guruplar içi	23,302	41	,568		
		Toplam	23,378	43			
s 11 s 21	Konular Boyutu	Guruplar arası	6,950E-02	2	3,475E-02	,095	,910
		Guruplar içi	15,054	41	,367		
		Toplam	15,124	43			
s 22 s 33	Öğrenme- Öğretme Süreçleri Boyutu	Guruplar arası	1,923E-02	2	9,615E-03	,028	,972
		Guruplar içi	14,112	41	,344		
		Toplam	14,131	43			
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	Guruplar arası	,252	2	,126	,287	,752
		Guruplar içi	18,017	41	,439		
		Toplam	18,269	43			

Tablo 4.5.1.2.1’de görüldüğü üzere, öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,067$), ($p>,05$). Doktora mezunlarının amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,29$) görüşleri “orta” düzeyde, yüksek lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,38$) görüşleri yine “orta” düzeyde, lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,33$) görüşleri de aynı şekilde “orta” düzeydedir. ($p=,935$).

Doktora mezunlarının, yüksek lisans mezunlarının ve lisans mezunlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programı amaçlarının “orta” düzeyde gerçekleştirildiği görüşünde birleştikleri görülmektedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,095$), ($p>,05$). Doktora mezunlarının konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,86$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, yüksek lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,92$) görüşleri yine “oldukça” düzeyinde, lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,82$) görüşleri de aynı şekilde “oldukça” düzeyindedir. ($p=,910$).

Doktora mezunlarının, yüksek lisans mezunlarının ve lisans mezunlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programı konuları hakkında ortaklaşa “oldukça” düzeyinde görüş bildirmektedirler.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,028$), ($p>,05$).

Doktora mezunlarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,39$) görüşleri “orta” düzeyde, yüksek lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,42$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,36$) görüşleri ise “orta” düzeydedir. ($p=,972$).

Doktora ve lisans mezunlarının görüşleri “orta” düzeyde iken, yüksek lisans mezunlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme-öğretme süreçleri hakkındaki görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Ancak bu düzey farklılığını doğuran ortalamalar, anlamlılık atfedilemeyecek kadar birbirine yakındır.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,287$), ($p>,05$). Doktora mezunlarının değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=4,29$) görüşleri “tamamen” düzeyinde, yüksek lisans mezunlarının ($\bar{x}=4,40$) görüşleri de “tamamen” düzeyinde, lisans mezunlarının ($\bar{x}=4,18$) görüşleri ise “oldukça” düzeyindedir. ($p=,752$).

Doktora ve yüksek lisans mezunlarının görüşleri “tamamen” düzeyinde iken, lisans mezunlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Ancak bu düzey farklılığını doğuran ortalamalar, bir önceki boyutta olduğu gibi anlamlılık atfedilemeyecek kadar birbirine yakındır.

4.5.1.3. Öğretim Elemanlarının, Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Çalıştıkları Bölüme Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının anketteki, çalıştığınız bölüm bağımsız değişkeninin alt seçenekleri ; a) İlköğretim bölümü, b) Güzel sanatlar eğitimi bölümü, c) Diğer şeklinde düzenlenmiştir. Ancak “diğer” alt seçeneğindeki öğretim elemanı sayıları, istatistiksel analiz yapılabilecek düzeyde olmadığından, “diğer” alt seçeneğindeki 2 öğretim elemanı, güzel sanatlar eğitimi bölümündeki öğretim elemanlarına dahil edilmiştir. Bundan sonraki analizlerde, öğretim elemanlarının çalıştığınız bölüm değişkeniyle ilgili alt gurupları ; a) İlköğretim bölümü, b) Güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer, şeklinde 2 alt gurup olarak yer almaktadır. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının test edilmesinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.5.1.3.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.1.3.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{X}	S	sd	t	p
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	İlköğretim Bölümü	25	3,41	,67	42	,885	,381
		Güzel Snt. Eğt. Bl. ve Diğer	19	3,21	,81			
s 11 s 21	Konular Boyutu	İlköğretim Bölümü	25	4,01	,48	42	1,695	,097
		Güzel Snt. Eğt. Bl. ve Diğer	19	3,71	,68			
s 22 s 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	İlköğretim Bölümü	25	3,37	,56	42	,311	,757
		Güzel Snt. Eğt. Bl. ve Diğer	19	3,42	,59			
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	İlköğretim Bölümü	25	4,37	,57	42	,655	,516
		Güzel Snt. Eğt. Bl. ve Diğer	19	4,24	,75			

Tablo 4.5.1.3.1’de görüldüğü üzere, öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,885$), ($p>,05$). İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları \bar{x} (=3,41) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,21$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,381$).

Bulgularda düzey farklılığı çıkmasına karşılık, ortalamalara bakıldığında anlamlılık vermeyecek kadar birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,695$), ($p>,05$). İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ($\bar{x}=4,01$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,71$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,097$).

İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ile güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programı konularının “oldukça” düzeyinde gerçekleştirildiği görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,311$), ($p>,05$).

İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ($\bar{x}=3,37$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,42$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,757$).

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili, ilköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ile güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları görüşleri arasında düzey farklılığı çıkmasına karşılık, ortalamalara bakıldığında birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,655$), ($p>,05$).

İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ($\bar{x}=4,37$) bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılırken, güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları da ($\bar{x}=4,24$) bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,516$).

İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ile güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili “tamamen” düzeyindeki görüşte birleşmektedirler.

4.5.1.4. Öğretim Elemanlarının, Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Hizmet Sürelerine Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır?

Öğretim elemanlarının anketteki, hizmet süreniz bağımsız değişkenine ait alt seçenekleri ; a) 1-10 yıl, b) 11 yıl ve yukarısı şeklinde düzenlenmiştir. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının test edilmesinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.5.1.4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.1.4.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	S	sd	t	p
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	1-10 yıl	14	3,08	,59	42	-1,559	,127
		11 yıl ve yukarısı	30	3,44	,77			
s 11 s 21	Konular Boyutu	1-10 yıl	14	3,91	,51	42	,295	,770
		11 yıl ve yukarısı	30	3,86	,63			
s 22 s 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	1-10 yıl	14	3,27	,56	42	-,963	,341
		11 yıl ve yukarısı	30	3,45	,57			
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	1-10 yıl	14	4,29	,64	42	-,131	,897
		11 yıl ve yukarısı	30	4,32	,66			

Tablo 4.5.1.4.1’e göre, öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-1,559$), ($p>,05$). Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,08$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,44$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,127$). Bulgularda anlamlı farklılık çıkmamasına karşılık, düzey farklılığı görülmektedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,295$), ($p>,05$). Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,91$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,86$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,770$).

Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ile hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programı konularının “oldukça” düzeyinde gerçekleştirildiği görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-,963$), ($p>,05$).

Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,27$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,45$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,341$). Bulgularda anlamlı farklılık çıkmamasına karşılık, düzey farklılığı görülmektedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-,131$), ($p>,05$).

Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,29$) bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılırken, hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları da ($\bar{x}=4,32$) bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,897$).

Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ile hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili olarak “tamamen” düzeyinde aynı görüşü paylaşmaktadırlar.

4.5.1.5. Öğretim Elemanlarının, Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Sanat Eğitimi Ders Programı Geliştirme Sürecine Katılıp Katılmama Durumlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına ilişkin, anketteki bağımsız değişkenin alt seçenekleri ; a) Evet, b) Hayır, şeklinde düzenlenmiştir. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.5.1.5.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.1.5.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	S	sd	t	p
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	Evet	16	3,49	,65	42	1,090	,282
		Hayır	28	3,23	,77			
s 11 s 21	Konular Boyutu	Evet	16	4,00	,50	42	1,009	,319
		Hayır	28	3,81	,63			
s 22 s 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Evet	16	3,47	,43	42	,669	,507
		Hayır	28	3,35	,64			
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	Evet	16	4,41	,48	42	,802	,427
		Hayır	28	4,25	,73			

Tablo 4.5.1.5.1’e göre, öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,090$), ($p>,05$). Program geliştirme sürecine katılan

öğretim elemanları ($\bar{x}=3,49$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirirken, program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,23$) “orta” düzeyde görüş bildirmektedirler.($p=,282$). Bulgularda anlamlı farklılık çıkmamasına karşılık, düzey farklılığı görülmektedir.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,009$), ($p>,05$). Program geliştirme sürecine katılan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,00$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirirken, program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,81$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirmektedirler.($p=,319$). Her iki gurubun da, programın konular boyutuyla ilgili görüşleri “oldukça” düzeyinde ortaktır.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,669$), ($p>,05$). Program geliştirme sürecine katılan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,47$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirirken, program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,35$) “orta” düzeyde görüş bildirmektedirler.($p=,507$). Bulgularda anlamlı farklılık çıkmamasına karşılık, düzey farklılığı görülmektedir. Ancak ortalamalar birbirine çok yakındır.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,802$), ($p>,05$). Program geliştirme sürecine katılan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,41$) “tamamen” düzeyinde görüş bildirirken, program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları da ($\bar{x}=4,25$) “tamamen” düzeyinde görüş bildirmektedirler.($p=,427$).

Program geliştirme sürecine katılan öğretim elemanları ile program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları, programının değerlendirme boyutuyla ilgili olarak “tamamen” düzeyindeki görüşte birleşmektedirler.

4.5.1.6. Öğretim Elemanlarının, Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Sanat Eğitimi Ders Programına Yaklaşımlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına ilişkin, anketteki bağımsız değişkenin alt seçenekleri ; a) Olumlu, b) Olumsuz, şeklinde düzenlenmiştir. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.5.1.6.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.1.6.1: Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişik. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{X}	S	sd	t	p
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	Olumlu	28	3,55	,62	42	2,898	,006
		Olumsuz	16	2,93	,77			
s 11 s 21	Konular Boyutu	Olumlu	28	4,00	,45	42	1,594	,125
		Olumsuz	16	3,67	,74			
s 22 s 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Olumlu	28	3,36	,54	42	-,421	,676
		Olumsuz	16	3,44	,63			
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	Olumlu	28	4,30	,56	42	-,117	,907
		Olumsuz	16	4,33	,79			

Tablo 4.5.1.6.1’e göre, öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=2,898$), ($p<,05$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,55$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirirken, programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=2,93$) “orta” düzeyde görüş bildirmektedirler. ($p=,006$). Bulgulardaki anlamlı farklılık, programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları lehine düzey farklılığıdır.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,594$), ($p>,05$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,00$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirirken, programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,67$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirmektedirler. ($p=,125$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ile programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları. konular boyutuyla ilgili olarak “oldukça” düzeyinde ortak görüş bildirmektedirler

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-,421$), ($p>,05$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,36$) “orta” düzeyde görüş bildirirken, programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,44$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirmektedirler. ($p=,676$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ile programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanlarının arasında, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili olarak düzey farklılığı olmasına karşılık, ortalamaların birbirine çok yakın olması nedeniyle anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-,117$), ($p>,05$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,30$) “tamamen” düzeyinde görüş bildirirken, programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları da ($\bar{x}=4,33$) “tamamen” düzeyinde görüş bildirmektedirler. ($p=,907$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ile programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanlarının arasında, değerlendirme boyutuyla ilgili olarak farklılık bulunmamaktadır. Her iki gurubunda görüşleri “tamamen” düzeyindedir.

Öğretim elemanlarının anketteki kişisel bilgiler bölümünde bulunan bağımsız değişkenlerine göre, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programına ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılıklara topluca bakıldığında; Altı bağımsız değişkenden dördünde anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Anlamlı farklılık çıkan iki değişkenden birisi görev ünvanları, diğeri de ders programına olumlu ya da olumsuz

yaklaşımlarıyla ilgili değişkendir. Görev ünvanlarıyla ilgili değişkende, öğretim görevlileri ile diğerleri adı altında toplanan okutman, araştırma görevlisi ve öğretmenlerden oluşan alt seçenek arasında görülen anlamlı farklılık ders programının konular boyutuyla ilgilidir. Bu bulguyu, öğretim görevlileri ders programındaki konuların işlenmesinde daha olumlu davranırken, diğerlerinin konuların öğretimine daha olumsuz yaklaştıkları şeklinde yorumlamak mümkündür.

Anlamlı farklılık çıkan diğer değişken öğretim elemanlarının ders programına olumlu ya da olumsuz yaklaşımlarıyla ilgili değişkendir. Anlamlı farklılık bulunan boyut ise amaçlar boyutudur. Ders programına olumlu yaklaşanlar amaçların gerçekleştirilme düzeyi ile ilgili daha yüksek düzeyde olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu bulgu, bir programı yürütecek olanların, o program hakkındaki düşüncelerinin olumlu ya da olumsuz olması, programın amaçlarının gerçekleştirilmesine etki ettiği, şeklinde yorumlanabilir.

4.5.2. Bağımsız Değişkenlere Göre Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Resim-iş eğitimi dersinin boyutlarına ilişkin öğretim elemanı görüşlerinin, anketteki bağımsız değişkenlerin alt seçeneklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği, uygun istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Burada, ankette yer alan bağımlı değişkenlerin tek tek kullanımı yerine, amaçlar, konular, öğrenme-öğretme süreçleri, değerlendirme boyutlarına ilişkin türetilmiş değişkenler kullanılmıştır.

4.5.2.1. Öğretim Elemanlarının, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Görev Ünvanlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının fakültelerindeki görevleriyle ilgili ünvanlarının anketteki alt seçenekleri ; a) Öğretim üyesi, b) Öğretim görevlisi, c) Okutman, d) Diğer şeklinde düzenlenmiştir. Ancak “okutman” ve “diğer” alt seçeneklerindeki

öğretim elemanı sayıları, istatistiksel analiz yapılabilecek düzeyde olmadığından, iki gurup “diğer” alt seçeneğinde birleştirilmiştir. Bundan sonraki analizlerde, öğretim elemanlarının görev ünvanlarıyla ilgili alt gurupları ; a) Öğretim üyesi, b) Öğretim görevlisi, c) Diğer, şeklinde 3 alt gurup olarak yer almaktadır. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının test edilmesinde tek yönlü varyans analizinden (One-Way Anova) istifade edilmiştir. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 4.5.2.1.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.2.1.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Krl. Ort.	F	p
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	Guruplar arası	1,021	2	,511	,775	,467
		Guruplar içi	27,007	41	,659		
		Toplam	28,028	43			
r 11 r 17	Konular Boyutu	Guruplar arası	,491	2	,246	,399	,674
		Guruplar içi	25,273	41	,616		
		Toplam	25,764	43			
r 22 r 33	Öğrenme- Öğretme Süreçleri Boyutu	Guruplar arası	,570	2	,285	,557	,577
		Guruplar içi	19,941	39	,511		
		Toplam	20,511	41			
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	Guruplar arası	,813	2	,406	,497	,612
		Guruplar içi	32,688	40	,817		
		Toplam	33,501	42			

Tablo 4.5.2.1.1’de görüldüğü üzere, öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında görev ünvanlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,775$), ($p>,05$). Öğretim üyelerinin amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,89$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, öğretim görevlilerinin ($\bar{x}=3,61$) görüşleri yine “oldukça” düzeyinde, diğerlerinin ($\bar{x}=3,45$) görüşleri de aynı şekilde “oldukça” düzeyindedir. ($p=,467$).

Öğretim üyesi, öğretim görevlisi, diğerleri (okutman-araştırma görevlisi-öğretmenler) resim-iş eğitimi ders programı amaçlarının “oldukça” düzeyinde gerçekleştirildiği görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında görev unvanlarına göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($F=,399$), ($p>,05$). Öğretim üyelerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,87$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, öğretim görevlilerinin ($\bar{x}=3,91$) görüşleri yine “oldukça” düzeyinde, diğerlerinin ($\bar{x}=3,63$) görüşleri de aynı şekilde “oldukça” düzeyindedir. ($p=,674$).

Öğretim üyesi, öğretim görevlisi, diğerleri (okutman-araştırma görevlisi-öğretmenler) resim-iş eğitimi ders programı konularının “oldukça” düzeyinde gerçekleştirildiği görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında görev unvanlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,557$), ($p>,05$). Öğretim üyelerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,43$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, öğretim görevlilerinin ($\bar{x}=3,21$) görüşleri “orta” düzeyde, diğerlerinin ($\bar{x}=3,45$) görüşleri de “oldukça” düzeyindedir. ($p=,577$).

Öğretim üyesi ve diğerlerinin (okutman-araştırma görevlisi-öğretmenler) resim-iş eğitimi ders programı öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin görüşleri, öğretim görevlilerinin görüşlerine göre düzey farklılığı şeklinde daha olumludur.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında görev unvanlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,497$), ($p>,05$). Öğretim üyelerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=4,32$) görüşleri “tamamen” düzeyinde, öğretim görevlilerinin ($\bar{x}=4,01$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, diğerlerinin ($\bar{x}=3,92$) görüşleri ise yine “oldukça” düzeyindedir. ($p=,612$).

Öğretim üyelerinin görüşleri, öğretim görevlileri ve diğerlerine (okutman-araştırma görevlisi-öğretmenler) göre düzey farklılığı şeklinde daha olumludur.

4.5.2.2. Öğretim Elemanlarının, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Öğrenim Durumlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının, anketteki öğrenim durumlarıyla ilgili;

- a) Doktora,
- b) Yüksek lisans,
- c) Lisans, seçenekleri bulunmaktadır.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının test edilmesinde tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 4.5.2.2.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.2.2.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Krl. Ort.	F	p
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	Guruplar arası	,313	2	,157	,232	,794
		Guruplar içi	27,715	41	,676		
		Toplam	28,028	43			
r 11 r 17	Konular Boyutu	Guruplar arası	1,533	2	,767	1,297	,284
		Guruplar içi	24,231	41	,591		
		Toplam	25,764	43			
r 22 r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Guruplar arası	,592	2	,296	,579	,565
		Guruplar içi	19,920	39	,511		
		Toplam	20,511	41			
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	Guruplar arası	,249	2	,124	,150	,861
		Guruplar içi	33,252	40	,831		
		Toplam	33,501	42			

Tablo 4.5.2.2.1’de görüldüğü üzere, öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,232$), ($p>,05$).

Doktora mezunlarının amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,74$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, yüksek lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,55$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,67$) görüşleri de aynı şekilde “oldukça” düzeyindedir. ($p=,794$).

Doktora mezunlarının, yüksek lisans mezunlarının ve lisans mezunlarının, resim-iş eğitimi ders programı amaçlarının “oldukça” düzeyinde, gerçekleştirildiği görüşünde birleştikleri görülmektedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=1,297$), ($p>,05$). Doktora mezunlarının konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,77$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, yüksek lisans mezunlarının ($\bar{x}=4,07$) görüşleri yine “oldukça” düzeyinde, lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,59$) görüşleri de aynı şekilde “oldukça” düzeyindedir. ($p=,284$).

Doktora mezunlarının, yüksek lisans mezunlarının ve lisans mezunlarının, resim-iş eğitimi ders programı konuları hakkında ortaklaşa “oldukça” düzeyinde görüş bildirmektedirler.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,579$), ($p>,05$). Doktora mezunlarının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,17$) görüşleri “orta” düzeyde, yüksek lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,42$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,40$) görüşleri ise “orta” düzeydedir. ($p=,565$).

Doktora ve lisans mezunlarının görüşleri “orta” düzeyde iken, yüksek lisans mezunlarının, resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleri hakkındaki görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Ancak bu düzey farklılığını doğuran ortalamalar, anlamlı farklılık getirmemektedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F=,150$), ($p>,05$). Doktora mezunlarının değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=4,09$) görüşleri “oldukça düzeyinde, yüksek lisans mezunlarının ($\bar{x}=4,19$) görüşleri de “oldukça” düzeyinde, lisans mezunlarının ($\bar{x}=3,98$) görüşleri de yine “oldukça” düzeyindedir. ($p=,861$).

Doktora mezunları, yüksek lisans mezunları ve lisans mezunlarının resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Her üç grupta ortak görüşe sahiptir.

4.5.2.3. Öğretim Elemanlarının, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Çalıştıkları Bölüme Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının anketteki, çalıştığınız bölüm bağımsız değişkeninin alt seçenekleri ;

- a) İlköğretim bölümü,
- b) Güzel sanatlar eğitimi bölümü,
- c) Diğer, şeklinde düzenlenmiştir.

Ancak “diğer” alt seçeneğindeki öğretim elemanı sayıları, istatistiksel analiz yapılabilecek düzeyde olmadığından, “diğer” alt seçeneğindeki 2 öğretim elemanı güzel sanatlar eğitimi bölümü ile birleştirilmiştir. Bundan sonraki analizlerde, öğretim elemanlarının çalıştığınız bölüm değişkeniyle ilgili alt gurupları; a) İlköğretim bölümü, b) Güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer, şeklinde 2 alt gurup olarak yer almaktadır. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının test edilmesinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.5.2.3.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.2.3.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişik. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{X}	S	sd	t	p
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	İlköğretim Bölümü	24	3,67	,76	42	,117	,908
		Güzel Snt. Eğt. Bl. ve Diğer	20	3,64	,87			
r 11 r 17	Konular Boyutu	İlköğretim Bölümü	24	4,05	,52	42	1,972	,058
		Güzel Snt. Eğt. Bl. ve Diğer	20	3,58	,94			
r 22 r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	İlköğretim Bölümü	23	3,42	,62	40	1,131	,265
		Güzel Snt. Eğt. Bl. ve Diğer	19	3,17	,79			
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	İlköğretim Bölümü	24	4,21	,63	41	,911	,368
		Güzel Snt. Eğt. Bl. ve Diğer	19	3,96	1,14			

Tablo 4.5.2.3.1’de görüldüğü üzere, öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,117$), ($p>,05$). İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ($\bar{x}=3,67$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,64$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,908$).

İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ile güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları resim-iş eğitimi ders programı amaçlarının “oldukça” düzeyinde gerçekleştirildiği görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,972$), ($p>,05$). İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ($\bar{x}=4,05$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,58$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,058$).

İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ile güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları resim-iş eğitimi ders programı konularının “oldukça” düzeyinde gerçekleştirildiği görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,131$), ($p>,05$). İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ($\bar{x}=3,42$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,17$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,265$).

Resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili, İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ile güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları görüşleri arasında, ilköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları lehine düzey farklılığı çıkmasına karşılık, ortalamalara bakıldığında birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında çalıştıkları bölümlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,911$), ($p>,05$). İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ($\bar{x}=4,21$) bu görüşe “tamamen” düzeyinde katılırken, güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,96$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,368$).

İlköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları ile güzel sanatlar eğitimi bölümü ve diğer bölümlerde çalışan öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında düzey farklılığı bulunmaktadır.

4.5.2.4. Öğretim Elemanlarının, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Hizmet Sürelerine Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır?

Öğretim elemanlarının anketteki hizmet süreleriyle ilgili bağımsız değişkenin alt seçenekleri ; a) 1-10 yıl, b) 11 yıl ve yukarısı, şeklinde düzenlenmiştir. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin verilerin

analizinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.5.2.4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.2.4.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	S	sd	t	p
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	1-10 yıl	13	3,43	,65	42	-,213	,232
		11 yıl ve yukarısı	31	3,75	,85			
r 11 r 17	Konular Boyutu	1-10 yıl	13	3,92	,61	42	,452	,654
		11 yıl ve yukarısı	31	3,80	,83			
r 22 r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	1-10 yıl	13	3,32	,72	40	,053	,958
		11 yıl ve yukarısı	29	3,31	,71			
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	1-10 yıl	13	4,20	,68	41	,481	,633
		11 yıl ve yukarısı	30	4,06	,97			

Tablo 4.5.2.4.1’e göre, öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-1,213$), ($p>,05$). Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,43$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,75$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,232$). Bulgularda anlamlı farklılık çıkmamakta, her iki grupta bu boyutla ilgili “oldukça” düzeyinde görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,452$), ($p>,05$). Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,92$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,80$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,654$).

Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ile hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları, resim-iş eğitimi ders programı konularının “oldukça” düzeyinde gerçekleştirildiği görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-,053$), ($p>,05$). Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,32$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,31$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,958$).

Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ile hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları, resim-iş eğitimi ders programı öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili “orta” düzeyde görüşünü paylaşmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında hizmet sürelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-,481$), ($p>,05$). Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,20$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları da ($\bar{x}=4,06$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,633$).

Hizmet süresi 1-10 yıl olan öğretim elemanları ile hizmet süresi 11 yıl ve yukarıda olan öğretim elemanları, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili olarak aynı görüşü “oldukça” düzeyinde paylaşmaktadırlar.

4.5.2.5. Öğretim Elemanlarının, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Sanat Eğitimi Ders Programı Geliştirme Sürecine Katılıp Katılmama Durumlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına ilişkin, anketteki bağımsız değişkenin alt seçenekleri ; a) Evet, b) Hayır, şeklinde düzenlenmiştir. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının analizinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi

ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.5.2.5.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.2.5.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	S	sd	t	p
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	Evet	16	3,82	,57	42	1,006	,320
		Hayır	28	3,56	,91			
r 11 r 17	Konular Boyutu	Evet	16	3,96	,52	42	,796	,431
		Hayır	28	3,77	,88			
r 22 r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Evet	15	3,42	,50	40	,764	,450
		Hayır	27	3,25	,79			
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	Evet	16	4,27	,52	41	,938	,354
		Hayır	27	4,00	1,04			

Tablo 4.5.2.5.1’e göre, öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,006$), ($p>,05$). Program geliştirme sürecine katılan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,82$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirirken, program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,56$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirmektedirler. ($p=,320$). Bulgularda amaçlarla ilgili olarak anlamlı farklılık ve düzey farklılığı görülmemektedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,796$), ($p>,05$). Program geliştirme sürecine katılan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,96$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirirken, program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,76$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirmektedirler. ($p=,431$). Her iki gurubun da, programın konular boyutuyla ilgili görüşleri “oldukça” düzeyinde ortaktır.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,764$), ($p>,05$). Program geliştirme sürecine katılan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,42$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirirken, program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,25$) “orta” düzeyde görüş bildirmektedirler. ($p=,450$). Bulgularda anlamlı farklılık çıkmamasına karşılık, katılanlar lehine düzey farklılığı görülmektedir. Ancak ortalamalar birbirine çok yakındır.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=,938$), ($p>,05$). Program geliştirme sürecine katılan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,27$) “tamamen” düzeyinde görüş bildirirken, program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,00$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirmektedirler. ($p=,354$).

Program geliştirme sürecine katılan öğretim elemanları ile program geliştirme sürecine katılmayan öğretim elemanları arasında, programının değerlendirme boyutuyla ilgili anlamlı farklılık çıkmamasına karşılık, katılanlar lehine farklılık görülmektedir

4.5.2.6. Öğretim Elemanlarının, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Sanat Eğitimi Ders Programına Yaklaşımlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğretim elemanlarının, sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına ilişkin, anketteki bağımsız değişkenin alt seçenekleri ; a) Olumlu, b) Olumsuz, şeklinde düzenlenmiştir. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde t-testi kullanılmıştır. Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.5.2.6.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.2.6.1: Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=46)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	S	sd	t	p
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	Olumlu	27	3,83	,75	42	1,858	,070
		Olumsuz	17	3,38	,83			
r 11 r 17	Konular Boyutu	Olumlu	27	4,04	,55	42	2,020	,055
		Olumsuz	17	3,52	,97			
r 22 r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Olumlu	26	3,37	,62	40	,682	,499
		Olumsuz	16	3,21	,83			
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	Olumlu	27	4,20	,62	41	1,004	,321
		Olumsuz	16	3,92	1,22			

Tablo 4.5.2.6.1'e göre, öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,858$), ($p>,05$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,83$) "oldukça" düzeyinde görüş bildirirken, programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,38$) "orta" düzeyde görüş bildirmektedirler. ($p=,070$).

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=2,020$), ($p>,05$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,04$) "oldukça" düzeyinde görüş bildirirken, programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,52$) "oldukça" düzeyinde görüş bildirmektedirler. ($p=,055$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ile programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları, konular boyutuyla ilgili olarak "oldukça" düzeyinde ortak görüş bildirmektedirler.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-,682$), ($p>,05$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=3,37$) "orta" düzeyde görüş bildirirken, programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,21$) "orta"

düzeyde görüş bildirmektedirler.($p=,499$). Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ile programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili “orta” düzeyde ortak görüşe sahiptir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında sanat eğitimi ders programına yaklaşımlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=1,004$), ($p>,05$).

Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ($\bar{x}=4,20$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirirken, programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanları da ($\bar{x}=3,92$) “oldukça” düzeyinde görüş bildirmektedirler.($p=,321$).

Programa olumlu yaklaşan öğretim elemanları ile programa olumsuz yaklaşan öğretim elemanlarının görüşleri arasında, değerlendirme boyutuyla ilgili anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Her iki gurubunda görüşleri “oldukça” düzeyindedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarına ilişkin görüşleri arasında tüm bağımsız değişkenlere göre anlamlı farklılık çıkmamıştır. Ancak görev yaptığınız bölüm değişkeninin ($p=0,058$) konular boyutu ve ders programına yaklaşımlarının araştırıldığı değişkenin amaçlar ($p=0,070$) boyutu ile yine konular ($p=0,055$) boyutundaki “p” değerleri anlamlı farklılığa çok yakın değerlerdir.

Bu değerler dikkate alındığında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersinin amaçlar ve konular boyutlarında, görev yapılan bölüme göre, ilköğretim bölümünde görevli öğretim elemanları lehine, programa yaklaşımlarına göre de, programa olumlu yaklaşanlar lehine anlamlı farklılıklar olduğu söylenebilir.

Öğretim elemanlarının öğrenim durumları, hizmet süreleri ve program geliştirme sürecine katılıp katılmamaları sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği ile ilgili görüşlerini etkilememektedir.

4.6. Sanat Eğitimi Ders Programı Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Bağımsız Değişkenlere Göre Analiziyle İlgili Bulgular ve Yorumu

Öğrencilere uygulanan ankette kişisel verileri toplamak amacıyla 5 bağımsız değişken bulunmaktadır. Bu değişkenler ;

- 1) Halen öğrenim gördüğünüz üniversite ve eğitim fakültesinin adı,
- 2) Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu,
- 3) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersini ilk defa aldığınız yarıyıldaki başarı notunuz,
- 4) Resim-iş eğitimi dersini ilk defa aldığınız yarıyıldaki başarı notunuz,
- 5) Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersini aynı öğretim elemanından mı aldınız?, bağımsız değişkenleridir.

Bu bölümde öğrencilerin, sanat eğitimi ders programı uygulamalarının amaçlar, konular, öğretme-öğrenme süreçleri, değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşleri arasında, yukarıda belirtilen bağımsız değişkenlere göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığının istatistiksel yöntemlerle araştırması yapılarak bulgular ortaya konmuş ve yorumlanmıştır.

4.6.1. Bağımsız Değişkenlere Göre Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Dersi Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin boyutlarına ilişkin öğrenci görüşlerinin, bağımsız değişkenlerin alt seçeneklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği, uygun istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Bu bölümde ankette yer alan bağımlı değişkenlerin tek tek kullanımı yerine, amaçlar, konular, öğrenme-öğretme süreçleri, değerlendirme boyutlarına ilişkin türetilmiş bağımlı değişkenler kullanılmıştır.

4.6.1.1. Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Öğrenim Gördükleri Eğitim Fakültelerine Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğrencilerin; “Halen öğrenim gördüğünüz üniversite ve eğitim fakültesinin adı” bağımsız değişkeni açık uçlu soru biçiminde ankette yer almaktadır. Öğrencilere anket uygulaması 9 değişik eğitim fakültesinde gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerin bu soruya verecekleri cevap, ister istemez bu 9 eğitim fakültesinden birisi olacaktır. Onun için; “Halen öğrenim gördüğünüz üniversite ve eğitim fakültesinin adı” bağımsız değişkeninin anketteki alt seçeneklerini, alfabetik sıraya göre tablolarda düzenlendiği biçimde;

1) Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2) Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, 3) Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi, 4) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 5) Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, 6) Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi, 7) Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 8) Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 9) Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi, seçenekleri oluşturmaktadır.

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde tek yönlü varyans analizinden (One-Way Anova) istifade edilmiştir. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun bulunmasında ise Tukey HSD testi kullanılmıştır.

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 4.6.1.1.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6.1.1.1: Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	K. Ort	F	P	Anlamlı Farklılık
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	Guruplar arası	27,058	8	3,382	6,303	,000	1-4,7,8 2-4 3-4 4-1,2,3,5,6,9 5-4 6-4 7-1 8-1 9-4
		Guruplar içi	232,351	433	,537			
		Toplam	259,410	441				
s 11 s 21	Konular Boyutu	Guruplar arası	56,639	8	7,080	12,930	,000	1-3,4,7,8 2-3,4,7,8 3-1,2,9 4-1,2,5,6,9 5-4,7,8 6-4,7 7-1,2,5,6,9 8-1,2,5,9 9-3,4,7,8
		Guruplar içi	237,084	433	,548			
		Toplam	293,722	441				
s 22 s 33	Öğrenme- Öğretme Süreçleri Boyutu	Guruplar arası	47,813	8	5,977	12,879	,000	1-4,7,8 2-4,5,7,8 3-4 4-1,2,3,5,6,9 5-2,4 6-4,7,8 7-1,2,6,9 8-1,2,6,9 9-4,7,8
		Guruplar içi	200,930	433	,464			
		Toplam	248,743	441				
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	Guruplar arası	62,107	8	7,763	11,763	,000	1-4,5,6,8 2-4,5,8 3-4,5,8 4-1,2,3,7,9 5-1,2,3,7,9 6-1 7-4,5,8 8-1,2,3,7,9 9-4,5,8
		Guruplar içi	285,103	432	,660			
		Toplam	347,210	440				

Tablo 4.6.1.1.1'de görüldüğü üzere, öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=6,303$), ($p<,05$). Bu farklılık $p=,000$ düzeyindedir.

Farklılığın, hangi guruplar arasında olduğunu bulabilmek için uygulanan Tukey HSD testinin sonuçları aşağıya çıkartılmıştır;

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,016$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,30$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,12$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,93$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,86$) görüşleri “orta” düzeydedir. Çanakkale, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

2. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,49$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,12$) görüşleri, “orta” düzeydedir. Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

3. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,52$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,12$) görüşleri, “orta” düzeydedir. Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, resim-iş eğitimi dersi amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi

ile $p=,001$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,023$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,001$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,12$) görüşleri, “orta” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,30$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,49$), Demirci Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,52$), Kastamonu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,54$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,51$) görüşleri “biraz” düzeyindedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,65$) görüşleri ise “orta” düzeydedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Gazi Eğitim, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

5. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,65$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,12$) görüşleri, de “orta” düzeydedir. Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

6. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,54$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,12$) görüşleri “orta” düzeydedir. Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

7. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre

$p=,001$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,93$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,30$) görüşleri “biraz” düzeyindedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

8. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,016$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,86$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,30$) görüşleri “biraz” düzeyindedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

9. Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,001$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,51$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,12$) görüşleri, “orta” düzeydedir. Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=12,930$), ($p<,05$). Bu farklılık $p=,000$ düzeyindedir.

Fakülteler arası farkların, hangi gruplar arasında olduğunu bulabilmek için uygulanan Tukey HSD testinin sonuçları aşağıya çıkartılmıştır;

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde,

Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,89$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Demirci Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,51$), Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,67$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,70$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,67$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Demirci, Çanakkale, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

2. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,84$), görüşleri “orta” düzeyde iken, Demirci Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,51$), Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,67$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,70$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,67$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Demirci, Çanakkale, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

3. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,51$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,89$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,84$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,76$) görüşleri “orta” düzeydedir. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Bolu, Kazım Karabekir, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,008$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,031$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,67$) görüşleri, “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,89$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,84$), Gazi Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,14$), Kastamonu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,20$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,76$) görüşleri “orta” düzeydedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Bolu, Kazım Karabekir, Gazi, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

5. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,008$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,005$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,024$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,14$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,67$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,70$) görüşleri, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,67$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

6. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,031$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,021$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,20$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,67$), Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,70$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

7. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,024$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,021$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,70$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,89$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,84$), Gazi Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,14$), Kastamonu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,20$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,76$) görüşleri “orta” düzeydedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Bolu, Kazım Karabekir, Gazi, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

8. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,024$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,67$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,89$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,84$), Gazi Eğitim Fakültesi ($X=3,14$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,76$) görüşleri “orta” düzeydedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri Bolu, Kazım Karabekir, Gazi, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

9. Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,76$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Demirci Eğitim Fakültesi ($X=3,51$), Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,67$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,70$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,67$) görüşleri “oldukça”

düzeyindedir. Demirci, Çanakkale, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=12,879$), ($p<,05$). Bu farklılık $p=,000$ düzeyindedir.

Fakülteler arası farkların, hangi guruplar arasında olduğunu bulabilmek için uygulanan Tukey HSD testinin sonuçları aşağıya çıkartılmıştır;

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,60$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,40$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,16$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,27$) görüşleri “orta” düzeydedir. Çanakkale, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

2. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,045$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,44$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,40$), Gazi Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,86$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,16$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,27$) görüşleri “orta” düzeydedir. Çanakkale, Gazi, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

3. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,001$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,83$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,40$) görüşleri de “orta” düzeydedir. Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumsuzdur.

4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,001$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,40$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,60$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,44$), Demirci Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,83$), Kastamonu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,60$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,53$) görüşleri “biraz” düzeyindedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,86$) görüşleri ise “orta” düzeydedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Kastamonu, Gazi, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

5. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,045$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri ile $p=,001$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,86$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,44$) görüşleri “biraz” düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,40$) görüşleri “orta” düzeydedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri

boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerinden daha olumlu, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerinden daha olumsuzdur.

6. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,60$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,40$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,16$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,27$) görüşleri “orta” düzeydedir. Çanakkale, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

7. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,16$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,60$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,44$), Kastamonu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,60$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,53$) görüşleri “biraz” düzeyindedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

8. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir.

Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,27$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,60$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,44$), Kastamonu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,60$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,53$) görüşleri “biraz” düzeyindedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

9. Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,53$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,40$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,16$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,27$) görüşleri “orta” düzeydedir. Çanakkale, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=11,763$), ($p<,05$). Bu farklılık $p=,000$ düzeyindedir.

Fakülteler arası farkların, hangi gruplar arasında olduğunu bulabilmek için uygulanan Tukey HSD testinin sonuçları aşağıya çıkartılmıştır;

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,023$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,93$) görüşleri “orta”

düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,91$), Gazi Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,79$), Kastamonu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,49$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri “oldukça” düzeydedir. Çanakkale, Gazi, Kastamonu, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

2. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,026$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,002$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,25$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,91$), Gazi Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,79$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri “oldukça” düzeydedir. Çanakkale, Gazi, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

3. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,09$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,91$), Gazi Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,79$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale, Gazi, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,91$) görüşleri “oldukça” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,93$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,25$), Demirci Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,09$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,05$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,05$) görüşleri “orta” düzeyindedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Hatay, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

5. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,026$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,79$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,93$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,25$), Demirci Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,09$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,05$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,05$) görüşleri “orta” düzeydedir.

Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Hatay, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

6. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,023$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,49$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=2,93$) görüşleri “orta” düzeydedir. Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

7. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,05$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,91$), Gazi Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,79$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri “oldukça” düzeydedir. Çanakkale, Gazi, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

8. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=2,93$), Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,25$), Demirci Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,09$), Hatay Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,05$), Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,05$) görüşleri “orta” düzeydedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Hatay, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

9. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili $\bar{x} (=3,05)$ görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,91$), Gazi Eğitim Fakültesi ($\bar{x}=3,79$), Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale, Gazi, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

4.6.1.2. Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Anketteki, “Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu” bağımsız değişkeninin alt seçeneklerini 1) Genel lise, 2) Öğretmen lisesi, 3) Meslek lisesi, 4) Diğer, maddeleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde, normallik varsayımlarının karşılanmadığı durumlarda One Way Anova testi yerine önerilen Kruskal Wallis testi (X^2 dağılımına göre) kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2002:153).

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 4.6.1.2.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6.1.2.1: Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişik. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	n	Sıra Ort.	sd	X^2	p
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	Genel lise	360	219,82	3	,52	,912
		Öğretmen lis.	11	235,00			
		Meslek lisesi	21	237,36			
		Diğer	50	223,97			
		Toplam	442				
s 11 s 21	Konular Boyutu	Genel lise	360	218,12	3	1,68	,641
		Öğretmen lis.	11	216,18			
		Meslek lisesi	21	241,43			
		Diğer	50	238,62			
		Toplam	442				
s 22 s 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Genel lise	360	216,75	3	2,84	,416
		Öğretmen lis.	11	232,64			
		Meslek lisesi	21	250,83			
		Diğer	50	240,91			
		Toplam	442				
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	Genel lise	359	218,04	3	2,31	,511
		Öğretmen lis.	11	201,23			
		Meslek lisesi	21	254,26			
		Diğer	50	232,63			
		Toplam	441				

Tablo 4.6.1.2.1'e görüldüğü üzere, öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında, mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($X^2(3) = 5,52$), ($p > 0,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, amaçlar boyutuyla ilgili en olumlu görüşü meslek lisesi mezunlarının belirttiği, bunu öğretmen lisesi, diğer ve genel lise mezunlarının izlediği görülmektedir. ($p = 0,912$).

Öğrencilerin, konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında, mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($X^2(3) = 1,68$), ($p > 0,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, konular boyutuyla ilgili en olumlu görüşü yine meslek lisesi mezunlarının belirttiği, bunu diğer, genel lise, öğretmen lisesi mezunlarının izlediği görülmektedir. ($p = 0,641$).

Öğrencilerin, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında, mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($X^2(3) = 2,84$), ($p > 0,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili en olumlu görüşü yine meslek lisesi mezunlarının belirttiği, bunu diğer, öğretmen lisesi, genel lise mezunlarının izlediği görülmektedir. ($p = 0,416$).

Öğrencilerin, değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında, mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($X^2(3) = 2,31$), ($p > 0,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, değerlendirme boyutuyla ilgili en olumlu görüşü yine meslek lisesi mezunlarının belirttiği, bunu diğer, genel lise, öğretmen lisesi mezunlarının izlediği görülmektedir. ($p = 0,511$).

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Ders programının tüm boyutlarıyla ilgili en olumlu görüşe, meslek lisesi mezunlarının sahip olduğu anlaşılmaktadır.

4.6.1.3. Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Dersinden Aldıkları Başarı Notuna Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğrencilerin anketindeki, “Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersini ilk defa aldığınız yarıyıldaki başarı notunuz” bağımsız değişkeninin alt seçeneklerini 1) 0-50 Puan, 2) 51-100 Puan, maddeleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde, normallik varsayımlarının karşılanmadığı durumlarda t-testi yerine önerilen Mann Whitney U-Testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2002:150).

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları Tablo 4.6.1.3.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6.1.3.1: Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	n	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	0-50 puan arası	33	226,26	90436,50	6591,50	,824
		51-100 puan arası	409	221,12	7466,50		
		Toplam	442				
s 11 s 21	Konular Boyutu	0-50 puan arası	33	240,62	7940,50	6117,50	,371
		51-100 puan arası	409	219,96	89962,50		
		Toplam	442				
s 22 s 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	0-50 puan arası	33	253,61	89534,00	5689,00	,133
		51-100 puan arası	409	218,91	8369,00		
		Toplam	442				
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	0-50 puan arası	33	198,67	90905,00	5995,00	,295
		51-100 puan arası	408	222,81	6556,00		
		Toplam	441				

Tablo 4.6.1.3.1'de görüldüğü üzere, öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=6591,50$), ($p>,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların amaçlar boyutuyla ilgili görüşlerinin, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,824$).

Öğrencilerin, konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=6117,50$), ($p>,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların konular boyutuyla ilgili görüşlerinin yine, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,371$).

Öğrencilerin, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=5689,00$), ($p>,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşlerinin yine, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,133$).

Öğrencilerin, değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=5595,00$), ($p>,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 51-100 Puan arasında not alanların değerlendirme boyutuyla ilgili görüşlerinin, 0-50 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,295$).

Ders programının değerlendirme boyutu hariç, diğer boyutlarıyla ilgili daha olumlu görüşlere, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden 0-50 Puan arasında not alanların sahip olduğu anlaşılmaktadır.

4.6.1.4. Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Resim-İş Eğitimi Dersinden Aldıkları Başarı Notuna Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğrencilerin anketindeki, “Resim-iş eğitimi dersini ilk defa aldığınız yarıyıldaki başarı notunuz” bağımsız değişkeninin alt seçeneklerini 1) 0-50 Puan, 2) 51-100 Puan, maddeleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde, normallik varsayımlarının karşılanmadığı durumlarda t-testi yerine önerilen Mann Whitney U-Testi kullanılmıştır. Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları Tablo 4.6.1.4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6.1.4.1: Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişik. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	n	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	0-50 puan arası	13	259,92	3379,00	2289,00	,270
		51-100 puan arası	429	220,34	94524,00		
		Toplam	442				
s 11 s 21	Konular Boyutu	0-50 puan arası	13	248,12	3225,50	2442,50	,445
		51-100 puan arası	429	220,69	94677,50		
		Toplam	442				
s 22 s 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	0-50 puan arası	13	250,31	3254,00	2414,00	,409
		51-100 puan arası	429	220,63	94649,00		
		Toplam	442				
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	0-50 puan arası	13	191,58	2490,50	2399,50	,398
		51-100 puan arası	428	221,89	94970,50		
		Toplam	441				

Tablo 4.6.1.4.1'de görüldüğü üzere, öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=2289,00$), ($p>,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların amaçlar boyutuyla ilgili görüşlerinin, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,270$).

Öğrencilerin, konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=2442,50$), ($p>,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların konular boyutuyla ilgili görüşlerinin yine, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,445$).

Öğrencilerin, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=2414,00$), ($p>,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşlerinin yine, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,409$).

Öğrencilerin, değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=2399,50$), ($p>,05$).

Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 51-100 Puan arasında not alanların değerlendirme boyutuyla ilgili görüşlerinin, 0-50 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,398$).

Ders programının değerlendirme boyutu hariç, diğer boyutlarıyla ilgili daha olumlu görüşlere, resim-iş eğitimi dersinden 0-50 Puan arasında not alanların sahip olduğu anlaşılmaktadır.

4.6.1.5. Öğrencilerin, Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Bu Dersleri Aynı Öğretim Elemanından Alıp Almama Durumlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğrencilerin anketindeki, “Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile Resim-iş eğitimi dersini aynı öğretim elemanından mı aldınız ?” bağımsız değişkeninin alt seçeneklerini 1) Evet, 2) Hayır, maddeleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının analizi için, t-testi kullanılmıştır. Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.6.1.5.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6.1.5.1: Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	S	sd	t	p
s 1 s 10	Amaçlar Boyutu	Evet	267	2,75	,81	440	3,290	,001
		Hayır	175	2,51	,65			
s 11 s 21	Konular Boyutu	Evet	267	3,41	,82	440	5,274	,000
		Hayır	175	3,01	,74			
s 22 s 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Evet	267	3,00	,77	440	5,544	,000
		Hayır	175	2,62	,64			
s 34 s 41	Değerlendirme Boyutu	Evet	267	3,35	,92	439	-,768	,443
		Hayır	174	3,42	,82			

Tablo 4.6.1.5.1’de görüldüğü üzere, öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=3,290$), ($p<,05$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrenciler ($\bar{x}=2,75$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrenciler ($\bar{x}=2,51$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,001$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrencilerin görüşleri, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrencilerin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=5,274$), ($p<,05$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrenciler ($\bar{x}=3,41$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılırken, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrenciler ($\bar{x}=3,01$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,000$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrencilerin görüşleri, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrencilerin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=5,544$), ($p<,05$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrenciler ($\bar{x}=3,00$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrenciler de ($\bar{x}=2,62$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,000$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrencilerin görüşleri, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrencilerin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-,768$), ($p>,05$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrenciler ($\bar{x}=3,35$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrenciler ($\bar{x}=3,42$) bu görüşe “oldukça” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,443$).

Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrencilerin görüşlerinde, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrencilerin görüşlerine göre, ortalama farklılığı bulunmaktadır. Ancak bu ortalama farklılığı, anlamlı farklılık yaratmayacak kadar küçüktür. Öğrencilerin, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, anlamlı farklılıklara bakıldığında dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrencilerin, amaçlar, konular ve öğrenme-öğretme süreçleri boyutlarıyla ilgili daha olumsuz görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

4.6.2. Bağımsız Değişkenlere Göre Resim-İş Eğitimi Dersi Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Resim-iş eğitimi dersinin boyutlarına ait öğrenci görüşlerinin, bağımsız değişkenlerin alt seçeneklerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği, uygun istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Bu bölümde ankette yer alan bağımlı değişkenlerin tek tek kullanımı yerine, amaçlar, konular, öğrenme-öğretme süreçleri, değerlendirme boyutlarına ilişkin türetilmiş bağımlı değişkenler kullanılmıştır.

4.6.2.1. Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Öğrenim Gördükleri Eğitim Fakültelerine Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğrencilere uygulanan ankette; “Halen öğrenim gördüğünüz üniversite ve eğitim fakültesinin adı” bağımsız değişkeni, açık uçlu soru biçiminde yer almaktadır. Öğrencilere anket uygulaması, uygun yöntemlerle örneklem olarak alınan 9 değişik eğitim fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin bu soruya verecekleri cevap, ister istemez bu 9 eğitim fakültesinden birisi olacaktır. Onun için; “Halen öğrenim gördüğünüz üniversite ve eğitim fakültesinin adı” bağımsız değişkeninin alt seçeneklerini, alfabetik sıraya göre tablolarda düzenlendiği biçimde; 1) Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2) Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, 3) Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi, 4) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 5) Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, 6) Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi, 7) Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 8) Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 9) Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi, seçenekleri oluşturmaktadır.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde tek yönlü varyans analizinden (One-Way Anova) istifade edilmiştir. Anlamlı farklılığın hangi guruplar arasında olduğunun bulunmasında ise Tukey HSD testi kullanılmıştır.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları Tablo 4.6.2.1.1'de sunulmuştur.

Tablo 4.6.2.1.1: Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Anova testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	K. Ort	F	p	Anlamlı Farklılık
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	Guruplar arası	28,962	8	3,620	5,662	,000	1-4 2-4,5,7,8 3-4,5 4-1,2,3,6,9 5-2,3 6-4 7-2 8-2 9-4
		Guruplar içi	276,864	433	,639			
		Toplam	305,826	441				
r 11 r 17	Konular Boyutu	Guruplar arası	64,229	8	8,029	13,867	,000	1-4,7 2-3,4,6,7,8 3-2,4 4- 1,2,3,5,6,9 5-4,7 6-2,4,7 7-1,2,5,6,9 8-2,9 9-4,7,8
		Guruplar içi	250,704	433	,579			
		Toplam	314,933	441				
r 22 r 33	Öğrenme- Öğretme Süreçleri Boyutu	Guruplar arası	66,664	8	8,333	17,670	,000	1-2,4,7,8 2- 1,3,4,5,7,8 3-2,6,8 4-1,2,6,9 5-2,6,9 6-3,4,5,7,8 7-1,2,6,9 8-1,2,3,6,9 9-4,5,7,8
		Guruplar içi	204,195	433	,472			
		Toplam	270,859	441				
r 34 r 40	Değerlendirm e Boyutu	Guruplar arası	67,189	8	8,399	10,821	,000	1-4,5,8 2-4,5,8 3-4,5,8 4-1,2,3,7,9 5- 1,2,3,6,7,9 6-5 7-4,5,8 8-1,2,3,7,9 9-4,5,8
		Guruplar içi	335,282	432	,776			
		Toplam	402,471	440				

Tablo 4.6.2.1.1'de görüldüğü üzere, öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında, öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=5,662$), ($p<,05$). Bu farklılık $p=,000$ düzeyindedir.

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri eğitim fakülteleri arası farkların, hangi guruplar arasında olduğunu bulabilmek için uygulanan Tukey HSD testinin sonuçları aşağıya çıkartılmıştır;

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri ile $p=,022$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,92$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,46$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

2. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,005$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,032$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,68$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,46$) görüşleri “oldukça”, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,33$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,28$) görüşleri, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,24$) görüşleri “orta” düzeydedir. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre, Çanakkale, Gazi, Hatay ve Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri daha olumludur.

3. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=002$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,038$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,83$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,46$) görüşleri

“oldukça” düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,33$) görüşleri “orta” düzeydedir. Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri Çanakkale, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumsuzdur.

4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,022$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,039$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,009$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,46$) görüşleri, “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,92$) görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,68$) görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,83$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,96$) görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,90$) görüşleri “orta” düzeydedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

5. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=001$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,038$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,33$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,68$) görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,83$) görüşleri de “orta” düzeydedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

6. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,039$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,96$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi

öğrencilerinin ($\bar{x}=3,46$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

7. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,005$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,28$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,68$) görüşleri de “orta” düzeydedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

8. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,032$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,24$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,68$) görüşleri de “orta” düzeydedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

9. Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre $p=,009$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,90$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,46$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=13,867$), ($p<,05$). Bu farklılık $p=,000$ düzeyindedir.

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri eğitim fakülteleri arası farkların, hangi guruplar arasında olduğunu bulabilmek için uygulanan Tukey HSD testinin sonuçları aşağıya çıkartılmıştır;

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,001$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,79$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,60$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

2. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,006$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,39$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,00$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,95$) görüşleri, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,21$) görüşleri “orta” düzeyde, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,60$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri, “oldukça” düzeyindedir. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Çanakkale, Hatay, Demirci, Kastamonu, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumsuzdur.

3. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,002$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,00$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,39$) görüşleri “biraz” düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,60$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumlu, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise daha olumsuzdur.

4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,60$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,79$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,75$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,95$) görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,00$) görüşleri “orta” düzeyde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,39$) görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,58$) görüşleri “biraz” düzeyindedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Gazi, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

5. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,75$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,60$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Çanakkale ve Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin aynı konudaki görüşlerine göre daha olumsuzdur.

6. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,006$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,036$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,95$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,39$) görüşleri “biraz” düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,60$)

görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri Çanakkale ve Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumsuz, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise daha olumludur.

7. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,036$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($X=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($X=2,79$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,75$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,95$) görüşleri “orta” düzeyde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,39$) görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,58$) görüşleri “biraz” düzeyindedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Bolu, Kazım Karabekir, Gazi, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

8. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,004$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,21$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,39$) görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,58$) görüşleri “biraz” düzeyindedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

9. Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin konular boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,004$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir Hendek

Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,58$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Çanakkale Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,60$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyinde, Niğde Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,21$) görüşleri “orta” düzeydedir. Hendek Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşleri, Çanakkale, Hatay ve Niğde Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumsuzdur.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakólterine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=17,670$), ($p<,05$). Bu farklılık $p=,000$ düzeyindedir.

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri eğitim fakólterleri arası farkların, hangi guruplar arasında olduğunu bulabilmek için uygulanan Tukey HSD testinin sonuçları aşağıya çıkartılmıştır;

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi ile $p=,016$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakóltesi ile $p=,026$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakóltesi ile $p=,008$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,73$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,24$) görüşleri “biraz” düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,18$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,24$) görüşleri “orta” düzeyde, Niğde Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşleri Çanakkale, Hatay ve Niğde Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumsuz, Karabekir Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

2. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakóltesi ile $p=,016$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakóltesi ile $p=,000$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakóltesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakóltesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay

Eğitim Fakóltesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niđe Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,24$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,73$) görüşleri, Demirci Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,85$) görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,18$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,11$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,24$) görüşleri “orta” düzeyde, Niđe Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Bolu, Çanakkale, Gazi, Hatay, Niđe Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

3. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakóltesi ile $p=,002$ düzeyinde, Niđe Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,002$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir Demirci Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,83$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,24$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,30$) görüşleri “biraz” düzeyinde, Niđe Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Demirci Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir ve Kastamonu Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumlu, Niđe Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumsuzdur.

4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakóltesi ile $p=,026$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakóltesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,002$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,18$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,73$) görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,24$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,30$) görüşleri “biraz” düzeyinde, Hendek Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,64$) görüşleri

“orta” düzeydedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur

5. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,017$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,11$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,24$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,30$) görüşleri “biraz” düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,64$) görüşleri “orta” düzeydedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

6. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,30$) görüşleri “biraz” düzeyinde iken, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,85$) görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,18$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,11$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,24$) görüşleri “orta” düzeyde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Demirci, Çanakkale, Gazi, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

7. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,008$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Mustafa

Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,24$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,73$) görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,24$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,30$) görüşleri “biraz” düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,64$) görüşleri “orta” düzeydedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

8. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,73$) görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,24$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,30$) görüşleri “biraz” düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,85$) görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,64$) görüşleri “orta” düzeydedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Kastamonu, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

9. Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,002$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,017$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,64$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,18$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,11$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,24$) görüşleri “orta” düzeyde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,44$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale,

Gazi, Hatay, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri; Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında öğrenim gördükleri eğitim fakültelerine göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F=10,821$), ($p<,05$). Bu farklılık $p=,000$ düzeyindedir.

Öğrencilerin, öğrenim gördükleri eğitim fakülteleri arası farkların, hangi guruplar arasında olduğunu bulabilmek için uygulanan Tukey HSD testinin sonuçları aşağıya çıkartılmıştır;

1. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,09$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,85$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,95$) görüşleri “oldukça” düzeydedir. Çanakkale, Gazi, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

2. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,97$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,85$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,95$) görüşleri “oldukça” düzeydedir. Çanakkale, Gazi, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

3. Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$

düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,07$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,85$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,95$) görüşleri “oldukça” düzeydedir. Çanakkale, Gazi, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

4. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,001$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,85$) görüşleri “oldukça” düzeyde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,09$) görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,97$) görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,07$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,08$) görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,09$) görüşleri “orta” düzeydedir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Hatay, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

5. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kastamonu Eğitim Fakültesi ile $p=,015$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,09$) görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,97$) görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,07$) görüşleri, Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,36$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($X=3,08$) görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,09$) görüşleri “orta” düzeydedir. Gazi Eğitim

Fakültesi öğrencilerinin görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Kastamonu, Hatay, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

6. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,015$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,36$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili ($\bar{x}=3,96$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Kastamonu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumsuzdur.

7. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,08$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,85$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,95$) görüşleri “oldukça” düzeydedir. Çanakkale, Gazi, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleri, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

8. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Bolu Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Demirci Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hatay Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,95$) görüşleri “oldukça” düzeyinde iken, Bolu Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,09$) görüşleri, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=2,97$) görüşleri, Demirci Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,07$) görüşleri, Hatay Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,08$) görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,09$) görüşleri “orta” düzeydedir. Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin

görüşleri; Bolu, Kazım Karabekir, Demirci, Hatay, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

9. Sakarya Üniversitesi Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Çanakkale Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Gazi Eğitim Fakültesi ile $p=,000$ düzeyinde, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşleriyle ise $p=,000$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,09$) görüşleri “orta” düzeyde iken, Çanakkale Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,85$) görüşleri, Gazi Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,96$) görüşleri, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ($\bar{x}=3,95$) görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Çanakkale, Gazi, Niğde Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, resim-iş eğitimi dersi değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri, Hendek Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görüşlerine göre daha olumludur.

4.6.2.2. Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Anketteki, “Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu” bağımsız değişkeninin alt seçeneklerini;

- 1) Genel lise,
- 2) Öğretmen lisesi,
- 3) Meslek lisesi,
- 4) Diğer, maddeleri oluşturmaktadır.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde, (X^2 dağılımına göre) Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 4.6.2.2.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6.2.2.1: Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anl Frk
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	Genel lise	360	220,28	3	,49	,920	-
		Öğretmen lis.	11	211,77				
		Meslek lisesi	21	220,48				
		Diğer	50	232,87				
		Toplam	442					
r 11 r 17	Konular Boyutu	Genel lise	360	220,41	3	2,60	,456	-
		Öğretmen lis.	11	279,05				
		Meslek lisesi	21	205,45				
		Diğer	50	223,46				
		Toplam	442					
r 22 r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Genel lise	360	216,72	3	3,78	,285	-
		Öğretmen lis.	11	250,00				
		Meslek lisesi	21	217,64				
		Diğer	50	251,25				
		Toplam	442					
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	Genel lise	359	219,57	3	,65	,883	-
		Öğretmen lis.	11	221,91				
		Meslek lisesi	21	242,64				
		Diğer	50	222,01				
		Toplam	441					

Tablo 4.6.2.2.1’de görüldüğü üzere, öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında, mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($X^2 (3) = ,49$), ($p > ,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, amaçlar boyutuyla ilgili en olumlu görüşü diğer lise mezunlarının belirttiği, bunu meslek lisesi, genel lise ve öğretmen lisesi mezunlarının izlediği görülmektedir. ($p = ,920$).

Öğrencilerin, konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında, mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($X^2 (3) = 2,60$), ($p > ,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, konular boyutuyla ilgili en olumlu görüşü öğretmen lisesi mezunlarının belirttiği, bunu diğer, genel lise, meslek lisesi mezunlarının izlediği görülmektedir. ($p = ,456$).

Öğrencilerin, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında, mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($X^2 (3) = 3,78$), ($p > ,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili en olumlu görüşü diğer lise mezunlarının belirttiği, bunu öğretmen lisesi, meslek lisesi, genel lise mezunlarının izlediği görülmektedir. ($p = ,285$).

Öğrencilerin, değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında, mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($X^2 (3) = ,65$), ($p > ,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, değerlendirme boyutuyla ilgili en olumlu görüşü meslek lisesi mezunlarının belirttiği, bunu diğer, öğretmen lisesi, genel lise mezunlarının izlediği görülmektedir. ($p = ,883$).

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında mezun oldukları ortaöğretim kurumuna göre anlamlı bir farklılık çıkmamıştır.

4.6.2.3. Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri Dersinden Aldıkları Başarı Notuna Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğrencilerin anketindeki, “Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersini ilk defa aldığınız yarıyıldaki başarı notunuz” bağımsız değişkeninin alt seçeneklerini; 1) 0-50 Puan, 2) 51-100 Puan, maddeleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde, Mann Whitney U-Testi kullanılmıştır. Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları Tablo 4.6.2.3.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6.2.3.1: Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişik. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	n	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	0-50 puan arası	33	210,62	6950,50	6389,50	,611
		51-100 puan arası	409	222,38	90952,50		
		Toplam	442				
r 11 r 17	Konular Boyutu	0-50 puan arası	33	235,62	7775,50	6282,50	,509
		51-100 puan arası	409	220,36	90127,50		
		Toplam	442				
r 22 r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	0-50 puan arası	33	238,52	7871,00	6187,00	,426
		51-100 puan arası	409	220,13	90032,00		
		Toplam	442				
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	0-50 puan arası	33	201,89	6662,50	6101,50	,370
		51-100 puan arası	408	222,55	90798,50		
		Toplam	441				

Tablo 4.6.2.3.1’de görüldüğü üzere, öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (U=6389,50), ($p>,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 51-100 Puan arasında not alanların amaçlar boyutuyla ilgili görüşlerinin, 0-50 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,611$).

Öğrencilerin, konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (U=6282,50), ($p>,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 51-100 Puan arasında not alanların konular boyutuyla ilgili görüşlerinin yine, 0-50 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,509$).

Öğrencilerin, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (U=6187,00), ($p>,05$). Grupların sıra ortalamalarına

bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşlerinin, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,426$).

Öğrencilerin, değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=6101,50$), ($p>,05$). Gurupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 51-100 Puan arasında not alanların değerlendirme boyutuyla ilgili görüşlerinin, 0-50 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,370$).

Ders programının amaçlar ve değerlendirme boyutlarıyla ilgili daha olumlu görüşlere, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden 51-100 Puan arasında not alanların sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ders programının konular ve öğrenme-öğretme boyutlarıyla ilgili daha olumlu görüşleri ise, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden 0-50 Puan arasında not alanların belirttiği görülmektedir.

4.6.2.4. Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Resim-İş Eğitimi Dersinden Aldıkları Başarı Notuna Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğrencilerin anketindeki, “Resim-iş eğitimi dersini ilk defa aldığınız yarıyıldaki başarı notunuz” bağımsız değişkeninin alt seçeneklerini;

- 1) 0-50 Puan,
- 2) 51-100 Puan, maddeleri oluşturmaktadır.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde, Mann Whitney U-Testi kullanılmıştır. Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları Tablo 4.6.2.4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6.2.4.1: Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin Mann Whitney U-Testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	n	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	p
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	0-50 puan arası	13	242,04	3146,50	2521,50	,556
		51-100 puan arası	429	220,88	94756,50		
		Toplam	442				
r 11 r 17	Konular Boyutu	0-50 puan arası	13	275,15	3577,00	2091,00	,124
		51-100 puan arası	429	219,87	94326,00		
		Toplam	442				
r 22 r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	0-50 puan arası	13	220,15	2862,00	2771,00	,969
		51-100 puan arası	429	221,54	95041,00		
		Toplam	442				
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	0-50 puan arası	13	202,31	2630,00	2539,00	,591
		51-100 puan arası	428	221,57	94831,00		
		Toplam	441				

Tablo 4.6.2.4.1’de görüldüğü üzere, öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (U=2521,50), ($p>,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların amaçlar boyutuyla ilgili görüşlerinin, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,556$). Öğrencilerin, konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (U=2091,00), ($p>,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların konular boyutuyla ilgili görüşlerinin yine, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,124$). Öğrencilerin, öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (U=2771,00), ($p>,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 0-50 Puan arasında not alanların

öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşlerinin yine, 51-100 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=,969$).

Öğrencilerin, değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında, resim-iş eğitimi dersinden aldıkları başarı notuna göre, anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($U=2539,00$), ($p>,05$). Grupların sıra ortalamalarına bakıldığında, 51-100 Puan arasında not alanların amaçlar boyutuyla ilgili görüşlerinin, 0-50 Puan arasında not alanlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir. ($p=591$).

Ders programının değerlendirme boyutu hariç, diğer boyutlarıyla ilgili daha olumlu görüşlere, resim-iş eğitimi dersinden 0-50 Puan arasında not alanların sahip olduğu anlaşılmaktadır.

4.6.2.5. Öğrencilerin, Resim-İş Eğitimi Ders Programının Boyutlarıyla İlgili Görüşleri Arasında Bu Dersleri Aynı Öğretim Elemanından Alıp Almama Durumlarına Göre Anlamlı Bir Fark Var mıdır ?

Öğrencilerin anketindeki, “Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile Resim-iş eğitimi dersini aynı öğretim elemanından mı aldınız?” bağımsız değişkeninin alt seçeneklerini 1) Evet, 2) Hayır, maddeleri oluşturmaktadır. Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığının analizi için, t-testi kullanılmıştır. Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.6.2.5.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.6.2.5.1: Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin t-testi sonuçları

(N=442)

Bğml. Değişk. No	Türetilmiş Değişken	Bağımsız Değişken	N	\bar{x}	S	sd	t	p
r 1 r 10	Amaçlar Boyutu	Evet	267	3,15	,83	440	2,667	,008
		Hayır	175	2,93	,82			
r 11 r 17	Konular Boyutu	Evet	267	3,16	,84	440	6,509	,000
		Hayır	175	2,66	,74			
r 22 r 33	Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	Evet	267	3,03	,76	440	6,358	,000
		Hayır	175	2,56	,72			
r 34 r 40	Değerlendirme Boyutu	Evet	267	3,35	,97	439	-,413	,680
		Hayır	174	3,39	,92			

Tablo 4.6.2.5.1’de görüldüğü üzere, Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının amaçlar boyutuyla ilgili görüşleri arasında bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=2,667$), ($p<,05$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrenciler ($\bar{x}=3,15$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrenciler de ($\bar{x}=2,93$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,008$).

Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrencilerin görüşleri, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrencilerin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının konular boyutuyla ilgili görüşleri arasında bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=6,509$), ($p<,05$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrenciler ($\bar{x}=3,16$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrenciler de ($\bar{x}=2,66$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,000$).

Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrencilerin görüşleri, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrencilerin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili görüşleri arasında bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($t=6,358$), ($p<,05$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrenciler ($\bar{x}=3,03$) bu görüşe “orta” düzeyde

katılırken, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrenciler ($\bar{x}=2,56$) bu görüşe “biraz” düzeyinde katılmaktadırlar. ($p=,000$).

Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrencilerin görüşleri, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrencilerin görüşlerine göre daha olumludur.

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasında bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-,413$), ($p>,05$). Dersleri aynı öğretim elemanından alan öğrenciler ($\bar{x}=3,35$) bu görüşe “orta” düzeyde katılırken, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrenciler de ($\bar{x}=3,39$) bu görüşe “orta” düzeyde katılmaktadırlar. ($p=,680$).

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, anlamlı farklılıklara bakıldığında, dersleri aynı öğretim elemanından almayan öğrencilerin; Amaçlar, konular ve öğrenme-öğretme süreçleri boyutlarıyla ilgili daha olumsuz görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliği ile ilgili görüşlerine toplu olarak bakıldığında; Mezun oldukları ortaöğretim kurumuna ve bu alanda aldıkları iki dersteki başarı notuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Anlamlı farklılıklar iki bağımsız değişkende ortaya çıkmaktadır. Bunlardan birisi, öğrenim gördükleri üniversite ve eğitim fakültesi değişkenidir. Her iki ders ve bu derslerin her boyutunda bütün fakültelere göre öğrenci görüşlerindeki anlamlı farklılıkların olması dikkat çekicidir. YÖK’ün bütün standardizasyon çalışmalarına rağmen, fakülteler arasında, programın bir boyutu hariç, her boyutunda anlamlı farklılıklar çıkması şimdilik bu çabaların sonuçsuz kaldığını göstermektedir.

Program uygulamalarına ilişkin bu farklılıkları, daha çok fakültelerin sanat eğitimi alanına yaklaşımları ve fakültelerde alanla ilgili dersleri veren öğretim elemanlarının, programı uygulamadaki yeterliliği ile ilişkilendirmek mümkündür.

Sınıf öğretmenliği alanındaki bu yeterliliği etkileyen faktörler olarak; Ders programı geliştirme sürecine katılma, alanın özel öğretim yöntemleri hakkında bilgi sahibi olma, öğretim elemanları arasındaki fikir alış verişi, formasyon eğitimi almış olma ve mesleki tecrübe sayılabilir.

Öğrencilerin, sanat eğitimi ders programının boyutlarıyla ilgili görüşleri arasında, anlamlı farklılığın görüldüğü ikinci bağımsız değişken ise, bu dersleri aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarının araştırıldığı değişkendir.

Her iki dersin amaçlar, konular, öğrenme-öğretme süreçleri boyutlarıyla ilgili öğrenci görüşleri arasında, bu bağımsız değişkene göre anlamlı farklılıklar görülmektedir. Fakülteler arası anlamlı farklılıkların oluşması, fakültelerin bu alandaki imkan ve kapasitelerini karşılaştırırken, dersi aynı öğretim elemanından alan ve almayan öğrenciler arasındaki anlamlı farklılıklar, daha çok dikkati öğretim elemanları üzerine çekmektedir. Eğitim Fakülteleri ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliğindeki, sanat eğitimi ders programı uygulamalarında, bir standardın olmadığı gibi, aynı fakültede aynı alandaki derslere giren öğretim elemanları arasında da görüş ya da tutum birliğinin bulunmadığına yorumlanabilecek bu bulgular, araştırma konusunun önemini de vurgulamaktadır.

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı olarak varılan sonuçlarla, bu sonuçlardan yola çıkılarak, problemin çözümüne ilişkin üretilebilen öneriler bulunmaktadır.

5.1. Sonuç

Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliğinin, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanarak yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgularla aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, araştırma raporunun seyri içindeki sıralamaya uygun olarak sunulmuştur.

1) Öğretim elemanlarından elde edilen kişisel bilgilerle ilgili sonuçlar;

Sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programını uygulamakla görevli öğretim elemanlarının % 50'si öğretim görevlisi, % 30,4'ü öğretim üyesi, % 10,9'u okutman, % 6,5'i araştırma görevlisi, % 2,2'si fakülte dışından derslere giren öğretmenlerdir. Normalde derslere girmemesi gereken araştırma görevlilerinin ve fakülte dışından öğretmenlerin derslere girmesi, toplam kadro yetersizliği açısından, % 8,8 oranında alanın eğitimini veren öğretim elemanları açığı olduğunu göstermektedir.

Dersleri yürüten öğretim elemanlarından, % 45,7'si doktora düzeyinde, % 34,8'i yüksek lisans düzeyinde, % 19,6'sı ise lisans düzeyinde öğrenim durumuna sahiptir. Programı yürüten öğretim elemanlarının yarısından fazlası, akademik düzeyde eğitimi olmayanlardan oluşmaktadır.

Öğretim elemanlarının % 54,3'ü ilköğretim bölümlerinin, % 45,7'si güzel sanatlar eğitimi bölümleri ya da başka kurumların kadrolu elemanlarıdır. Bu bulguya göre, ilköğretim bölümlerinde sanat eğitimi derslerini vermesi gereken kadrolu öğretim elemanları eksikliği % 45,7 oranındadır. İlköğretim bölümleri bu ders

programının yürütülebilmesi için, kadrolu öğretim elemanlarının dışında, güzel sanatlar eğitimi bölümleri ve dışarıdan öğretmen temini ihtiyacı hissetmektedirler. Bu konuda yapılan bir araştırmada, “eğitim fakültelerinde görevli öğretim elemanlarının % 53’ü, ilköğretim branş öğretmenliklerindeki alan derslerine fen-edebiyat fakültelerinden gelen öğretim elemanlarının girmesine karşı olduklarını belirtmektedirler” (Ünsal, 2001:62). Bu araştırmanın sonucunu genelleyip sınıf öğretmenliği ABD’ye uyarlıysak, aynı karşı çıkışın gerekçesini, sınıf öğretmenliği alanıyla da özdeşleştirebiliriz. Alan öğretmeni yetiştirme ile sınıf öğretmeni yetiştirme farklı alanlar olduğu gibi, alan öğretmenliğindeki sanat eğitimi ders programı ile, sınıf öğretmenliğindeki sanat eğitimi ders programı birbirinden farklı yapıdadır. Bu nedenle, güzel sanatlar eğitimi bölümlerinden, sınıf öğretmenliğindeki dersler için öğretim elemanı teminine gidilirken bu farklılıklar dikkate alınmalıdır.

İlköğretim bölümlerindeki sanat eğitimi derslerini veren ve kadrosu bu bölümde bulunan, % 19,6 oranındaki doktoralı öğretim elemanlarından % 8,7’si öğretim üyesidir. Güzel sanatlar eğitimi bölümlerinden gelerek bu derslere giren % 26,1 oranındaki doktoralı öğretim elemanlarının % 21,7’si öğretim üyesidir. Yüksek lisanslılarda bu oran ilköğretim bölümünde % 24 iken, güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde % 8,4’e düşmektedir. Bu bulgulardan, hem bölümler arasında akademik kadrolaşma açısından farklılık bulunduğu, hem de doktorasını bitirdiği halde akademik kadroya geçemeyenlerin sınıf öğretmenliklerinde daha fazla olması nedeniyle, bu anabilim dalına yöneticilerin farklı davrandığı görüntüsünü verdiği söylenebilir.

Hizmet süreleri açısından, öğretim elemanlarının % 69,6 gibi büyük bir oranda 11 yılın üzerinde eğitimcilik tecrübesine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Mesleki deneyimi 11 Yılın altındaki öğretim elemanlarının oranı ise % 30,4’te kalmaktadır. Bu bulgulardan anlaşılacağı üzere YÖK’ün, “Eğitim fakülteleri öğretim elemanlarının öğretmenlik tecrübelerine sahip olmaları, aranması gereken diğer bir koşul olmalıdır.”(YÖK, 1998:61) isteği bu alanda % 70 gerçekleşmiş görünmektedir.

Öğretim elemanlarından, sanat eğitimi program geliştirme sürecine katılanların oranı % 34,8 oranındadır. Bu sürece katılmayanların toplam oranı ise

% 65,1'dir. Bu katılım oranı içinde, ilköğretim bölümü öğretim elemanlarının payı % 21,8 iken, güzel sanatlar eğitimi bölümü öğretim elemanlarının payı % 13,0'dır. Program geliştirme sürecine katılma oranı ilköğretim bölümlerinde, güzel sanatlar eğitimi bölümlerine göre % 65'lik katılma oranı içinde, % 8,7 oranında daha fazladır. Bu sürece bütün masrafları karşılanarak herkes davet edilmişken, öğretim elemanlarının büyük bölümünün katılmamış olması, programa yabancı kalışla kendisini göstermektedir. Biraz da programda uygulanma güçlükleriyle karşılaşılması, program hakkındaki bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Öğretim elemanlarının % 63'ü programı olumlu bulmaktadır. Ancak, program hakkındaki bilgilendirme eksikliğinin, programa karşı tutumu etkilediği görülmektedir. Program geliştirme sürecine katılanlardan % 6,5'i programı olumsuz bulurken, olumsuz bulanların oranı katılmayanlarda % 30,4'ü bulmaktadır. Bir programın başarıyla uygulanabilmesi için, program geliştirme ilkelerinin ve içerik çözümlemenin bilinmesi gerekliliğinin ötesinde, program hakkında bilgi sahibi olunmaması, uygulamada elbette birtakım olumsuzlukları da beraberinde getirecektir.

2) Öğrencilerden elde edilen kişisel bilgilerle ilgili sonuçlar;

Öğrenci örneklemini, uygun yöntemlerle seçilen 9 değişik eğitim fakültesi, sınıf öğretmenliği ABD'den 442 öğrenci oluşturmaktadır. Fakültelere göre öğrenci sayıları 46 ile 55 arasında değişirken, sadece Niğde Eğitim Fakültesinden anketlere cevap veren öğrenci sayısı 37'dir.

Bu öğrencilerin % 81,4'ü genel lise, % 11,3'ü diğer, % 4,8'i meslek lisesi, % 2,5'i öğretmen lisesi mezunlarıdır. Anadolu Öğretmen Liselerinin amacı; "Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak"tır (Başer, 1992:24). Buna rağmen sınıf öğretmenliğindeki öğretmen lisesi çıkışlıların % 2,5 gibi çok düşük bir oranda olması dikkat çekicidir.

Öğrencilerin sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinden almış oldukları başarı notunun, ders geçme notu 50 puan üzeri varsayılarak değerlendirildiğinde, ders başarı oranının % 92,5 gibi yüksek bir oranda olduğu söylenebilir. Elli puanın

altındaki notların fakültelere göre dağılım oranı Bolu, Kastamonu ve Hatay Eğitim Fakültelerinde diğerlerine göre yüksek çıkmaktadır. Resim-iş eğitimi dersinden ise 51-100 puan arasında başarı notu alanların oranı % 97,1'dir. Resim-İş Eğitimi dersi başarı notlarının fakültelere göre dağılımında ise, 50 puanın altında sadece % 1'1 ile Kastamonu Eğitim Fakültesi dikkat çekmekte, beş fakültede hiç bulunmamakta, üç fakültede ise % 1'in altında bir oranda bulunmaktadır. Resim-iş eğitimi dersindeki başarı oranı (% 97,1), sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersine göre (% 92,5) daha yüksek bulunmuştur. Bu iki dersten alınan başarı notlarına bakılarak, öğrencilerin bu derslerle ilgili başarı ya da başarısızlık endişelerinin olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerden Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi ile Resim-İş Eğitimi Dersi'ni aynı öğretim elemanından alanların oranı % 60'4 iken, dersleri farklı öğretim elemanlarından alanların oranı % 39,6'dır. Her iki derste de başarısızlık oranı, dersleri aynı öğretim elemanlarından alan öğrencilerde, farklı öğretim elemanlarından alan öğrencilere göre, % 1,8 daha fazla çıkmaktadır.

3) Öğretim elemanlarının Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi'ne ilişkin görüşleriyle ilgili sonuçlar;

Öğretim elemanları dersin amaçlarının “orta” düzeyde gerçekleştirildiğini ifade etmektedirler. Amaçlardan genel ifadeli olanların gerçekleştirilmesiyle ilgili iki maddedeki (s1-s3) görüşleri “oldukça” düzeyindedir.

Ders programındaki konuların işleniş derecesi ile ilgili görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Öğretim elemanları bu bölümdeki; “Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş Ders Programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.” maddesi ile, “Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.” maddesindeki görüşlere “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, dersin öğrenme-öğretme süreciyle ilgili görüşleri “orta” düzeydedir. Sürecin kendilerini ilgilendiren maddelerindeki görüşlere, “tamamen” ve “oldukça” düzeyinde katılırken, öğrenci, kaynak ve fiziksel ortamla ilgili görüşleri

“orta” düzeyde görünmektedir. Burada, “Derslerde işlenen konular ile sınıf öğretmenliği ders programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.” maddesiyle ilgili “orta” düzeyde görüş belirtmeleri dikkat çekicidir. Öğretim elemanlarının % 54,5’i bu görüşe “hiç”, “biraz” ve “orta” düzeyde katılmaktadır.

Bu bir yerde, derslerde işlenen konulardan bazılarının, ders programındaki konulardan farklı olduğunu göstermektedir. Demek ki, program hakkında bilgilenme eksikliği ya da programa olumsuz yaklaşımları, öğretim elemanlarını derslerde başka konular işlemeye yöneltmektedir. Öğretim elemanlarının dersin değerlendirme boyutuyla ilgili olumlu görüşlere katılımı ise, “tamamen katılıyorum” şeklindedir.

4) Öğretim elemanlarının Resim-İş Eğitimi Dersi’ne ilişkin görüşleriyle ilgili sonuçlar;

Öğretim elemanları dersin amaçlarının “oldukça” düzeyinde gerçekleştirildiğini ifade etmektedirler. Yalnız bunlardan, “Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.” ve “Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.” maddesi ile, “Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.” maddesindeki amaçların gerçekleştirilme düzeyine, “orta” derecede katılmaktadırlar.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi ders programındaki konuların işleniş derecesi ile ilgili görüşleri, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde olduğu gibi, “oldukça” düzeyindedir. Öğretim elemanları bu bölümdeki; “Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.” maddesindeki görüşlere sanat eğitim kuramları ve yöntemleri dersinde olduğu gibi, “orta” düzeyde katılmaktadırlar.

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde “orta” düzeyde katıldıkları, “Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş Ders Programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.” maddesiyle ilgili görüşleri ise, resim-iş eğitimi dersinde “oldukça” düzeyine yükselmektedir. Bu bulgu, sınıf öğretmenliğindeki sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin, öğretim elemanları tarafından,

İlköğretim I. Kademe Resim-iş Ders Programını desteklemediği şeklinde algılandığını göstermektedir.

Öğretim elemanlarının, resim-iş eğitimi dersinin öğrenme-öğretme süreciyle ilgili görüşleri, yine sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde olduğu gibi “orta” düzeydedir. Derslerin öğrenme-öğretme süreci boyutundaki bu benzerlik, tek tek maddelerle ilgili görüşlerdeki düzey yükselmesi veya düşüklüğünde de kendini göstermektedir.

Öğretim elemanları anketteki dersin değerlendirme boyutuyla ilgili olumlu görüşlere “tamamen” katılmaktadırlar. Resim-iş eğitimi dersinin değerlendirme boyutuyla ilgili öğretim elemanı görüşleri 3 maddede “oldukça” ve 3 maddede ise “tamamen” düzeyindedir. Öğretim elemanları dersin bu boyutuyla ilgili “hiç”, “biraz”, ve “orta” düzeyde görüş bildirmemişlerdir.

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre, dersin ölçme ve değerlendirme süreciyle ilgili uygulamalarında, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde olduğu gibi bir problem yaşanmamaktadır. “Tamamen katılıyorum” düzeyindeki olumlu katılımlar hem bu bölümün kendi içinde, hem de ders programının diğer boyutları içinde daha fazla çıkmaktadır.

5) Anketin III. bölümündeki yapılandırılmış maddelerinden elde edilen, öğretim elemanı görüşleriyle ilgili sonuçlar;

Öğretim elemanları, sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa, alanın özel öğretimine dönük bir ders konulması teklifine % 91,3 oranında katılmaktadırlar. Bu bulgu, araştırma raporunun 1.1.4.4 Bölümünde, 1998 programını hazırlayan komisyonun kendine göre gerekçelerle, uzman ekibin hazırladığı programın aksine, ders adedini eksiltmesiyle ilgili olarak yapılan tartışmayı da doğrulayıcı niteliktedir.

Öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türleriyle ilgili olarak öğretim elemanları, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde, % 76,1 oranında yazılı, test ya da ödevlendirmenin tercih edildiğini belirtmektedirler. Resim-iş eğitimi dersinde ise, % 60,8 oranında ödevlendirme ve resim çalışmalarından not

verdiklerini ifade etmektedirler. Yine bu bulgu da bize, yukarıda belirtilen bölümde, dersin resim-iş eğitimi diye isimlendirilmesinin sakınca yaratacağı konusundaki tartışmayı doğrulamaktadır. Dersin uygulama ağırlıklı olmamasına rağmen, böyle algılanması ve değerlendirmenin de daha çok resim çalışması ağırlıklı yapılması bunun bir göstergesidir.

6) Öğretim elemanlarının açık uçlu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen görüşleriyle ilgili sonuçlar;

Öğretim elemanlarının, “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi dersleri hakkındaki olumlu ya da olumsuz diğer görüşleriniz nelerdir ?” sorusuna verdikleri cevapların frekansına bakıldığında, ilk altı sırayı, derslerin öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin görüşlerin aldığı görülmektedir. Bu görüşlere katılım oranı % 65,7 ile, % 28,5 arasında dağılım göstermektedir. Frekansı yüksek olan bu altı değişik görüş de, aslında anketteki maddeler arasında yer almaktadır. Cevaplandırıldığı halde, aynı görüşlerin tekrarlanarak vurgulanma ihtiyacı hissedilmesi, öğretim elemanlarının programın uygulanması hususunda problemlerinin olduğu şeklinde dile getirilebilir. Açık uçlu soruya verilen cevaplarda, özellikle, önem sırasında öne alınan bu altı maddenin, derslerin öğrenme ve öğretme süreçleriyle ilgili olmasının tesadüfi olmadığı, öğretim elemanlarının anketteki diğer görüşlerine bakıldığında da görülmektedir. Öğretim elemanları her iki dersin boyutlarına ilişkin görüşlerinde sadece öğrenme-öğretme süreçleri boyutuyla ilgili olarak “orta” düzeyde görüş bildirmişlerdir. Ders programının uygulanma yeterliliği konusunda, derslerin diğer boyutlarıyla ilgili olumlu görüşleri daha yüksek düzeydedir. Buradan anlaşılan öğretim elemanları, ders programının uygulanma yeterliliği konusunda, daha çok derslerin öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili endişe taşımaktadırlar.

7) Öğrencilerin Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi’ne ilişkin görüşleriyle ilgili sonuçlar;

Öğrenciler, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin tüm boyutlarıyla ilgili olarak “orta” düzeyde görüş bildirmişlerdir. Konularla ilgili öğrenci görüşleri,

“Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir” maddesi, “Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” maddesi ve “Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir.” maddelerinde “oldukça” düzeyindedir. Öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili, “Ders öğretim elemanları konu alanına hakimdir.” maddesindeki görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Değerlendirme boyutunda ise, “Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir.” maddesi, “Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.” maddesi, “Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.” maddesi ile, “Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.” maddesindeki görüşleri “oldukça” düzeyindedir.

8) Öğrencilerin Resim-İş Eğitimi Dersi’ne ilişkin görüşleriyle ilgili sonuçlar;

Öğrencilerin, resim-iş eğitimi ders programının uygulanmasıyla ilgili görüşleri, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde olduğu gibi tüm boyutlarda “orta” düzeydedir. Amaçlarla ilgili maddelerden, “Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.” maddesi ile, “Öğrenciler yarıyılın başında, ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.” maddeleriyle ilgili görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Konular boyutuyla ilgili olarak da, “Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir” maddesi ile, “Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.” maddelerinde “oldukça” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Öğrenme-öğretme süreciyle ilgili, “Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedirler.” maddesindeki görüşleri “oldukça” düzeyindedir. Değerlendirme boyutunda, “Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.” maddesi, “Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.” maddesi ve “Bu derslerle ilgili öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik yapılan sınav sayısı yeterlidir.” maddelerindeki görüşleri “oldukça” düzeyindedir.

Öğrencilerin sanat eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği konusundaki görüşleri topluca değerlendirildiğinde, programın “orta” düzeyde uygulandığını belirttikleri görülmektedir. Derslerin amaçlarının gerçekleştirilme düzeyine ilişkin görüşlerinden, resim-iş eğitimi dersi amaçlarıyla ilgili “oldukça” düzeyindeki görüşlerin varlığı, bu dersin amaçlarının daha çok gerçekleştirildiğini göstermektedir. Konular boyutunda öğrenciler her iki dersi de, gerekli ve yararlı bulduklarını “oldukça” düzeyinde ifade etmektedirler. Ancak buna rağmen konuların işleniş yeterliliği ile ilgili görüşleri “orta” düzeyde yoğunlaşmaktadır. Yine öğrenme-öğretme süreciyle ilgili bölümde, öğretim elemanlarını yeterli bulmakta ve dersi planlı ve istekli işlediklerini “oldukça” düzeyinde ifade etmektedirler. Ancak derslerin işlenişinde kullanılan yöntem ve tekniklerden memnun olmadıkları anlaşılmaktadır. Bu yapılan bir araştırmadaki “öğrenciler yeniden yapılanma modelinin yürütülmesi için öğretim elemanlarının yeterli bilgiye sahip olmadıklarını düşünmektedirler” (Erol ve Diğerleri, 2000: 190) bulgusu ile örtüşmektedir. Derslerin değerlendirilmesi ile ilgili olarak, maddelerin % 50’ye varan kısmında problemleri olmadığını “oldukça” düzeyinde katılımlarla belirtmektedirler. Bunun yanında, başarının değerlendirilmesinde ölçüt olmayışı, sınav sonuçlarının güvenilirliği, sınavlardaki ölçme aracı ve yönteminin uygunluğu konusunda tereddütleri olduğu anlaşılmaktadır.

9) Anketin III. Bölümündeki yapılandırılmış maddelerinden elde edilen öğrenci görüşleriyle ilgili sonuçlar;

Öğrenciler, sanat eğitimi ders programının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa, alanın özel öğretimine dönük bir ders konulması teklifine % 80 oranında katılmaktadırlar. Bu oran öğretim elemanlarında % 91,3’tür.

Öğrenciler anketlerde; bu dersler için yetenek gerekli olduğuna inandıklarını ve hazır bulunuşluk düzeylerinin yeterli olmadığını belirtmelerine rağmen, bu alanda bir eksiklik hissederek, programa yeni bir ders konulması teklifine büyük bir oranda katılmaktadırlar.

Öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türleriyle ilgili olarak öğrenciler, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde, % 88,9 oranında yazılı, test ya da ödevlendirmenin tercih edildiğini belirtmektedirler.

Resim-iş eğitimi dersinde ise, % 50 oranında ödevlendirme ve resim çalışmalarından not aldıklarını ifade etmektedirler. Bu bulgularda hemen hemen öğretim elemanlarının görüşleriyle örtüşmektedir.

10) Öğrencilerin açık uçlu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen görüşleriyle ilgili sonuçlar;

Öğrencilerin, “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi dersleri hakkındaki olumlu ya da olumsuz diğer görüşleriniz nelerdir ?” sorusuna verdikleri cevaplar, önem sıralaması itibariyle, öğretim elemanlarından farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin, % 28,7 ile % 15 arasında olan, en yüksek frekans yüzdesine sahip ilk altı madde de belirttikleri görüşlerden birincisi; Sanat eğitimi ile ilgili derslerin önemli ve gerekli olduğu ki, bu görüş başka bir araştırmada da, Resim-İş, Yazı ve Öğretimi dersinin “çok gerekli” dersler arasında gösterilmesi ile paralellik göstermektedir (Taşdemir, 1996: 25). Diğerleri ise; Derslerin işlenişinde yeteri kadar faydalı olunamadığı, derslerin teorik işlendiği, yöntemlerin uygun olmadığı, yeteneği olmayanların derslerde zorlandığı yönündedir.

Öğretim elemanlarının açık uçlu soruda en başta belirttikleri görüşleri, öğrencilerde belirtmişlerdir. Yalnız önem sıralaması daha aşağılarda tutulmuştur.

Sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programının uygulanma yeterliliği ile ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri topluca değerlendirildiğinde, her iki grup da, her iki dersle ilgili olarak tüm boyutlarda “hiç katılmıyorum” ve “tamamen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmemişlerdir. Görüşler “biraz katılıyorum” ile, “orta düzeyde katılıyorum” ve “oldukça katılıyorum” düzeylerindedir.

11) Öğretim elemanları ve öğrencilerin Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi'ne ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılıklarla ilgili sonuçlar;

İki gurubun görüşleri arasında, amaçlar boyutuyla ilgili olarak; “Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.” maddesinde görüş birliği bulunmaktadır. Öğrenme-öğretme süreçleriyle ilgili de, 22, 29, 31, 32, 33. maddelerde görüşleri birleşmektedir. Diğer tüm boyut ve maddelerde anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Yalnız bulgularda dikkat çeken husus, çoğunlukla, bir-iki madde dışında öğretim elemanı görüşlerinin, öğrenci görüşlerine göre daha olumlu olmasıdır. Bir diğer dikkat çeken nokta ise, görüşlerde anlamlı farklılıkların çok olmasına rağmen, görüşlerin grafik eğrilerindeki paralelliğin varlığıdır. Bu paralellik programın amaçlar boyutunda sapma yapmamaktadır. Konular boyutunda, bilhassa programdaki, daha önce sanat eğitimi programlarında olmayan konulara geldiğinde, görüşler arasında farklılık öğretim elemanları lehine çoğalmaktadır. Yine sürekli paralel giden görüş çizgisi, derslerin öğrenme-öğretme süreçlerindeki öğretim elemanları ile ilgili görüşlere geldiğinde de, bu kısım ile ilgili öğretim elemanlarına ait grafik çizgisi yükselerek, öğrenci görüşleriyle olan arasını diğer kısımlara göre biraz daha fazla, öğretim elemanları lehine açmaktadır. Değerlendirme boyutunda ise, öğrencilerin not endişeleri olmamasına rağmen, başarının değerlendirilmesinde kullanılan ölçütler, sınav sonuçlarının güvenilirliği, sınavlardaki ölçme aracı ve yönteminin uygunluğu konusunda, öğretim elemanlarına göre daha düşük düzeyde görüş bildirmektedirler. Bunu öğretim elemanlarının, öğrenci başarısını değerlendirmede, ölçme değerlendirme yöntemlerini dikkate almadıkları şeklinde yorumlamak herhalde yanlış olmaz.

12) Öğretim elemanları ve öğrencilerin Resim-İş Eğitimi Dersi'ne ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılıklarla ilgili sonuçlar;

İki gurubun görüşleri arasında, konular boyutuyla ilgili olarak; “Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş Ders Programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.” maddesinde görüş birliği bulunmaktadır. Öğrenme-öğretme

süreçleriyle ilgili, 30, 31, 32, 33. maddelerde ve değerlendirme boyutundan da 38. madde de görüşleri birleşmektedir. Diğer tüm boyut ve maddelerde anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde olduğu gibi, büyük çoğunlukla öğretim elemanlarının lehinedir. Farklı iki çizgi halindeki görüş paralelliklerine bu karşılaştırmada da rastlamak mümkündür. Yalnız bu dersin konular boyutundaki 15, 16, 17. maddelerinde ifade edilen görüşler arasındaki farklılıklar dikkat çekicidir. Öğretim elemanları bu maddelerdeki ifadelere “oldukça” düzeyinde katılırken, öğrenciler “biraz” düzeyinde katılmaktadırlar. Bu maddeler, dersin teorik konuları ile ilgili maddelerdir. Dersin öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutuyla ilgili görüşleri arasındaki farklılık, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin aynı boyutlarındaki farklılıklarla benzerdir. Ancak farklılıkların boyutlararası araştırıldığı 4.4.2. Bölümünde de görüleceği üzere, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinin değerlendirme boyutundaki öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri arasındaki anlamlı farklılık, resim-iş eğitimi dersinin aynı boyutundaki farklılığa göre, öğretim elemanları lehine daha fazladır.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin sanat eğitimi ders programının uygulanma yeterliliğine ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılıklar topluca değerlendirildiğinde, iki dersinde tüm boyutlarında anlamlı farklılıklara rastlanmasına ve bu farklılıkların öğretim elemanları lehine çıkmasına karşılık, programın “orta” düzeyde uygulanabilir ve uygulanmakta olduğu ifade edilmektedir. (Tablo 4.4.2.1 – Tablo 4.4.4.1). Anlamlı farklılıkların boyutlar içi araştırılmasında, görüş birliğinde olunan maddelerin her iki derste de, öğrenme ve öğretme süreçlerine ilişkin olması, programın uygulanma güçlükleriyle daha çok bu boyutta karşılaşıldığının güçlü göstergesidir.

13) Öğretim elemanlarının bağımsız değişkenlerine göre, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi'ne ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılıklarla ilgili sonuçlar;

Öğretim elemanlarının görev ünvanlarına göre, görüşleri arasında sadece konular boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır ($p=,039$). Buradaki farklılık öğretim görevlileri ($\bar{x}=4,01$) ile, diğerleri (Araştırma görevlisi, okutman, öğretmenler) arasındadır ($\bar{x}=3,43$). Farklılık öğretim görevlileri lehinedir.

Öğretim elemanlarının öğrenim durumlarına, kadrolarının bulunduğu bölümlere, hizmet sürelerine, program geliştirme sürecine katılıp katılmama durumlarına göre anlamlı farklılıklar görünmemektedir.

Ders programına yaklaşımlarına göre ise, amaçlar boyutunda anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p=,006$). Bu farklılık, programa olumlu yaklaşanlar lehine görünmektedir. Öğretim elemanlarının bağımsız değişkenlerine göre, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi'ne ilişkin görüşleri arasında bu iki anlamlı farklılığın dışında, görüş birliği mevcuttur.

14) Öğretim elemanlarının bağımsız değişkenlerine göre, Resim-İş Eğitimi Dersi'ne ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılıklarla ilgili sonuçlar;

Öğretim elemanlarının resim-iş eğitimi dersine ilişkin görüşleri arasında, tüm bağımsız değişkenler açısından fikir birliği bulunmaktadır. Anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

15) Öğrencilerin bağımsız değişkenlerine göre, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi'ne ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılıklarla ilgili sonuçlar;

Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakültelere göre, dersin tüm boyutlarında, fakülteler arası anlamlı farklılıklar bulunmaktadır (Tablo 4.6.1.1.1). Öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına, iki dersten de aldıkları başarı notlarına göre, anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi'ni aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre ise, dersin değerlendirme boyutu hariç, amaçlar ($p=,001$), ve konular ($p=,000$) ile, öğrenme-öğretme süreçleri ($p=,000$) boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Dersi aynı öğretim elemanından alan öğrencilerin görüşleri, farklı iki öğretim elemanından alanlara göre daha olumludur.

16) Öğrencilerin bağımsız değişkenlerine göre, Resim-İş Eğitimi Dersi'ne ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılıklarla ilgili sonuçlar;

Öğrencilerin bağımsız değişkenlerine göre, resim-iş eğitimi dersine ilişkin görüşleri arasındaki anlamlı farklılıklar, sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersinde ortaya çıkan bulgularla aynıdır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakültelere ve dersi aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre tüm boyutlarda anlamlı farklılıklar bulunmakta, buna karşılık mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına, iki dersten de aldıkları başarı notlarına göre, anlamlı bir farklılık görünmemektedir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakültele göre, her iki derste de bütün fakülteler arasında anlamlı farklılıklar çıkmasını, sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı uygulamalarının fakültele göre farklılıklar gösterdiğine, bu konuda öğretim elemanlarının fakülteler arası iletişiminin kopuk olduğuna, programın uygulanma birlikteliğinin bulunmadığına bir işaret olarak gösterilebilir. Öğrencilerin dersleri, aynı öğretim elemanından alıp almama durumlarına göre, anlamlı farklılıkların oluşmasını ise, aynı fakültedeki öğretim elemanlarının kendi aralarındaki iletişimin kopukluğu şeklinde yorumlamak mümkündür.

Türkiye genelinde, sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliğinin değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırmanın bulgularına bakılarak, programın yeterli düzeyde uygulanmadığı söylenebilir. Bu sonuca, öğretim elemanı ve öğrencilerin ders programı uygulamalarına ilişkin olarak kendilerine yöneltilen olumlu görüşlere, “orta düzeyde katılıyorum” şeklindeki ortak görüşlerinden ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliğinin, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanarak yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgularla aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

1) Sınıf öğretmenliği anabilim dalında sanat eğitimi ders programını uygulayacak öğretim elemanlarının, sınıf öğretmenliğinin, alan öğretmeni yetiştiren dallara göre çok farklı nitelik taşıması dolayısıyla, ilköğretim bölümünün kadrolu elemanı olması, hem nitelik, hem de nicelik açısından eksik olan öğretim elemanı kadrolarının tamamlanması gerekmektedir. Farklı kaynaklardan öğretim elemanı teminine gidilmemelidir.

2) Ülke genelinde, sadece sınıf öğretmenliği anabilim dalı sanat eğitimi ders programını uygulayan öğretim elemanlarının, programın uygulanmasına ve uygulamaların tartışılmasına yönelik bilgilenme toplantıları düzenlenmelidir. Program hakkındaki bilgi eksikliği ve öğretim elemanları arasındaki iletişimsizlik bunu gerekli kılmaktadır.

3) Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri program için yeterli değildir. Bu nedenle İlk ve Ortaöğretim Resim-İş Ders Programı tartışmaya açılmalıdır.

4) Program geliştirme çalışmalarında sınıf ve alan öğretmenliği birbirinden ayrılmalı, program geliştirme çalışmaları ayrı ayrı düzenlenmelidir.

5) Sınıf öğretmenliği sanat eğitimi ders programındaki "Resim-İş Eğitimi" dersinin ismi değiştirilmeli, her iki dersin konuları sıralılık ve aşamalık ilkesine göre yeniden düzenlenmelidir.

6) Sınıf öğretmenliği anabilim dalında bulunan sanat eğitimi derslerinin, benzer derslere göre süre eksikliği programlarda zaten görülmektedir. Alanın eğitiminde görevli öğretim elemanları arasında fikir birliği sağlanarak, bu eksikliğin giderilmesi için ortak çaba gösterilmelidir.

7) Öğretim elemanları ders planlarını yarıyılın başında yaparak, derslerin amaçları, konuları, kaynakları ve değerlendirme ölçütlerini öğrencilere önceden iletmelidirler.

8) Öğretim elemanları ile öğrenciler arasındaki eğitim-öğretimle ilgili iletişim geliştirilmelidir.

9) Programın yapısına uygun çağdaş bir sanat eğitimi dershanesi, her fakültede oluşturulmalıdır.

10) Ülke genelinde, sınıf öğretmenliği bölümlerinde kullanılabilecek, sanat eğitimi öğretimi materyalleri geliştirilmelidir.

11) Derslerin amacına uygun işlenebilmesi açısından, sınıf ya da gurupların öğrenci sayıları, sanat eğitimi derslerinde uygun miktara düşürülmelidir.

12) Sınıf öğretmenliğindeki sanat eğitimi ya da diğer ders programlarının özel öğretim yöntemlerini uygulayacak öğretim elemanlarına, program geliştirme ile ölçme ve değerlendirme konularında, fakülte içi seminerler düzenlenmelidir.

13) Alanın eğitiminde kaynak sıkıntısı çekilmektedir. YÖK'ten gerekli izin sağlanarak, "İlköğretim Sanat Öğretimi" isimli kaynak materyalden, öğrencilere ücreti karşılığı verilebilecek şekilde bastırılmalı, elde edilecek gelir, alanla ilgili üretilecek diğer öğretim materyallerinin masraflarında kullanılmalıdır.

14) Geniş açıdan bakıldığında, "sanat eğitimi konusunda ülkemizde gerçekleştirilmesi gerekli konulardan biri de, bir Sanat Eğitimi Araştırma Merkezi ya da Sanat Eğitim Enstitüsü kurulmasıdır." (San, 1983-2:144). Böyle bir merkezin kurulması yanında, sanat eğitimi alanına has bir ihtisas kütüphanesini de unutmamak gerekir. Özellikle bu alandaki araştırmacıların büyük bir ihtiyacı karşılanmış olacaktır.

15) Bu alanda araştırma yapmak isteyenler, raporda dikkate sunulan bazı konulardan yola çıkarak, kendi araştırma problemlerini oluşturabilirler.

KAYNAKÇA

AÇIKALIN, Aytaç. (1998). *Kırk Yıl Önce Kırk Yıl Sonra. Milli Eğitim*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. (137), 17-19.

AK, Aysun . (1996). **Orta Dereceli Okullarda Sanat Eğitimi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

AKKUTAY, Ülker. (1999). *21. Yüzyılda Sosyal Yapının Eğitime Etkileri Nasıl Olacaktır ?*. **21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu**. Ankara: Başkent Öğretmen evi. 34-41.

AKYÜZ, Yahya. (1999). *17.Yüzyıldan Günümüze Türk Eğitiminde Başlıca Düzenleme ve Geliştirme Çabaları*. **Milli Eğitim**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. (144), 14-24.

ARISOY, Alev. (1994). **İlkokullarda Resim-İş Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunlar**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ARSEVEN, Ali. D. (1994). **Alan Araştırma Yöntemi**. Ankara: Gül Yayınları.

BAŞER, Nurettin. (1993). *Eğitim Fakülteleri ve Eğitim Yüksekokullarına Öğretmen Adayı Öğrencilerinin Alınması Konusunda İzlenecek Yöntemler ve Öğrenci Kaynağının Değerlendirilmesi*. **Öğretmen Yetiştirmede Koordinasyon ve İşbirliği Toplantısı**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. 227-250.

BAL, Muradiye. (1993). **Orta Dereceli Okullarda Sanat Eğitimi**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

BALCI, Yusuf Baytekin. (1990). **Liselerde Resim Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

.....(1996). *Sanat Eğitiminde Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım*. **Milli Eğitim**. Sayı 131. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. (18-19).

BALTACIOĞLU, İ. Hakkı. (1938). **Toplu Tedris**. İstanbul: Sebat Basımevi.

BAYKUL, Yaşar. (2000). *Öğretmen Yetiştirmede Eğitim Bilimlerinin Yeri ve Öğretmen Yetiştirmeye İlişkin Son Gelişmelerin Bu Bağlamda Değerlendirilmesi. Öğretmen Yetiştirmede Eğitim Bilimlerinin Yeri. (Dr. Ferhan Oğuzkan'ın Anısına)*. Ankara: AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. 67-135.

BEYHAN, Necip. (1998). *Sınıf Öğretmenlerinin Meslekleşme Sorunları. Nasıl Bir Eğitim Sistemi. (Güncel Uygulamalar ve Geleceğe İlişkin Öneriler)*. Eğitim Sempozyumu 1997. İzmir: DEÜ Buca Eğitim Fakültesi. 149-155.

BİLLER, Karlheinz. (1995). *Twenty-First Century Teachers an Philosphic Social Workers in KARAGÖZOĞLU. (129-136)*'dan aktaran, Semra ERKAN. (1996). *Gele ceğin Eğitim Sisteminde Sınıf Öğretmenliği. Simpozyum'96. Modern Öğretmen Yetiştirmede Gelişme ve İlerlemeler*. Ankara: 609-613.

BİNGÖL, Yüksel. (1992). *Almanya'da Sanat Eğitimi Müfredatları ve Bir Uygulama Örneği*. Eğitim Dergisi. Sayı: 2. Ankara: 17-20.

BOYDAŞ, Nihat. (1990). *Resim-İş Eğitimi Nasıl Geliştirilebilir? Resim-İş Eğitimi ve Sorunları*. Ankara: TED Yayınları. (281-285).

..... (1996). *Sanat Kültürü Yansıtır. Milli Eğitim*, Sayı:131, (8).

....., Y. Baytekin BALCI. (1997). *Eğitim-Sanat İlişkisi: Sanat Eğitimi Eğitimbilime Giriş..* Ankara: Gazi Kitabevi. (167-176).

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: PEGEM Yayıncılık.

ÇAKIR, Ayşe İlhan. (2002). *Sınıf Öğretmenliği Yetiştirme Programları ve Günümüz Sanatı. Türkiye'de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. (43-50).

ÇELENK, Süleyman. (1997). *ÖSYS Puan Türünün Sınıf Öğretmenliği Bölümüne Etkisi. Çağdaş Eğitim*. Sayı:228, (26-28).

ÇİLENTİ, Kamuran. (1995). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. (Geliştirilmiş Baskı). Ankara: Yargı Matbaası.

DİKİCİ, Ayhan. (1997). **Resim-İş Öğretmenlerinin Resim-İş Programlarına İlişkin Görüşleri.** Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

DİLAVER, H. Hüseyin. (1994). **Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme ve İstihdam Şartları.** İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı. (Mart 1998).

Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi. (Rapor). Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı. (Mart 1998).

Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Bölümü Eğitim Programı. Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı. (1995).

Eğitim Yüksek Okulları Öğretim Programı. (1990). Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı.

EİSNER, E. W. (1988). *The role of disciplined-based art education in America’s schools, in dobbs, S.M. (Ed). Research reading for disciplined- based art education: A. Journey beyond creating.* The national Education Association, (45-55), Reston VA. US.

ERBAY, Mutlu. (1995). **Yükseköğretim Düzeyinde Sanat Eğitimi Ders Programlarının Uluslararası Bağlamda İncelenmesi.** İstanbul: Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi).

ERDEN, Münire. (1995). **Eğitimde Program Değerlendirme.** (2. Baskı). Ankara: PEGEM Yayınları.

ERGÜN, Mustafa. (1998). *Bilgi Toplumunda Öğretmen Yetiştirme.* Milli Eğitim. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. (138), 3-5.

ERİCKSON, M. (1983). *Teaching art history as an inquiry process.* **Art Education,** (28-31).

ERİNÇ, Sıtkı M. (1995). **Kültür Sanat-Sanat Kültür.** İstanbul: Çınar Yayınları.

EROL, Mustafa ve Diğeri. (2000). *Eğitim Fakültelerindeki Yeniden Yapılanmanın Öğrenciler Açısından Değerlendirilmesi*. **Buca Eğitim Fakültesi Dergisi**. Özel Sayı 12. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

ETİKE, Serap. (1991). **Türk Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişim Süreci İçinde Orta Okul Resim Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme**. Ankara: Ankara Üniversitesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

.....(1996). *Sanat Eğitiminde Çocuğa ve Genç Sanattan Anlayan Bir Kişilik Kazandırmak Hedeflenir*. **Milli Eğitim**. Sayı 131. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. (23-24).

FELDMAN, E. (1970). *Becoming human through art: Aesthetic experiences in the school*. Englowood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

GARDNER, H. (1984). *Frames of mind: A Theory of Multiple Intelligences*. New York.

GEL, Yücel. (1990). *Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Sorunu*. **Resim-İş Öğretimi ve Sorunları**. Ankara: TED Yayınları. (177-224).

GENÇAYDIN, Zafer. (1990). *Sanat Eğitiminin Düşünsel Temelleri*. **Resim-İş Öğretimi ve Sorunları**. Ankara: TED Yayınları. 41-60.

.....(2002). *Sanat Eğitici Yetiştirmede GEE Resim-iş Bölümünün Yeri ve Bugünkü Durumu Üstüne*. **Türkiye'de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu**. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. (25-30)

GOMBRICH, E. H. (1980). **Sanatın Öyküsü**. (Çev. Bedrettin Cömert). İstanbul: Remzi Kitabevi.

GÜRKAN, Tanju. (2000). *Öğretmen Yetiştirmede Eğitim Bilimlerinin Yeri ve Öğretmen Yetiştirmeye İlişkin Son Gelişmelerin Bu Bağlamda Değerlendirilmesi*. **Öğretmen Yetiştirmede Eğitim Bilimlerinin Yeri**. (Dr. Ferhan Oğuzkan'ın Anısına). Ankara: AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. 67-135.

HAUSER, Arnold. (1984). **Sanatın Toplumsal Tarihi**. (Çev. Yıldız Gölönü). İstanbul: Remzi Kitabevi.

İLHAN, Ayşe (ÇAKIR). (1993). **Türkiye Üniversitelerinde Seçimlik Güzel Sanatlar Derslerinin Değerlendirilmesi**. Ankara: Ankara Üniversitesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

KAPTAN, Saim. (1995). **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara.

..... (1999). *"Eğitim'i Arıyorum"*. **21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu**. Ankara: Tekışık Yayıncılık. 1-3.

KARAGÖZOĞLU, Galip. (1997). *Yükseköğretime Geçişte Öğretmenlik Mesleğine Yönelme. Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim-Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri. 271-284.

KAVAK, Yüksel. (1997). **Dünyada ve Türkiye'de İlköğretim**. (I. Baskı). Ankara: PEGEM Yayınları.

KAVCAR, Cavit. (1983). *Güzel Sanatlar Eğitimi. Cumhuriyet Döneminde Eğitim*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi. (505-535).

..... (1999). *Nitelikli Öğretmen Sorunu*. **Buca Eğitim Fakültesi Dergisi**. İzmir: DEÜ Yayınları. (11), 1-4.

KIRIŞOĞLU, Olcay. (1991). **Sanatta Eğitim**. Ankara: Demircioğlu Matbaacılık.

..... (1994). *Türkiye'de Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme Sorunları*. **41. Dünya Öğretmen Eğitimi Kongresi (Bildiri Özetleri)**. İstanbul.

KIRIŞOĞLU, Olcay. M. Stokrocki. (1997). **İlköğretim Sanat Öğretimi**. Ankara: YÖK/DÜNYA BANKASI/MEGP. Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.

KURT, Serdar, C. Cengiz Çelikoğlu. (1999). **Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı:10**, İzmir. 402-411.

LANKFORD, L. (1992). **Point of View: Aesthetics**. Reston, VA. NAEA.

LOWENFELD, V. & Brittain, W. L. (1947). *Creative and mental growth*. New York. Basic.

MEB. (1990). **Milli Eğitim Politikaları İncelemesi-Türkiye OECD Raporu.** Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

MEB, TTKB. (1992). **Öğretmen Yetiştirmede Koordinasyon.** Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

NOYANALPAN, Ningur. (1993). *Eğitimde Yaratıcılığa Genel Bakış. Yaratıcılık ve Eğitim,* Ankara: TED Yayınları. 37-46.

OKTAY, Ayla. (1998). *Türkiye’de Öğretmen Eğitimi. Milli Eğitim.* Ankara: Milli Eğitim Basımevi. (137), 22-27.

ÖNSOY, Rifat..(1998). *Üniversitelerimiz ve Öğretmen Yetiştirme. Milli Eğitim.* Ankara: Milli Eğitim Basımevi. (139), 18-20.

ÖSYM (1998). **1997-1998 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri,** Ankara: ÖSYM Yay. No: 1998-1.

ÖSYM. (2001). **Yükseköğretim Programları ve Kontenjan Kılavuzu.** Ankara: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi.

ÖZDAMAR, Kazım. (1999). **Paket Programlar İle İstatiksel Veri Analizi. Cilt I** (İkinci Baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.

ÖZEL, Ayşe. (2002). *Sanat Eğitiminde Yeni Fırsatlar ve Eski Dirençler. Türkiye’de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu.* Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. (51-58).

ÖZKAN, Ayhan. (1995). **Ortaöğretim Kurumlarında Sanat Eğitimine Eleştirel Bir Yaklaşım.** İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ÖZSOY, Vedat. (1996). *Resim-İş Eğitimi (Sanat Eğitimi): Amacı ve Yapılanması. Milli Eğitim.* Sayı 131. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. (37-40).

..... (1998). *Yetmiş Beşinci Yılda Sanat eğitimi ve Öğretimi. Milli Eğitim,* Sayı 139. (58-65).

ÖZYAR, Aydın. (1999). *Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Paneli Açış Konuşması. Cumhuriyet'in Yetmişbeşinci Yılında Öğretmen Yetiştirme*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. 1-11.

READ, Herbert. *Art and Society*. London: Faber and Faber Ltd.

..... (1963). *Education Through Art*. Faber and Faber. London.

SALMAN, Selahattin. (1993). *Öğretmen Adaylarının Seçim Komisyon Raporu. Öğretmen Yetiştirme Toplantısı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. 69-103.

SAN, İnci. (1979). *Çocuğun ve Gencin Sanat Eğitimi. Ulusal Kültür Dergisi*. Ankara: Sayı 6. V-IX.

.....(1983-1). *Kültür Aktarımı ve Çağdaş Kültür Sorunu İçinde Sanat Eğitiminin Yeri. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. Sayı 2. Cilt 16*. Ankara: AÜEBF Yayınları. (137-145).

..... (1983-2). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara: Tan Yayınları.

..... (1985). *Sanat ve Eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

..... (1988). *Güzel Sanatlar Eğitimi. Özel Öğretim Yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi EÖP Yayınları. 1-32.

..... (1993). *Sanatta Yaratıcılık. Yaratıcılık ve Eğitim*, Ankara: TED Yayınları. 69-104.

..... (1998). *Sanatla Eğitim Üzerine Yeni Düşünceler. Milli Eğitim*, (139), 21-23.

SCHOLZ, Otfried. (1995). *Sanat ve Estetik Eğitiminin Seçilmiş Bazı Avrupa Ülkelerindeki Yeri. Sanat Eğitiminin Geleceği*. Ankara: Türk-Alman Kültür İşleri Yayın Kurulu Dizisi No: 8.

Sınıf Öğretmenliği Bölümleri İçin Eğitim Programı. Ankara: YÖK/MEGP. (1997)

Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Eğitim Enstitüleri Programları. (MEB). Ankara: Milli Eğitimi Basımevi. 1979.

STOKROCKI, Mary. O. Kırıçoğlu. (1996). **Sanat Öğretimi (İlköğretim)**. (Deneme Basımı). Ankara: MEGP.Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme.

ŞAHİN, Sema. (1995). **Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihçesi**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Çalışması).

TAŞDEMİR, Mehmet. (1995). **İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Programının Öğretim Elemanı Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

.....(1996). *Dört Yıllık Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Programının Değerlendirilmesi*. **Çağdaş Eğitim**. Sayı 225. Ankara: Tekışık Yayıncılık AŞ.(24-27).

TOLSTOY, Lev Nikolayeviç. (1996). **Sanat Nedir?** (Çev. Baran Dural). İstanbul: Şule Yayınları.

TUNALI, İsmail. (1984). **Estetik**. İstanbul: Cem Yayınevi.

TUNÇ, Handan. (1984). **Temel Eğitimin Birinci Basamağında Plastik Sanatlar Eğitimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

TÜRKOĞLU, Adil. (1993). *Eğitim Yüksekokulları Program Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar*. **Eğitim Bilimleri I. Ulusal Kongresi (Güzel Sanatlar Eğitimi ve Öğretim Programları ve Öğretim)**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. 179-189.

UÇAN, Ali. (1982). **Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi**. (Doktora Tezi). Ankara.

..... (1996). **İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi**. Ankara: Alf Matbaası.

.....(2002). *Türkiye’de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar*. **Türkiye’de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu**. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. (1-3).

ÜNSAL, Haluk. (2001). **Eğitim ve Fen Edebiyat Fakültelerinde Uygulanmakta Olan Yeni Öğretmen Yetiştirme Modelinin Fakülte ve Bölüm Değişkenlerine Göre İncelenmesi**. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ÜNVER, Erdem. (1997). **Liselerde Sanat Eğitimi**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

..... (2002). *İlköğretim Kurumları I. Kademe Resim-İş Öğretimine Yönelik Hazırlanan Programlar ve Sorunları. Türkiye’de Sanat Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi. (159-164).

VAVRA, G. Terry. (1999). **Müşteri Tatmini Ölçüm Programları Oluşturma, Uygulama, İnceleme ve Raporlama Rehberi**. (Çev. Günhan Günay). Kal-Der Yayınları No: 28. İstanbul: Kelebek Matbaası.

VARIŞ, Fatma. (1988). **Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler**. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

WILSON, B. (1971). **Procedures for developing art objectives, The national Educational progress: Art objectives**. The national Education Association, (45-55), Reston VA. US.

YETKİN, Suut Kemal. (1979). **Estetik ve Ana Sorunları**. İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevi

YILDIZ, Hayati. (2000). **Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programlarında Sanat Eğitimi Çalışmaları ve Karşılaşılan Güçlükler**. Niğde. Niğde Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

YÖK. (1999). **Türkiye’de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon**. Ankara:

2000 Yılında Milli Eğitim. 1999. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı

EKLER

EK-1 2001 Yılında Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği Programları ve Kontenjanları

Sr. no	Üniversite adı	Fak Sys	Eğitim Fakültesi Adı				Sınıf Öğretmenliği	
			Merkez	Taşra	Kont.	ABD sys.	I. Öğr.	II. Öğr.
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Bolu)	6	1	-	940	9	300	160
2	Adnan Menderes Üniversitesi (Aydın)	6	1	-	100	1	100	-
3	Afyon Kocatepe Üniversitesi (Afyon)	9	1	Uşak	200	2	100	-
					600	3	100	100
4	Akdeniz Üniversitesi (Antalya)	9	1	-	40	1	40	-
5	Anadolu Üniversitesi (Eskişehir)	8	1	-	600	10	100	200
6	Ankara Üniversitesi	15	Eğt. Blm.	-	340	6	100	-
			K. Karabekir		1960	18	220	200
7	Atatürk Üniversitesi (Erzurum)	15		Ağrı	500	4	150	150
				Erzincan	650	5	200	200
8	Balıkesir Üniversitesi	4	Necatibey	-	970	11	80	80
9	Boğaziçi Ün. (İstanbul)	4	1	-	285	9	-	-
10	Celal Bayar Ü. (Manisa)	5	-	Demirci	690	4	200	200
11	Cumhuriyet Ün. (Sivas)	7	1	-	385	4	100	50
12	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	7	1	-	980	12	150	150
13	Çukurova Ün.(Adana)	9	1	-	890	9	200	100
14	Dicle Üniversitesi (Diyarbakır)	11	1		740	14	50	50
				Siirt	560	3	200	200
15	Dokuz Eylül Ün. (İzmir)	10	Buca	-	1690	18	200	200
16	Dumlupınar Ü (Kütahya)	5	-	-	-	-	-	-
17	Ege Üniversitesi (İzmir)	11	1	-	200	3	50	-
18	Erciyes Ün. (Kayseri)	12	-	-	-	-	-	-
19	Fırat Ün. (Elazığ)	8	1	-	170	1	50	50
20	Galatasaray Ü (İstanbul)	5	-	-	-	-	-	-
21	Gazi Üniversitesi (Ankara)	21	Gazi		2035	22	190	175
				Kastamonu	830	5	250	250
				Kırşehir	920	4	200	200
22	Gaziantep Üniversitesi	6		Adıyaman	150	1	80	70
				Kilis Muallim Rifat	40	1	40	-
23	Gazi Osman Paşa Üniversitesi (Tokat)	4	1	-	60	1	60	-
24	Hacettepe Ün. (Ankara)	8	1	-	840	13	200	-
25	Harran Ün. (Şanlıurfa)	7	-	-	-	-	-	-
26	İnönü Üniversitesi (Malatya)	6	1	-	990	12	150	100
27	İstanbul Üniversitesi	16	Hasan Ali Yücel	-	510	9	50	-
28	İstanbul Teknik Üniversitesi	11	-	-	-	-	-	-
29	Kafkas Üniversitesi Kars	4	1	-	150	2	100	-

30	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	7	-	-	-	-	-	-
31	Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	16	Fatih		1370	14	150	150
				Giresun	420	4	250	-
				Rize	120	1	120	-
32	Kırıkkale Üniversitesi	7	1	-	200	1	100	100
33	Kocaeli Üniversitesi	8	1	-	250	1	50	-
34	Marmara Üniversitesi (İstanbul)	13	Atatürk	-	1440	18	200	-
35	Mersin Üniversitesi	8	1	-	120	2	30	-
36	Mimar Sinan Üniversitesi (İstanbul)	3	-	-	-	-	-	-
37	Muğla Üniversitesi	4	1	-	250	5	80	-
38	Mustafa Kemal Üniversitesi (Hatay)	7	1	-	450	3	200	150
39	Niğde Üniversitesi	6	1	-	700	3	200	200
40	On dokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)	12	1		1120	12	150	150
				Amasya	750	6	200	100
				Sinop	50	1	50	-
41	ODTÜ (Ankara)	5	1	-	330	7	-	-
42	Osman Gazi Üniversitesi (Eskişehir)	5	1	-	180	4	30	30
43	Pamukkale Üniversitesi (Denizli)	6	1	-	730	5	250	150
44	Sakarya Üniversitesi	6		Hendek	545	5	55	55
45	Selçuk Üniversitesi (Konya)	14	1	-	1880	17	200	200
46	Süleyman Demirel Üniversitesi (Isparta)	11	-	Burdur	720	5	200	160
47	Trakya Üniversitesi (Edirne)	8	1	-	420	4	200	100
48	Uludağ Üniversitesi (Bursa)	8	1	-	800	8	200	100
49	Yıldız Teknik Üniversitesi (İstanbul)	7	-	-	-	-	-	-
50	Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Van)	8	1	-	560	12	80	50
51	Kara Elmas Üniversitesi (Zonguldak)	7	-	Ereğli	280	2	100	100
Toplam		425	38	16	33650	357	7105	4580
			54				11085	

ÖSYM. (2001). Yükseköğretim Programları ve Kontenjan Kılavuzu. Ankara: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi.

Ek-2. Eğitim Fakültesi Bulunmayan Üniversiteler (2001 Yılı)

Sıra no	Üniversite Adı	Fakülte Sayısı
1	Dumlupınar Üniversitesi (Kütahya)	5
2	Erciyes Üniversitesi (Kayseri)	12
3	Galatasaray Üniversitesi (İstanbul)	5
4	Harran Üniversitesi (Şanlıurfa)	7
5	İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul)	11
6	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	7
7	Mimar Sinan Üniversitesi (İstanbul)	3
8	Yıldız Teknik Üniversitesi (İstanbul)	7

Ek-3. Eğitim Fakültesi Bulunup Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Olmayan Üniversiteler

Sıra no	Üniversite Adı	Eğt. Fak.	Toplam Kontenjanı
1	Boğaziçi Üniversitesi (İstanbul)	1	285
2	ODTÜ (Ankara)	1	330

Ek-4. Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Olan Ancak Yeni Açıldığı İçin Anket Uygulanamayan Üniversitelerin Eğitim Fakülteleri

Sıra no	Üniversite Adı	Fakülte Adı
1	Afyon Kocatepe Üniversitesi (Afyon)	Eğitim Fakültesi
2	Gazi Osman Paşa Üniversitesi (Tokat)	Eğitim Fakültesi
3	Kafkas Üniversitesi (Kars)	Eğitim Fakültesi
4	Kocaeli Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
5	Mersin Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
6	Muğla Üniversitesi	Eğitim Fakültesi
7	On dokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)	Sinop Eğitim Fakültesi
8	Osman Gazi Üniversitesi (Eskişehir)	Eğitim Fakültesi

Ek-5. Öğretim Elemanlarına Uygulanmak Üzere Hazırlanan Anketin Uygulanması İçin Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölüm Başkanlıklarına Anketlerle Beraber Gönderilen Yazı

Sayın Bölüm Başkanım,

Eğitim Fakülteleri, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalındaki, sanat eğitimi ders programının nasıl uygulandığını araştırmaktayım. Araştırmamı yapabilmem için sizlerin ilgi ve yardımlarına ihtiyacım vardır. Doktora tezimin konusu olan bu alanla ilgili verileri toplayabilmek için düzenlediğim anket formunu size gönderiyorum. Anketleri, aşağıda belirtilen dersleri veren, öğretim elemanı meslektaşlarımdan doldurabilmeleri hususunda yardımcı olursanız sevinirim.

Araştırmaya konu olan bu dersler; Sınıf Öğretmenliği Ders Programı II.Sınıf 3.ve 4. Yarıyıllarda okutulan “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” dersi ile “Resim-İş Eğitimi” dersleridir. Anket, bu derslerin işlenişinin nasıl olduğunu tespit edebilmeyi amaçlamaktadır.

Öğretim elemanları için düzenlenen anketi, Sınıf Öğretmenliği Programında bu iki dersi hangi Öğretim Elemanları okutuyorsa, görev yaptıkları bölüm ya da kuruma bakılmaksızın, onların doldurması gerekmektedir. Bunun için size, Sınıf Öğretmenliğinde bu dersleri veren dört öğretim elemanı varsayılarak, 4 adet anket formu gönderilmiştir.

Doldurulacak anketleri, postaya verilmek üzere her şeyiyle hazırlanmış olarak, size gönderilen zarfın içinden çıkacak olan, ikinci boş zarfın içine koyup, bana geri gönderebilirsiniz. Gerekirse adres ve telefon numaram aşağıdadır.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden çok teşekkür ederim. Saygılarımla.

Adres:

Sayit UYSAL

Kastamonu Eğitim Fakültesi

İlköğretim Bölümü Sınıf öğretmenliği

KASTAMONU

Tlf: İş; 0 366 2142312 Ev; 0 366 2122832

E-mail: sauysal@gazi.edu.tr

Ek-6 : Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalındaki sanat eğitimi (Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, Resim-İş Eğitimi dersleri) ders programı uygulamalarının, öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerine göre araştırılmasına ait anket formu

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI SANAT EĞİTİMİ DERS PROGRAMI UYGULANMA YETERLİLİĞİNİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİNE GÖRE ARAŞTIRILMASINA AİT ANKET FORMU

GENEL AÇIKLAMA

Sayın Meslektaşım,

Size ilııkte, Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalındaki sanat eğitimi (Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, Resim-İş Eğitimi) ile ilgili ders programı uygulamalarının, öğretim elemanlarının görüşlerine göre araştırılmasına ait, 44 sorudan oluşan bir anket formu sunulmuştur.

Anketin amacı, sanat eğitimi derslerine ilişkin görüşlerinize başvurarak, araştırma için veriler oluşturmaktır.

Her sorunun karşısında beş seçenek vardır. Size uygun olan seçeneğin karşısına (x) işareti koyarak cevabınızı belirleyiniz. Anketin sonundaki açık uçlu soruyu ayrıca cevaplandırmanız uygun olacaktır. Ankete vereceğiniz doğru ve içten cevaplar, araştırmaya ışık tutacaktır.

Araştırma anketi üç ana bölümden oluşmaktadır;

1. Bölüm: Kişisel bilgileri,

2. Bölüm: Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri ile Resim-İş Eğitimi derslerinin; Amaçlarını, Konularını, Öğrenme-öğretme Süreçlerini ve Değerlendirme biçimini içeren soruları kapsamaktadır.

3. Bölüm: Sanat eğitimi ders programındaki derslerin değerlendirilmesinde kullanılan sınav türleriyle, bu alanla ilgili ayrıca bir derse ihtiyaç olup olmadığına ilişkin yapılandırılmış üç soru ve anketin sonunda da açık uçlu bir soru yer almaktadır.

Ankete verilecek cevaplar sadece bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Kişisel bilgiler hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Ankete özel kimlik bilgilerinizi yazmak zorunda değilsiniz. Araştırmanın neticelerini isterseniz makul bir süre sonunda aşağıdaki adresten öğrenebilirsiniz.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Öğr.Gör. Sayit UYSAL

G.Ü. Eğt. Bilm. Enst. Doktora Öğrencisi

Adres:

Kastamonu Eğitim Fakültesi

İlköğretim Bölümü Sınıf öğretmenliği

KASTAMONU

Tlf: İş; 0 366 2142312 Ev; 0 366 2122832

E-mail: sauysal@gazi.edu.tr

I. BÖLÜM
(KİŞİSEL BİLGİLER)

1. Fakültedeki göreviniz :

- a. Öğr. Üyesi () b. Öğr. görevlisi () c. Okutman () d. Diğer ()

2. Öğrenim durumunuz :

- a. Doktora () b. Yüksek Lisans () c. Lisans ()

3. Görev yaptığınız bölüm :

- a. İlköğretim Bölümü () b. Güzel Sanatlar Eğt. Bölümü () c. Diğerleri ()

4. Bugüne kadar çalıştığınız tüm eğitim kurumlarındaki hizmet süreniz:

- a. 1-10 yıl () b. 11 yıl ve yukarısı ()

5. Sanat eğitimi ders programı geliştirme sürecine katıldınız mı? :

- a. Evet () b. Hayır ()

Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması kapsamında hazırlanan sanat eğitimi ders programlarına yönelik tutumunuz nasıldır? :

- a. Olumlu () b. Olumsuz ()

II. BÖLÜM

AÇIKLAMA: Bu bölümde, Sınıf öğretmenliği anabilim dalı ders programındaki Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri ile Resim-İş Eğitimi derslerine ait maddeler bulunmaktadır. Bu maddeler derslerdeki amaçların, konuların, öğrenme-öğretme süreçlerinin ve değerlendirmelerin uygulanışına dönük görüşlerinizi almak üzere hazırlanmıştır. Dersler için ortak olarak hazırlanan bu maddelere ne derecede katıldığınızı belirlemek amacıyla ;

Tamamen Katılıyorum (5) Oldukça Katılıyorum (4)
Orta Derecede katılıyorum (3) Biraz Katılıyorum (2)
Hiç Katılmıyorum (1), olmak üzere beş seçenek verilmiştir. Her maddeye ait

görüşünüzü en iyi yansıtacak seçeneği, iki ders için ayrı ayrı düzenlenen sütunlarda içine X işareti koyarak belirtiniz. Kapatılan bazı bölümler o dersi ilgilendirmediği için işaretlenmeyecektir. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız.

Sıra no	DERSLERİN AMAÇLARI HAKKINDA	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri					Resim-İş Eğitimi				
		Tamamen katılıyorum	Oldukça katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Biraz katılıyorum	Hiç katılmıyorum	Tamamen katılıyorum	Oldukça katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Biraz katılıyorum	Hiç katılmıyorum
1	Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.										
2	Öğrenciler yarıyılın başında, ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.	→									
3	Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.										
4	Resim-İş derslerinin eğitimdeki yeri ve önemi kavranmıştır.	→									
5	Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.										
6	Öğrenciler kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmişlerdir.						←				
7	Bir sanat eserini, sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmişlerdir.										
8	Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.										
9	Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.										
10	Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.										

Sıra no	DERSLERİN ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜREÇLERİ HAKKINDA	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri					Resim-İş Eğitimi				
		Tamamen katılıyorum	Oldukça katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Biraz katılıyorum	Hiç katılmıyorum	Tamamen katılıyorum	Oldukça katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Biraz katılıyorum	Hiç katılmıyorum
26	Ders öğretim elemanları konu alanına hakimdir.						←				
27	Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.										
28	Öğretim elemanları derslerini, sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.										
29	Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için bu dersler sayı ve süre olarak yeterlidir.						←				
30	Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaktadır.	→									
31	Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.										
32	Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.										
33	Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.										
DERSLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ HAKKINDA											
34	Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.										
35	Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir.						←				
36	Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.										
37	Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.										
38	Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.										
39	Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.										
40	Resim-İş Eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.	→									
41	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.						←				

III. BÖLÜM

Sıra no	GENEL MADDELER
1	Ders programlarının yeterli düzeyde uygulanabilmesi için programa “Resim-İş Öğretimi” dersi konulmalıdır. a. Tamamen katılıyorum () b. Oldukça katılıyorum () c. Orta düzeyde katılıyorum () d. Biraz katılıyorum () e. Hiç katılmıyorum ()
2	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türü hangisidir ? : a. Klasik Yazılı (Essey tipi) () b. Çoktan seçmeli test () c. Ödevlendirme () d. Resim çalışması ()
3	Resim-İş Eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesine yönelik uygulanan sınav türü hangisidir ? : a. Klasik Yazılı (Essey tipi) () b. Çoktan seçmeli test () c. Ödevlendirme () d. Resim çalışması ()

Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi dersleri hakkındaki olumlu ya da olumsuz diğer görüşleriniz nelerdir ?

**SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI SANAT EĞİTİMİ DERS PROGRAMI
UYGULANMA YETERLİLİĞİNİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE
ARAŞTIRILMASINA AİT ANKET FORMU**

GENEL AÇIKLAMA

Değerli Öğretmen Adayları,

Size ilıŖikte, Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalındaki sanat eğitimi (Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri, Resim-İŖ Eğitimi) ile ilgili ders programı uygulamalarının, öğrenci görüşlerine göre araştırılmasına ait, 44 sorudan oluşan bir anket formu sunulmuştur.

Anketin amacı, sanat eğitimi derslerine iliŖkin görüşlerinize başvurarak, araştırma için veriler oluŖturmaktır. Her sorunun karşısında beŖ seçenek vardır. Size uygun olan seçeneğin karşısına (x) iŖareti koyarak cevabınızı belirleyiniz. Anketin sonundaki açık uçlu soruyu ayrıca cevaplandırmanız uygun olacaktır. Ankete vereceğiniz doğru ve içten cevaplar, araŖtırmaya ıŖık tutacaktır.

AraŖtırma anketi iki ana bölümden oluŖmaktadır;

Bölüm: KiŖisel bilgileri,

Bölüm: Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri ile Resim-İŖ Eğitimi derslerinin; Amaçlarını, Konularını, Öğrenme-öğretme Süreçlerini ve Değerlendirme biçimini içeren soruları kapsamaktadır.

Ankete verilecek cevaplar sadece bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. KiŖisel bilgiler hiçbir kiŖi ya da kuruma verilmeyecektir. Ankete özel kimlik bilgilerinizi yazmak zorunda değilsiniz. AraŖtırmanın neticelerini isterseniz makul bir süre sonunda aŖađıdaki adresten öğrenebilirsiniz.

İlgi ve yardımlarınız için Ŗimdiden teŖekkür ederim.

Öğr.Gör. Sayit UYSAL

G.Ü. Eğt. Bilm. Enst. Doktora Öğrencisi

Adres:

Kastamonu Eğitim Fakültesi

İlköğretim Bölümü Sınıf öğretmenliği

KASTAMONU

Tlf: İŖ; 0 366 2142312 Ev; 0 366 2122832

E-mail: sauysal@gazi.edu.tr

I. BÖLÜM
(KİŞİSEL BİLGİLER)

1. Halen öğrenim gördüğünüz Üniversite ve Eğitim Fakültesinin adı :

(.....)

2. Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu :

a. Genel Lise () b. Öğretmen Lisesi () c. Meslek Lisesi () d. Diğer ()

3. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersini ilk defa aldığınız yarıyıldaki başarı notunuz :

a. 0-50 Puan arası () b. 51-100 Puan arası ()

4. Resim-İş Eğitimi dersini ilk defa aldığınız yarıyıldaki başarı notunuz :

a. 0-50 Puan arası () b. 51-100 Puan arası ()

5. Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri Dersi ile Resim-İş Eğitimi Dersini aynı Öğretim Elemanından mı aldınız ? :

a. Evet () b. Hayır ()

Açıklama : Öğretim elamanlarına uygulanan anketteki maddelerin aynısı öğrencilerin anketinde de bulunduğundan, anketteki diğer sayfalar buraya tekrar alınmamıştır.

Ek-7. Veri Toplama Aracının Hazırlanması İçin Öğrencilere Yöneltilen Açık Uçlu Sorular Formu

Değerli Öğrenciler,

G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sanat Eğitimi Anabilim dalında “Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki sanat eğitimi ders programı uygulanma yeterliliği” konusunda doktora çalışması yapmaktayım.

Araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının gördükleri sanat eğitimi (Resim-İş, Plastik sanatlar) ders programı uygulamalarının nasıl olduğunu belirleyebilmek ve nasıl olması gerektiği hususunda öneriler sunabilmektir.

Araştırma konusuyla ilgili görüş ve düşünceleriniz bu çalışmaya rehberlik edecektir. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Sayit Uysal
Öğretim Görevlisi

Konu :

Sizce, III. ve IV. Yarıyıldaki görmüş olduğunuz “Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri” dersi ile “Resim-İş Eğitimi” dersleri uygulamaları ne durumdadır ? Nasıl olmalıdır ? Bu konudaki görüş ve önerilerinizi ;

Derslerin amaçları

Derslerin konuları

Derslerin işlendiği ortam, kullanılan yöntem ve teknikler, kaynaklar, araç ve gereçler ve derslerin süresi

Derslerin değerlendirilmesi

Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri

Öğretim elemanlarının durumu

Yönetimin, öğrencilerin, dersleri veren öğretim elemanlarının derslere bakış açısı

Eğer varsa diğer açılardan ayrı ayrı aşağıda belirtmeniz uygun olacaktır.

Buradan başlayınız :

Ek-8 : Ön anket taslağı için literatür taraması, öğretim elemanları ile yapılan görüşmeler ve öğrencilere uygulanan açık uçlu sorularla elde edilen ham anket maddeleri

A- Amaçlarla İlgili :

Öğrenciler, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi derslerine başlamadan önce, bu iki dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.

Bu iki dersin amaçları öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenmiştir.

Bu iki dersin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmenliği mesleğine hazır hale gelebilmeleri için, uygun ve yeterlidir.

Bu iki dersin amaçları İlköğretim Programındaki Resim-İş dersinin amaçları ile uyusmaktadır.

Bu iki dersin amaçları sanat eğitiminin bilişsel, duyuşsal, psikomotor alanına uygundur.

Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersinin öğretimi sonunda bu dersin amaçları gerçekleştirilmiştir.

Resim-İş Eğitimi dersinin öğretimi sonunda bu dersin amaçları gerçekleştirilmiştir.

Bu iki dersin amaçları, öğrencilerin daha önceki öğretim kademelerinde bu alanla ilgili olarak almış oldukları eğitimle oluşmuş olan, hazır bulunuşluk düzeylerine uygundur.

Öğrenciler meslekleri açısından bu derslerin amaçlarının gerekliliğine inanmaktadır.

Amaçlar sanat eğitiminin dört disiplininden Estetik Eğitimi ağırlıklıdır.

Amaçlar sanat eğitiminin dört disiplininden Eleştiri Eğitimi ağırlıklıdır.

Amaçlar sanat eğitiminin dört disiplininden Sanat Tarihi Eğitimi ağırlıklıdır.

Amaçlar sanat eğitiminin dört disiplininden Uygulama ağırlıklıdır

B- Konularla İlgili :

Konular, Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi derslerine ayrılan sürede bitirilemeyecek kadar geniş tutulmuştur.

Bu iki dersin konuları amaçları gerçekleştirici niteliktedir.

Bu iki dersin konuları daha çok Estetik Eğitimi ağırlıklıdır.

Bu iki dersin konuları daha çok Eleştiri Eğitimi ağırlıklıdır.

Bu iki dersin konuları daha çok Sanat Tarihi Eğitimi ağırlıklıdır.

Bu iki dersin konuları daha çok Uygulama ağırlıklıdır.

Uygulanan bu iki ders programının konuları ile ilköğretim I. Kademe resim-iş ders programının konuları arasında uygunluk vardır.

Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi ders konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri ile resim-iş eğitimi derslerinin konuları arasında sıralılık ve aşamalık ilkelerine uygunluk vardır.

Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi dersi konu kapsamı, sınıf öğretmenlerinin sanat eğitimi ile ilgili öğretmenlik yeterliliğine uygundur.

Konularla öğrenilenler günlük hayata uyarlanabilmektedir.

Bu iki dersin konuları öğretmen adaylarının daha önce bu konuda almış oldukları eğitimi destekleyici niteliktedir.

C- Eğitim-Öğretim Süreçleriyle İlgili :

Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi derslerinin işlendiği fiziksel ortam, uygun ve ayrıca düzenlenmiştir.

Sınıf ya da atelyede kullanılan araç gereçler yeterli düzeydedir.

Derslerde eğitim-öğretim öğrenci merkezli olarak yapılmaktadır.

Derslerin konularına uygun yeterli derecede kaynaklara kolayca ulaşmak mümkündür.

Ders konularına uygun yazılı materyaller sadece öğretim elemanlarının ders notlarından ibarettir.

Dersler bilgi aktarımı yerine hayattan örneklendirilerek işlenmektedir.

Derslerin amaç ve konularına uygun yeterli derecede araştırma ve inceleme yaptırılmaktadır.

Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.

Sınıftaki öğrenci sayısı derslerin işlenişinde olumsuz etki yaratmamaktadır.

Sanat eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi dersinin süresi artırılmalıdır

Dersler uygulama ağırlıklı, resim yapma biçiminde işlenmektedir.

Öğrencilerin sanat eğitiminde çevredeki müze, sanat eserleri ve sergilerden istifade edilmektedir.

Öğretim elemanları programı uygulayabilecek derecede bilgi ve deneyime sahiptirler.

Sanat eğitimi ders programı ile sanat eğitimi derslerinin işlenişi birbiriyle tutarlıdır.

D- Değerlendirmeye İlgili :

Sanat eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersi ile Resim-İş Eğitimi dersinin notla değerlendirilmesi objektif olarak yapılmaktadır.

Derslerin sınav soruları işlenen konuları kapsamaktadır.

Daha çok resim teknikleri ile ilgili uygulamaya dönük ölçme ve değerlendirme yapılmaktadır.

Ölçme soruları geçerlidir. Çünkü konuların tamamını kapsamaktadır.

Ölçme sonuçları güvenilirdir. Çünkü sınavların yapıldığı ortam uygundur.

Programın amaçları değerlendirmelerde ölçüt olarak alınmaktadır.

Değerlendirmeler öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinde kullanılmaktadır.

Öğrencilerin bireysel gelişimleri dikkate alınarak değerlendirme yapılmaktadır.

Her öğretimin sonunda eksiklerin saptanması, yanlışların düzeltilmesi amacıyla bir ölçme yapılmaktadır.

Öğretmen adaylarının öğrenme durumlarını takip etmek amacıyla dosya değerlendirmesi yapılmaktadır

Öğrenci başarılarının ölçülmesinde klasik yazılı türü sınav yapılmaktadır

Öğrenci başarılarının ölçülmesinde test türü sınav yapılmaktadır

Öğrenci başarılarının ölçülmesinde uygulamalı sınav yapılmaktadır

Öğretim elemanı değerlendirme yaparken öğretmen adaylarının (ailevi, psikolojik vb.) sorunlarını dikkate almaktadır.

Öğrenci başarılarının ölçülme ve değerlendirilmesine ilişkin düzenlemeler, hedeflerle tutarlıdır

Ek-9 :Sınıf öğretmenliği anabilim dalı sanat eğitimi ders programı (sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi) uygulanma yeterliliğinin araştırılmasına ait ön anket maddelerinin döndürülmemiş temel bileşenler analizine göre birinci faktördeki faktör yükleri

Sıra No	Bağımlı Dışk. No	DERSLERİN AMAÇLARI HAKKINDAKİ MADDELER	Fakt. Yüklü
1	s 9	Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.	,853
2	s 8	Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.	,775
3	s 3	Ders programının öngördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.	,770
4	s 6	Öğrenciler kendilerinden beklenen düzeyde sanat tüketicisi konumuna gelmişlerdir.	,713
5	s 7	Bir sanat eserini sanat eleştirisi aşamalarına göre eleştirebilecek düzeye gelmişlerdir.	,674
6	s 10	Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir	,651
7	s 1	Dersin amaçları gerçekleştirirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.	,570
DERSLERİN KONULARI HAKKINDAKİ MADDELER			
8	s 12	Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir	,745
9	s 19	Sanatın dili ve sanatın değişik işlevleri konuları derste işlenmiştir.	,678
10	s 18	Sanat eğitiminin dört alanında (Estetik, Eleştiri, Sanat Tarihi, Stüdyo Eğitimi) bilgi ve deneyim konuları derste işlenmiştir.	,669
11	s 11	Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş Ders Programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.	,654
12	s 20	Çocukta yaratıcılık ve çocuğun estetik gelişim evreleri konuları derste işlenmiştir.	,645
13	s 13	Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.	,579
14	s 21	Görsel algı konusuna yönelik çalışmalar, derste uygulamalı olarak yapılmıştır.	,524
15	s 14	Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.	,438
DERSLERİN ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜREÇLERİ HAKKINDAKİ MADDELER			
6	s 23	Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.	,712
17	s 28	Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.	,661
18	s 27	Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.	,606
19	s 24	Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.	,602
20	s 25	Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.	,588
21	s 31	Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.	,584
22	s 33	Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.	,513
23	s 22	Derslerde işlenen konular ile Sınıf Öğretmenliği Ders Programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.	,497
24	s 26	Ders öğretim elemanları konu alanına hakimdir.	,467
25	s 32	Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.	,452
26	s 29	Sınıf öğretmeni adaylarının, sanat eğitimi alanındaki yeterlilikleri için, bu dersler sayı ve süre olarak yeterlidir.	,425
DERSLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ HAKKINDAKİ MADDELER			
27	s 41	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.	,786
28	s 36	Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.	,734
29	s 39	Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.	,728
30	s 38	Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.	,698
31	s 37	Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.	,643
32	s 34	Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.	,362
33	s 35	Ders öğretim elemanı değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında öğrencileri önceden bilgilendirmiştir.	,328

Ek-10 : Sınıf öğretmenliği anabilim dalı sanat eğitimi ders programı (resim-iş eğitimi dersi) uygulanma yeterliliğinin araştırılmasına ait ön anket maddelerinin döndürülmemiş temel bileşenler analizine göre birinci faktördeki faktör yükleri

Sıra No	Bağımlı Dışk. No	DERSLERİN AMAÇLARI HAKKINDAKİ MADDELER	Fakt. Yüğü
1	r 8	Bu derslerin bulunduğu yarıyılların sonunda, amaçların büyük bir bölümü gerçekleştirilmiştir.	,800
2	r 9	Öğrenciler bu alanda kendilerinden beklenen öğretmenlik becerilerini kazanmışlardır.	,679
3	r 5	Öğrenciler ilköğretim resim-iş dersiyle ilgili ünite ve ders planlarını yapabilecek konuma gelmişlerdir.	,673
4	r 3	Ders programının öğördüğü bilgi düzeyine ulaşılmıştır.	,669
5	r 4	Resim-İş derslerinin eğitimdeki yeri ve önemi kavranmıştır.	,661
6	r 10	Bu derslerin amaçları, öğrencilerin sınıf öğretmeni olduğunda, Resim-İş derslerini verebilecekleri şekilde yetiştirilmelerine uygun ve yeterlidir.	,642
7	r 1	Dersin amaçları gerçekleştirilirken, Fakültenin ve Milli Eğitimin amaçları da göz önünde bulundurulmaktadır.	,631
8	r 2	Öğrenciler, yarıyılın başında ders öğretim elemanı tarafından, dersin amaçları hakkında bilgilendirilmiştir.	,443
DERSLERİN KONULARI HAKKINDAKİ MADDELER			
9	r 12	Derslerin konuları kolaydan zora, basitten karmaşığa, yakından uzağa, somuttan soyuta göre düzenlenmiştir	,774
10	r 13	Öğrenciler bu derslerde öğrendikleri bilgi ve becerileri günlük hayatlarında da kullanabilmektedir.	,749
11	r 15	Derste, İlköğretim I. Kademe Resim-İş Ders Programı incelenmiştir.	,723
12	r 11	Bu derslerin konuları ile İlköğretim I. Kademe Resim-iş Ders Programının konuları, birbirini destekleyici niteliktedir.	,680
13	r 16	Ders planlarının hazırlanması ve değerlendirme çeşitleri konuları derslerde işlenmiştir.	,665
14	r 17	İlköğretim I. Kademe uygulanan, Resim-İş Öğretimi yöntem ve tekniklerini kapsayan konular, derste işlenmiştir.	,596
15	r 14	Sınıf öğretmenliği için bu derslerin konuları gerekli ve yararlıdır.	,459
DERSLERİN ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜREÇLERİ HAKKINDAKİ MADDELER			
16	r 23	Derslerin işlenişinde konulara uygun çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır.	,736
17	r 24	Konuların işlenişinde kullanılan yöntemler uygun ve çeşitlidir.	,691
18	r 32	Ders konularına uygun, yeterli derecede kaynak bulunmaktadır.	,650
19	r 33	Sınıflardaki öğrenci sayısı, derslerin gerektiği biçimde işlenebilmesine uygundur.	,608
20	r 22	Derslerde işlenen konular ile Sınıf Öğretmenliği Ders Programındaki bu derslerin konuları birbiriyle tutarlıdır.	,534
21	r 28	Öğretim elemanları dersi sınıf öğretmenliğinin kapasite ve düzeyine (Yeterliliğine) uygun olarak işlemektedir.	,519
22	r 27	Öğretim elemanları dersi istekli ve planlı olarak işlemektedir.	,510
23	r 25	Ders öğretim elemanı ders sırasında öğrencilerle etkili iletişim kurabilmektedir.	,478
24	r 31	Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, programın uygulanmasına uygun ve yeterlidir.	,445
25	r 30	Fakültede derslerin işlenişine uygun ortam (Atölye) bulunmaktadır.	,409
DERSLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ HAKKINDAKİ MADDELER			
26	r 39	Sınavların (hazırlanması, uygulanması, başarının ölçülmesinin) objektif olması dolayısıyla sınav sonuçları güvenilirdir.	,767
27	r 38	Bu derslerle ilgili öğrenci başarısının ölçülmesinde yapılan sınav sayısı yeterlidir.	,735
28	r 40	Resim-İş Eğitimi dersindeki öğrenci başarısının ölçülmesinde kullanılan ölçme aracı ile yöntemi uygun ve yeterlidir.	,703
29	r 36	Sınavlardaki sorular derslerde işlenen konuları kapsamaktadır.	,668
30	r 37	Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ölçme soruları anlaşılır niteliktedir.	,608
31	r 34	Öğrenci başarısının değerlendirilmesinde, amaçların gerçekleşme düzeyi ölçüt olarak alınmaktadır.	,363

Ek-11 : Sınıf öğretmenliği anabilim dalı sanat eğitimi ders programı (sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersi ile resim-iş eğitimi dersi) uygulanma yeterliliğinin araştırılmasına ait ön anket maddelerinin güvenilirlik testi sonuçları (alpha-cronbach yöntemi)

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersiyle ilgili anket maddelerinin güvenilirlik testi sonuçları (alpha-cronbach yöntemi)

Madde Sayısı	Alpha-Cronbach Değeri	Standartlaştırılmış Alpha-Cronbach Değeri
33	,9045	,9072

Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri dersiyle ilgili anket bölümlerinin güvenilirlik testi sonuçları (alpha-cronbach yöntemi)

Anket Bölümü	Örneklem Sayısı	Madde Sayısı	Alpha-Cronbach Değeri
Amaçlar Boyutu	61	7	,8370
Konular Boyutu	61	8	,7591
Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	61	11	,7719
Değerlendirme Boyutu	61	7	,6903

Resim-iş eğitimi dersiyle ilgili anket maddelerinin güvenilirlik testi sonuçları (alpha-cronbach yöntemi)

Madde Sayısı	Alpha-Cronbach Değeri	Standartlaştırılmış Alpha-Cronbach Değeri
31	,9132	,9145

Resim-iş eğitimi dersiyle ilgili anket bölümlerinin güvenilirlik testi sonuçları (alpha-cronbach yöntemi)

Anket Bölümü	Örneklem Sayısı	Madde Sayısı	Alpha-Cronbach Değeri
Amaçlar Boyutu	61	8	,8074
Konular Boyutu	61	7	,7857
Öğrenme-Öğretme Süreçleri Boyutu	61	10	,7564
Değerlendirme Boyutu	61	6	,7240

Ek-12. Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarında başlangıcından günümüze kadar uygulanan ders programları

II. YILLIK EĞİTİM ENSTİTÜLERİ DERS PROGRAMI (1974)

ALANLAR VE DERSLER	1. SINIF		2. SINIF	
	I. Yarıyıl	II. Yarıyıl	III. Yarıyıl	IV. Y.yıl
<i>Genel Kültür Dersleri (Zorunlu)</i>				
Türkçe-Kompozisyon	2	3	-	-
Düşünce Tarihi	-	-	-	-
Ekonomiye Giriş	-	3	-	-
Devrim Tarihi	-	-	2	2
Yabancı Dil	2	2	2	2
Araştırma	-	-	-	3
<i>Sınıf Öğretmenliği Dersleri (Zorunlu)</i>				
Hayat Bilgisi Öğretimi	-	-	-	2
Türkçe Öğretimi	-	-	2	2
Sosyal Bilgiler Öğretimi	-	-	-	3
Fen Bilgisi Öğretimi	-	-	3	-
Matematik Öğretimi	3	-	-	-
Din Bilgisi Öğretimi	-	-	-	2
Müzik ve Öğretimi	2	2	2	-
Beden Eğ. Oyun ve Öğretimi	2	2	2	-
Resim-İş Yazı ve Öğretimi	2	2	2	-
Uygulama	21 iş günü			
<i>Öğretmenlik Formasyonu Dersleri (Zorunlu)</i>				
Eğitime Giriş	2	-	-	-
Eğitim Psikolojisi	-	3	-	-
Eğitim Sosyolojisi	-	-	2	-
Genel Öğretim Yöntemleri	3	-	-	-
Ölçme Değerlendirme	-	-	3	-
Rehberlik	-	-	-	2
<i>Yardımcı Dallar (Birisini zorunlu seçmeli)</i>				
Okulöncesi Eğitim	-	2	4	3
Özel Eğitim	-	2	4	3
<i>İş ve Teknik Eğitimi Dersleri (Birisini zorunlu seçmeli)</i>				
El Sanatları	2	2	2	2
Tarım	2	2	2	2
Kooperatifçilik	2	2	2	2
İlk Yardım ve Sağlık Bilgisi	2	2	2	2
<i>Seçmeli Dersler (Birisini zorunlu seçmeli)</i>				
Türkçe	3	3	3	-
Sosyal Bilgiler	3	3	3	-
Matematik	3	3	3	-
Fen Bilgisi	3	3	3	-
Müzik	3	3	3	-
Resim-İş	3	3	3	-
Beden Eğitimi	3	3	3	-

II. YILLIK EĞİTİM YÜKSEKOKULLARI DERS PROGRAMI (1982)

ALANLAR VE DERSLER	1. SINIF		2. SINIF	
	I. Yarıyıl	II. Yarıyıl	III. Yarıyıl	IV. Y.yıl
Temel Matematik	3	-	-	-
Genel Biyoloji	2	-	-	-
Genel Psikoloji	2	-	-	-
Matematik Öğretimi	3	-	-	-
Müzik ve Öğretimi	2	2	2	-
Beden Eğt. Oyun ve Öğretimi	2	2	2	-
Resim-İş Yazı ve Öğretimi	2	2	2	-
Türk Tarihi	-	3	-	-
Temel Fizik	-	2	-	-
İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi	-	2	-	-
Araştırma Yöntemleri	-	2	-	-
Temel Kimya	-	-	3	-
Genel Coğrafya	-	-	2	-
Türkiye Coğrafyası	-	-	-	2
Ülkeler Coğrafyası	-	-	-	2
Düşünce ve Uygarlık Tarihi	-	-	-	2
Toplum Sağlığı ve İlk Yardım	-	-	-	2
Fen Bilgisi Öğretimi	-	-	3	-
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	-	-	2	2
Türkçe Öğretimi	-	-	2	2
İş ve Teknik Eğitimi	2	2	-	-
Ev Ekonomisi	2	2	-	-
Ticaret Turizm	-	-	2	2
Tarım Bilgisi	-	-	2	2
Eğitime Giriş	3	-	-	-
Eğitim Sosyolojisi	3	-	-	-
Eğitim Psikolojisi	-	3	-	-
İlkokul Programı ve Öğr. İlk.	-	3	-	-
Eğitimde Ölçme ve Değerlen..	-	-	3	-
Rehberlik	-	-	3	-
Eğitim Yönetimi	-	-	-	3
Yabancı Dil	4	4	-	4
Atatürk İlk. Ve İnk. Tarihi	1	1	1	1
Türk Dili	3	3	3	3
Bed. Eğt. veya Güzel Snt. Dl.	1	1	1	1
Uygulama	Bir Ay			

II. YILLIK EĞİTİM YÜKSEKOKULLARI DERS PROGRAMI (1983)

ALANLAR VE DERSLER	1. SINIF		2. SINIF	
	I. Yarıyıl	II. Yarıyıl	III. Yarıyıl	IV. Y.yıl
Temel Matematik	2	2	-	-
Genel Biyoloji	2	2	-	-
Genel Psikoloji	2	-	-	-
Matematik Öğretimi	3	-	-	-
Müzik ve Öğretimi	2	2	2	-
Beden Eğt. Oyun ve Öğretimi	2	2	2	-
Resim-İş Yazı ve Öğretimi	2	2	2	-
Türk Tarihi	-	3	-	-
Temel Fizik	2	2	-	-
İnsan Anatomisi ve Fizyolojisi	-	2	-	-
Araştırma Yöntemleri	-	2	-	-
Temel Kimya	-	-	2	2
Genel Coğrafya	-	-	2	-
Türkiye Coğrafyası	-	-	-	2
Ülkeler Coğrafyası	-	-	-	2
Düşünce ve Uygarlık Tarihi	-	2	-	-
Toplum Sağlığı ve İlk Yardım	-	-	-	3
Fen Bilgisi Öğretimi	-	-	3	-
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	-	-	-	2
Türkçe Öğretimi	-	-	2	2
İş ve Teknik Eğitimi	2	2	-	-
Ev Ekonomisi	2	2	-	-
Ticaret Turizm	-	-	2	2
Tarım Bilgisi	-	-	2	2
Eğitime Giriş	3	-	-	-
Eğitim Sosyolojisi	3	-	-	-
Eğitim Psikolojisi	-	3	-	-
İlkokul Programı ve Öğr. İlk.	-	3	-	-
Eğitimde Ölçme ve Değerlen..	-	-	3	-
Rehberlik	-	-	3	-
Eğitim Yönetimi	-	-	-	3
Yabancı Dil	4	4	-	4
Atatürk İlk. Ve İnk. Tarihi	1	1	1	1
Türk Dili	1	1	1	1
Bed. Eğt. veya Güzel Snt. Dll. Biri	1	1	1	1
Uygulama	Bir Ay			
Hayat Bilgisi Öğretimi	-	-	-	2
Sosyal Bilgiler Öğretimi	-	-	-	3

DÖRT YILLIK EĞİTİM YÜKSEKOKULU PROGRAMI (1990)

BİRİNCİ YIL									
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K	DERSİN ADI	T	U	K		
Türk Dili	3		3	Türk Dili	3		3		
Genel Tarih	2		2	Türk Tarih	2		2		
Genel Coğrafya	2		2	Türkiye Coğrafyası	3		3		
Yurttaşlık Bilgisi	2		2	Temel Matematik	2		2		
Temel Matematik	2		2	Temel Fizik	3		3		
Eğitime Giriş	3		3	Eğitim Sosyolojisi	2		2		
Psikolojiye Giriş	2		2	Eğitim Felsefesi	2		2		
Sosyolojiye Giriş	2		2	Beden Eğt. Veya Güzel Snt. Dal	2		2		
Felsefeye Giriş	2		2	Yabancı Dil	2		2		
Yabancı Dil	2		2	Atatürk İlk.ve İnkılap Tarihi	2		2		
Atatürk İlk.ve İnkılap Tarihi	2		2						
Toplam	24			Toplam	23				
İKİNCİ YIL									
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K	DERSİN ADI	T	U	K		
Türk Edebiyatı	2		2	Türk Edebiyatı	2		2		
Türk Tarihi	2		2	Genel Biyoloji	3		3		
Ülkeler Coğrafyası	2		2	İlkokullar İçin Matematik	3		3		
Temel Kimya	3		3	Öğrenme Psikolojisi	3		3		
Gelişim Psikolojisi	3		3	Araştırma Teknikleri	2		2		
Resim-İş	2		2	Genel Öğretim Yöntemleri	3		3		
Müzik	2		2	Resim-İş ve Yazı	2		2		
Yabancı Dil	2		2	Müzik	2		2		
<i>Beden Eğitimi ve Oyun</i>	2		2	Yabancı Dil	2		2		
<i>İstatistik</i>	2		2	<i>Beden Eğitimi ve Oyun</i>	2		2		
Atatürk İlk.ve İnkılap Tarihi	2		2						
Toplam	24			Toplam	24				
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K	DERSİN ADI	T	U	K		
Okuma-Yazma Öğretimi	2		2	Türkçe Öğretimi	2		2		
İlkokullar için Fen ve Tabiat Bilgisi	3		3	İlkokullar İçin Sosyal Bilgiler	3		3		
Resim-İş ve Yazı Öğretimi	2		2	Ölçme ve Değerlendirme	3		3		
Müzik Öğretimi	2		2	Din Kültürü ve Ahlak	2		2		
Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	2		2	Türk Eğitim Sistemi	2		2		
Yabancı Dil	2		2	Yabancı Dil	2		2		
Yan Alan (Seçmeli)	4		4	<i>Beden Eğitimi Oyun ve Öğretimi</i>	2		2		
Okullarda Gözlem		3	3	Yan Alan (Seçmeli)	4		4		
Matematik Öğretimi	2		2	Okullarda Uygulama		4	4		
Atatürk İlk.ve İnkılap Tarihi	2		2						
Toplam	24			Toplam	24				
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K	DERSİN ADI	T	U	K		
Fen ve Tabiat Bilgisi Öğretimi	2		2	İlkokul Programları ve Gıst.	3		3		
Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretimi	2		2	Okul Yönetimi ve Denetimi	3		3		
Eğitim Teknolojisi	2		2	Özel Eğitime Giriş	2		2		
Rehberlik ve Ruh Sağlığı	3		3	Bilgisayar Kullanımı ve Öğr.	2		2		
Bilgisayar Kullanımı ve Öğr.	2		2	Çocuk Edebiyatı	2		2		
Halk Eğitimi	2		2	Türk Kültürü	2		2		
Yabancı Dil	2		2	Yan Alan (Seçmeli)	5		5		
Yan Alan (Seçmeli)	5		5	Uygulama Semineri	3		3		
Staj Çalışmaları		4	4	Atatürk İlk.ve İnkılap Tarihi	2		2		
Toplam	24			Toplam	24				

EĞİTİM FAKÜLTELERİ SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ PROGRAMI (1995)

Her fakültedeki ders programı farklı olduğundan Kastamonu Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü Ders Programı örnek olarak alınmıştır.

BİRİNCİ YIL									
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K	DERSİN ADI	T	U	K		
Türk Dili I	3		3	Türk Dili II	3		3		
Genel Tarih	2		2	Türk Tarihi I	2		2		
Genel Coğrafya	2		2	Türkiye Coğrafyası	2		2		
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	3		3	Temel Matematik II	2		2		
Temel Matematik I	2		2	Temel Fizik	2		2		
Eğitime Giriş	2		2	Eğitim Sosyolojisi	2		2		
Psikolojiye Giriş	2		2	Felsefeye Giriş	2		2		
Sosyolojiye Giriş	2		2	Atatürk İlk.ve İnkılap Tarihi	2		2		
Yabancı Dil	2		2	Yabancı Dil	2		2		
Atatürk İlk.ve İnkılap Tarihi	2		2	Seçmeli (Resim,Müzik,Bed.Eğt.)	1		-		
Seçmeli (Resim,Müzik,Bed.Eğt.)	1		-						
Toplam	23		22	Toplam	20		19		
İKİNCİ YIL									
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K	DERSİN ADI	T	U	K		
Türk Edebiyatı I	2		2	Türk Edebiyatı II	2		2		
Türk Tarihi II	2		2	Temel Kimya	2		2		
Ülkeler Coğrafyası	2		2	Türk Eğitim Sistemi	2		2		
Genel Biyoloji	2		2	Öğrenme Psikolojisi	2		2		
Gelişim Psikolojisi	3		3	Eğitim Felsefesi	2		2		
Resim	2		2	Genel Öğretim Yöntemleri	2		2		
Müzik I	2		2	Yazı	2		2		
Yabancı Dil	2		2	Müzik	2		2		
<i>Beden Eğitimi ve Oyun I</i>	2		2	Yabancı Dil	2		2		
Atatürk İlk.ve İnkılap Tarihi	1		1	<i>Beden Eğitimi ve Oyun</i>	2		2		
				Atatürk İlk.ve İnkılap Tarihi	1		1		
Toplam	20		20	Toplam	21		21		
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K	DERSİN ADI	T	U	K		
İlkokuma ve Yazma Öğretimi	2		2	Türkçe Öğretimi	2		2		
Fen Bilgisi Laboratuvarı		3	1	Sosyal Bilgiler Öğretimi	2		2		
Resim-İş	2		2	Fen Bilgisi Öğretimi	2		2		
Müzik Öğretimi	2		2	Resim-İş Yazı ve Öğretimi	2		2		
<i>Beden Eğitimi Oyun ve Öğretimi</i>	2		2	Matematik Öğretimi	2		2		
Bilgisayara Giriş	2	2	3	Yan Alan I	4		4		
Yan Alan I	4		4	Seçmeli ()	2		2		
Seçmeli ()	2		2	Eğitim Öğretimde Planlama	2		2		
				Okul Deneyimi I		6	3		
Toplam	16	5	18	Toplam	18	6	21		
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K	DERSİN ADI	T	U	K		
Özel Eğitime Giriş	2		2	Sağlık Bilgisi ve İlk Yardım	2		2		
Araştırma Teknikleri	2		2	Okul Yönetimi ve Denetimi	2		2		
Türk Kültürü	2		2	Eğitim Teknolojisi	2		2		
Rehberlik ve Ruh Sağlığı	3		3	Turizm ve Çevre	2		2		
Çocuk Edebiyatı	2		2	Çocuk Edebiyatı	2		2		
Yan Alan I	4		4	Öğretmenlik Uygulaması Semineri	2		2		
Okul Deneyimi II		6	3	Öğretmenlik Uygulaması		12	6		
Ölçme Değerlendirme	3		3						
Toplam	18	6	21	Toplam	14	12	20		

EĞİTİM FAKÜLTELERİ İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI TASLAK PROGRAMI (1997)

BİRİNCİ YIL									
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K	
Eğitime Giriş	2	0	2		Eğitimin Sosyal ve Felsefî Temelleri	2	0	2	
Türk Dili I	3	0	3		Türk Dili II	3	0	3	
Dünya Tarihi ve Uygarlık	2	0	2		Türk Tarihi	2	0	2	
Coğrafyaya Giriş	2	0	2		Türkiye'nin Jeopolitiği	2	0	2	
Canlılar Bilimi	2	2	3		Din ve Ahlak Bilgisi	2	0	2	
Temel Matematik I	2	0	2		Çevre Bilimi	2	2	3	
Sanat Eğitiminin Temelleri	2	0	2		Temel Matematik II	2	0	2	
Beden Eğitimi I	2	0	2		Sanat Eğitiminde Dört Disiplin	2	0	2	
Yabancı Dil I	2	0	2		Yabancı Dil II	2	0	2	
					Beden Eğitimi II	2	0	2	
Toplam	19	2	20		Toplam	21	2	22	
İKİNCİ YIL									
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K	
Gelişim Psikolojisi	2	0	2		Çocuk Edebiyatı	3	0	3	
Çağdaş Türk Edebiyatı	3	0	3		Eğitim Programı ve Öğretim	2	0	2	
Atatürk İlkeleri ve İnkılapları	2	0	2		Öğrenme Psikolojisi	3	0	3	
Dünya Coğrafyası	2	0	2		Atatürk İlk.ve Türkiye Cumhuriyeti T	2	0	2	
Enerji,Hareket ve Fiziksel Süreçler	2	2	3		Vatandaşlık Bilgisi	2	0	2	
Matematik Öğretimi I	2	0	2		Maddenin Özellikleri	2	2	3	
Bütünleştirilmiş Sanat Eğitimi Yönteml.	2	0	2		Matematik Öğretimi II	2	0	2	
Beden Eğitimi Öğretimi	2	0	2		Müzik I	2	0	2	
Yabancı Dil III	2	0	2		Yabancı Dil IV	2	0	2	
Toplam	19	2	21		Toplam	20	2	21	
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K	
Eğitim Programı ve Öğretim II	3	0	3		Ölçme ve Değerlendirme	2	2	3	
Türkçe Öğretimi I	3	0	3		Türkçe Öğretimi II	3	0	3	
İlkokul Sosyal Bilg. Programı	3	0	3		Hayat Bilg. Ve S. Bilg. Drs. Öğr.	3	0	3	
Fen Bilgisi Öğretimi I	3	0	3		Fen Bilgisi Öğretimi II	3	0	3	
Matematik Öğretimi III	2	0	2		Müzik III	2	0	2	
Müzik II	2	0	2		Ek Branş	6	0	6	
Okullarda Uygulamalı Çalışma I	0	6	3						
Toplam	16	6	19		Toplam	19	2	20	
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K	
Okullarda Uygulamalı Çalışma II	0	6	3		Öğretmenlik Uygulaması (Staj)	0	12	6	
Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim	2	0	2		Öğretmenlik Uygulaması Semineri	2	0	2	
Eğitim Yönetimi	2	0	2		Rehberlik ve Danışmanlık	3	0	3	
Özel Eğitim	2	2	3		Ek Branş	6	0	6	
Eğitimde Bilgisayarlar	2	2	3						
Ek Branş	6	0	6						
Toplam	14	8	18		Toplam	10	12	16	

EĞİTİM FAKÜLTELERİ İLKÖĞRETİM BÖLÜMÜ
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI PROGRAMI (1998)

BİRİNCİ YIL									
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K	
Temel Matematik I	2	0	2		Temel Matematik II	2	0	2	
Canlılar Bilimi	3	0	3		Genel Kimya	3	0	3	
Türk Tarihi ve Kültürü	3	0	3		Uygurluk Tarihi	2	0	2	
Coğrafyaya Giriş	2	0	2		Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği	3	0	3	
Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2		Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2	
Yabancı Dil I	3	0	3		Yabancı Dil II	3	0	3	
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	0	3		Okul Deneyimi I	1	4	3	
Toplam	20				Toplam	20			
İKİNCİ YIL									
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K	
Genel Fizik	3	0	3		Çevre Bilimi	2	0	2	
Türk Dili I: Ses ve Şekil Bilgisi	2	0	2		Türk Dili II: Cümle ve Metin Bilgisi	2	0	2	
Ülkeler Coğrafyası	2	0	2		Çocuk Edebiyatı	3	0	3	
Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı	3	0	3		Resim-İş Eğitimi	2	0	2	
Sanat Eğit. Kuramları ve Yöntemleri	2	0	2		Müzik II	2	0	2	
Müzik I	2	0	2		Beden Eğitimi II	2	0	2	
Beden Eğitimi I	2	0	2		Fen Bilgisi Laboratuvarı	1	2	2	
Bilgisayar	2	2	3		Güzel Yazı Teknikleri ve Öğretimi	1	2	2	
Gelişim ve Öğrenme	3	0	3		Öğretimde Planlama ve Değerlen.	3	2	4	
Toplam	22				Toplam	21			
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K	
Müzik Öğretimi	2	2	3		Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	2	2	3	
Fen Bilgisi Öğretimi I	2	2	3		Fen Bilgisi Öğretimi II	2	2	3	
İlkokuma ve Yazma Öğretimi	2	2	3		Türkçe Öğretimi	2	2	3	
Hayat Bilg. ve Sosyal Bilgiler Öğr. I	2	2	3		Hayat Bilg. ve Sosyal Bilg. Öğr. II	2	2	3	
Matematik Öğretimi I	2	2	3		Matematik Öğretimi II	2	2	3	
Öğretim Tek. ve Materyal Geliş.	2	2	3		Sınıf Yönetimi	2	2	3	
Seçmeli I	2	0	2		Seçmeli II	2	0	2	
Toplam	20				Toplam	20			
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
DERSİN ADI	T	U	K		DERSİN ADI	T	U	K	
Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	2	2	3		Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim	2	0	2	
Vatandaşlık Bilgisi	2	0	2		Sağlık ve Trafik Eğitimi	2	0	2	
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2	0	2		Rehberlik	3	0	3	
İlköğretimde Drama	2	2	3		Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5	
Okul Deneyimi II	1	4	3		Seçmeli IV	2	0	2	
Seçmeli III	2	0	2						
Toplam	15				Toplam	14			

Ek-13. Sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki ders programları içinde sanat eğitimi derslerinin yeri

Prog	Dersler	I. Yıl		II. Yıl		III. Yıl		IV. Yıl	
		I. Yy	II. Yy	III. Y	IV. Y	V. Y	VI. Y	VII. Y	Topl.
1974	Resim-İş Yazı ve Öğretimi	2							6 Saat
	Resim-İş Yazı ve Öğretimi		2						
	Resim-İş Yazı ve Öğretimi			2					
1982	Resim-İş Yazı ve Öğretimi	2							6 Saat
	Resim-İş Yazı ve Öğretimi		2						
	Resim-İş Yazı ve Öğretimi			2					
1983	Resim-İş Yazı ve Öğretimi	2							6 Saat
	Resim-İş Yazı ve Öğretimi		2						
	Resim-İş Yazı ve Öğretimi			2					
1990	Resim-İş			2					6 Saat
	Resim-İş ve Yazı				2				
	Resim-İş Yazı ve Öğretimi					2			
1995	Resim			2					6 Saat
	Resim-İş					2			
	Resim-İş Yazı ve Öğretimi						2		
1997 Tasl	Sanat Eğitiminin Temelleri	2							6 Saat
	Sanat Eğitiminde Dört Disiplin		2						
	Bütünleştirilmiş Sanat Eğitimi Yöntemleri			2					
1998	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri			2					4 Saat
	Resim-İş Eğitimi				2				
	-								

Ek-14. Eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği anabilim dalı ders programındaki sanat eğitimi dersleri ile müzik ve beden eğitimi derslerinin karşılaştırılması (1998 Programı)

	Dersler	I. Yıl		II. Yıl		III. Yıl		IV. Yıl	
		I. Yy	II. Yy	III. Y	IV. Y	V. Y	VI. Y	VII. Y	Topl.
Sanat Eğitimi	Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri			2					4 Saat
	Resim-İş Eğitimi				2				
	-								
Müzik	Müzik I			2					8 Saat
	Müzik II				2				
	Müzik Öğretimi					4			
Beden Eğitimi	Beden Eğitimi I			2					8 Saat
	Beden Eğitimi				2				
	Beden Eğitimi Oyun ve Öğretimi						4		

Ek-15. Eğitim fakültesi ilköğretim bölümü sınıf öğretmenliği programındaki sanat eğitimi dersleri kur tanımlarının niteliği**Davranış nitelikli kur tanımları:**

Ders 1. Sanat eğitiminin dört alanında bilgi ve deneyim; eleştirel düşünme, sanat tarihi, estetik, stüdyo eğitimi.

Ders 2. Estetik duygu ve becerilerin, resim ve iş yoluyla düşüncenin ifadesi Resim okuma ve anlatma

Ünite konusu nitelikli kur tanımları:

Ders 1. Sanatın dili ve açıklayıcı sanat eleştirisi.Sanatın değişik işlevleri.Resim çizme ve sanatın temel eğitimi ile ilgili kuramlar. Sanat tarihinde soru sorma stratejileri. Çocukta yaratıcılık.Yansıtma ve gelişim evreleri.Müze eğitimi. Değerlendirme.

Ders 2. Resim ve iş kavramları, eğitimdeki yeri ve önemi. Resim çizme ve teknikleri. İlköğretim I. Kademe uygulanan resim-iş öğretimi yöntem ve teknikleri.

Öğrenme-öğretme durumu nitelikli kur tanımları:

Ders 1. Sanat Tarihi anlayışının gelişmesi. Tanınmış sanat olgularının tartışılması ve çocuğa aktarılması. Çizim yoluyla görsel algının ve sanatın geliştirilmesi. Çocuk resimleri ve sanatsal öğrenme yollarının incelenmesi. Sanat ile ilgili öğrenmelerin eğitim stratejileri ile bütünleştirilmesi. Sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve stüdyo üretimi disiplinlerinin Kapsamlı bir ünite stratejisi halinde birleştirilerek bütünleştirilmesi.

Ders 2. İlköğretimde I. Kademe resim ve iş-teknik ders programlarının incelenmesi. Ders planlarının hazırlanması. Öğrencide resim ve iş becerilerinin geliştirilmesi.